

ΓΙΡΚΙ ΚΑΤΑΪΝΕΝ

Ιδιωτικοποιήσεις και μεταρρυθμίσεις να κάνει η Κύπρος

Λιγότερη γραφειοκρατία και μεγαλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση θα βοηθούσε αισθητά τις επιχειρήσεις και θα στήριζε τις επενδύσεις, τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αρμόδιος για την Απασχόληση, την Ανάπτυξη, τις Επενδύσεις και την Ανταγωνιστικότητα, Γίρκι Κατάινεν. Σημειώνει ότι παρά την ανάκαμψη των οικονομικών όλων των μελών της Ε.Ε., τα κράτη πρέπει να προχωρούν σε μεταρρυθμίσεις. Για την Κύπρο τονίζει την ανάγκη μεταρρύθμισης του δικαστικού της συστήματος, τη γρήγορη έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας και πρόωση των ιδιωτικοποιήσεων. **Οικονομική, σελ. 4**

Πιέσεις για παραίτηση Νικολάτου

Εσωτερικές έριδες και ομαδοποιήσεις δικαστών του Ανωτάτου αφήνει πίσω της η διαμάχη στον χώρο της Δικαιοσύνης

Στο εσωτερικό του Ανωτάτου φαίνεται πως έχουν μετακινηθεί οι κλυδωνισμοί που προκλήθηκαν στο τοπίο του Δικαστικού Συστήματος. Η ξεκάθαρη δημόσια διαφοροποίηση της Δέσπως Μιχαηλίδου ενόπιον της Βουλής από τον πρόεδρο του Ανωτάτου Μύρωνα Νικολάτου φαίνεται πως έχει βαθύτερα αίτια που άπτονται των ισορροπιών εντός της Ολομέλειας του Ανωτάτου. Πληθαίνουν οι πληροφορίες και οι απόψεις από τον χώρο των Δικαστηρίων που υποστηρίζουν πως ασκούνται πιέσεις εκ των έσω στον κ. Νικολάτο προ-

κειμένου να παραιτηθεί. Νομικοί κύκλοι υποστηρίζουν σθεναρά πως οι πιέσεις για παραίτηση του προέδρου ξεπερνούν τα όσα έχουν λεχθεί για τους εξωδικαστικούς συμβιβασμούς συγγενικών του προσώπων και αγγίζουν την ύπαρξη ομάδων εντός του Ανω-

τάτου. Οι ίδιοι κύκλοι παρουσιάζουν την ύπαρξη δύο ομάδων δικαστών των λεγόμενων «Λευκωσιτών» και των «Λεμεσιανών». Ένας εκ των παλιών δικαστών εμφανίζεται ως η κοινή συνισταμένη των δύο τάσεων και πιθανός διάδοχος του κ. Νικολάτου. **Σελ. 4**

τάτου. Οι ίδιοι κύκλοι παρουσιάζουν την ύπαρξη δύο ομάδων δικαστών των λεγόμενων «Λευκωσιτών» και των «Λεμεσιανών». Ένας εκ των παλιών δικαστών εμφανίζεται ως η κοινή συνισταμένη των δύο τάσεων και πιθανός διάδοχος του κ. Νικολάτου. **Σελ. 4**

Η βυθισμένη Παναγία της Άσσιας

Βρίσκεται καταμεσής του κάμπου της Άσσιας και μια επιγραφή τοποθετεί τον ναό στα 1271 μ.Χ. Είχε αρχίσει η αποκατάστασή του από την Τεχνική Επιτροπή με χρηματοδότηση της Ε.Ε., ωστόσο, οι πρόσφατες βροχές βύθισαν τον ναό, αναδεικνύοντας ξανά το γνωστό παγκόσμιο γεωλογικό φαινόμενο της Μεσοασίας. Αυτό που από τη φωτογραφία φαίνεται να εξέχει της επιφάνειας είναι ίσως το 30-40% του μνημείου, με το αρχικό πάτωμα να βρίσκεται περίπου 13-15 πόδια κάτω από την επιφάνεια, σύμφωνα με τον κ. Γιάννο Δημητρίου του Πολιτιστικού Συλλόγου Άσσιας. Οι Ασιατίτες εισιγούνται όπως τα έργα συντήρησης αναδείξουν το ναό μέχρι την αρχική του βάση. **Σελ. 18**

NEO JEEP RENEGADE

Jeep
THERE'S ONLY ONE

AUTOMASTERS
Λεωκωσία • Αρσινόη • Λάρνακα | 17777370 | www.jeep-cyprus.com

ΣΕΝΕΡ ΛΕΒΕΝΤ

Δώστε μου το κλειδί και θα λύσω το Κυπριακό

Ο Σενέρ Λεβέντ μιλάει στην «Κ» για το ναυάγιο της συμφωνίας με τους Οικολόγους και τη Συμμαχία Πολιτών, εξηγώντας πως ο ίδιος δεν θέλει να είναι αιχμάλωτος κανενός κόμματος. Αν θέλει κάποιο κόμμα να στηρίξει το ψηφοδέλτιό του, τότε όπως λέει είναι ευπρόσδεκτο. **Σελ. 11**

ΝΙΑΖΙ ΚΙΖΙΛΓΙΟΥΡΕΚ

Να με ψηφίσουν ως φεντεραλιστή, όχι ως Τ/κ

Ο διαχωρισμός δεν είναι μεταξύ Τ/κ και Ε/κ, αλλά μεταξύ εκείνων που είναι υπέρ της ομοσπονδιακής Κύπρου και αυτών που είναι κατά, λέει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο Νιαζί Κιζιλγιούρεκ. Εξηγεί γιατί κατέρχεται στις ευρωεκλογές, αλλά και τις ανησυχίες του για μόνιμη διχοτόμηση. **Σελ. 10**

Πύρρειος νίκη για τον Αλέξη Τσίπρα

Η κύρωση της συμφωνίας

Τρεις πηγές και μία δυσμενή προοπτική για το Μέγαρο Μαξίμου άφησε πίσω της η κύρωση της συμφωνίας των Πρεσβών, καθώς η «επόμενη ημέρα» βρίσκει τον Αλέξη Τσίπρα αντιμέτωπο με δύσκολα διαχειρίσιμα προβλήματα, ενώ ο χρόνος προς τις κάλπες μετράει αντίστροφα. **Σελ. 18**

Τι κάνει ένας Sir ανάμεσά μας

Το προφίλ του Ντ. Νικόλσον

Στο προσκήνιο βρίσκεται εκ νέου το όνομα του Sir Νικόλσον αναφορικά με το θέμα ασυμβίβαστου που φαίνεται να προκύπτει όσον αφορά τον διορισμό του στη θέση του προέδρου του ΟΚΥΠΥ. Η «Κ» σκιαγραφεί όλο του το ιστορικό μέχρι την έλευσή του στην Κύπρο. **Σελ. 8**

Οι συμβολισμοί στα ψηφοδέλτια

Ένα βήμα πριν από τις ευρωεκλογές τα πολιτικά κόμματα

Άλλοι με ανατροπές, κάποιοι με δυσκολίες και λίγοι είναι εκείνοι που με σχετική ευκολία διαμορφώνουν το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών. Το ΑΚΕΛ κάνει το επιπλέον βήμα με τη συμπερίληψη Νιαζί, ενώ η ΕΔΕΚ επικυρώνει σήμερα σε κεντρική επιτροπή τους έξι εκλεκτούς της. Το ΔΗΚΟ κλείδωσε τους πέντε και ψάχνει

τον έκτο που θα ενισχύσει περισσότερο το ψηφοδέλτιο. Ο ΔΗΣΥ που διαχρονικά έστειλε το δικό του μήνυμα μέσω ευρωεκλογών βρίσκεται σε σχετική δυσκολία, ενώ ερώτημα είναι πώς θα κινηθούν πλέον Οικολόγοι - Συμμαχία Πολιτών μετά το ναυάγιο που επήλθε στη συνεργασία με τον Σενέρ Λεβέντ. **Σελ. 9**

Αλλαγές στις πολιτογραφήσεις

Χάρης: Είναι αξιόπιστο και συνάδει με τις ευρωπαϊκές νομοθεσίες

Το σχέδιο πολιτογραφήσεων είναι ελεγχόμενο, περιορισμένο σε έκταση και συνεπώς με κανένα τρόπο δεν θεωρούμε πως προκύπτει ανησυχία για την ασφάλεια και για τη συμμόρφωση με τις νομοθεσίες, είτε σε εθνικό είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τόνισε ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, αναφερόμενος στην έκθεση

της Κομισιόν. Τόνισε ότι το σχέδιο βρίσκεται υπό διαρκή παρακολούθηση και υπό διαρκή αξιολόγηση και γίνονται οι αναγκαίες αλλαγές, ώστε να εξυπηρετεί τις οικονομικές προτεραιότητες της χώρας, αλλά και να διαφυλαχθεί η αξιοπιστία του. Ορισμένες αλλαγές αναμένονται εντός του έτους. **Οικονομική, σελ. 3**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η εμπιστοσύνη

Τα μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου έγιναν δεκτά από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την περασμένη Πέμπτη και όπως ενημέρωσαν την κυβέρνηση, εντός των προσεχών ημερών, θα ετοιμάσουν Κώδικα Δεοντολογίας σχετικά με την εξαίρεση των δικαστών. Πολύ σωστά θα πράξουν αν και κατά την ταπεινή μας γνώμη θα έπρεπε ένας τέτοιος κώδικας να είναι «γενετήσιο στοιχείο» του κάθε δικαστή. Το ζήτημα πλέον δεν είναι η υπακοή των δικαστών όλων των βαθμίδων της δικαιοσύνης σε ένα τέτοιο κώδικα, αλλά η ανάκτηση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας, που μετά από την τελευταία κρίση με επίκεντρο το Ανώτατο Δικαστήριο, τον πρόεδρό του και τη σχέση δικαστών με δικηγόρικά γραφεία, έχει πλήρως ανεπανόρθωτα, όχι γιατί οι δημοσιογράφοι τα ανέδειξαν και άσκησαν κριτική, αλλά επειδή στο επίκεντρό τους ήταν οι κορυφές της δικαιοσύνης στον τόπο.

Μεταξύ χάους και εμφυλίου βρίσκεται η Βενεζουέλα

Βίαιες αντικυβερνητικές διαδηλώσεις με νεκρούς και τραυματίες, δύο πρόεδροι, βαθιά πόλωση ανάμεσα στους υποστηρικτές του προέδρου της Βενεζουέλας, Νικόλας Μαδούρο, ο οποίος ορκίστηκε εκ νέου πριν από λίγες ημέρες παρά την κοινή πεποίθηση πως οι περσιανές προεδρικές εκλογές σηματοδότησαν από νοθεία, και στον νεαρό αυτόκλητο μεταβατικό ηγέτη της χώρας, Χουάν Γκουαϊντό, ο οποίος προσφέρει αμνηστία στον Μαδούρο εάν εγκαταλείψει την εξουσία. **Σελ. 23**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΧΟΡΟΣ

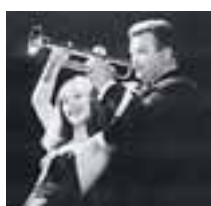
Η πολυδιάστατη τέχνη του Χορού

Ο κορυφαίος χορογράφος Ουίλιαμ Φορσάιθ μιλάει στην «Κ» για τη σπουδαία σταδιοδρομία του. «Συνήθως έχω μία ιδέα, ξεκινώ τη διαδικασία, αλλά ποτέ δεν την τελειώνω. Οι χορευτές ολοκληρώνουν τη χορογραφία», λέει, και σημειώνει ότι αποτελεί μυστήριο τι φτιάχνει έναν σπουδαίο χορευτή. **Ζωή, σελ. 1**

ΒΙΒΛΙΟ

Στα νερά... του Πεδιαίου οι μνήμες μιας πόλης

Η Άννα Μαραγκού έγραψε το βιβλίο «Περπατώντας στις όχθες του Πεδιαίου ποταμού», και έντυσε τις μνήμες της με λόγια και ιστορίες της πόλης, με φόντο τις φωτογραφίες του Γιώργου Πανταζή. Περιλαμβάνει 31 ιστορίες, σαν ημερολογιακή καταγραφή. **Ζωή, σελ. 5**

ΠΡΟΣΩΠΑ

Η «Κ» σκιαγραφεί τον συνθέτη Γιώργο Μουζάκη

Ο Ζάχος Μουζάκης, γιος του σπουδαίου συνθέτη Γιώργου Μουζάκη μιλάει για τον πατέρα του, και δείχνει πώς ένας μποξέρ έγινε ένας από τους πιο σημαντικούς συνθέτες του ελαφρού τραγουδιού μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. **Ζωή, σελ. 4**

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Πιο αναξιόπιστος πεθαίνεις!

700 ευρώ επειδή έκλεψε από υπεραγορά Ορφανίδη τρία χαλούμια για να ταίσει την οικογένειά του. Η υπεραγορά που τον έπιασε στα πράσα, αντί να επιδείξει ανθρωπινό πρόσωπο, να του γεμίσει ένα καρότσι και να τον στείλει στα παιδιά του, τον παρέδωσε στην αστυνομία σαν εγκληματία κοινού ποινικού μητρώου. Ίδια και όμοια τον αντιμετώπισε και ο δικαστής που ανέκραξε, «κλέφτης», χωρίς να μπει στον κόπο να σκεφτεί ότι μέσα στη λαίλαπα της οικονομικής καταστροφής υπήρχαν και οικογενειάρχες που έχασαν τη δουλειά τους και δεν μπορούσαν να ταΐσουν τα παιδιά τους. Δεν σκέφτηκε ότι η Δικαιοσύνη που έχει μεν τα μάτια δεμένα πρέπει να έχει μυαλό ανοικτό σαν ορίζοντα ώστε για να χρησιμοποίησει το εργαλείο της διάκρισης και έριξε στον δύστυχο οικογενειάρχη πρόστιμο 700 ευρώ.

Στα ΜΜΕ έγινε πρώτη είδηση, στην κοινωνία ντόρος και αγανάκτηση, αλλά δεν είδαμε να ενοκληθεί πρόεδρος ή δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου ούτε καν δικαστής Επαρχιακού! Να πει, «για σταθείτε συνάδελφοι, είναι κρίμα κι άδικο που η Δικαιοσύνη μας δεν μπορεί να διακρίνει μεταξύ ύπτης και θύματος». Η πρόκληση του περί δικαίου δημόσιου αισθήματος ήταν διάχυτη στην κοινωνία εκείνη την εποχή, καθώς είχε προηγηθεί η καταδίκη του πρώην διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας (ΚτΚ) Χριστόδουλου Χριστοδούλου, με ποινή φυλάκισης πέντε μηνών για φοροδιαφυγή ενός εκατομμυρίου. Το εκατομμύριο του Χριστοδούλου έμοιαζε... με τρία χαλούμια μπροστά στη μίζα για εξαγορά της ρωσικής τράπεζας Uniastrium για 500 εκατ., από την τότε ηγεσία της Τράπεζας Κύπρου, ενώ τα 50 από τα 500 εκατ. χάθηκαν... κάπου στον δρόμο. Σχετικά καταγγελία υπέβαλε το 2013 ο τότε πρόεδρος της βουλής Μάριος Καρογιάν, επιδιώκοντας στον τότε γενικό εισαγγελέα Πέτρο Κληρίδη, φάκελο με έγγραφα, διευθύνσεις και ονόματα για άμεση διερεύνηση. Τελικά η Τρά-

πεζα Κύπρου πούλησε την Uniastrium για 70 εκατ. σε εκείνους από τους οποίους την αγόρασε το 2008 για 500 εκατ. Και ζήτησε αυτοί καλά και η Δικαιοσύνη μας – με τα κλειστά μάτια και τα δεμένα χέρια – καλύτερα. Το σημειώνω διότι ουδείς ξεκινά ότι το κούρεμα που πληρώνουμε οι φορολογούμενοι ήταν για να μη φαλίσουν οι συστημικές μας τράπεζες. Το 2014 επίσης, η νυν διοικήτρια της ΚτΚ Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, άρτι διορισθείσα φρόντισε να πλαστογραφήσει το έγγραφο μισθοδοσίας της. Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης οργίστηκε μεν, συντόμως δε το ξέχασε. Όταν του το ξαναθύμισαν οι δημοσιογράφοι, (βλ. συνέντευξη στο Σίγμα 7/7/2015), είπε ότι είναι θέμα χρόνου ο γενικός εισαγγελέας να υποβάλει αίτημα προς το Ανώτατο για παύση της Χρ. Γιωρκάτζη. Προφανώς ο εισαγγελέας ποτέ δεν υπέβαλε τέτοιο αίτημα ή αν υπέβαλε τότε το Ανώτατο, ποτέ δεν το εξέτασε. Δεν μπορώ να ξέρω ποια είναι τα μάτια ή τα χέρια ήταν δεμένα. Εκείνο που όλοι ξέρουμε είναι ότι η κ. Γιωρκάτζη εξακολουθεί να είναι διοικήτρια της ΚτΚ καθώς προφανώς η πλαστογραφία έχει απαλειφθεί ως επιλήψιμη πράξη από τον ποινικό κώδικα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ποιος το απάλεψε δεν ξέρω. Σκεφτείτε όμως ποιος σοβαρός επενδυτής θα βάλει από δω κι εμπρός τα λεφτά του σε μια χώρα που ο ένας διοικητής της ΚτΚ ήταν αναμειγμένος στο σκάνδαλο Μιλόσεβις, ο άλλος φυλακίστηκε για φοροδιαφυγή, άλλοι δύο εκδιώχθηκαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο από αντίστοιχους Προέδρους και η τελευταία διοικήτρια έχει πλαστογραφήσει το έγγραφο μισθοδοσίας της; Πιο αναξιόπιστος πεθαίνεις! Παράλληλα, ο γενικός εισαγγελέας αμφοβηθεί την ακεραιότητα του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενώ ο ίδιος αρνείται να παραιτηθεί και οι συνάδελφοί του στο Ανώτατο ανέχονται την προσβολή ωσάν να μην τρέχει τίποτα. Ποιος λοιπόν εκέφρων πολίτης αλλά κυρίως σοβαρός ξένος επενδυτής μπορεί να εμπιστευτεί αυτή τη χώρα; Γι' αυτό ζητήσαμε την παραίτηση Νικολάτου. Ως αρχή για ανασύσταση Δικαιοσύνης και θεσμών.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Η κρίση, η μεταρρύθμιση και το 10 years challenge του Ιωνά

«Ζέτα, είσαι σίγουρη ότι δεν θα νομίσουν ότι κάνουμε αίτηση για το The Voice;»

Η κρίση στη δικαιοσύνη έφερε τα πάνω κάτω τις τελευταίες εβδομάδες. Αποκάλυψε καλά κρυμμένα μυστικά και ντοκουμέντα αλλά και άλλα που ήταν κοινά μυστικά και κανείς δεν τολμούσε καν να τα προφέρει. Μετά τις αποκαλύψεις ήρθε η νευρική κούραση, η ανταλλαγή δηλώσεων και παραδηλώσεων, τα κατεβασμένα μούτρα, οι ακραίες, εν πολλοίς, αντιδράσεις στα κοινωνικά δίκτυα και η κατάρρευση μιας ιστορικής φιλίας που κρατούσε για δεκαετίες.

Η πρωτοβουλία της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών για συζήτηση του θέματος μάλλον όξυνε την κατάσταση. Η αντιπαράθεση μεταξύ Μύρωνα και Κώστα Κληρίδη δεν έγινε απλώς πιο εμφανής, αποτέλεσε το κύριο θέμα της ημέρας, η 45η φίλια τους που χάλασε απλώς στα πρωτοσέλιδα ως λαϊκό ανάγνωσμα. Ακολούθησε η πρωτοβουλία του Healthy, ο οποίος αρχικά ένιψε τις χείρας του υποστηρίζοντας το διακριτό των εξουσιών και διακριτικά αποσύρθηκε στον Λόφο για ένα κρασάκι. Αργότερα επανήλθε με έτοιμα 9 νομοσχέδια για τη μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη, αφήνοντας στην απέξω τον γενικό εισαγγελέα που δεν έκρυψε την ενόχλησή του. Εξάλλου δεν είναι κάτι που το συνηθίζει.

Οι δικαστές του Ανωτάτου ανηφόρισαν στον Λόφο και τα βρήκαν με τον Healthy στα νομοσχέδια που είχαν προσυμφωνηθεί, αλλά όλοι νόμιζαν ότι θα τα απέρριπταν. Ούτες ή άλλως οι σημαντικές αλλαγές θα επέλθουν, όταν οι περισσότεροι ανώτατοι δικαστές θα έχουν αφηρηθεί, το 2022. Τότε, που οι οκτώ από τους 13 θα έχουν πάει στο σπίτι τους, και οι εναπομείναντες πέντε θα βουλευτούν και εντελώς συμπτωματικά θα βολέψουν και τη Δημοκρατία και την Πολιτεία και τις ανάγκες της για μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη. Οι πέντε λοιπόν θα αποτελέσουν το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο και θα σημάδουν την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης. Μιας μεταρρύθμισης η οποία θα συντελεστεί σε βάθος χρόνου μεν αλλά χωρίς να σπάσει μύτη, χωρίς να χάσει κανείς τα προνόμιά του, χωρίς καμιά παραίτηση ή απονομή, χωρίς υποβάθμιση, χωρίς κόστος. Για τους δικαστές του Ανωτάτου εννοώ...

Όσοι με το καλό επιβιώσουμε μέχρι το 2022 θα γιορτάσουμε μαζί με τους εναπομείναντες πέντε τη δημιουργία του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και την ολοκλήρωση της

μεταρρύθμισης στη δικαιοσύνη. Πριν από σχεδόν πέντε χρόνια ο Ιωνάς υποσχόταν επίσης τη μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη. Όπως έλεγε στις 17 Ιουνίου και καταγράφηκε στην τότε έκδοση της Καθημερινής: «Είναι σε όλους μας πολύ καλά γνωστό ότι για να υπάρχει πραγματική και ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, πρέπει το σύστημα να εξασφαλίζει κρίση επί της διαφοράς και απονομή του δικαίου σε εύλογο χρονικό διάστημα, άλλως το δικαίωμα φαλκιδεύεται και αποδυναμώνεται». Και σημείωνε την ανάγκη ενίσχυσης της υποδομής των δικαστηρίων για επιτάχυνση της εκδίκασης των υποθέσεων.

Το 5 years challenge του Ιωνά δεν έχει αλλάξει καθόλου...

Άραγε τον Ιανουάριο του 2022 θα μνημονεύουμε τις σημερινές προτάσεις του Ιωνά για την μεταρρύθμιση; Το 2014 ο υπουργός έλεγε ότι με την ανάληψη των καθηκόντων του έθεσε ως μία από τις προτεραιότητές του την άμεση προώθηση και με ταχείς ρυθμούς μεγάλο μέρος του νομοθετικού έργου που περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας με αιχμή του δόρατος τις νομοθετικές ρυθμίσεις που στοχεύουν στην εξυγίανση του δημόσιου βίου, την προστασία και ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και την προαγωγή της διαφάνειας.

Μέχρι που φθάσαμε στις καταγγελίες του Νίκου Κληρίδη και η προτεραιότητα για εξυγίανση του δημόσιου βίου και της διαφάνειας κατέρρευσε μαζί με την εμπιστοσύνη των πολιτών στη δικαιοσύνη. Σε μια μέρα έγινε θρύψαλα και το τελευταίο αποκούμπι...

Παρά τις χιλιάδες λέξεις που έχουν λεχθεί και γραφτεί τις τελευταίες μέρες για τη μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη, υπάρχει μια βασική ερώτηση που δεν έχει ακόμα απαντηθεί πειστικά: Θα επισπευθεί και πόσο η απονομή της δικαιοσύνης με τα μέτρα που προτείνονται;

Ακόμα και οι πρωτοετείς φοιτητές Νομικής γνωρίζουν τη βασική αρχή πως δικαιοσύνη που δεν απονέμεται έγκαιρα δεν είναι δικαιοσύνη. Οι δικηγόροι που μας διοικούν δεν τη γνωρίζουν; Τι μεταρρύθμιση είναι αυτή που αφήνεται να ολοκληρωθεί σε βάθος χρόνου για να εξυπηρετηθούν δικαστές και άλλοι εις βάρος της έγκαιρης και αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης;

Άραγε στο 10 years challenge θα έχει κάτι να δείξει ο Ιωνάς απ' όσα υποσχέθηκε το 2014;

ΚΟΝΙΖ: Ποιος έφυγε πρόσφατα από το Προεδρικό θυμωμένος και μάλιστα με... κατ' οίκον εργασία; Αληθεύει ότι ο Healthy τον έβαλε να ετοιμάσει ξανά την εργασία του και να του τη στείλει συμπληρωμένη και ολοκληρωμένη;

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Με άριστα το 10

1 Στους νόμους. Τώρα που είμαστε στα «καλά» μας στη δικαιοσύνη και έρχονται αλλαγές, δεν αλλάζουμε και εκείνο τον μαυροδέρημο τον νόμο για την εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας; Ο μισός στα αγγλικά είναι γραμμένος. My lord δηλαδή αλλά είμαστε ανεπαρκείς από το 1960 for goodness sake... Eleos!

2 Στην κατάρρευση. Την ατάκα για την αλλαγή στη δικαιοσύνη την είπε πάντως ο Lannister Ιωνάς: Αν δεν αλλάξει λέει θα καταρρεύσει. Και ο ΓΑΠ είπε ή αλλάζουμε ή βουλιάζουμε και βούλιαξε ο ίδιος αν θυμάσαι. Μη φτάσουν και σένα οι μετοχές σου Ιωνά στο 3% πάλι τώρα που ανάπνευσε ολίγον.

3 Στο ΓΕΣΥ. Ένας στους δύο υπαλλήλους του Δημοσίου, το 2017, δήλωσε άρρωστος και απουσίαζε από τη δουλειά του χωρίς να επιδειξει πιστοποιητικό γιατρού. Τελικά έχουμε ΓΕΣΥ και αυτό φαίνεται. Ή μήπως δεν χρειάζεται καν να έχουμε αν είσαι στο Δημόσιο; Κι ύστερα είχαμε θέματα με τις εισφορές ε;

4 Στην ημερία. Η οποία επανήλθε μετά το πρώτο τσουνάμι των δικαστικών και μετά την μεταρρύθμιση που τώρα όλοι θέλουμε αλλά ήταν στο συρτάρι είκοσι χρόνια και δεν θέλαμε να ακούσουμε. Όπως

Ο γενικός εισαγγελέας χαρακτήρισε προσβλητικούς τους ισχυρισμούς του Μύρωνα Νικολάτου γύρω από τους λόγους που έληξε η φίλια και δεν είναι «κιστημένος» λόγω του ότι έχασε την υπόθεση Ηλιάδη - Τράπεζας Κύπρου. Θα έχει συνέχεια το σίριαλ ή όχι;

είπε και γνωστός πολιτικός «η δικαιοσύνη είναι η μοναδική μεταρρύθμιση που θα κάνει ο Healthy και βασικά δεν την έκανε αυτός αλλά τα ΜΜΕ».

5 Στους Iron. Το τελευταίο βίντεο που ανέβασε ο Νικόλας ήταν από συναυλία και με τραγούδι των Iron Maiden. Δεν ξέρω αν το Fear of the Dark ή το Run to the

hills αποτυπώνει καλύτερα πολιτικά τον ίδιο, πάντως αν ήταν να επιλέξω εγώ θα έβαζα αλάδι στο playlist το The Number of the Beast! Διαβολάκι. Ξέρεις εσύ.

6 Στις φίλιες. Αν σας θυμίσω την ατάκα «οι φίλιες δεν χαλάνε για μια θέση ρε μ@*()@α» που είπε η Βάσια Τριφυλλή στον Γκλέστο, με ποιο ανάλογο ζευγάρι

των καλοκαιρινών διακοπών θα την παραλληλίζατε στην Κύπρο; Και μου πείτε δεν υπάρχει. Υπάρχει.

7 Στην ανάπτυξη. Η οποία έχει έρθει με τα μπουνιά. Και επενδύσεις γίνονται και προσλήψεις γίνονται. Αλλά δεν εξηγείται πως ο Αιλιόκας έκανε πρόσληψη τον Χρίστου.

8 Στο πάθος. Έντονη η συζήτηση ανάμεσα στον Υφυπουργό Τουρισμού και φορείς του κλάδου. Ακούγονταν μέχρι έξω οι φωνές τους. Ο ίδιος ερωτηθείς όμως, απάντησε πως οι φορείς έχουν «πάθος» έξω και οι φωνές. Δεν ξέρω αν θα έχουμε πρόοδο στον τουρισμό, από ατάκες πάντως θα έχουμε που φαίνεται.

9 Στον tech freak. Οι τελευταίες απαντήσεις Ακιντζι στους επικριτές του ήρθαν μέσω ψευδοανάρτησης στο ψευδοfacebook. Ακόμη όμως ο tech freak να στείλει ένα αίτημα φίλιος στον Αναστασιάδη. Θα είναι ψευδοαίτημα ψευδοφιλίας, και μάλλον ξέρει πως ο Healthy θα το κάνει reject, γι' αυτό.

10 Στα σαγόνια. Πήγε ο Οζερσάι στις ΗΠΑ και επιστρέφοντας έγινε γνωστό η παραίτηση του Γουές Μίσελ. Αδυνατώ να πιστέψω ότι έχει τέτοια σαγόνια και πως τον έφαγε ο Τ/Κ «ΥΠΕΞ». Αν είναι έτσι τότε ο Σπλιμπεργκ πρέπει να γυρίσει το σίκουελ των Jaws και να τον κάνει πρωταγωνιστή. Έτσι κι αλλιώς και τον Ακιντζι για φάγωμα τον πάει.

NEO JEEP RENEGADE

Jeep
THERE'S ONLY ONE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΑΠΟ €19,900 ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

Jeep® Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο.
Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO₂ από 130 g/km.
* Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

AUTOMASTERS

Λεωκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 7777370 | www.jeep-cyprus.com

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΗΛΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7E, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιοδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

PANERAI

LUMINOR *due*

TECHNICAL BUT THIN

PANERAI.COM

LABORATORIO DI IDEE.

Vassos Eliades Accessories Ltd

NICOSIA - LIMASSOL . TEL: 22 897 361

Ομάδες και συσχετισμοί εντός του Ανωτάτου

Πιέσεις εκ των έσω για παραίτηση δέχεται ο Μύρωνας Νικολάτος, ενώ συνάδελφοί του τηρούν ήδη αποστάσεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η παρουσία τεσσάρων ανώτερων δικαστικών λειτουργών στην Επιτροπή Θεσμών και Αξιών της Βουλής, με θέμα τη διαπλοκή και οικογενειοκρατία στη κυπριακή δικαιοσύνη, αποκάλυψε το χάσμα εντός των τειχών, της ανώτερης δικαστικής βαθμίδας. Η αντίδραση της Δέσπης Μιχαηλίδου, δικαστού του Ανωτάτου, για τη στάση των υπολοίπων 12 έναντι των όσων λέγονται για τον πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αποκάλυπτε πως ο Μύρωνας Νικολάτος βρίσκεται σε διηνική θέση και εντός της Ολομέλειας του Ανωτάτου. Τι είπε η κ. Μιχαηλίδου που προκάλεσε αίσθηση και όπως όλα δείχνουν συνεχίζουν να έχουν αντίκτυπο και στο εσωτερικό της δικαστικής πυραμίδας: «Γιατί σιωπήσαμε; Ουδείς γνώριζε τα προσωπικά του προέδρου, αυτός τα γνώριζε και έπρεπε να πάρει τις δικές του αποφάσεις». Η ξεκάθαρη αποστασιοποίηση της κ. Μιχαηλίδου, από τη μία αποτυπώνει το βαρύ κλίμα που έχει δημιουργηθεί και εντός του Ανωτάτου για τον κ. Νικολάτο και από την άλλη αποκάλυπτε, πως το Σώμα των 13 μελών της Ολομέλειας του Ανωτάτου μόνο συμπαγές δεν είναι. Τα όσα δειλά-δειλά έφερε στην επιφάνεια η τελευταία αναταραχή στο Δικαστικό Σύστημα

Η κατάσταση εντός της Ολομέλειας παραπέμπει σε τρεις ομαδοποιήσεις δικαστών που έχουν να κάνουν με επαγγελματικές φιλοδοξίες, τη στάση τους σε υποθέσεις και τα ακαδημαϊκά προσόντα.

φαίνεται να αποτελούν την κορυφή του παγόβουνου, κατά νομικούς κύκλους, με τις γενεσιουργές αιτίες να παραπέμπουν στις παγιωμένες στρεβλώσεις και παθογένειες στον χώρο της Δικαιοσύνης. Το πιο σημαντικό όμως και στο οποίο συγκλίνει η πλειοψηφία των απόψεων που διατυπώνονται από πρόσωπα κοντά στο Δικαστικό Σύστημα είναι πως οι αποστάσεις που τηρούν ακόμα και δικαστές του Ανωτάτου μεταφράζονται ως ανοιχτή αμφισβήτηση του Μύωνα Νικολάτου εκ των έσω και προσπάθεια άσκησης πίεσης για παραίτηση του ίδιου από την προεδρία του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Ομαδοποιήσεις

Το κλίμα αποστασιοποίησης από τον κ. Νικολάτο φαίνεται ότι έχει βαθύτερα αίτια και προεκτάσεις από τα όσα έχουν αποκαλυφθεί με τους εξωδικαστικούς συμβιβασμούς συγγενικών του προσώπων και που άπτονται των ισορροπιών, στην κορυφή της δικαστικής πυραμίδας. Στο πρώτο σκέλος, νομικές πηγές υποστηρίζουν πως το κλίμα για τον πρόεδρο του Ανωτάτου έχει βαρύνει επικίνδυνα, όχι τόσο για την περίπτωση που αποκάλυφθηκε και αφορά τη θυγατέρα του, αλλά για πα-

ρόμοιο υπόθεση άλλου στενού συγγενικού του προσώπου. Στο δεύτερο σκέλος συγκαταλέγονται ομαδοποιημένες πιέσεις που προέρχονται εντός του Δικαστικού Συμβουλίου και έχουν κοινή κατεύθυνση τον πρόεδρο του Ανωτάτου. Όλες οι απόψεις συγκλίνουν πως και στις δύο περιπτώσεις οι πιέσεις που δέχεται ο Μύρωνας Νικολάτος έχουν ως κατάληξη την παραίτησή του από τη θέση του προέδρου. Μάλιστα, οι ίδιοι κύκλοι, πίσω από τις κινήσεις που φαίνεται να γίνονται στο εσωτερικό του Ανωτάτου, εντοπίζουν προσωπικά κίνητρα και επαγγελματικές φιλοδοξίες.

Λευκωσιάτες - Λεμεσιανοί

Ο βασικός πυρήνας της εικόνας που παρουσιάζεται ότι επικρατεί εντός του Δικαστικού Συμβουλίου είναι η φερόμενη ύπαρξη δύο ομάδων, των λεγόμενων Λευκωσιατών και Λεμεσιανών, χωρίς κατ' ανάγκη να καταγωγή να αποτελεί αυστηρό κριτήριο. Ο φερόμενος διαχωρισμός των δικαστών αποδίδεται σε ζητήματα που έχουν να κάνουν κυρίως με την επαγγελματική ανέλιξη δικαστών. Στη δικαστική ομάδα της Λεμεσού τοποθετούνται:

- Δέσπω Μιχαηλίδου
- Κώστας Παμπαλλής

- Κατερίνα Σταματίου
- Μιχαλάκης Χριστοδούλου

Την ομάδα των Λευκωσιατών δικαστών φέρεται να την παρτίζουν:

- Στέλιος Ναθαναήλ
- Λεωνίδας Παρπαρίνος
- Αντώνης Λιάτσος
- Γίασεμης Γίασεμης

Στη βασική κατηγορία διαχωρισμού των δικαστών σε ομάδες, υπάρχουν ισχυρές απόψεις, στον δικαστικό χώρο και για ύπαρξη μια τρίτης ομάδας, των λεγόμενων νέων δικαστών:

- Αντρούλα Στυλιανίδου - Πούγιουρου
- Τασία Ψαρά - Μιλτιάδου
- Τεύκρος Οικονόμου

Κοινή συνισταμένη και των τριών φερόμενων ομάδων παρουσιάζεται ο δικαστής Στέλιος Ναθαναήλ, ο οποίος παρουσιάζεται ως πιθανός διάδοχος του Μύωνα Νικολάτου στο ενδεχόμενο παραίτησής του. Ο κ. Ναθαναήλ λέγεται πως ενώ ήταν αρχαιότερος στην επετηρίδα, υποσκελίσθηκε σε κάποια περίοδο της επαγγελματικής του διαδρομής.

Τρεις ομάδες

Σε ομαδοποιημένη κατάσταση παρουσιάζονται επίσης οι 12 δι-

καστές του Ανωτάτου, αναφορικά με τον χρόνο υπηρεσίας του καθενός (παλαιοί και νέοι) αλλά και την ψήφο τους σε υποθέσεις, όπως λέγεται χαρακτηριστικά από νομικές πηγές κοντά στο Ανώτατο Δικαστήριο. Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται όλοι οι δικαστές, εκτός από την τριάδα των νέων. Στη δεύτερη κατηγορία, αυτή που προσδιορίζεται ανάλογα με τους συσχετισμούς ψήφων σε κάθε υπόθεση, οι απόψεις νομικών κύκλων παραπέμπουν στην ύπαρξη τριών διαφορετικών ομάδων χωρίς να δίνουν περισσότερα στοιχεία.

Η ελίτ των δικαστών

Η τρίτη μορφή ομαδοποίησης των δικαστών έχει να κάνει με τα ακαδημαϊκά προσόντα του καθενός. Στην παρούσα κατηγορία αυτό το οποίο παρουσιάζεται να επικρατεί εντός της Ολομέλειας είναι η κατάταξη των δικαστών με βάση το πτυχίο, με τους πτυχιούχους της Νομικής Αθηνών (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) να θεωρούνται η ελίτ των δικαστών. Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγεται η πλειοψηφία των μελών της Ολομέλειας του Ανωτάτου. Απέναντι στους «Καποδιστριακούς», της Νομικής

Αθηνών, βρίσκονται οι λεγόμενοι «Βρετανοί» με πτυχία από αγγλικά πανεπιστήμια. Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγονται 5 από τους 13 Δικαστές.

Οι μεταρρυθμίσεις

Πέρα από την ύπαρξη ή όχι εσωτερικών ομάδων, οι αλλαγές που προωθούνται στα της Δικαιοσύνης, σύμφωνα με τους κυβερνητικούς σχεδιασμούς, θα είναι ορατές μέχρι το τέλος του 2019. Το κομμάτι για το οποίο θα χρειασθεί χρόνος είναι οι αλλαγές στην κορυφή του Δικαστικού Συστήματος με την επανασύσταση Συνταγματικού Δικαστηρίου και Εφετείου. Εδώ η ολοκλήρωση των προωθούμενων αλλαγών τοποθετείται μετά το 2021 μιας και η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων χρήζει τροποποίησης του Συντάγματος αλλά και σταδιακή προσαρμογή της υφιστάμενης δικαστικής δομής, στα νέα δεδομένα. Όπως όλα δείχνουν η εκκίνηση των μεταρρυθμίσεων θα γίνει από τη σύσταση των νέων Δικαστηρίων. Ανάμεσα σε αυτά συμπεριλαμβάνεται και Δικαστήριο για μικροδιαφορές το οποίο θα επιλαμβάνεται υποθέσεων οι οποίες δεν θα αφορούν ποσά που υπερβαίνουν τις τρεις χιλιάδες ευρώ.

Η συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας και δικαστών του Ανωτάτου υπό το φως των συνέβησαν στο Δικαστικό Σύστημα είχε ως αποτέλεσμα την άρση των αντιδράσεων του παρελθόντος για αλλαγές στον χώρο της Δικαιοσύνης.

Ναι σε όλα υπό καθεστώς πίεσης

Το αποτέλεσμα της βραδινής σύσκεψης την περασμένη Πέμπτη στο Προεδρικό, των 12 από τους 13 Δικαστές της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αναμφίβολα επιβεβαιώθηκε από τα όσα ταλανίζουν τον χώρο της Δικαιοσύνης. Παρά το γεγονός ότι η σύσκεψη παρέμεινε μόνο στα των μεταρρυθμίσεων, οι καταγγελίες αλλά και οι δημόσιες έριδες φαίνεται, εκ των πραγμάτων, πως έκαμψαν τις διαχρονικές αντιδράσεις που υπήρχαν στην ανώτερη δικαστική βαθμίδα, για ριζικές τομές στο Δικαστικό Σύστημα. Ενδεικτικό του κλίματος που έχει δημιουργηθεί και πως σφώς διευκολύνει την πολιτική ηγεσία είναι πως τα μέλη του Ανωτάτου δεν έφεραν ενστάσεις σε ζητήματα που στο παρελθόν αποτελούσαν κόκκινη γραμμή. Όπως ο διαχωρισμός του σημερινού Ανώ-

τατου σε Συνταγματικό Δικαστήριο και Εφετείο, καθώς και στην άρση του άβατου που υπάρχει στη σύνθεση του Δικαστικού Συμβουλίου μόνο με δικαστές από το Ανώτατο. Όπως μας έλεγαν δικαστικές πηγές ανάλογες προσπάθειες για μεταρρυθμίσεις υπήρξαν και στο παρελθόν, πλην όμως πάντα έβρισκαν ενώπιόν τους την έλλειψη διάθεσης για αλλαγές, κυρίως από την ανώτερη δικαστική βαθμίδα. Πολιτικές πηγές σχολιάζοντας το κλίμα που έχει δημιουργηθεί θεωρούν πως είναι η καταλληλότερη χρονική συγκυρία επαναφοράς του Δικαστικού Συστήματος στην κανονικότητα που θα ενισχύσει το κύρος και την εμπιστοσύνη της Δικαιοσύνης.

Συμφωνού

Σθενάρες αντιστάσεις είχαν καταγραφεί στο παρελθόν στις όποιες

Νέα Δικαστήρια και Σχολή Δικαστών

Με βάση όσα ανέφερε η έντυπη «Κ» της περασμένης Κυριακής, τα νέα Δικαστήρια που θα συσταθούν θα είναι το Εμπορικό Δικαστήριο, το Ναυτοδικείο, το Εφετείο και το Συνταγματικό Δικαστήριο. Οι ανάγκες σε χώρους στέγασης, ένα από τα βασικά ζητήματα, θα καλυφθούν κυρίως σε προσωρινή βάση με την ενοικίαση κτιρίων. Π.χ. το Εμπορικό Δικαστήριο και το Εφετείο θα στεγαστούν στους χώρους του «Φιλοξενία» το οποίο θα διαμορφωθεί ειδικά. Στη βάση των σχεδιασμών που έχουν γίνει, στο «Φιλοξενία» θα τύχουν ειδική διαμόρφωσης τέσσερις αίθουσες προκειμένου να εξυπηρετούν τις ανάγκες, πρώτα του Εμπορικού Δικαστηρίου και στη συνέχεια του Εφετείου όταν αυτό συσταθεί με τον διαχωρισμό του σημερινού Ανωτάτου Δικαστηρίου. Εδώ ο ορίζοντας ολοκλήρωσης των έργων είναι ο Νοέμβριος του 2019. Με βάση τις προωθούμενες αλλαγές το Εφετείο θα λειτουργεί σε πέντε τμήματα. Τα τρία θα είναι αστικά, μαζί με τις ειδικές διαδικασίες. Το τέταρτο τμήμα θα είναι το ποινικό και το πέμπτο το διοικητικό. Παράλληλα με το Εμπορικό, Εφετείο και το Ναυτοδικείο που θα στεγασθούν στο «Φιλοξενία», στο χώρο του παλαιού Ανωτάτου θα στεγασθεί το Διοικητικό Δικαστήριο μόλις ολοκληρωθούν τα έργα αποκατάστασης, το 2020.

Η σύσταση Σχολής Δικαστών, από τα πάγια αιτήματα του νομικού κόσμου της Κύπρου, ήταν από τα θέματα για τα οποία οι δικαστές του Ανωτάτου ζήτησαν διευκρινίσεις στη σύσκεψη του Προεδρικού. Η κυβέρνηση έχει προχωρήσει στην ετοιμασία του νομοθετικού πλαισίου, σύστασης της Σχολής για τη διάβρυση επιμόρφωση των δικαστών. Οι διευκρινίσεις που ζητήθηκαν αφορούσαν τη δομή λειτουργίας της Σχολής και τη στελέχυσή της. Ένα δεύτερο σημαντικό κομμάτι στο οποίο έγινε συζήτηση, αφορούσε τις αλλαγές στο διοικητικό κομμάτι λειτουργίας των Δικαστηρίων με την υπαγωγή τους, στη Δικαστική Υπηρεσία, όλων πλην των δικαστών.

Ξαναζεστάθηκε απότομα το Κυπριακό

Με blame game εκ μέρους των Μ. Ακιντζι και Μ. Τσαβούσογλου και με την άμεση τοποθέτηση Αναστασιάδη για τα δυο κράτη

Των ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ
και ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η επίσκεψη Τσαβούσογλου στα Κατεχόμενα κρίνεται ως κομβική ως προς τις μελλοντικές εξελίξεις του Κυπριακού, μετά από μια περίοδο ακινησίας που όμως δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη. Τόσο ο ΥΠΕΞ της Τουρκίας όσο και ο Μουσταφά Ακιντζι, έβαλλαν κατά του Προέδρου Αναστασιάδη και όχι μόνο, για τους χειρισμούς του στο Κυπριακό και δη στο Κραν Μοντάνα. Από τις βολές τους δεν ξέφυγαν ούτε άλλοι κυβερνητικοί αξιωματούχοι. Το γάντι, ωστόσο, το σήκωσε ως όφειλε, άμεσα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας που απάντησε με ένταση στα όσα ειπώθηκαν. Με αυτό τον τρόπο και μέσα σε ένα απόγευμα, επί της ουσίας ξαναζεστάθηκε το Κυπριακό και αν ληφθεί υπόψη κυρίως η αλλαγή στάσης από πλευράς Ακιντζι, τότε επιβεβαιώνονται οι αναλύσεις που έκαναν λόγο για σημαντικές εξελίξεις το επόμενο διάστημα.

Το blame game

Βασικός σκοπός κυρίως από την πλευρά Τσαβούσογλου κατά την επίσκεψή του στα Κατεχόμενα ήταν να ρίξει λάδι στη φωτιά, βάλλοντας και κατά του Αναστασιάδη όσο και κατά του Ακιντζι. Από τη μία είπε πως ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε κάνει λόγο για λύση δύο κρατών, ενώ από την άλλη έριξε τα βέλη του στον Ακιντζι για το ποια λύση συζητούν στα Κατεχόμενα και πρωτοβουλίες που θα έπρεπε να είχε πάρει και δεν πήρε. Το σημαντικό στοιχείο εν πρώτοις, είναι ότι ο τελευταίος εμφανίζεται πλέον έτοιμος να συζητήσει το μοντέλο της χαλαρής ομοσπονδίας. Αυτό αποτελεί μια στροφή στα μέ-

Αν ληφθεί υπόψη κυρίως η αλλαγή στάσης από πλευράς Ακιντζι για την αποκεντρωμένη ομοσπονδία τότε επιβεβαιώνονται οι αναλύσεις που έκαναν λόγο για σημαντικές εξελίξεις το επόμενο διάστημα.

χρι τώρα λεγόμενα και πεπραγμένα του Ακιντζι, ωστόσο, αν υπολογίσει κανείς και τη μεγάλη διαμάχη εντός του εσωτερικού του, διαπιστώνει ότι όντως πλέον ο Τ/κ ηγέτης θα κυνηγήσει τη λύση Διζωνικής Δικοινοτικής Ομοσπονδίας ως μη έχοντας ο ίδιος άλλες επιλογές αν επιδιώκει να έχει πολιτικό μέλλον. Ωστόσο, την ίδια ώρα ο ίδιος ο Ακιντζι δεν ήθελε να «ξεφύγει» και από την τουρκική γραμμή. Αυτό τουλάχιστον φάνηκε στο δικό του μέρος του blame game, που ξεκί-

νησε με την αποκάλυψη όπως είπε των όσων μετέφερε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης στον Τσαβούσογλου περί λύσης δύο κρατών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο μάλιστα, κάλεσε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να ξεκαθαρίσει τη θέση του. «Τι ζητάει ο Αναστασιάδης εν ονόματι της ε/κ κοινότητας; Τι επιθυμεί να διαπραγματευτεί; Πρέπει να ξεκαθαρίσει αυτό το ζήτημα για να καθίσουμε και να το συζητήσουμε. Εμείς δεν του είπαμε ότι όχι, δεν συζητάμε αυτά τα πράγματα. Εφόσον

πραγματικά είναι έτοιμος για το τι ζητάει, ακόμη και ανεπισημώς, είμαστε έτοιμοι να συνομιλήσουμε διεξοδικά μαζί του. Αρκεί να γνωρίζουμε το τι επιθυμούμε», είπε σχετικά.

Επίδειξη «άνεσης»

Ο Τσαβούσογλου υπογράμμισε από τα Κατεχόμενα με τον πιο έντονο τρόπο τα των συνομιλιών με μια πρόθεση να πει όσα έχει να πει και να αποχωρήσει. Αυτό το παραδέχονται και διπλωματικές πηγές,

Το «πακέτο» Τσαβούσογλου εμπειρείκε blame game προς την ε/κ πλευρά, τη δαμόκλειο σπάθη προς τον Ακιντζι, αλλά και το να βάλει τη συζήτηση στις ράγες του Φ.Α.

οπότε και το ότι κατ'ίλη με έναν «αέρα άνεσης» τον οποίο ήθελε να επικοινωνήσει ως προς τι μπορεί να συζητήσει η Τουρκία, εντάσσεται σε αυτό το πλαίσιο. Κι αυτά που λέει η Τουρκία ότι μπορεί να συζητήσει είναι από τη λύση της διζωνικής ομοσπονδίας, μέχρι τη συνομοσπονδία και τα δύο κράτη. Αυτό μάλιστα το μήνυμα όπως ο ίδιος είπε, το πέρασε και στα Η.Ε. επιρρίπτοντας και πάλι ευθύνες στην Κυπριακή Δημοκρατία ως την πλευρά που δεν θέλει να συνεργαστεί. Η συγκεκριμένη συζήτηση, άλλωστε, για πιθανά άλλα πλαίσια λύσης είχε ξεκινήσει στον απόηχο της αποτυχίας του Κραν Μοντάνα με όλες τις τελευταίες εξελίξεις και ενδείξεις να δείχνουν ότι από τώρα και στο εξής θα βρεθεί στο επίκεντρο της προσοχής της τουρκικής πλευράς, παρά τις προηγούμενες ενστάσεις που είχε εκφράσει ο ίδιος ο Μουσταφά Ακιντζι.

Η θέση Αναστασιάδη

Στα όσα είπαν Τσαβούσογλου-Ακιντζι απάντησε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης. Επέμεινε στις θέσεις που έχει εκφράσει και στο παρελθόν, σημειολογικά και με ημερομηνίες για συγκεκριμένες κινήσεις. Αντέστρεψε μάλιστα τα τουρκικά επιχειρήματα και εμμένοντας στη γραμμή περί αποκεντρωμένης Ομο-

σπονδίας, λέγοντας πως ότι στη Νέα Υόρκη αυτός που ανέπτυξε ανάλογες απόψεις ήταν ο κ. Τσαβούσογλου «και ο δικός μου προβληματισμός και θέσεις ήταν ότι έπρεπε να μας απασχολήσει η ενδεχόμενη αποκεντρωση εξουσιών». Όπως όμως έχει καταγράψει η «Κ», το επόμενο διάστημα η αποκεντρωμένη ομοσπονδία θα είναι στην πρώτη γραμμή ως θέμα, ενώ αναμένεται η νομική γνωμάτευση για το ζήτημα. Η οποία όμως δεν θα έρθει πριν αρχίσουν διαπραγματεύσεις. Από την άλλη, το θέμα της θετικής ψήφου σε όλες τις αποφάσεις, αναμένεται επίσης να επανέλθει στην επικαιρότητα ενώ μένει να διαφανεί αν θα υπάρξει συνάντηση Αναστασιάδη-Ακιντζι στο επόμενο διάστημα.

Με Navtex και γεωτρήσεις

Το «πακέτο» με το οποίο πήγε στα Κατεχόμενα ο Μερλούτ Τσαβούσογλου εμπειρείκε πέραν του blame game προς την ε/κ πλευρά, τη δαμόκλειο σπάθη προς τον κ. Ακιντζι αλλά και το να βάλει όλη τη συζήτηση στις ράγες του Φ.Α. Ευελπιστεί πλέον η Τουρκία πως με το να προχωρήσει σε μονομερείς όπως λέγεται ενέργειες πως θα υποχρεώσει τη Δημοκρατία να αλλάξει τον ενεργειακό της προγραμματισμό. Αυτό ε/κ αρμόδιες πηγές με τις οποίες μιλήσαμε δεν θέλησαν καν να το σχολιάσουν. «Θα διεξάγουμε γεωτρήσεις όπου έχει δώσει άδειες η ΤΑΒΚ. Υπάρχει και η ΑΟΖ της Τουρκίας. Και σε αυτά τα σημεία, όταν γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα των σεισμικών ερευνών θα ξεκινήσουμε γεωτρήσεις», είπε ο Τσαβούσογλου. «Δεν σταματά ο ενεργειακός μας σχεδιασμός όπως έχει προγραμματιστεί» απάντησε η Λευκωσία.

THE ALL-NEW BMW X5 xDRIVE30d (2993 cc).

€59.900* ΑΥΤΟΜΑΤΟ.

Αφιερώστε σε ακόμη πιο συναρπαστικές περιπέτειες με το νέο BMW X5, με τρίλιτρο κινητήρα (2993 cc). Μια καινούργια διαδρομή οδηγικής απόλαυσης σας περιμένει να την εξερευνήσετε.

Η τιμή περιλαμβάνει:

- BMW Live Cockpit
- Σύστημα πλοήγησης Professional
- Φώτα τεχνολογίας LED
- Σπορ ηλεκτρικά καθίσματα
- Δερμάτινο σαλόνι

Χαρ. Πηλακούτας Λτδ, Παγκύπριος Αριθμός: 77 77 16 00.

BMW X5 xDRIVE30d: μικτή κατανάλωση καυσίμου: 6.0 - 6.8 l/100 km, εκπομπές ρύπων CO₂ 158 - 179 g/km

* Στην τιμή δεν συμπεριλαμβάνονται τα τέλη εγγραφής και η άδεια κυκλοφορίας. Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

Το βάρος στο ψήφισμα και στη «μάχη» Ακιντζι-Οζερσάι

Στα Κατεχόμενα ακόμη και η ακινησία στο Κυπριακό δημιουργεί τριβές για το μέλλον

Των **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ** και **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ως **αισιόδοξα** χαρακτηρίζονται τα μηνύματα που λαμβάνει η κυπριακή αποστολή στις ΗΠΑ αναφορικά με το επερχόμενο ψήφισμα των Η.Ε. για ανανέωση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Έρχονται δε τα μηνύματα αυτά ως απότοκα των διπλωματικών επαφών, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως το βάρος αίρεται από αυτό καθαυτό το περιεχόμενο του ψηφίσματος. Με άλλα λόγια, μπορεί να μην αναμένονται αλλαγές στη σύνθεση της ΟΥΝΦΙΚΥΠ τώρα, αλλά την ίδια ώρα, βάσει και των όσων θα εμπεριέχονται το ψήφισμα, δεν αποκλείεται οι αλλαγές να προαλείφονται ήδη με φόντο το καλοκαίρι. Κι ενώ αναμενόταν η διαδικασία αυτή να ολοκληρωθεί στις 30 Ιανουαρίου 2019, πληροφορίες λένε πως ίσως ολοκληρωθεί νωρίτερα και έτσι αναπόφευκτα γίνεται η διασύνδεση και με την επόμενη κάθοδο της κ. Λουτ στην Κύπρο. Η ειδική αντιπρόσωπος ωστόσο των Η.Ε. στην Κύπρο Ελιζαμπεθ Σπέχαρ, είπε πως η Αμερικανίδα διπλωμάτης θα κατέλθει στην Κύπρο σύντομα. Στην ουσία δεν απάντησε δηλαδή, ενώ από την Τουρκία παραμένει το μήνυμά της ότι πριν από τον Μάιο και τις δημοτικές εκλογές δεν πρέπει να αναμένονται εξελίξεις. Μήνυμα που φαίνεται να έχει περάσει και στα Η.Ε. κατά συγκεκριμένες πηγές, που λένε πως όλα δείχνουν ότι θα πάνε για παρακάτω οι ουσιαστικές εξελίξεις στο Κυπριακό ακόμη και να έλθει η κ. Λουτ τον Φεβρουάριο.

Παράγων Οζερσάι

Παράλληλα με τα προαναφερόμενα, ένα από τα θέματα συζήτησης που εξακολουθούν να κυριαρχούν στην ε/κ πλευρά είναι το power play όπως εξελίσσεται στην πολιτική σκηνή των Κατεχομένων, προεξάρχοντος του Κουντρέτ Οζερσάι. Ο οποίος μετέβη στις ΗΠΑ με σκοπό την αλλαγή του υφιστάμενου στάτους κβο μέσα από τις αλλαγές που αφορούν την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Αναφορικά με τον Οζερσάι, δύο είναι τα δεδομένα, όπως γίνονται αντιληπτά από ε/κ πηγές που μετέφεραν τις εκτιμήσεις τους στην «Κ». Η προαναφερόμενη επιδίωξη του για αλλαγή του στάτους κβο οδήγησε σε γεγονότα στη Δένεια και μάλιστα σε δύο περιπτώσεις που ο ίδιος προσπάθησε να φτάσει στην περιοχή χωρίς προηγούμενη έγκριση από τα Η.Ε. και μάλιστα χωρίς να περάσει από το οδόφραγμα. Από την άλλη η «Κ» έχει καταγράψει και τον εσωτερικό «πόλεμο» στη «συγκυβέρνηση» των Κατεχομένων, πάλι με τον Κουντρέτ Οζερσάι πρωταγωνιστή, ο οποίος βάλλει κατά του

Μουσταφά Ακιντζι. Αυτό σύμφωνα πάντα με τις εκτιμήσεις ε/κ πηγών, έχει σαν αποτέλεσμα αφενός να δημιουργούνται επεισόδια όπως το προαναφερόμενο και αφετέρου ο Ακιντζι να λειτουργεί με γνώμονα τη δική του επανεκλογή στις επόμενες «προεδρικές» εκλογές. Ο Μουσταφά Ακιντζι θεωρεί από την πλευρά του ότι αυτό που πρέπει να πράξουν την παρούσα στιγμή οι δυνάμεις που υποστηρίζουν την ομοσπονδιακή λύση, είναι να προετοιμαστούν με ψυχραιμία και μεγάλη προσοχή για το δεύτερο μισό αυτού του έτους, στο οποίο αναμένονται εξελίξεις στο Κυπριακό. Μια πιθανή

Ενδεχόμενη πρόοδος στο Κυπριακό θα ήταν μια εξέλιξη βάσει της οποίας ο Μ. Ακιντζι και όσοι θέλουν λύση θα παραιτούσαν την αμυντική στάση που τηρούν.

πρόοδος στις συνομιλίες με τελική κατεύθυνση τα διπλά δημοψηφίσματα ή ακόμη μια «ενδιάμεση στρατηγική συμφωνία» θα παρείχε στον ίδιο και στις δυνάμεις της λύσης τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στις «προεδρικές εκλογές» του 2020 από θέση ισχύος. Ωστόσο, τα πυρά που δέχεται όπως θα φανεί και παρακάτω, δεν είναι τυχαία. Όπως έχει ήδη επισημάνει η «Κ», η τ/κ πλευρά εισέρχεται στην τροχιά των «προεδρικών εκλογών» του 2020 και η τ/κ Δεξιά εννοχιστρώνει σχέδια για να επαναικδικήσει την ηγεσία της τ/κ κοινότητας. Ο Κουντρέτ Οζερσάι έχει προ πολλού ξεκαθαρίσει ότι θα είναι «παρών» στη μεγάλη αναμέτρηση και με παρεμβάσεις του στο Κυπριακό πιέζει το «προεδρικό» και επιχειρεί να περάσει το μήνυμά του ότι υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις, εκτός από την ομοσπονδιακή λύση. Οι κινήσεις και τα μηνύματα Οζερσάι έρχονται σε μια περίοδο που στους κόλπους της τ/κ Δεξιάς συζητείται το ενδεχόμενο της διάλυσης της τετρακομματικής «κυβέρνησης» και της δημιουργίας μιας νέας «κυβέρνησης» συνασπισμού με τη συμμετοχή του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) και του Κόμματος του Λαού (ΚΛ).

Οι σημαίες στο «Προεδρικό»

Στο ενδιάμεσο ο Ακιντζι βρίσκεται αντιμέτωπος με πυρά από πολλές κατευθύνσεις. Χαρακτηριστικά υπήρξε η υπόθεση που προέκυψε πριν από λίγες ημέρες, όταν δέχθηκε στο «Προεδρικό» ε/κ αντιπροσωπεία. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, οι συνεργάτες του Μ. Ακιντζι φρόντισαν να αφαιρέσουν από την αίθουσα συσκέψεων του «Προεδρικού» τις σημαίες της Τουρκίας και της «ΤΔΒΚ», μια κίνηση που δεν πέρασε απαρατήρητη στην τ/κ κοινότητα. Οι κύκλοι της Άγκυρας και της τ/κ Δεξιάς έσπευσαν να επωφεληθούν στο έπακρον, κατηγορώντας τον ότι πραγματοποιεί «αδικαιολόγητες παραχωρήσεις». Στην όλη υπόθεση οι ίδιοι κύκλοι, που σε γενικές γραμμές

Ε/κ πηγές λένε πως όλα δείχνουν ότι θα πάνε παρακάτω οι ουσιαστικές εξελίξεις στο Κυπριακό ακόμη και να έλθει η κ. Λουτ τον Φεβρουάριο.

Ενα από τα θέματα συζήτησης που εξακολουθούν να κυριαρχούν στην ε/κ πλευρά είναι το power play όπως εξελίσσεται στην πολιτική σκηνή των Κατεχομένων, προεξάρχοντος του Κουντρέτ Οζερσάι.

απορρίπτουν την ιδέα της ομοσπονδιακής λύσης, ακολούθησαν την στρατηγική η οποία επιστρατεύτηκε στις περιπτώσεις του γνωστού Τούρκου αντιπολιτευόμενου μόδιστρου Μπαρμπαρός Σιανσάλ και της εφημερίδας «Αφρική». Αρχικά, «δημοσιογράφοι», «ακτιβιστές» και πολιτικοί έβαλλαν κατά του «Προεδρικού» μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Στη συνέχεια τη σκυτάλη ανέλαβαν κάποια τ/κ μέσα και μέσα ενημέρωσης της

Τουρκίας που διατηρούν στενές σχέσεις με την «κυβέρνηση». Με αυτόν τον τρόπο και μέσα σε λίγες ώρες, η τ/κ και τουρκική κοινή γνώμη εστίασαν στο υποτιθέμενο μεγάλο «λάθος» του Μ. Ακιντζι. Οι αντιδράσεις έφτασαν σε τέτοιο σημείο που ο τελευταίος υποχρεώθηκε να δώσει εξηγήσεις μέσω του facebook. Εκεί εξήγησε ότι η αφαιρέση σημαίων από το εσωτερικό του «Προεδρικού» είναι συνθησιμένη πρακτική κατά τη διάρκεια των επαφών με ε/κ και ξένες αντιπροσωπείες. Η επεξήγηση δεν πείθει μερίδες της τ/κ Αριστεράς και τον πρώην ηγέτη της τουρκοκυπριακής κοινότητας, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ. Σύμφωνα με τη λογική τους, σε πρώτο στάδιο η τοποθέτηση σημαίων στο εσωτερικό του «προεδρικού» υπήρξε μια λανθασμένη επιλογή, την οποία υιοθέτησε η ίδια η ηγεσία Ακιντζι. Την ίδια στιγμή όμως ξεχωρίζει και το εξής. Ότι η «υπερευαίσθηση» του απέναντι στα πυρά της τ/κ Δεξιάς και των κύκλων της Άγκυρας, μέχρι σήμερα δεν έχει ενισχύσει τη θέση του στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο. Αντιθέτως του έχει επιβάλει μια «αμυντική στάση» στο εσωτερικό της κοινότητας του και έχει προκαλέσει επιπλοκές στο Κυπριακό.

Οι δυνάμεις της λύσης

Ενδεχόμενη πρόοδος στο Κυπριακό θα αναπτέρωνε το ηθικό των οπαδών της λύσης και θα ήταν μια εξέλιξη με βάση την οποία τόσο ο Μ. Ακιντζι όσο και οι εκπρόσωποι του μέτρου της λύσης θα παρατούσαν την αμυντική στάση που σειρήνες που θέλουν [...] διάλογο κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες» και που, «ενώπιον πρέσβων ξένων χωρών», λένε «ότι τάχα για τη μη ύπαρξη διαλόγου ευθύνεται η ελληνοκυπριακή πλευρά». Επόμενος και για πόσον καρό θα κοροϊδεύει ο Πρόεδρος με ένα αφήγημα για αφελείς υπηκόους, που κανείς από τους κατά τεκμήριο ανεξάρτητους παρατηρητές στο Κραν Μοντάνα δεν επιβεβαιώνει, ένα αφήγημα που, ανάμεσα στις γραμμές, διαψεύδουν και ο γ. γ. των Η.Ε. και η Φεντερίκα Μογκερίνι; Έστω κι αν νομίζει πως δεν έχει αφήσει δακτυλικά αποτυπώματα για το, μέχρι σήμερα ανεξήγητο,

τηρούν εδώ και καιρό και θα περνούσαν σε μετωπική «επίθεση» σε πολλά μέτωπα. Ωστόσο, σε περίπτωση που εντός του δεύτερου μισού του 2019 δεν υπάρξουν θετικές εξελίξεις στο Κυπριακό, η συστηματική κρίση στους κόλπους της τ/κ Αριστεράς θα λάβει διαστάσεις, με τον κ. Ακιντζι και άλλους πιθανώς υποψήφιους για την ηγεσία της τ/κ κοινότητας να καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν μεγάλες πιθανότητες για ένα θετικό αποτέλεσμα στα μέσα του 2020. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο κ. Ακιντζι δεν αποκλείεται να έχει το παρόν ηγέτη της τουρκοκυπριακής κοινότητας, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ πριν από περίπου μία δεκαετία.

Οι ευρωεκλογές

Παράλληλα με τα προαναφερόμενα, οι Τ/κ εστιάζουν σταδιακά την προσοχή τους σε ακόμη μια εξέλιξη. Για πρώτη φορά, δύο τ/κ διεκδικούν με δυναμικό τρόπο έδρες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από τη λίστα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι πρώτες αντιδράσεις της τ/κ κοινότητας σε αυτήν την εξέλιξη είναι ανάμεικτες: Οι κύκλοι του «κυβερνώτος» Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ) χαιρετίζουν την εξέλιξη, τα δε μέτωπα του σκεπτικισμού και της απόρριψης στο Κυπριακό, διαφωνούν. Την ίδια στιγμή ξεχωρίζουν απόψεις που θέλουν την τ/κ κοινότητα να κατέχει σε κάθε περίπτωση υπό τον δικό της έλεγχο, δίχως τη συνδρομή της ε/κ πλευράς, δύο έδρες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ

Ο βασιλιάς είναι γυμνός

Είπα ν' αγιάσω. Να σταματήσω να καταγγέλλω τη γύμνια των ανθρώπων, για την ακρίβεια τη γύμνια του... Βασιλιά, που πίστεψε πως οι υπήκοοι τρών' κουτόχορτο και τους φλομώνει κάθε μέρα στο ψέμα. Κι όποτε τον δω να ψεύδεται, στα σημεία πανηγύρια, κι οι υπήκοοι να χειροκροτούν, λέω «στο διάολο, ασ' τα να παν, κι αν γράψεις τι θ' αλλάξει, δεσ, οι υπήκοοι χειροκροτούν».

Κι όταν προχθές τον άκουσα, στην εκδήλωση μνήμης για τον Εθνάρχη, να ανακαλεί στη μνήμη και τον δεύτερο «εθνάρχη» του «παρέλαβα κράτος δεν θα παραδώσω κοινότητα», είπα και πάλι

«άι στο διάολο!... δεσ πού κατάντησε ο ηγέτης της λύσης!», και γύρισα στο βιβλίο που διάβαζα «Βαϊμάρη η ανάπληρη Δημοκρατία», άλλο ένα οδοιπορικό (μετά απ' αυτό της Πόλης) στη δική μας σχιζοφρενική πορεία. Μου τριβελίζει όμως η αλογόμυγα τη σκέψη κι ακούω και στον ύπνο μου ακόμα το παιδί να φωνάζει μπροστά στους εμβρόντητους υπηκόους «ο βασιλιάς είναι γυμνός!...»

Στο διά ταύτα: Ο ηγέτης που, στο Κραν Μοντάνα, ματαιώσε λύση που καταργούσε τη Συνθήκη Εγγυήσεων όσο και το δικαίωμα μονομερούς επέμβασης στις χώρες που θα μετείχαν στον υπό τον

ΟΗΕ Μπχανισμό Ασφάλειας (βλ. Πλαίσιο και Άτυπο Έγγραφο Γκουτιέρες), ο ηγέτης που ματαιώσε τον τερατισμό της κατοχής με αποχώρηση όλων των κατοχικών στρατευμάτων με την απαίτηση να φύγουν άμεσα και τα αγήματα ΕΛΔΥΚ-ΤΟΥΡΔΥΚ που θα μπορούσε και γι' αυτά να συμφωνηθεί ρήτρα αποχώρησης σε συνάντηση πρωθυπουργών που ο ίδιος ματαιώσε, αυτός ο ηγέτης ανερευθίστα δηλώνει ότι αγωνίζεται για «ένα κράτος απαλλαγμένο από τις όποιες αναχρονιστικές εγγυήσεις ή επεμβατικά δικαιώματα, απαλλαγμένο από κατοχικούς στρατούς...» Κι αναμασσώντας το κακόφημο

σόφισμα του Τάσου Παπαδόπουλου, μιλάει για την «υποχρέωση να αναλάβει τις ευθύνες του έτσι ώστε το κομμάτι που βρίσκεται ελεύθερο, [...] το κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας, να μην περάσει στο κίνδυνο να μετατραπεί σε κοινότητα!...» Ο ηγέτης που μετετρέπη σε ψιλικάτζη που έψαχνε στ' άχυρα όταν ο Ακιντζι πρότεινε υπογραφή Στρατηγικής Συμφωνίας επί του Πλαισίου Γκουτιέρες ως έχει (Απρίλης 2018), το οποίο Πλαίσιο προνοεί κατάργηση των εγγυήσεων και αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων, αυτός ο ηγέτης καλεί σήμερα τον Κύπριο πολίτη «να κωφεύσει στις

σειρήνες που θέλουν [...] διάλογο κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες» και που, «ενώπιον πρέσβων ξένων χωρών», λένε «ότι τάχα για τη μη ύπαρξη διαλόγου ευθύνεται η ελληνοκυπριακή πλευρά». Επόμενος και για πόσον καρό θα κοροϊδεύει ο Πρόεδρος με ένα αφήγημα για αφελείς υπηκόους, που κανείς από τους κατά τεκμήριο ανεξάρτητους παρατηρητές στο Κραν Μοντάνα δεν επιβεβαιώνει, ένα αφήγημα που, ανάμεσα στις γραμμές, διαψεύδουν και ο γ. γ. των Η.Ε. και η Φεντερίκα Μογκερίνι; Έστω κι αν νομίζει πως δεν έχει αφήσει δακτυλικά αποτυπώματα για το, μέχρι σήμερα ανεξήγητο,

U-turn μετά το Μον Πελεράν και την ανεκδιήγητη στάση του στο Κραν Μοντάνα, ο ερευνητής του αύριο θα κνηλατήσει τις διαπλοκές και τις εξαρτήσεις του και θα αποτυπώσει τα γεγονότα που συνιστούν ματαιώση της επανένωσης της Κύπρου. Κι αν νομίζει πως, δηλητηριάζοντας τη σκέψη με επικλήσεις στα πατριωτικά αισθήματα αφελών υπηκόων, θα τη βγάλει αβρόκως ποσίν, αναγορευόμενος μάλιστα σε τρίτο «εθνάρχη», πλανάται πλάνην οικτρών. Η ιστορία είναι αμελίκτη.

Ο κ. Χρυσόστομος Περικλέους είναι εκπαιδευτικός-συγγραφέας.

Για όλα τα Brexit ετοιμάζεται η Κύπρος

Το θέμα θα είναι μεταξύ άλλων στην ατζέντα της Συνόδου των Med7 στη Λευκωσία την ερχόμενη εβδομάδα - Τι θα γίνει στις Διμερείς

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Η Σύνοδος Med7, που θα λάβει χώρα την ερχόμενη εβδομάδα, αποτελεί μια ευκαιρία εξωστρέφειας για την κυπριακή διπλωματία που ταυτόχρονα όμως θέλει να αποκομίσει τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη. Στη Λευκωσία θα παραβρεθούν οι ηγέτες της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Μάλτας και της Πορτογαλίας, που μαζί με την Κύπρο έχουν ως σκοπό να θέσουν επί τάπητος μεγάλα ευρωπαϊκά προβλήματα. Όπως είναι το μεταναστευτικό. Ωστόσο, οι διαφορετικές προσεγγίσεις μεταξύ χωρών στο ζήτημα όχι μόνο δεν κρύβονται, αλλά έχουν πάρει και χαρακτηρισμό δημοσίας αντιπαράθεσης. Άλλη για παράδειγμα είναι η γραμμή της Ιταλίας και άλλη της Γαλλίας και επί αυτού αλλά και το τι μπορεί να επιτύχει η Σύνοδος, τέθηκαν από την «Κ» ως ερώτημα προς τον ΥΠΕΕ Νίκο Χριστοδουλίδη. Την ίδια ώρα, μάλιστα, που η Κύπρος δέχεται όλο και περισσότερους μετανάστες με αποτέλεσμα να προσφύγει και στην επέκταση των ήδη υφιστάμενων κέντρων φιλοξενίας στην Κοκκινοτριμιθιά και στην Κοφίνου. «Όλες οι χώρες της Μεσογείου αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα πολύ περισσότερο από άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. και στόχος μέσα από τη συζήτηση που θα γίνει είναι να καταλήξουμε σε πολύ συγκεκριμένες είτε εισιτηριακές είτε τοποθετήσεις» ήταν η τοποθέτηση του ΥΠΕΕ, ενώ πρόσθεσε θα υπάρξει κοινή διακήρυξη των «7» στην οποία θα καταγράφονται οι κοινές προσπάθειες.

Το ενεργειακό

Μεταξύ άλλων θεμάτων και αυτά της ενεργειακής ασφάλειας και αυτονομίας της Ε.Ε. θα απασχολήσουν

τη Σύνοδο. Το ουσιαστικό, ωστόσο, είναι πως με την κάθοδο κυρίως των Μακρόν και Κόντε, θα ανακινηθεί το θέμα επέκτασης της γαλλικής Total και της ιταλικής Eni στην κυπριακή ΑΟΖ, ζήτημα που προϋπήρχε στην ενεργειακή ατζέντα. Με τον Πρόεδρο της Γαλλίας στη διμερή συνάντηση που θα έχει με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, θα παρευρεθούν ο ΥΠΑΜ Σάββας Αγγελίδης αλλά και ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης, χωρίς ωστόσο να είναι ξεκάθαρο αν θα υπάρξουν ή όχι ανακοινώσεις.

Τα άλλα θέματα

Η κλιματική αλλαγή, το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ε.Ε.,

Το ουσιαστικό, ωστόσο, είναι πως με την κάθοδο κυρίως των Μακρόν-Κόντε θα ανακινηθεί η επέκταση των Total-Eni στην κυπριακή ΑΟΖ.

το Brexit και περιφερειακές εξελίξεις, συν τα προαναφερμένα, θα είναι μεταξύ των θεμάτων που επίσης θα συζητηθούν. Αρμόδιες πηγές τονίζουν πως οι δράσεις της Συνόδου των Med7 δεν έχουν σκοπό να υποκαταστήσουν πολιτικές της Ε.Ε. πάνω στα θέματα, αλλά να τις υποβοηθήσουν με κοινές ενέργειες. Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μέσα στο πλαίσιο της συζήτησης για τα περιφερειακά θέματα θα ενημερωθεί για το ζήτημα και θα αναφερθεί στην ανάγκη για ενεργότερη εμπλοκή της Ε.Ε. «Θεωρούμε ότι η Ε.Ε. μπορεί να προσφέρει λύσεις

Στη Λευκωσία θα παρευρεθούν οι ηγέτες της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Μάλτας και της Πορτογαλίας, που μαζί με την Κύπρο έχουν ως σκοπό να θέσουν επί τάπητος μεγάλα ευρωπαϊκά προβλήματα.

σε όλα τα αυτά τα θέματα όπου υπάρχει διαφωνία ή στα θέματα που οδήγησαν σε αδιέξοδο στο Κραν Μοντάνα», ανέφερε ο ΥΠΕΕ. Η αναφορά έγκειται στα ζητήματα της ασφάλειας και των εγγυήσεων, καθώς και το θέμα της λειτουργικότητας της λύσης, γεγονός που συνακόλουθα σημαίνει πως αναπόφευκτα το θέμα της θετικής ψήφου θα επανέλθει στην πρώτη γραμμή των συζητήσεων.

Brexit

Την Κύπρο την απασχολεί ιδιαίτερα το θέμα της εξόδου της Βρετανίας από την Ε.Ε. Την ώρα που

ακόμη και σε επίπεδο Ε.Ε. το τι μέλλει γενέσθαι αποτελεί γρίφο για σκληρούς λύτες κυρίως με υπαιτιότητα των ιδίων των Βρετανών που έχουν εισέλθει σε περίοδο εσωστρέφειας, η Κύπρος προετοιμάζεται για την πιθανότητα μιας σκληρής εξόδου. Ενδεχόμενο που δεν αποκλείει πλέον κανείς εφόσον η κλεψύδρα αδειάζει και το χρονοδιάγραμμα με τέλος την 1 Απριλίου (πρώτος μήνας χωρίς τη Βρετανία εντός Ε.Ε.) δεν είναι πια καθόλου μακρινό. Το θέμα έχει απασχολήσει ήδη το Υπουργικό όποτε και έχουν δοθεί οδηγίες για εκπόνηση σχεδίων σε περίπτωση σκλη-

ρού Brexit. «Η μπάλα είναι στους Βρετανούς κι αυτό είναι ξεκάθαρο. Η Κυπριακή Δημοκρατία προετοιμάζεται σε επίπεδο υπουργείων» τόνισε πηγή για το ζήτημα.

Η «κατανόηση»

Ένα ερώτημα πάντως αφορά αυτό το επίπεδο προετοιμασίας τόσο της Κύπρου όσο και της ΕΕ. Η απάντηση έγκειται στο ότι από τον Οκτώβριο πέρυσι αυτή η προετοιμασία έχει περάσει σε πιο εντατικό επίπεδο οπότε με την κατάσταση ως έχει τώρα, το ελάχιστο που θέλουν να πετύχουν ΕΕ και Βρετανία είναι μια «πολιτική κατανόηση»

ορισμένου χρόνου μέχρι την πλήρη εφαρμογή του Brexit. Αυτή σύμφωνα με πηγές, θα είναι περίπου μια κοινή συμφωνία πάνω σε 8 συγκεκριμένους τομείς: αερομεταφορές, τελωνεία αλλά και το κερκτικό στις Βρετανικές Βάσεις μεταξύ άλλων.

Το πλαίσιο αυτό θα διέπει τις σχέσεις ΕΕ-Βρετανίας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που επίσης θα συμφωνηθεί άρα οι ίδιες διπλωματικές πηγές τη χαρακτηρίζουν «προσωρινής φύσεως» και για μια μεταβατική περίοδο και κυρίως για λόγους πρακτικούς.

Τι ισχύει για Κύπρο

Στην πρώτη γραμμή είναι οι καθηστώ των βάσεων Ακρωτηρίου, οι Κύπριοι σπουδαστές στην Αγγλία, οι διαμένοντες Βρετανοί στην Κύπρο, οικονομικές φύσεως διασυνδέσεις μεταξύ των δύο χωρών, όπως στον τουρισμό, τις εξαγωγές, τις εισαγωγές κτλ. Για τις βάσεις είχε συμφωνηθεί το τι μέλλει γενέσθαι με τον επικεφαλής διαπραγματευτή της Ε.Ε. Μισέλ Μπαρνιέ, να έχει αναφέρει μιλώντας για τα τρία πρωτόκολλα ότι «το δεύτερο αφορά στην Κύπρο και τις (βρετανικές) κυρίαρχες εθνικές βάσεις στην Κύπρο. Αυτό επιτρέπει τη συνέχιση των υφιστάμενων συμφωνιών εντός και γύρω απ' αυτές τις βάσεις μεταξύ Κύπρου και Βρετανίας. Συγκεκριμένα, θα επιτρέψει στους 11.000 Κύπριους πολίτες που βρίσκονται σε εδάφη υπό βρετανική κυριαρχία να συνεχίσουν να ζουν όπως κάνουν σήμερα». Τα τρία πρωτόκολλα αφορούν την Κύπρο, το Γιβραλτάρ και τα Ιρλανδικά σύνορα, ωστόσο, τώρα όλα είναι στον «αέρα» μετά την απόρριψη της συμφωνίας από το βρετανικό Κοινοβούλιο.

10 ΧΡΟΝΙΑ
2008-2018

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ και το Ινστιτούτο Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας σας προσκαλούν την Τετάρτη 30 Ιανουαρίου στις 5:30 μ.μ., στο Αμφιθέατρο UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας σε συζήτηση με θέμα:

«Η κρίση του 2013 και τα διδάγματά της μέσα από τα πρωτοσέλιδα της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ»

Ομιλητές:

Δημήτρης Λοττίδης,

Διευθύνων Σύμβουλος Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αντρέας Παράσχος,

Διευθυντής Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δρ Αιμίλιος Α. Σολωμού

Διευθυντής Έδρας UNESCO, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Μιχάλης Περισιάνης,

Διευθυντής Διεύθυνσης Εταιρικών Υποθέσεων, Τράπεζα Κύπρου

Συντονιστής:

Μιχάλης Τσικαλάς,

Αρχισυντάκτης Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Θα ακολουθήσει cocktail.

Για περισσότερες πληροφορίες 22472531

UNIVERSITY of
NICOSIA

Πανεπιστήμιο
Νεάπολις
Πάφος

Σκέφτεσαι την
επαγγελματική
σου ανέλιξη;

Ενίσχυσε τις δεξιότητές σου με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις!

- Εύκολα και πρακτικά, στο δικό σου χρονοδιάγραμμα, και ολοκλήρωση σε 3 ακαδημαϊκά εξάμηνα
- Με προσιτά διδάκτρα και χωρίς πρόσθετες οικονομικές επιβαρύνσεις
- Πλήρως αναγνωρισμένα προγράμματα από ΚΥΣΑΤΣ και ΔΟΑΤΑΠ

Μάθε περισσότερα τώρα:

T: 26843331

E: recruitment@nup.ac.cy

W: www.nup.ac.cy

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΣ
Λεωφ. Δαναής 2, 8042 Πάφος,
Κύπρος

www.nup.ac.cy

Ντέιβιντ Νικολσον, ένας Sir ανάμεσά μας

Από το Nottingham Forest στην πλούσια προϊστορία και στο ασυμβίβαστο για τον διορισμό του προέδρου του ΟΚΥΠΥ

Του ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ

Επανάλθε μετά από καιρό το όνομα του Sir Ντέιβιντ Νικολσον στην επικαιρότητα ως προς την κατάληξη σε σχέση με το θέμα ασυμβίβαστου που φαίνεται να προκύπτει όσον αφορά με τον διορισμό του στη θέση του προέδρου του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ). Διορισμός που επήλθε μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 2 Μαΐου του 2018, οπότε και ένας Sir μπήκε ανάμεσά μας με σκοπό την αυτονόμηση των νοσηλευτηρίων. Ωστόσο το ασυμβίβαστο είναι εδώ αν και από τις 2 Ιανουαρίου όλα τα περιουσιακά στοιχεία του Υπουργείου Υγείας τα οποία σχετίζονται με τα δημόσια νοσηλευτήρια πέρασαν υπό τη διοίκηση και διαχείριση του ΟΚΥΠΥ. Εν πρώτοις, ωστόσο, καλό είναι να μάθουμε τον άνθρωπο Ντέιβιντ Νικολσον, τα πάνα και τα κάτω του, μέχρι να φτάσουμε και στο ασυμβίβαστο.

Ιστορικό

Ο Sir Ντέιβιντ Νικολσον ζει στο Λονδίνο και είναι παντρεμένος με τη Σάρα Τζέιν Μαρς, η οποία ήταν πρώην ασκούμενος στο πρόγραμμα NHS-πτυχιούχων και έγινε διευθύνουσα σύμβουλος του παιδικού νοσοκομείου του Birmingham το 2009. Τρεις ήταν κατά την εφηβεία του οι μεγάλες του αγάπες. Η ποδοσφαιρική ομάδα της Nottingham Forest, σπούδασε άλλωστε και στο Forest Fields Grammar School που ανήκει στην περιοχή, την ιατρική την οποία επέλεξε από νωρίς και τον κομμουνισμό! Υπήρξε μάλιστα μέλος του «Communist Party of Great Britain» μέχρι και το 1983. Εξού και βρετανικές εφημερίδες όπως η Guardian, τον αποκάλεσαν «Σταλινιστή». Κυρίως γιατί η διοίκηση του εθνικού συστήματος υγείας της Βρετανίας, κατά τον βρετανικό Τύπο, γίνονταν μέσω «διαταγών και ελέγχου» από το γραφείο του στο Υπ. Υγείας. Ωστόσο, πέραν τούτου, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει δύο δεδομένα. Εν πρώτοις έχει φάει την υγεία με το κουτάλι (μπήκε εκπαιδευόμενος στο σύστημα της Βρετανίας και κατέληξε να το διοικεί) και ότι έχει βαρύ βιογραφικό. Είναι ενδιάμεσος πρόεδρος του Worcestershire Acute Hospitals NHS Trust και υπηρέτησε το Εθνικό Σύστημα Υγείας της Βρετανίας (NHS) ως διευθύνων σύμβουλος από το 2006 μέχρι τον Απρίλιο του 2014. Όταν αποχώρησε από τη διοίκηση του NHS εργάστηκε σε περίπου 20 χώρες μέσω διαφόρων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της Παγκόσμιας Τράπεζας, παρέχοντας παράλληλα υποστήριξη και συμβουλές σε κυ-

βερνήσεις που εισήγαγαν στις χώρες τους κεντρικά συστήματα ιατρικής περίθαλψης. Εκπαιδεύτηκε στη Σχολή Δασικών Πεδίων στο Nottingham και αποφοίτησε από το Bristol Polytechnic το οποίο σήμερα είναι γνωστό ως Πανεπιστήμιο της Δυτικής Αγγλίας. Το 1988 μεταφέρθηκε στον νοσοκομειακό τομέα, όπου διορίστηκε ως ο διευθύνων σύμβουλος του Doncaster και του Montagu NHS Hospitals Trust, ενώ το 1997 μετακόμισε στο περιφερειακό γραφείο του Trent NHS ως περιφερειακός διευθυντής επιδόσεων. Από το Δεκέμβριο του 2001 έως το Μάρτιο του 2002, ορίστηκε περιφερειακός διευθυντής του Ανατολικού και Δυτικού Μίντλαντς, συνδυάζοντας τον νέο ρόλο του με τις ευθύνες του στο Trent NHS. Τον Απρίλιο του 2002 ανέλαβε επίσημα τη θέση του διευθυντή Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας για την περιοχή Midlands and East της Αγγλίας. Αξίζει να αναφερθεί πως διορίστηκε διοικητής του Τάγματος της Βρετανικής Αυτοκρατορίας (CBE) το οποίο είναι ένα τάγμα ιπποσύνης της Μεγάλης

Στην περίπτωση της Κύπρου πείστηκε από την παρουσίαση του σχεδίου που του έκανε ο τότε υπουργός Υγείας Γιώργος Παμπορίδης.

Βρετανίας που τιμά ανθρώπους των τεχνών και των επιστημών, όπως επίσης και οργανισμούς με σκοπό τη φιλανθρωπία και τις αγαθοεργίες, ενώ έλαβε επίτιμο διδακτορικό από το Πανεπιστήμιο της Κεντρικής Αγγλίας, του Μπέρμιγχαμ. Επίσης, διορίστηκε Διοικητής Ιππότης του Τάγματος του Λουτρού (KCB).

Σκάνδαλο Μίντλαντς

Μεγάλο ήταν το πλήγμα για το Εθνικό Σύστημα Υγείας της Βρετανίας, την περίοδο 2005 - 2009, όταν εκατοντάδες ασθενείς έχασαν τη ζωή τους στο Νοσοκομείο Στάφορντ, στο Γουέστ Μίντλαντς της Αγγλίας λόγω ανεπαρκούς φροντίδας. Το εν λόγω νοσοκομείο ήταν υπό τη διοίκηση του νοσοκομειακού οργανισμού του Mid Staffordshire NHS του οποίου εκτελεστικός επικεφαλής ήταν ο Νικολσον. Το εν λόγω σκάνδαλο ήρθε στην επιφάνεια μετά τη δημοσιοποίηση έκθεσης τον Φεβρουάριο του 2013, η οποία καταδεικνυε τριτοκοσμικές συνθήκες νοσηλείας. Αγανακτισμένοι οι συγγενείς των νεκρών ασθενών ζήτησαν τότε την παραίτηση του Νικολσον, με την ίδια να προβαίνει σε μεταγενέστερο στάδιο σε δημόσια απο-

Αναμένεται συνέχεια στο θέμα ασυμβίβαστου για τον διορισμό του προέδρου του ΟΚΥΠΥ και σε επίπεδο Βουλής αλλά και όχι μόνο.

Πολλά άτομα, μεγάλος τζίρος

Ο Sir Ντέιβιντ Νικολσον έχει 40 χρόνια πείρα στον τομέα της υγείας, από διευθυντής νοσοκομείου 1000 κλινών και επικεφαλής του συστήματος υγείας στις δύο μεγαλύτερες βρετανικές πόλεις, το Μπέρμιγχαμ και το Λονδίνο, έως βέβαια τη διευθυντική θέση στο μεγαλύτερο εθνικό σύστημα υγείας του κόσμου, με 1,2 εκατομμύρια εργαζόμενους και τζίρο άνω των 100 δισεκατομμυρίων λιρών.

λογία. Στο ίδιο μήκος ήταν και η στάση του βουλευτή Charlotte Leslie ο οποίος με την στήριξη 20 βουλευτών, από το συντηρητικό κόμμα του κυβερνώντος συνασπισμού και από το κόμμα της αντιπολίτευσης, απαίτησαν με τη σειρά τους την παραίτησή του. Η πύση ήταν κατακόρυφη και από τα βρετανικά ΜΜΕ, χαρακτηριζοντας τον ως «ο άνθρωπος χωρίς ντροπή», λόγω της απροθυμίας του να παραιτηθεί. Τελικά σε συνέντευξη που παραχώρησε στο Global Government Forum, λίγο μετά την παραίτησή του από το NHS, ο ίδιος εξήγησε ότι το 2005 ήταν εκτελεστικός επικεφαλής του Birmingham and the Black Country SHA τα οποία στο πλαίσιο της κρατικής αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών,

θα συγχωνεύονταν με το Staffordshire SHA, που ήταν υπεύθυνο για το νοσοκομείο Στάφορντ. «Αυτή η διαδικασία θα έπαιρνε οκτώ μήνες, και έτσι για αυτή την περίοδο μου ζήτησαν να αναλάβω επιπρόσθετες αρμοδιότητες» είπε υπογραμμίζοντας, πως ανέλαβε τον ρόλο του εκτελεστικού επικεφαλής του Shropshire and Staffordshire SHA και του West Midlands South SHA, μία μέρα την εβδομάδα για οκτώ μήνες, όσο λάμβανε χώρα η αναδιοργάνωση. Όπως ο ίδιος ανέφερε αποδέχτηκε τις προαναφερόμενες επιπρόσθετες αρμοδιότητες κάνοντας χάρη στο αφεντικό του, αλλά μετά συμπέρανε πως «ήταν αδύνατο να περιμένει κανείς ένα άτομο να είναι εκτελεστικός επικεφαλής για τρεις διαφορετικούς

οργανισμούς την ίδια στιγμή». «Φυσικά», συνέχισε, «αναλαμβάνω κάποια ευθύνη για το τι συνέβη εκεί, οι οργανισμοί δεν έκαναν αυτό που έπρεπε να κάνουν».

ΟΚΥΠΥ

Όπως προαναφέρθηκε ο Sir Νικολσον είχε δεχθεί αντίστοιχες προτάσεις για να αναλάβει τα συστήματα υγείας άλλων χωρών, τις οποίες είχε απορρίψει. Ωστόσο, όπως ο ίδιος έχει σημειώσει, στην περίπτωση της Κύπρου πείστηκε από την παρουσίαση του σχεδίου που του έκανε ο τότε υπουργός Υγείας Γιώργος Παμπορίδης, κατά τη διάρκεια επίσκεψής του στο νησί που είχε οργανωθεί από την KPMG. Αποδέχθηκε την πρόταση να αναλάβει αυτό τον ρόλο για τρεις λόγους: «Για να λειτουργήσει η μεταρρύθμιση του βίβαστου υγείας, χρειάζεται μεγάλη πολιτική στήριξη και δεν γνωρίζω άλλη χώρα που η νομοθεσία πέρασε ομόφωνα. Κατά δεύτερο, η Κύπρος, πολύ σοφά πράττουσα, υιοθέτησε τη λύση του ενός παίκτη, που είναι το πιο δίκαιο και αποτελεσματικό σύστημα χρηματοδότησης για την υγεία. Τρίτο, η οικογένειά μου και εγώ ερχόμαστε εδώ και πολλά χρόνια για διακοπές στην Κύπρο και αγαπάμε τη χώρα, το φαγητό, την κουλτούρα, τους ανθρώπους και ασφαλώς το κλίμα της».

Το ασυμβίβαστο

Η συνέχεια για το θέμα αναμένεται να δοθεί το προσεχές διάστημα αναφορικά με τον διορισμό του στη θέση του προέδρου του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ). Εξάλλου, το όλο ζήτημα απαιτεί εδω και αρκετό διάστημα την Επιτροπή Ελέγχου που το επαπέφερε στη Κοινοβουλευτική Συνεδρία της τnis τnis περασμένη Πέμπτη. Εκεί ο γενικός ελεγκτής Οδυσσέας Μιχαηλίδης τοποθετήθηκε σχετικά με την προκαταρκτική γνωμάτευση που έλαβε από τον γενικό εισαγγελέα

Κώστα Κληρίδη, αριθμώντας τα σημεία όπου διαφαίνεται ότι προκύπτει ασυμβίβαστο. Τα συγκεκριμένα σημεία καταγράφηκαν γραπτώς από τον κ. Μιχαηλίδη και αποστάλθηκαν στις 9 Ιανουαρίου στον γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου, ζητώντας να εξετασθεί το ασυμβίβαστο του Νικολσον. Απαντώντας ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου είπε ότι το θέμα του ασυμβίβαστου είναι θέμα κρίσης και όχι ερμηνείας και ανέφερε πως η συνάναψη δραστηριοτήτων από μόνον της δεν υποδηλώνει σύγκρουση συμφερόντων, σημειώνοντας παράλληλα, πως ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει σημεία, «ώστε το διορίζον όργανο να διερευνήσει περαιτέρω». Ο υπουργός Υγείας τόνισε πως θέση της κυβέρνησης είναι να

ζητήσει από τον πρόεδρο του ΟΚΥΠΥ να δεσμευτεί γραπτώς ότι οι εταιρείες ή οργανισμοί στους οποίους έχει συμφέρον ο ίδιος, θα εξαιρεθούν από κάθε σύμβαση που αφορά τον Οργανισμό. Αυτή η τοποθέτηση του κ. Ιωάννου ωστόσο έφερε τις αντιδράσεις, με τον γενικό ελεγκτή να λέει πως το Υπουργικό Συμβούλιο όσον αφορά τα νομικά ζητήματα θα έπρεπε να ακούει το νομικό του σύμβουλο που είναι ο γενικός εισαγγελέας. Τόνισε δε, πως εκ πρώτης όψεως αυτή η απόφαση της κυβέρνησης είναι παράνομη, εξηγώντας, πως «δεν δικαιούται το Υπουργικό Συμβούλιο να στερήσει το νοσοκομείο του Birmingham να κάνει προσφορά σε διαγωνισμό που θα προκηρύξει ο ΟΚΥΠΥ», ενώ εξήγησε πως η κυβέρνηση πρέπει να καταλάβει τις μεγαλύτερες συνέπειες που θα προκύψουν όταν το θέμα οδηγηθεί στο δικαστήριο. «Με τυχόν ακύρωση διορισμού του κ. Νικολσον μετά από ένα χρόνο, θα συμπαρασυσφύσει σε ακύρωση και όλες οι άλλες πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου», υπογράμμισε ο γεν. ελεγκτής. Παράλληλα επικρατεί σύγχυση για το πώς θα κινηθεί η Επιτροπή αναφορικά με το ζήτημα. Από τη μία με δηλώσεις του ο βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων Γιώργος Περδίκης, δήλωσε ότι η Επιτροπή Ελέγχου αποφάσισε να ετοιμάσει έκθεση προς την Ολομέλεια της Βουλής για απόφαση του νομοθετικού σώματος με την οποία θα ζητείται παύση του κ. Νικολσον, ενώ από την άλλη όπως πληροφορείται η «Κ», δεν πάρθηκε κάποια οριστική απόφαση και το θέμα πιθανώς να συζητηθεί εκ νέου κατά την επόμενη συνεδρία. Ωστόσο, για να συσταθεί μια τέτοια έκθεση απαιτείται σεβαστό χρονικό διάστημα, ενώ δεν αποικείται η Επιτροπή Ελέγχου να αποστεί στον γενικό εισαγγελέα, αποστέλλοντας του τα πρακτικά της Κοινοβουλευτικής Συνεδρίας για τελική γνωμάτευση.

Τι λέει το Υπουργείο

Μιλώντας στην «Κ», για το εν λόγω θέμα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου διευκρίνισε πως το Υπουργικό δεν πήρε κάποια απόφαση. Όπως είπε, στην επιστολή του ο γενικός εισαγγελέας δεν έκανε πλήρη γνωμάτευση, αφού αναφέρει πως χρειάζεται ακόμη κάποια στοιχεία. Σημείωσε δε, ότι αυτό τα στοιχεία δεν θα τα δώσει το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού ο γενικός Ελεγκτής ήταν αυτός που απευθύνθηκε στον γενικό εισαγγελέα. Τόνισε επίσης πως αυτό που ανέφερε ο υπουργός Υγείας ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου είναι ενέργειες που κάνει ο ίδιος ούτως ώστε να διευκολύνει την όλη κατάσταση, προσθέτοντας παράλληλα πως το Υπουργικό θα πάρει την απόφασή του στη συνέχεια.

Στους δρόμους εκ νέου οι φοιτητές με τρία αιτήματα

Σε πορεία διαμαρτυρίας κατέρχεται η ΠΟΦΕΝ για τα υψηλά ενοίκια, τα ακριβά διδάκτρα και για τη μείωση της φοιτητικής χορηγίας

Του ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ

Σε πορεία διαμαρτυρίας θα κατέλθει το φοιτητικό κίνημα προς το Υπουργείο Παιδείας, την Πέμπτη 7 Φεβρουαρίου. Τα ακριβά ενοίκια και τα ακριβά διδάκτρα που υπάρχουν στα ιδιωτικά Πανεπιστήμια, αλλά και σε συνδυασμό με τη μείωση που σημειώθηκε κατά τα τελευταία χρόνια στη φοιτητική χορηγία και στο φοιτητικό πακέτο, φέρνουν τους φοιτητές για μία ακόμη φορά σε κινητοποίηση έξω από το Υπουργείο Παιδείας. Εξάλλου, η ΠΟΦΕΝ κατά τα τελευταία χρόνια έχει πραγματοποιήσει σε τέσσερις διαφορετικές περιπτώσεις κινητοποιήσεις διαμαρτυρίας και έχει προχωρήσει σε αρκετές συναντήσεις με τους υπουργούς Παιδείας απαιτώντας επαρκή φοιτητική μέριμνα, χωρίς ωστόσο το αίτημα τους να γίνεται επί της ουσίας αποδεκτό. Όπως αναφέρει σε ανακοίνωσή της η Παγκύπρια Ομοσπονδία Φοιτητικών Ενώσεων (ΠΟΦΕΝ), τα τελευταία χρόνια οι φοιτητές έχουν αναγκαστεί να υποστούν σοβαρά

πισωγυρίσματα σε σχέση με την πρόσβασή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Εξηγώντας, πως το κόστος των σπουδών έχει αυξηθεί ραγδαία, ενώ την ίδια στιγμή η φοιτητική μέριμνα και η στήριξη από το κράτος έχει συρρικνωθεί επικίνδυνα. «Πολλοί είναι οι νέοι που εξαιτίας αυτών των εξελίξεων επιλέγουν να μη σπουδάσουν και πολλοί είναι οι φοιτητές που δουλεύουν παράλληλα για να τα βγάλουν πέρα ή ακόμα και διακόπτουν τη φοίτησή τους υπό το βάρος των δυσβάστακτων εξόδων», υπογραμμίζει το φοιτητικό κίνημα. Μιλώντας στην «Κ» ο γενικός γραμματέας της ΠΟΦΕΝ Χαράλαμπος Πανταζής, ανέφερε ότι «ως Παγκύπρια Ομοσπονδία Φοιτητικών Ενώσεων θα πραγματοποιήσουμε μια κινητοποίηση με σκοπό το συνολικό κονδύλι της Φοιτητικής Μέριμνας να επανέλθει στα επίπεδα που ήταν το 2013». Πρόσθεσε δε, πως πρέπει να γίνει άμεση μείωση των ενοικίων, καλύπτοντας παράλληλα την κυβέρνηση να προχωρήσει σε ουσιαστικά μέτρα απέναντι της κατάστασης. Ο κ.

Πανταζής τόνισε πως ζητούν επίσης μείωση των υπέρρογκων διδάκτρων που καταβάλουν οι φοιτητές στα ιδιωτικά πανεπιστήμια της Κύπρου.

Η κατακόρυφη μείωση που άρχισε να σημειώνεται από το 2013 έχει ως αποτέλεσμα τη σταδιακή μείωση των δικαιούχων από το κον-

Μείωση ύψους 23 εκατ. ευρώ σημειώθηκε κατά τα πέντε τελευταία χρόνια στο κονδύλι της Φοιτητικής Μέριμνας.

δύλι που δίνει η Φοιτητική Μέριμνα, αλλά και την απόκλιση φοιτητών, οι οποίοι κατά τις προηγούμενες χρονιές λάμβαναν αυτή την οικονομική βοήθεια από το κράτος. Συγκεκριμένα, το κονδύλι της Φοιτητικής Μέριμνας για τη φοιτητική χορηγία και το φοιτητικό πακέτο, για το έτος 2018 υπέστη μείωση γύρω στα 4 εκατ. ευρώ σε σχέση με

το 2017. Επίσης ο προϋπολογισμοί για το 2019 είναι εκ νέου μειωμένοι κατά 5 εκατομμύρια σε σχέση με τους ήδη μειωμένους προϋπολογισμούς του 2018. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το κονδύλι της Φοιτητικής Μέριμνας τη χρονιά 2012 - 2013 έφθανε γύρω στα 73 εκατ. ευρώ, ενώ για έτος 2018-2019 ανέρχεται γύρω στα 50 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας μια μείωση ύψους 23 εκατ. ευρώ. Η εν λόγω μείωση δυσχεραίνει σε μεγάλο βαθμό στο να ανταπεξέλθει ένας φοιτητής στη μεγάλη αύξηση που παρατηρήθηκε στα φοιτητικά ενοίκια περιφερειακά των δημοσίων και ιδιωτικών πανεπιστημίων. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η ΠΟΦΕΝ: «ένας νέος για να καταφέρει να σπουδάσει έχει να πληρώσει παράλογα ποσά για ενοίκια, ποσά που μπορεί να ξεπερνούν τα 500 ευρώ για ένα μονάρι. Έχει να αντιμετωπίσει τους παραφουσκωμένους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος, τα διαχρονικά έξοδα για αγορά βιβλίων και υλικών μαθημάτων, τα υπέρρογκα διδάκτρα αν σπουδάξει σε ιδιωτικό πανεπι-

στήμιο». Το φοιτητικό κίνημα προσθέτει πως απέναντι σε αυτή την πραγματικότητα, ακόμα και στην τελευταία συνάντηση της ΠΟΦΕΝ με το Υπουργείο Παιδείας τον περασμένο Δεκέμβριο, τα αιτήματά μας έπεσαν στο κενό, ενώ παράλληλα σημειώνει, ότι «στολίζουν ακόμα στο Υπουργείο να επικαλούνται δήθεν αύξηση του κονδυλίου του φοιτητικού πακέτου την ίδια ώρα που κάθε χρόνο αφήνουν προκλητικά εκατομμύρια ευρώ από το κονδύλι της φοιτητικής μέριμνας αδιανέμπτα και που κάθε χρόνο τα αποκόβουν από τον προϋπολογισμό».

Τα αιτήματα

Με τρία αιτήματα κατέρχονται στην πορεία διαμαρτυρίας τις 7ης Φεβρουαρίου οι φοιτητές. Το πρώτο τους αίτημα είναι να κατατεθεί συμπληρωματικός προϋπολογισμός ούτως ώστε να επιστρέψει το κονδύλι της φοιτητικής μέριμνας τουλάχιστον στα επίπεδα του 2016, ενώ μακροπρόθεσμος τους στόχος είναι τόσο το συνολικό κονδύλι όσο και τα κριτήρια για τη φοιτη-

τική χορηγία, να επιστρέψουν στα επίπεδα που ήταν το 2012. Δεύτερο τους αίτημα είναι να μειωθούν άμεσα τα ενοίκια, ωστόσο αν αυτό δεν μπορεί να καταστεί εφικτό, η ΠΟΦΕΝ καλεί την κυβέρνηση για ουσιαστικά μέτρα αντιμετώπισης του ζητήματος, είτε μέσω μείωσης των ενοικίων είτε μέσω οικονομικής στήριξης των φοιτητών. Παράλληλα η ΠΟΦΕΝ, ζητά άμεση δρομολόγηση κατασκευής φοιτητικών εστιών που να καλύπτουν τις ανάγκες των φοιτητών. Ενώ ως τρίτο αίτημα οι φοιτητές ζητούν πρωτίστως μείωση των υπέρρογκων διδάκτρων που οι φοιτητές πληρώνουν στα ιδιωτικά πανεπιστήμια αλλά και διασύνδεση των διδασκτρων με την κάλυψη παροχής βιβλίων και υλικών μαθημάτων. Αξίζει να σημειωθεί πως ο μόνος τρόπος η ΠΟΦΕΝ να επανεξετάσει την πραγματοποίηση της κινητοποίησης, είναι να ικανοποιηθούν τα αιτήματά τους κατά τη συνάντηση που θα έχουν την Τετάρτη 6 Φεβρουαρίου με τον υπουργό Παιδείας Κώστα Χαμπαούρη.

Ψηφοδέλτια με συμβολισμούς και μηνύματα

Ο ΔΗΣΥ δυσκολεύεται, το ΑΚΕΛ κάνει το επιπλέον βήμα, ενώ το Κέντρο κινείται οργανωτικά για πλήρη συσπείρωση

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Άλλοι με ανατροπές, κάποιοι με δυσκολίες και λίγοι είναι εκείνοι που με σχετική ευκολία διαμορφώνουν το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών. Σε μία εκλογική μάχη

που διαχρονικά δεν συγκεντρώνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ερωτήματα εγείρονται για το ποιο θα είναι το αποτέλεσμα. Ήδη στα κόμματα παίζουν περισσότερο οργανωτικά για την κατάρτιση του ψηφοδέλτιου, ενώ κάποιοι έχουν κάνει το

βήμα στον συμβολισμό. Σε ποιο όμως ακροατήριο απευθύνονται και ποιο προφίλ θέλουν να προβάλλουν; Το ΑΚΕΛ έχει κλειδώσει και έχει παρουσιάσει το ψηφοδέλτιό του, ενώ η ΕΔΕΚ επικυρώνει σήμερα σε κεντρική επιτροπή τους έξι

εκλεκτούς της. Το ΔΗΚΟ κινήθηκε από νωρίς, κλειδώνοντας τους πέντε και ψάχνοντας για τον κατάλληλο έκτο που θα ενισχύσει περισσότερο το ψηφοδέλτιο. Τι γίνεται όμως στα υπόλοιπα κόμματα; Ο ΔΗΣΥ που διαχρονικά έστειλε

το δικό του μήνυμα μέσω ευρωεκλογών βρίσκεται σε σχετική δυσκολία ενώ ερώτημα είναι πώς θα κινηθούν πλέον Οικολόγοι - Συμμαχία Πολιτών μετά το ναυάγιο που επήλθε στη συνεργασία με τον Σενέρ Λεβέντ.

Σε δυσκολία ο Αβέρωφ

Ψηφοδέλτιο με έμφαση στα ευρωπαϊκά ιδεώδη, τις αρχές και αξίες της Ε.Ε. υποσχέθηκε πως θα παρουσιάσει ο Αβέρωφ Νεοφύτου στις 15 Φεβρουαρίου. Και αυτό γιατί όπως είπε ανήκει στη μεγαλύτερη ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, αλλά και γιατί η πορεία του ΔΗΣΥ είναι απόλυτα συνυφασμένη με τις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες. Πόσο κοντά είναι σε κάτι τέτοιο;

Προς συντηρητισμό

Ο ΔΗΣΥ ξεκίνησε για πολλούς δυναμικά, καθώς η καμπάνια του υποψηφίου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος για την προεδρία της Κομισιόν Μάνφρεντ Βέμπερ ξεκίνησε από τη Λευκωσία. Ενός υποψηφίου βεβαίως που θεωρείται η απάντηση της ευρύτερης Δεξιάς στην επέλαση της ακροδεξιάς στην Ευρώπη. Είναι η στήριξη που προσφέρει στον Βίκτορ Ορμπάν, είναι και οι θέσεις του όπως ο τερματισμός της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας στην Ε.Ε. -αντίθετη με αυτή του νυν προέδρου της Κομισιόν Ζαν Κλωντ Γιούνκερ που στήριζε αναφανδόν πριν από πέντε χρόνια ο ΔΗΣΥ- και το μεταναστευτικό που θεωρείται πως οδηγεί τη Δεξιά σε πιο συντηρητικά μονοπάτια. Θέση βεβαίως που δεν συνάδει με το μεταρρυθμιστικό και φιλελεύθερο προφίλ που ήθελε να προωθήσει εντός ΔΗΣΥ μέχρι προσφάτως ο Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος και στήριξε πρώτος την υποψηφιότητα Βέμπερ. Αυτό, δεν πέρασε απαρατήρητο από τη φιλελεύθερη τάση εντός του ΔΗΣΥ, με πολλούς να επικρίνουν, αλλά και να διερωτούνται πού το πάει ο ΔΗΣΥ. Η τάση πως ο ΔΗΣΥ ρέπει τελευταίως προς τον συντηρητισμό ενισχύεται από κάποιους και εξαιτίας του ότι αυτή τη στιγμή, πλέον του Νίκου Τορναρίτη, στο ψηφοδέλτιο φιγουράρουν πρόσωπα που προέρχονται από τη Λαϊκή Δεξιά, όπως η βουλευτής Λεμεσού Ελένη Σταύρου, αλλά και ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Λευτέρης Χριστοφόρου. Ισορροπία, όπως λέγεται, μεταξύ των δύο τάσεων θα μπορούσε να επιφέρει η υποψηφιότητα της Στέλλας Κυριακίδου ή του Χρίστου Στυλιανίδη που αποτελούν, εκτός από πρόσωπα με μεγάλο έρεισμα, τους κύριους εκπροσώπους της φιλελεύθερης τάσης, αλλά και της αστικής Λευκωσίας.

Τα όξι των φιλελευθέρων

Παρά τις πιέσεις για την παρουσία της Στέλλας Κυριακίδου στο ψηφοδέλτιο η ίδια έχει διαμνύσει πως δεν θα είναι. Κάτι τέτοιο θεωρείται από την ίδια αντιδεδοντολογικό, καθώς όπως όλα δείχνουν θα διαδεχθεί τον κ. Στυλιανίδη στην επιτροπή. Ερωτήματα εγείρονται για το τι θα κάνει ο Χρίστος Στυλιανίδης, ο οποίος και κρατά κλειστά τα χαρτιά του επί του παρόντος. Στην Πινδάρου επιθυμούν την κάθοδό του στις ευρωεκλογές, δεδομένου ότι δεν θα είναι -όπως όλα

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου ήταν ο πρώτος που στήριξε τον Μάνφρεντ Βέμπερ για την προεδρία της Κομισιόν, ωστόσο, επί του παρόντος δεν έχει λύσει τον γρίφο που λέγεται ψηφοδέλτιο.

Σε μία περίοδο που ο ΔΗΣΥ δυσκολεύεται να βρει εκπρόσωπο του φιλελεύθερου-προοδευτικού ακροατηρίου, η υποψηφιότητα Νιαζί τους ανησυχεί για διαρροές.

Η Πινδάρου ασκεί πιέσεις στον λαοφιλή σύμφωνο με τις έρευνες Λουκά Φουρλά. Ήδη στελέχη θεωρούν πολύ πιθανή την κάθοδό του, αλλά ο ίδιος κρατά κλειστά τα χαρτιά του.

δείχνουν- για ακόμα μία θητεία επιτροπός. Υπάρχουν, ωστόσο, και οι φωνές που θεωρούν πως η Ευρωβουλή θα αποτελεί πολιτικό πωσαγγύρισμα για τον ίδιο και το προφίλ που έκτισε ήδη.

Πιέζουν για Φουρλά

Δεν είναι όμως μόνο τα «όχι» δύο πρωτοκλασάτων ψηφοφόρων που προέρχονται από το φιλελεύθερο ακροατήριο. Ζήτημα είναι και το ποιος θα είναι ο αριστίνδην υποψήφιος που θα φέρει κοντά ψηφοφόρους από άλλους χώρους. Στις ευρωεκλογές του 2014 ο Αβέρωφ Νεοφύτου είχε καταφέρει να φέρει κοντά τον πρώην πρόεδρο της Δεξιάς Ζένιο, τη Ρένα Χόπλπου, αλλά και να συνεργαστεί με το ΕΥΡΩΚΟ, βάζοντας στο ψηφοδέλτιο τον Δημήτρη Συλλούρη. Κίνηση που θεωρείται τότε ένα βήμα πριν από την απο-

μείωση του ΕΥΡΩΚΟ από τον ΔΗΣΥ. Πλέον της κ. Χόπλπου, ούτε ο κ. Ζένιος ούτε ο Δημήτρης Συλλούρης διατήρησαν σχέσεις με τον ΔΗΣΥ, με τον πρώην πρόεδρο να αρνείται μάλιστα να κατέλθει στο ψηφοδέλτιο του ΔΗΣΥ στις τελευταίες ευρωεκλογές. Ποιος συνεπώς θα καταφέρει να συσπειρώσει το κόμμα και θα φέρει κοντά ένα ευρύτερο ακροατήριο; Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, μέσω των δημοσκοπήσεων, έχει συμπεριλάβει τον Λουκά Φουρλά στις έρευνες και έρχεται πρώτος. Ήδη ασκούνται πιέσεις από την Πινδάρου για τη συμπεριληψη του, με στελέχη να θεωρούν πολύ πιθανή την κάθοδό του, αλλά τον ίδιο να μην ανοίγει επί του παρόντος τα χαρτιά του.

Στον ΔΗΣΥ θεωρούν πως η υποψηφιότητα Φουρλά θα φέρει κοντά ψηφοφόρους από το Κέντρο, αλλά και μερίδα της κοινωνίας που ενδεχομένως να απέιχε από την εκλογική διαδικασία. Υπενθυμίζεται πως ήταν ο εκπρόσωπος Τύπου του Ιωάννη Κασουλίδη κατά την προεκλογική του 2008. Στην ίδια έρευνα συμπεριλήφθηκε και η Άννα Βίση, ωστόσο, η ηγεσία έχει δεχτεί σφοδρές αντιδράσεις και από τη βάση αλλά και από στελέχη του κόμματος. Το όνομα του Τάσου Τρύφωνος ακούγεται από στελέχη και στα κομματικά πηγάδια, ωστόσο, σύμφωνα με έγκυρες πηγές της «Κ» δεν υπήρξε οποιαδήποτε διαβούλευση με τον Αβέρωφ Νεοφύτου για το ενδεχόμενο συμπεριληψής του στο ψηφοδέλτιο. Σημαντική είναι για τον ΔΗΣΥ όπως λένε η συμπεριληψη ακόμη μιας γυναίκας στο ψηφοδέλτιο.

Για κάποια στελέχη εγείρεται ερώτημα για το ποιος θα είναι ο υποψήφιος που θα φέρει κοντά το ακροατήριο εκείνο που βλέπει περισσότερο θετικά τη λύση. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο είδαν με ανησυχία στον ΔΗΣΥ την υποψηφιότητα του Τ/κ ακαδημαϊκού Νιαζί Κιζιλγιουρεκ. Πρόσωπο με αρκετά καλές σχέσεις στους κληροδικούς κύκλους που θεωρείται πως θα κερδίσει συναγερμικούς ψηφοφόρους που πλέον βλέπουν με δυσφορία τον τρόπο που κινείται η κυβέρνηση Αναστασιάδη.

Το επιπλέον βήμα το ΑΚΕΛ

Πρώτο στην προεκλογική εκστρατεία μπήκε το ΑΚΕΛ. Με τη συμπεριληψη του Τ/κ ακαδημαϊκού Νιαζί Κιζιλγιουρεκ στο ψηφοδέλτιο θέλησε να περάσει το μήνυμα ότι εργάζεται για τη λύση και την επαναπροσέγγιση. Είναι βέβαια η πρώτη φορά που ένα κόμμα συμπεριλαμβάνει στο ψηφοδέλτιό του Τ/κ και μέχρι τη συμφωνία, το ΑΚΕΛ μελέτησε διεξοδικά το όλο ζήτημα ούτως ώστε να αποφύγει τις όποιες εντάσεις στην τ/κ κοινότητα και δη με τα συνεργαζόμενα τ/κ κόμματα. Είναι, άλλωστε, γνωστό πως το αφήγημα της τ/κ πλευράς είναι πως οι Τ/κ δεν πρέπει να συμμετέχουν στις ευρωεκλογές, καθώς οι δύο έδρες εκ των έξι ανήκουν δικαιωματικά σε εκείνους. Καθόλου τυχαίες και οι αντιδράσεις που προκλήθηκαν με την ανακοίνωση του ψηφοδέλτιου.

Ο Άντρος Κυπριανού συζήτησε το ζήτημα με τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί κατά τη συνάντηση που είχαν προ ημερών, όπως επιβεβαιώνει και με το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα. Σύμφωνα με έγκυρες πηγές, παρά τις ενστάσεις που ακούστηκαν υπήρξε η πρόθεση να στηριχθούν ρεύματα και ομάδες της τ/κ κοινωνίας την υποψηφιότητα Κιζιλγιουρεκ και σε αυτό προσβλέπει και το ΑΚΕΛ. Μάλιστα, στην Εζεκία Παπαϊωάννου προσβλέπουν και στην εισροή ψήφων από το δεξιόστροφο φιλελεύθερο και υπέρ της λύσης ακροατήριο που πλέον βλέπει με δυσφορία τις κινήσεις της κυβέρνησης και του κυβερνώντος κόμματος. Πέραν όμως της υποψηφιότητας Κιζιλγιουρεκ που έχει τη δική του σημασία και ειροές από άλλες δεξαμενές, στο ΑΚΕΛ ελπίζουν και στην πλήρη συσπείρωση του κόμματος.

Καθόλου τυχαία η επιλογή δύο πρωτοκλασάτων στελεχών, όπως

Ο Άντρος Κυπριανού συζήτησε, όπως όλα δείχνουν, το θέμα με τον Μουσταφά Ακιντζί κατά τη συνάντησή τους.

Για την υποψηφιότητα Νιαζί δουλεύουν ήδη Τ/κ, ενώ το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα και τ/κ κοινωνικά ρεύματα που πρόσκεινται στο ΑΚΕΛ δεν το βλέπουν αρνητικά.

ο Νεοκλής Συλικιώτης και ο βουλευτής Λάρνακας Γιώργος Γεωργίου. Για τον κ. Γεωργίου υπήρξαν βεβαίως και ενστάσεις στην επαρχία Λάρνακας, με μέλη να επιστημαίνουν πως ενδεχόμενη μετακίνηση του στις Βρυξέλλες θα πλήξει την επαρχία, ωστόσο, και για τους δύο εκφράζεται η αισιοδοξία από στελέχη πως θα συσπειρώσουν τη βάση. Στόχος για το κόμμα της

Αριστεράς ήταν να δοθεί και το μήνυμα της ανανέωσης με τη συμπεριληψη των Γιώργου Κουκουμά και Μαρίας Νικολάου. Και οι δύο με έντονη εμπλοκή στην ΕΔΟΝ, αλλά και με εμπειρία στα ευρωπαϊκά γίγνεσθαι, θεωρείται πως θα μπορέσουν να ενεργοποιήσουν το νεότερο ακροατήριο, το οποίο απέχει από το εκλογικό γίγνεσθαι τα τελευταία χρόνια. Αίσθηση προκάλεσε μάλιστα το γεγονός ότι η Μαρίνα Νικολάου ήρθε δεύτερη σε σειρά κατάταξης κατά την εσωκομματική διαδικασία το προηγούμενο Σάββατο. Ο κ. Κουκουμάς είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και έχει εργαστεί στην προεκλογική του Σταύρου Μαλά. Είναι γιος της βουλευτού Αμμοχώστου Σκεύης Κουκουμά, η οποία έχει μεγάλο έρεισμα στην επαρχία Αμμοχώστου και της οποίας το όνομα ακουγόταν μέχρι την υστάτη.

Δουλεύει οργανωτικά το ΔΗΚΟ

Ένα βήμα πριν από την πλήρη διαμόρφωση του ψηφοδέλτιου βρίσκεται το Δημοκρατικό Κόμμα, καθώς μέχρι τώρα κλειδωσαν οι πέντε υποψήφιοι και αναμένεται το επόμενο δεκαήμερο να κλείσει και ο έκτος. Στο ΔΗΚΟ θεωρείται μεγάλο στοίχημα η επικείμενη εκλογική μάχη, καθώς αυτή θα κρίνει κατά πόσο ο Νικόλας Παπαδόπουλος έχει επουλώσει τις πληγές που προκάλεσαν οι προεδρικές και οι μετέπειτα εσωκομματικές διαμάχες.

Η Ελένη Θεοκάρου πέραν του ότι είναι η πρόεδρος ενός κόμματος, θεωρείται πως θα φέρει κοντά προσωπικές ψήφους με το ΔΗΚΟ να ελπίζει και σε συλλογή ψήφων από τον ΔΗΣΥ. Για πολλούς η κίνηση της θεωρείται ένα βήμα πριν από τον επίσημο γάμο με το ΔΗΚΟ και την αφομοίωση της Αλληλεγγύης σε αυτό. Κάτι που η ίδια βεβαίως απορρίπτει. Ο Κώστας Μαυρίδης νυν ευρωβουλευτής έχει το δικό του ακροατήριο εντός ΔΗΚΟ, ενώ οι Ζαχαρίας Κουλιός και Μαρτίνος Μουσιούττας θεωρούνται τα πρόσωπα που θα συσπειρώσουν πλήρως το κόμμα. Ήδη στο παρασκήνιο λέγεται πως ο κομματικός μηχανισμός θα στηριχτεί πλήρως για τη θέση τον Μαρίνο Μουσιούττα.

Με αυτό τον τρόπο θεωρείται πως θα επουλωθούν οι πληγές που προκλήθηκαν στις εσωκομματικές εκλογές, ενώ θα κενωθεί μία έδρα στην επαρχία Λευκωσίας. Θεωρείται πως για την προεκλογική του κ. Μουσιούττα θα δουλέψουν και άλλα στελέχη, όπως για παράδειγμα ο επιλαχών στη Λευκωσία Αλέκος

Στοίχημα αποτελούν για τον Νικόλαο Παπαδόπουλο οι επικείμενες εκλογές που θα καταδείξουν αν το κόμμα έχει ξεπεράσει την κρίση των προεδρικών.

Στο ΔΗΚΟ μένει να κλειδώσει το έκτο πρόσωπο με την ηγεσία να προσβλέπει στη συμμετοχή στελεχών από την δυνατή επαρχία του κόμματος, την Πάφο.

Τρυφωνίδης. Κομματικά στελέχη ελπίζουν πάντως πως η υποψηφιότητα Μουσιούττα θα κάμψει τις διαρροές προς τη Δημοκρατική Παράταξη, η οποία θα κατέλθει στις ευρωεκλογές. Και αυτό γιατί ο ίδιος έχει στενές φιλικές σχέσεις

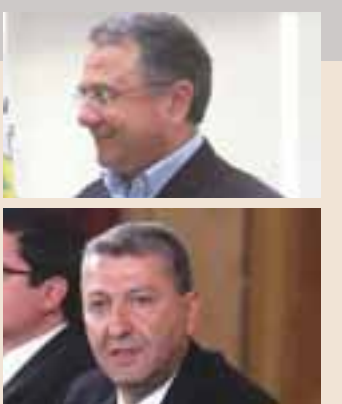
με τον Χρίστο Φλουρέντζο -διαγραφέντα του ΔΗΚΟ- και ο οποίος θεωρείται πως θα βοηθήσει στον προεκλογικό Μουσιούττα. Το άνοιγμα προς την κοινωνία θεωρείται η υποψηφιότητα της γνωστής δημοσιογράφου Κατερίνας Χριστοφίδου έχει μπει ήδη δυναμικά στον προεκλογικό, ενώ ζήτημα είναι ποιος θα είναι ο έκτος.

Στο ΔΗΚΟ έκαναν αρκετές κρούσεις στα προεβλημένα στελέχη της Πάφου, την επαρχία όπου το ΔΗΚΟ είναι πρώτο και συγκεκριμένα στον αντιπρόεδρο του ΔΗΚΟ Αντώνη Αντωνίου, στα μέλη του εκτελεστικού Χρυσάνθο Σαββίδη και Αυγουστά Φακοντή χωρίς επιτυχία επί του παρόντος.

Οι υπόλοιποι στη μάχη για την έκτη έδρα

Στη μάχη για την έκτη έδρα βρίσκονται ΕΔΕΚ, Συμμαχία Πολιτών, Οικολόγοι Δημοκρατική Παράταξη και ΕΛΑΜ. Η ΕΔΕΚ επικυρώνει σήμερα το ψηφοδέλτιό της στο οποίο συμπεριλαμβάνονται ο νυν ευρωβουλευτής Δημήτρης Παπαδόκης, ο βουλευτής Πάφου Ηλίας Μυριάνθους, ο τέως πρόεδρος της ΔΕΟΚ Διομήδης Διομήδους, ο διεθνολόγος Χρίστος Ιακώβου και η γνωστή δημοσιογράφος Νατάσα Ιωάννου. Σύμφωνα με πληροφορίες ο Μαρτίνος Σιζόπουλος έχει συζητήσει με τους δύο τελευταίους και για τις βουλευτικές του 2021. Τα βλήματα

πλέον στρέφονται στο τι θα κάνουν Συμμαχία Πολιτών και Οικολόγοι μετά το ναυάγιο με τον Σενέρ Λεβέντ. Οι Γιώργος Περγίκης και Γιώργος Λιλλήκας θα συναντηθούν τη Δευτέρα για να δουν τις επόμενες κινήσεις τους, ωστόσο, η κοινή πορεία θεωρείται πολύ πιθανή. Στη Δημοκρατική Παράταξη γίνονται ήδη διαβουλεύσεις με πρόσωπα. Ο Μάριος Καρογιάν δεν θα ηγηθεί του ψηφοδέλτιου, ωστόσο, πολύ πιθανή θεωρείται η υποψηφιότητα των Μαρτίνου Κλεάνθους και Γιάννου Λακκοτρίπη. Το ΕΛΑΜ κρατά επί του παρόντος τα χαρτιά του κλειστά.

Το ναυάγιο με τον Σενέρ Λεβέντ και τις επόμενες κινήσεις τους θα συζητήσουν τη Δευτέρα Λιλλήκας και Περγίκης

Να με ψηφίσουν για τις θέσεις μου, όχι γιατί είμαι Τ/κ

Ο διαχωρισμός είναι μεταξύ εκείνων που είναι υπέρ και κατά της ομοσπονδιακής λύσης, τονίζει στην «Κ» ο Νιαζί Κιζιλγιουρεκ

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Ο διαχωρισμός δεν είναι μεταξύ Τ/κ και Ε/κ, αλλά μεταξύ εκείνων που είναι υπέρ της ειρηνικής συμβίωσης μέσω μιας ομοσπονδιακής Κύπρου και αυτών που είναι κατά», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο ακαδημαϊκός και υποψήφιος του ΑΚΕΛ για τις ευρωεκλογές Νιαζί Κιζιλγιουρεκ. Μιλώντας για τις αντιδράσεις στην τ/κ κοινότητα λέει πως λόγω άγνοιας τα τ/κ κόμματα βλέπουν τις ευρωεκλογές ως εθνικές εκλογές και νομίζουν πως υπάρχει ζήτημα εκπροσώπησης. Ο κ. Κιζιλγιουρεκ υπογραμμίζει πως συμερίζεται την ανησυχία του Προέδρου για τη λειτουργικότητα του κράτους, ωστόσο αυτή δεν θα γίνει μέσω της κατάργησης της πολιτικής ισότητας των Τ/κ. Όπως λέει εξαιτίας κακών χειρισμών μπορεί να οδηγηθούμε σε μόνιμη διχοτόμηση που μεταφράζεται με την προέκταση της Τουρκίας στον Βορρά και όχι με δύο κράτη.

—Ποιο είναι το διακύβευμα της υποψηφιότητάς σας;

—Είναι σίγουρα μία προφανής εξέλιξη στην εκλογική ιστορία της Κύπρου με την έννοια ότι πρώτη φορά ένα κόμμα, όπως το ΑΚΕΛ, συμπεριλαμβάνει έναν Τ/κ στο ψηφοδέλτιό του και καλεί τους ψηφοφόρους του, αλλά και γενικότερα Ε/κ και Τ/κ πολίτες, να τον ψηφίσουν. Γι' αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω το ΑΚΕΛ. Για μένα προσωπικά δεν αλλάζουν πολλά πράγματα με την υποψηφιότητά μου. Είμαι ακαδημαϊκός, γράφω περισσότερα από 20 βιβλία, αρκετά από τα οποία εκδόθηκαν και στα ελληνικά. Ασχολήθηκα με το Κυπριακό τόσο ως ακαδημαϊκός όσο και ως ακτιβιστής, δούλεψα για τη συμφιλίωση και ειρηνική συμβίωση και προσπάθησα πολύ για να φέρω κοντά τους Ε/κ και τους Τ/κ. Θέλω να συνεχίσω να εργάζομαι για να φέρω τις δύο κοινότητες κοντά. Πέραν τούτου, σπούδασα στην Ευρώπη, έζησα σε Γαλλία, Αγγλία και Γερμανία, μιλάω τρεις ευρωπαϊκές γλώσσες και συνεπώς η Ευρώπη είναι σαν το σπίτι μου. Αυτή τη στιγμή βλέπω την Ευρώπη να τσαντίζεται από την άνοδο της ακροδεξιάς και την ενίσχυση του ρατσισμού. Όλα αυτά είναι ζητήματα που με προβληματίζουν και θέλω να προσφέρω ό,τι μπορώ.

—Τι αλλάζει για τους Τ/κ με το ενδεχόμενο εκλογής σας;

—Αυτό που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι η Ε.Ε δεν κτιόσκει μόνο πάνω στην εθνολογική υπόσταση, αλλά και πάνω στην έννοια του πολίτη. Οι πολίτες μπορούν να ψη-

φίσουν είτε για τη χώρα από την οποία κατάγονται είτε για τη χώρα που κατοικούν. Στις ευρωεκλογές, η εκπροσώπηση δεν είναι μόνο σε επίπεδο εθνών, αλλά και πολιτικών ρευμάτων. Ενδεικτικό ότι οι ευρωβουλευτές κατανέμονται σύμφωνα με τις πολιτικές τους πεποιθήσεις και όχι σύμφωνα με την εθνοτική τους προέλευση. Προσωπικά, αν εκλεγώ δεν θα εκπροσωπήσω την τ/κ κοινότητα, αλλά τους Ε/κ και Τ/κ ψηφοφόρους, που συμερίζονται τις ιδέες μου για την κοινή μας πατρίδα Κύπρο και με ψηφίζουν. Δεν προσμένω να λάβω ψήφους, απλώς και μόνο γιατί είμαι Τ/κ. Είναι εξάλλου γνωστό ότι είμαι φεντεραλιστής και αγωνίζομαι για μια

Ολοι θέλουμε ένα λειτουργικό κράτος, όμως το λειτουργικό κράτος μπορούμε να το πετύχουμε με διάφορους τρόπους και όχι με το να αμφισβητείται η πολιτική ισότητα των Τ/κ.

ομοσπονδιακή Κύπρο. Θέλω να με ψηφίσουν όσοι πιστεύουν στην ειρηνική συμβίωση των δύο κοινοτήτων. Άλλωστε, ο διαχωρισμός αυτή τη στιγμή δεν είναι μεταξύ Τ/κ και Ε/κ, αλλά μεταξύ εκείνων που είναι υπέρ της ειρηνικής συμβίωσης μέσω μιας ομοσπονδιακής Κύπρου και αυτών που είναι κατά.

—Παρατηρούνται αντιδράσεις στην τ/κ κοινότητα και στα τ/κ κόμματα...

—Λόγω άγνοιας τα τ/κ κόμματα βλέπουν τις ευρωεκλογές ως εθνικές εκλογές και νομίζουν πως υπάρχει ζήτημα εκπροσώπησης. Είμαι πολίτης της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν κατέρχομαι στις ευρωεκλογές για να εκπροσωπήσω την τ/κ κοινότητα ως πολιτική οντότητα. Όμως καλώ τους Τ/κ, όπως και τους Ε/κ, που πιστεύουν στις ιδέες μου, να με ψηφίσουν. Γι' αυτό η αντίδραση του Προέδρου του Κόμματος της Εθνικής Ενότητας Ερσίον Τατάρ εναντίον της υποψηφιότητάς μου δεν με εννοχεί καθόλου, καθώς αυτό το κόμμα είναι ενάντια στην ομοσπονδιακή λύση.

—Υπάρχουν όμως αντιδράσεις και από τις προοδευτικές αριστερές τάξεις.

—Τα αριστερά τ/κ κόμματα πιστεύουν στην ομοσπονδιακή Κύπρο και ξέρουν ότι εγώ είμαι ένας αγωνιστής της ομοσπονδιακής λύσης. Η έγνοιά τους είναι άλλη. Πιστεύουν ότι οι Τ/κ δικαιούνται 2 έδρες στην Ευρωβουλή, για τις οποίες θα ψηφίσουν ξεχωριστά. Εγώ δεν πιστεύω ότι αυτό είναι πιθανό πριν την επίλυση του κυπριακού.

—Υπάρχει τρόπος να τους ενεργοποιήσετε ούτως ώστε να ψηφίσουν;

—Μαζί με τους Τ/κ συνεργάτες μου κάνουμε μία διαφωτιστική εκστρατεία για να τονίσουμε στους Τ/κ ότι η ταυτότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας που έχουν δεν είναι μόνο για να παγιάσουν στο νοσοκομείο ή να στέλνουν τα παιδιά τους να σπουδάζουν. Είναι μέλη της Ε.Ε., είναι ευρωπαίοι πολίτες. Μπορούν να έχουν λόγο και ρόλο στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Με λίγα λόγια, προσπαθούμε να καλλιεργήσουμε την ευρωπαϊκή συνείδηση του Τ/κ πολίτη, ώστε να εμπλακεί. Μετά από χρόνια απομόνωσης να κάνει επαφή με τον έξω κόσμο.

—Είχατε διαφωνήσει στο παρελθόν με τη συμμετοχή Τ/κ στις ευρωεκλογές;

—Στο παρελθόν δεν σκέφτηκα να μω στην πολιτική ζωή. Μου έγινε μια πρόταση το 2004 από κάποιο κόμμα, όμως το απέρριψα. Αυτή τη στιγμή κάτι αλλάζει. Υπάρχει ο κίνδυνος της μόνιμης διχοτόμησης της χώρας μας. Σήμερα ο αγώνας είναι διαφορετικός. Από τη μία είναι για την ομοσπονδιακή Κύπρο, η προσπάθεια για επανένωση, ταυτόχρονα είναι και ο αγώνας ενάντια στον ρατσισμό στην Ευρώπη. Είμαι ένα παιδί του Διαφορισμού, που σπούδασε στην Ευρώπη, και τώρα του προσφέρθηκε η ευκαιρία από το ΑΚΕΛ να συνεχίσει τον αγώνα του γι' αυτά που πιστεύει.

Δεν στήριξα Αναστασιάδη
—Σας ανησυχούν οι χειρισμοί Αναστασιάδη; Επειδή τον είχατε στήριξει το 2013...

—Δεν τον στήριξα. Δεν έχω ψηφίσει κανέναν Πρόεδρο μέχρι σήμερα. Απλώς ο κ. Αναστασιάδης με κάλεσε να εργαστώ στο Συμβούλιο Γεωπολιτικής που ίδρυσε ο ίδιος. Τον ευχαρίστησα και του είπα ότι όσο καιρό αγωνιζόμαστε για μια ομοσπονδιακή Κύπρο θα βοηθώ. Κι εργάστηκα εθελοντικά για να τον βοηθήσω. Μετά το Κραν Μοντάνα βλέπω κάποιες τοποθετήσεις του Νίκου Αναστασιάδη που με ανησυχούν, όπως για παράδειγμα η σύνδεση της λειτουργικότητας του κράτους με την αποτελεσματική

Η μόνιμη διχοτόμηση σημαίνει η Τουρκία στον Βορρά και όχι δύο κράτη, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο ακαδημαϊκός και υποψήφιος του ΑΚΕΛ για τις ευρωεκλογές Νιαζί Κιζιλγιουρεκ.

Με συγκινεί η επιμονή του ΑΚΕΛ για λύση

—Γιατί κατέρχεστε με το ΑΚΕΛ;

—Αυτή τη στιγμή οι πολιτικές μου θέσεις είναι πολύ κοντά στις θέσεις του ΑΚΕΛ. Στο Κυπριακό δεν έχουμε καμιά διαφωνία. Σέβεται την πολιτική ισότητα των Τ/κ, πέρασε στα Κατεχόμενα, πήγε στη Μαράθα και κατάθεσε λουλούδια για τους Τ/κ που δολοφονήθηκαν. Είναι ένα κόμμα που διαχρονικά εργάζεται για την επαναπροσέγγιση. Όλα αυτά είναι στοιχεία που διευκολύνουν τη συνεργασία μας.

—Έχει αλλάξει από το 2004 που καταψήφισε το Σχέδιο Ανάν;

—Παρακολουθώ τον αγώνα που κάνει το ΑΚΕΛ για μία ομοσπονδιακή Κύπρο. Με συγκινεί η επιμονή του στη λύση και η συνέπεία του στις επαφές με τους Τ/κ. Μετά την απόρριψη του σχεδίου Ανάν είδαμε το ΑΚΕΛ να αγωνιζόμαστε με μεγάλη αγωνία για να απο-

φευκθεί η διχοτόμηση της Κύπρου. Μάλιστα, στην περίοδο που ήταν στην εξουσία ο Δημήτρης Χριστόφιας και ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ έγιναν σημαντικά βήματα προς τη λύση. Αναφέρω ως παράδειγμα την ταύτιση απόψεων, που είχαν οι δύο ηγέτες στα θέματα της εκ περιτροπής προεδρίας και τη διασταυρωμένη και σταθμισμένη ψήφο, που έδιναν την ευχέρεια στους Ε/κ και Τ/κ να χερφίσουν μαζί τους προέδρους της Ομοσπονδιακής Κύπρου. Ανεξάρτητα με το τι έχει ψηφίσει σε ιστορικές περιόδους η ηγεσία του ΑΚΕΛ ένας Τ/κ νιώθει σπίτι του μέσα στον κόσμο του ΑΚΕΛ. Μπορεί να υπάρχουν και δεξιά κόμματα που μπορούν να υπογράψουν μια συμφωνία για επίλυση του Κυπριακού. Όμως η αριστερά φέρνει τους ανθρώπους κοντά, εργάζεται για τη συμφιλίωση.

συμμετοχή των Τ/κ στα ομοσπονδιακά όργανα. Όλοι θέλουμε ένα λειτουργικό κράτος, όμως το λειτουργικό κράτος μπορούμε να το πετύχουμε με διάφορους τρόπους και όχι με το να αμφισβητείται η πολιτική ισότητα των Τ/κ, που υπάρχει από τόσο στο Σύνταγμα του '60 όσο και στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών.

—Συμερίζετε τις ανησυχίες κάποιων που θέλουν τον Πρόεδρο να μιλάει για λύση δύο κρατών;

—Δεν πιστεύω πως ο Πρόεδρος εργάζεται για λύση δύο κρατών,

ούτε πιστεύω πως υπάρχει Ε/κ πολιτικός που θα δουλέψει για λύση δύο κρατών. Το ζήτημα, ωστόσο, είναι ότι λόγω λανθασμένων χειρισμών ίσως να καταλήξουμε σε μία μόνιμη διχοτόμηση. Και η μόνιμη διχοτόμηση σημαίνει η Τουρκία στον Βορρά και όχι δύο κράτη. Από την Κύπρο δεν μπορούν να προκύψουν δύο κράτη. Θα μας μείνει το στάτους κβο και όσο καιρό συνεχίζεται θα ενδυναμωθεί η παρουσία της Τουρκίας, με αποτέλεσμα να έχουμε τελικά στον βορρά την Τουρκία. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο

θα πρέπει να προχωρήσουμε τάχιστα στην επίλυση του Κυπριακού, και σε αυτό το πλαίσιο δεν χωράνε παιχνίδια ούτε με την πολιτική ισότητα της τ/κ κοινότητας ούτε με τη διατήρηση των εγγυήσεων. Για να προχωρήσουμε σε λύση είναι απαραίτητο να αντιληφθούν οι Τ/κ πως πρέπει να τερματιστεί η συνθήκη των Εγγυήσεων και οι Ε/κ να καταλάβουν πως δεν παίζεις με την πολιτική ισότητα.

—Ζήσατε από κοντά και τον Γλαύκο Κληρίδη και τον Νίκο Αναστασιάδη. Ανήκουν σε διαφορετικά σχολή σκέψης στο Κυπριακό;

—Αυτό αποτελεί στην ουσία κείμενο ανάλυσης ακαδημαϊκής φύσεως. Με τον Γλαύκο Κληρίδη η συνεργασία μου ήταν πνευματική και όχι πολιτική, καθώς γράψαμε μαζί ένα βιβλίο, το οποίο αγαπώ πολύ. Συνεργάστηκα και με τον Γιώργο Βασιλείου εκδίδοντας ένα βιβλίο από κοινού. Είχα συνεργασία και με τον Δημήτρη Χριστόφια. Επιμελήθηκα και εξέδωσα το βιβλίο του στην τουρκική γλώσσα. Είμαι στην ουσία τυχερός που συνεργάστηκα με τρεις προέδρους της τ/κ κοινότητας και τρέφω μεγάλο σεβασμό για όλους.

—Μεταξύ Γλαύκου Κληρίδη και Νίκου Αναστασιάδη υπάρχουν διαφορές όμως;

—Ο Γλαύκος Κληρίδης είναι ένας άνθρωπος που έρχεται από πολύ μακριά και φτάνει πολύ μακριά στην ιστορία της Κύπρου. Είναι ταυτισμένος με την πορεία της χώρας. Ανήκει σε μια άλλη γενιά, σε άλλη νοοτροπία. Είχε μια κοσμοπολιτική αντίληψη...

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥ

Ελλειμμα αξιοπιστίας σε όλα τα επίπεδα

Μετά την κατάρρευση της κυπριακής οικονομίας τον Μάρτιο του 2013 υπήρξαν διάφορες αναλύσεις που προσπάθησαν να επεξηγήσουν πώς η χώρα έφθασε σε αυτό το κατάντημα. Θα ήταν όμως προτιμότερο να εισακούονταν εισηγήσεις, οι οποίες κατατίθεντο συστηματικά προηγουμένως για να αποτραπεί η κατάρρευση. Πέραν των εξωγενών παραγόντων είναι προφανές ότι υπήρχαν σοβαρότατες ενδογενείς ευθύνες της πολιτείας όπως η ανεπαρκής ηγεσία, ο νεποτισμός, η διαπλοκή, η διαφθορά, η ευνοιοκρατία και η μετριοκρατία. Ευθύνες αναλογούν και στην κοινωνία όχι μόνο για τις υπερβολές, αλλά και για την ανοχή στα κακώς έχοντα.

Μπροστά στην κατάρρευση και τις πολύ αρνητικές συνέπειες της

κρίσης δημιουργήθηκε και η αμυδρή ελπίδα ότι τουλάχιστον θα γινόταν μια νέα ουσιαστική προσπάθεια για την ανόρθωση μέσα από τα ερείπια. Ακόμα πχούν στα αφτιά των πολιτών οι διακηρύξεις για εξυγίανση, διαφάνεια και για αξιοποίηση «των άριστων των αρίστων» σε όλα τα επίπεδα. Στην πορεία ο λαός αντιλήφθηκε ότι ουσιαστικά δεν υπήρξαν σοβαρές διαφοροποιήσεις σε παλιές πρακτικές και νοοτροπίες.

Επί της ουσίας το πελατειακό κράτος παρέμεινε αναλλοίωτο. Ο λαϊκισμός και η κακοδιαχείριση διαωρίζονται, ενώ δεν προχωρούν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Ούτε και ο εξορθολογισμός των δημόσιων δαπανών λαμβάνει χώρα στον βαθμό που θα έπρεπε. Το χειρότερο είναι ότι η διαφθορά και η διαπλοκή δεν αντιμετωπι-

σθηκαν επαρκώς. Μια σειρά από σκάνδαλα, άλλα γεγονότα και υπαπαράθετες διευρύναν το έλλειμμα αξιοπιστίας των πολιτών έναντι της πολιτικής, των πολιτικών και των θεσμών. Οι πρόσφατες εξελίξεις στον χώρο της δικαιοσύνης δημιουργήσαν μεγαλύτερους πονοκεφάλους. Ο θεσμός της δικαιοσύνης, ο οποίος είναι καθοριστικός σημασίας για τον ομαλό δημόσιο βίο σε οποιαδήποτε χώρα, ήταν και θα πρέπει να παραμείνει πολύ ψηλά στην εκτίμηση των πολιτών. Ελλείμματα ασφαλείας και υπήρχαν, με πρώτο το σοβαρό πρόβλημα της καθυστέρησης στην απονομή δικαιοσύνης. Θέμα ποιότητας της δικαιοσύνης ουδέποτε τέθηκε όμως, όπως τώρα. Ως εκ τούτου, οι υπόνοιες περί διαπλοκής και διαφθοράς στο δικαστικό σώμα, έστο και στις πολύ λίγες περιπτώ-

σεις, πλάττουν κείρια τον θεσμό. Γι' αυτό επιβάλλεται η άμεση λήψη μέτρων, ώστε η διολίσθηση να ανακοπεί το συντομότερο. Η οικονομική κρίση ανέδειξε τα σοβαρά προβλήματα που μαστίζουν την κυπριακή κοινωνία σε όλους τους τομείς και στην επιφάνεια αναδόθηκαν ζητήματα ζωτικής σημασίας, τα οποία μαρτυρούν ότι η κρίση είναι πολυδιάστατη. Δεν είναι μόνο οικονομική, είναι επίσης πολιτική, πολιτειακή, κοινωνική και αξιακή. Τα θλιβερά αυτά δεδομένα υφίστανται παρά τους υπαρκτούς κινδύνους και τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κύπρος. Υπήρχαν υψηλές προσδοκίες, αλλά οι πραγματικότητες είναι οδυνηρές. Αυτό εν μέρει επεξηγεί την απαξίωση που παρατηρείται, η οποία εκφράζεται ποικιλοτρόπως. Για παράδειγμα,

στις διάφορες εκλογικές αναμετρήσεις η αποχή που παρατηρείται είναι αξιοσημείωτη. Και αυτοί που τελικά ψηφίζουν θεωρούν ότι επιλέγουν το «λιγότερο κακό». Η Κύπρος πλήρωσε και εξακολουθεί να πληρώνει ακριβά τις υπερβολές, τις οξείες αντιπαράθεσεις και την απουσία πραγματισμού. Η κοινωνία διακαώς επιθυμεί ένα κράτος με ευμερσία, ευνομία, αξιοπιστία, αξιοκρατία και δικαιοσύνη. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, καθώς και για εθνική επιβίωση απαιτούνται υπερβάσεις, ανανέωση, καθώς και μια νέα νοοτροπία. Για μια τέτοια προσέγγιση υπάρχουν υποχρεώσεις και ευθύνες του πολιτικού συστήματος, της ίδιας της κοινωνίας, αλλά και του κάθε πολίτη ξεχωριστά. Η απαξίωση δεν είναι η απάντηση, καθώς έτσι διαωρίζονται τα προβλήματα.

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Δώστε μου το κλειδί και θα λύσω το Κυπριακό

Κατέρχομαι ως ανεξάρτητος, καθώς δεν θέλω να είμαι αιχμάλωτος κανενός κόμματος, δηλώνει στην «Κ» ο Σενέρ Λεβέντ

Συνέντευξη στη

ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Δώστε μου το κλειδί και θα λύσω το Κυπριακό», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο δημοσιογράφος και υποψήφιος στις ευρωεκλογές Σενέρ Λεβέντ, εξηγώντας πως αν ήταν στη θέση του Αναστασιάδη θα έλυνε το Κυπριακό όχι μέσω διαπραγματεύσεων στο τραπέζι, αλλά μέσω βουλή με τη συμμετοχή και των 80 βουλευτών. Μιλάει για το ναύαγιο της συμφωνίας με τους Οικολόγους και τη Συμμαχία πολιτών, εξηγώντας πως ο ίδιος δεν θέλει να είναι αιχμάλωτος κανενός κόμματος. Αν θέλει κάποιο κόμμα να στηρίξει το ψηφοδέλιό του, τότε όπως λέει είναι ευπρόσδεκτο. Εξηγεί πως η εκλογή του θα είναι μία νίκη της Κύπρου κόντρα στον φασισμό του Ερντογάν.

—Για ποιο λόγο κατέρχεστε ως υποψήφιος στις ευρωεκλογές;

—Μέχρι τώρα έγγραφα και αγωνιζόμουν στην Κύπρο, ωστόσο, τώρα θέλω να διεθνοποιήσω τον αγώνα μου μέσω του ευρωκοινοβουλίου. Πιστεύω πως η αντιπολιτευτική φωνή των Τ/κ δεν αντανάκλαται σε διεθνές επίπεδο. Γι' αυτό και στην Ε.Ε. η αντίληψη για την Τ/κ κοινότητα δεν είναι σωστή. Στην Ευρώπη παρουσιάζονται οι επίσημες τουρκικές θέσεις και αντιλήψεις βάσει των επισκέψεων που κάνουν κάθε χρόνο σε Βρυξέλλες και Στρασβούργο οι εκπρόσωποι της τ/κ κοινότητας και «βουλευτές». Θέσεις που, ως μη έπρεπε, αποτελούν τις επίσημες τουρκικές θέσεις. Γι' αυτό και στις Βρυξέλλες και στην υπόλοιπη Ευρώπη θεωρούν ότι η Τουρκία έσωσε την τ/κ κοινότητα, ενώ στην ουσία είμαστε υπό την κατοχή της Τουρκίας. Κανείς εδώ δεν λέει ότι βρισκόμαστε υπό κατοχή και αυτός είναι ένας από τους βασικούς στόχους που θέτω υποψηφιότητα: να μπορώ, ευρισκόμενος στο κέντρο της Ευρώπης να λέω αλήθειες. Να πω πραγματικά τι έγινε μετά το '74 στην Κύπρο. Θα ακούσουν από μένα αυτά που κανείς από την τ/κ κοινότητα δεν τους έχει πει μέχρι σήμερα. Διότι άλλο το να το λέει ένας Τ/κ και άλλο ένας Ε/κ ευρωβουλευτής. Θα αγωνιστώ ενάντια στον ρατσισμό, τον φασισμό και υπέρ της επανένωσης της Κύπρου για την ειρήνη, την αποστρατικοποίηση και γενικώς για μία ενωμένη Κύπρο.

—Έχουν παρατηρηθεί, ωστόσο, αντιδράσεις και στη «βουλή», αποτρέποντας Τ/κ να ψηφίσουν στις ευρωεκλογές υποψήφιους Τ/κ.

—Διότι η επίσημη τουρκική θέση είναι ότι από τις έξι θέσεις στο Ευρωκοινοβούλιο, οι δύο πρέπει να ανήκουν σε Τ/κ και σε αυτές τις θέσεις πρέπει να εκλέγονται μόνο από Τ/κ, όχι σε κοινές εκλογές. Παρόλο που επισημάω η τουρκική πλευρά μας αποτρέπει από το να λαμβάνουμε μέρος σε αυτές τις εκλογές, καθώς αποτελούν κομμάτι της τουρκικής προπαγάνδας, παρόλα αυτά δεν είναι κάτι που απαγορεύεται. —Δεν θα ήταν ευκολότερο αν ενδεχόμενο εκλογής σας, αν συ-

«Εμένα δεν μου χρειάζεται ούτε σκεπή ούτε μαντήρι. Όπως λέει άλλωστε ο Σαρτρ εγώ ως ολόκληρος στρατός μόνος μου μπαίνω στην πόλη» λέει ο Σενέρ Λεβέντ.

Θα πω πραγματικά τι έγινε μετά το '74 στην Κύπρο. Θα ακούσουν από μένα αυτά που κανείς από την τ/κ κοινότητα δεν τους έχει πει μέχρι σήμερα. Διότι άλλο το να λέει (για κατοχή) ένας Τ/κ και άλλο ένας Ε/κ ευρωβουλευτής,

νεργαζόσασταν με ε/κ κόμματα;

—Για 25 χρόνια ζούσα στη Σοβιετική Ένωση, γι' αυτό και έχασα το ενδιαφέρον μου στα κόμματα. Τότε, έβλεπα με ενδιαφέρον το ιταλικό και ισπανικό κομμουνιστικό κόμμα. Στην Κύπρο, ούτε στον Βορρά ούτε στον Νότο, υπάρχει κόμμα που να μιλάει στην ψυχή μου. Νιώθω ότι οι απόψεις μου δεν συμπίπτουν με τα υφιστάμενα κόμματα. Αν σήμερα η Κύπρος είναι διαιερισμένη, γι' αυτό φέρουν μεγάλη ευθύνη τα κόμματα. Το ΑΚΕΛ για παράδειγμα είναι κατά κάποιο τρόπο κομμουνιστικό κόμμα, αλλά δεν έχει καμία σχέση με τον κομμουνισμό. Τα στελέχη του ΑΚΕΛ ποτέ δεν είχαν άμεση σχέση με την εφημερίδα μας, την «Αφρική». Το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα με το οποίο συνεργάζονται μας συμπεριφέρεται με τον ίδιο ψυχρό τρόπο. Τι είναι αυτά τα κόμματα

και η δομή τους το είδα στην Σοβιετική Ένωση. Όταν έκανα κριτική στη Σοβιετική Ένωση δεν άρεσε στο ΑΚΕΛ. Όταν λες αλήθεια με την οποία δεν συμφωνούν αυτά τα κόμματα, τότε ενοχλούνται. Να σας πω ότι και άλλα κόμματα ζήτησαν να συναντηθούν μαζί μου και το αποδέχτηκα. Δεν είμαι πολιτικός είμαι δημοσιογράφος και μιλώ με όσους θέλουν να μιλήσουν μαζί μου.

—Το συνέβη μεταξύ σας και τους Οικολόγους και Συμμαχία Πολιτών;

—Υπήρξε καταρχήν συμφωνία. Η αντίληψη η δική μου —και το είπα εξαρχής— ήταν ότι θέλω να κατεβώ με τον δικό μου συνδυασμό, το «Γιασεμί» και όσοι θέλουν να στηρίξουν. Στην περίπτωση των Οικολόγων και της Συμμαχίας Πολιτών δεν πρόκειται να υπάρξει επίσημη σύμπραξη με τα δύο κόμ-

ματα. Εγώ έχω τον δικό μου εκλογικό σχηματισμό και αν θέλουν οι φίλοι, είναι ευπρόσδεκτοι να στηρίξουν το ψηφοδέλιό μου.

—Αν σας ζητούσαν άλλα κόμματα όπως το ΑΚΕΛ, ΔΗΣΥ, ΔΗΚΟ ή ΕΔΕΚ θα ήταν διαφορετική η προσέγγισή σας;

—Αν μου ζητούσαν να μω στα ψηφοδέλιά τους θα έλεγα όχι. Αν εκδηλώναν την επιθυμία τους να στηρίξουν το δικό μου ψηφοδέλιό, τότε είναι καλοδεχούμενοι.

—Το ζήτημα δηλαδή είναι να μη σας δεσμεύει κάποιο κόμμα;

—Δεν θέλω να είμαι αιχμάλωτος κανενός κόμματος. Κατέρχομαι ως υποψήφιος για να υπηρετήσω τον κυπριακό λαό. Για να εκφράσω τις απόψεις που έχω, δεν γίνεται να εξαρτώμαι από κανένα κόμμα.

—Δεν συμπεριλαμβάνονταν πολιτικοί αρχηγοί όμως στο ψηφοδέλιό για να δεσμεύουν κάποιους Τ/κ και Ε/κ;

—Αλλά και οι Οικολόγοι δεν θεωρούνται κόμματα με αυστηρή κομματική προσέγγιση...

—Μπορεί να είναι όπως τα περιγράφετε, τα δύο κόμματα να είναι ιδεολογικά πιο ανοικτά αλλά στο ενδεχόμενο που εκλεγώ σε συνεργασία μαζί τους και θέλω να κάνω μία πρόταση είτε για τη Συρία είτε για τη οικονομία, θα πρέπει να συνηνοθώ προηγουμένως με αυτά τα κόμματα που ενδεχομένως στο Κυπριακό να μη συμφωνούμε. Δεν

Αν εκλεγώ θα είναι νίκη της Κύπρου εναντίον του Ερντογάν

—Σε ποιο σημείο βρίσκονται οι διαβουλεύσεις για το ψηφοδέλιό σας; Πώς θα κινείται;

—Θα συνεχίσω τις επαφές μου και την επόμενη εβδομάδα θα ανακοινώσω τον σχηματισμό όπου στο ψηφοδέλιό θα συμμετέχουν Ε/κ, Τ/κ, ίσως και Μαρινίτες. Εγώ δεν υπήρξα ποτέ Δεξιός. Ήμουν πάντα

Αριστερός, αν και κάποιοι προσπαθούν να με παρουσιάσουν ως Δεξιό. Τους Δεξιούς, ωστόσο, δεν τους βάζουν βόμβες, δεν τους πυροβολούν, δεν τους λιντσάρουν και δεν τους στέλνουν κάθε λίγο δικαστήριο για τα γραφόμενά τους. Η εφημερίδα μας είναι η μόνη από τις 19 που εκδίδονται στον Βορρά,

η οποία πολεμά ανοικτά την δικτατορία του Ερντογάν. Αν κερδίω τις εκλογές αυτό θα σημαίνει νίκη του κυπριακού λαού απέναντι στις κατοχικές δυνάμεις και στη δικτατορία του Ερντογάν. Μία νίκη δηλαδή εναντίον του φασισμού στην Κύπρο. Όποιος συμφωνεί, λοιπόν, μαζί μου ας έρθει να με στηρίξει.

ΑΡΘΡΟ / Του Δρος ΓΙΩΡΓΟΥ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ

Και τι κάνουμε μέχρι τον Ιούνιο;

Η Τουρκία μας διαμήνυσε ότι η επανέναρξη των συνομιλιών για το Κυπριακό δεν μπορεί να γίνει πριν από τον προερχόμενο Ιούνιο «λόγω εκλογών». Όπως είναι γνωστό, στην Τουρκία θα έχουν τοπικές εκλογές περί τις 20 Μαρτίου οι Ευρωεκλογές που πιθανό η Τουρκία να πιστεύει ότι θα επηρεάσουν τις πολιτικές θέσεις μας (Κύπρος-Ελλάδα) για ευελιξία στο Κυπριακό. Επομένως συνομιλίες ουσίας μετά τον Μάιο...

Τη θέση αυτή φαίνεται να την ασπάζεται και ο ηγέτης της τουρκοκυπριακής κοινότητας, Μουσταφά Ακιντζί. Οι θέσεις της δικής μας ηγεσίας είναι σαφείς στο ότι επιδιώκουμε σύντομα επανέναρξη των συνομιλιών, αλλά ταυτόχρονα εκμεταλλευόμαστε και την ευκαιρία

που μας δόθηκε να ενοχοποιήσουμε την Τουρκία για τη συνέχιση της συνολικής αρνητικής της στάσης στο Κυπριακό.

Βέβαια η άλλη παράλληλη εξέλιξη είναι αυτή των διερρευνητικών επαφών της ειδικής απεσταλμένης για τον γενικό γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, της κας Λουτ, που αναμένεται να συνεχίσει τις επαφές της με τα εμπλεκόμενα μέρη περί το τέλος Ιανουαρίου/ αρχές Φεβρουαρίου για τον καθορισμό των Όρων Αναφοράς. Παρόλο που δεν εξυπακούεται ότι οι όροι αναφοράς θα συνοδεύονται και με προτάσεις για τον χρόνο επανέναρξης των συνομιλιών που διακόπηκαν στη συνάντηση του Ιουλίου 2017 στο Κραν Μοντάνα, δεν αποκλείεται ο γενικός γραμματέας Αντώνιο Γκουτιέρρες να προτρέψει τα μέλη να

επανερχθούν συνομιλίες χωρίς άλλη καθυστέρηση. Όμως, είναι σχεδόν βέβαιο ότι η Τουρκία για τους δικούς της λόγους θα προβάλλει αυτά που αναφέραμε πιο πάνω για να αποφύγει να συμμετάσχει σε πενταμερείς συνομιλίες πριν από τον Ιούνιο. Τι κάνουμε επομένως, εμείς, ηγεσίες και κοινότητες, μέχρι τότε; Να παίζουμε το παιχνίδι των αλληλοκατηγοριών και της επιρροής ευθυνών;

Την απάντηση/καθοδήγηση μας τη δίνει ο γενικός γραμματέας στο πρόσφατο κείμενό του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας που ετοίμασε για τον χρόνο επανέναρξης της θητείας της UNFICYP. Ανασκοπώντας τις διάφορες παραγράφους της Έκθεσης εντοπίζουμε πολύ σαφείς προτάσεις προς τις δύο κοινότητες και τις ηγεσίες μας για περαιτέρω

ενέργειες και ανάληψη πρόσθετων πρωτοβουλιών προς δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για διευκόλυνση ή εξεύρεση συναινετικών διευθετήσεων για επίλυση, αλλά και για διευκόλυνση της εφαρμογής μιας τελικής συμφωνίας για το Κυπριακό.

Ο γενικός γραμματέας προτείνει, ανάμεσα σε άλλα, τη σταθερή επιδίωξη για εξεύρεση λειτουργικής λύσης στο θέμα των τηλεφωνικών επικοινωνιών, καθώς και του συστήματος της διασύνδεσης των ηλεκτρικών μας δικτύων. Περαιτέρω, εισημαίεται τη σημασία και τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Κοινωνία των Πολιτών όχι μόνο στην καλλιέργεια συνθηκών συνεργασίας και αλληλοκατανόησης μεταξύ των δύο κοινοτήτων, αλλά και για να επι-

ρεάσει τη διαδικασία της λήψης και άλλων θετικών πρωτοβουλιών από τους δύο ηγέτες μας σε θέματα όπως το άνοιγμα και άλλων οδοφραγμάτων (π.χ. των Κοκκινών και του Πυροίσιου), καθώς και για την περαιτέρω ενεργοποίηση των διαφόρων μικτών Τεχνικών Επιτροπών που έχουν σημαντικό ρόλο να επιτελέσουν. Ο γενικός γραμματέας επικεντρώνεται και στη σημασία που έχει για τη δημιουργία συνθηκών για μια μελλοντική Κύπρο η νεολαία, ιδιαίτερα η μαθητιώσα. Στον τομέα αυτό σημαντική είναι η οριστικοποίηση της αναδιατύπωσης του αφηγήματος των σχέσεων των δύο κοινοτήτων όπως αυτό αναδύεται από τα βιβλία της Ιστορίας, καθώς και για τη συστηματική προαγωγή της εκμάθησης της τουρκικής γλώσσας από

μπορώ να είμαι δεσμευμένος σε τέτοιο σχήμα γι' αυτό θέλω να έχω ανεξαρτησία.

—Όλα αυτά τα είχατε θέσει και αρνήθηκαν;

—Από την αρχή συζητούσαμε την υποψηφιότητα και τη θέση τους, δεν είχαμε καταλήξει οριστικά σε μία συμφωνία, αν και σε αρκετά ζητήματα συνέπιπταν οι απόψεις μας. Μετά από ώριμο προβληματισμό και διαβούλευση με την ομάδα μου, το «Γιασεμί» απάντησα την Πέμπτη το πρωί ότι προτιμώ να προχωρήσω μόνος, με ανεξάρτητο ψηφοδέλιό. Ο κόσμος έχει συνθηθεί να με βλέπει εκτός κομματικών σχημάτων. Ως δημοσιογράφος πιστεύω ότι ο κυπριακός λαός είναι πολύ απογοητευμένος με τα κόμματα και παραμένουν εκεί λόγω προσωπικών συνθηκών και σχέσεων. Φοβάται ο κόσμος να μείνει μόνος του χωρίς κομματική στέγη. Εμένα δεν μου χρειάζεται ούτε σκεπή ούτε μαντήρι. Όπως λέει άλλωστε ο Σαρτρ εγώ ως ολόκληρος στρατός μόνος μου μπαίνω στην πόλη.

—Αν ήσασταν στη θέση του Νίκου Αναστασιάδη πώς θα χειρίζασταν το Κυπριακό;

—Θα καλούσα την τουρκική πλευρά και τους Ε/κ και θα τους ζητούσα να τα βρούμε στη βάση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η βουλή έχει 80 βουλευτές 56 Ε/κ και 24 Τ/κ. Θα ζητούσα συνεπώς από την τουρκική πλευρά να διαλύσει τη λεγόμενη Τουρκική Δημοκρατία της Βορείου Κύπρου, να ψηφίσουν τους 24 βουλευτές και τον αντιπρόεδρό τους. Στόχος δεν θα ήταν να κάτσουν οι δύο πλευρές στο τραπέζι διαπραγματεύσεων, αλλά να λυθεί

το θέμα μέσα στη βουλή. Μέσα στη βουλή να αποφασίσουν αν θέλουν να συνεχίσει η Κυπριακή Δημοκρατία, ή αν θέλουν να μετατραπεί σε ομοσπονδία. Να αποφασίσουν για τις περιουσίες, ενώ όσοι έπαιξαν «κουβαλήθηκαν» από το 1974 και μετά από την Ανατολία (εκτός από όσους έχουν γεννηθεί και παντρεύτηκαν εδώ) θα πρέπει να φύγουν από την Κύπρο. Ο στρατός θα πρέπει να φύγει, όπως και τα αγγάρια που είναι συμφωνημένα στις Συνθήκες Ζυρίχης - Λονδίνου. Η βουλή θα πρέπει να ψηφίσει την κατάργηση των εγγυήσεων, καθώς εμάς η εγγύησή μας είναι η Ε.Ε. Οι πρόσφυγες που έχασαν τις περιουσίες τους είτε πρέπει να αποζημιωθούν είτε να επιστρέψουν στις περιουσίες τους με το πρώτο δικαίωμα να το έχει ο ιδιοκτήτης. Αυτή είναι η δική μου λύση. Δώστε μου το κλειδί και θα λύσω το Κυπριακό. Παρόλο που πολλοί είπαν ότι σε 24 ώρες μπορούν να το λύσουν. Αν εκλεγώ, όμως, ευρωβουλευτής θα προβάλλω αυτό το αφήγημα. Γνωρίζω πως η Συμμαχία Πολιτών και οι Οικολόγοι δεν συμφωνούν με αυτό. Θέλουν

μία λύση που να ψηφίζουν όλοι και η μειοψηφία να υποτάσσεται. Δεν είναι κακή ιδέα να ψηφίζουν όλοι οι Κύπριοι σε μία κάλη, είναι όμως ιδεατό. Δυστυχώς, είμαστε μακριά από τα ιδεατά σενάρια, καθώς ο εθνικισμός είναι πολύ ισχυρός και στις δύο πλευρές και η πρώτη κίνηση είναι να τον νικήσουμε.

τα Ελληνόπουλα και της ελληνικής από τα Τουρκόπουλα. Υποδεικνύει περαιτέρω την ειδική σημασία που έχει η ανταλλαγή επισκέψεων μεταξύ των μαθητών των σχολείων καθώς και των καθηγητών των δύο κοινοτήτων.

Ιδού, λοιπόν, ένα πικρό αλλά και στοχευμένο πρόγραμμα θετικών και πολύ χρήσιμων ενεργειών για το διάστημα της αναμενόμενης απραξίας στις διαπραγματεύσεις μέχρι τον Ιούνιο. Ρόλο και καθήκον έχουν τόσο η Κοινωνία των Πολιτών όσο και οι ηγέτες μας. Ας αποδεχθούμε ότι μια καλή και για τις δύο κοινότητες επίλυση του χρονίζοντος Κυπριακού με τους αναγκαίους συμβιβασμούς είναι η μόνη μας ελπίδα για να αποφύγουμε την καταστροφή μας ως Κύπρος και ως λαός.

Αξιόγραφος ο μισθός σου Μύρωνα!

Το ρομαντίσιν

Όπως ακούσαμε την Πέμπτη, όταν οι 13 του Ανωτάτου πήγαν στο Προεδρικό, εντός των επόμενων ημερών το Ανώτατο θα έχει έτοιμο Κώδικα Δεοντολογίας για εξαίρεση των δικαστών. Καλά, σοφοί του έθνους, εκτός του ότι το ΕΔΑΔ το έχει υποδείξει πολύ πρόσφατα και η GRECO σας το έχει επίσης πει σαφώς και τους γράψαμε μάλλον στα παλιά σας τα παπούτσια, διερωτώμαι γιατί τόσα χρόνια δεν εκπονούσατε ένα τέτοιο κώδικα να έχετε και το κεφάλι σας ήσυχο και τώρα μέσα σε μερικές μέρες σπεύδετε να τον συντάξετε; Τι σου είναι ρε παιδί μου η λαϊκή θυμοσοφία! Στην περίπτωση αυτή λέει ότι, «Άμαν την έπαθεν η ρκα, έβαλεν ρομαντίσιν». Από τον άλλην ένας καχύποπτος πολίτης θα υποψιάζεται άλλα πράγματα. Ξέρετε κάτι, ως Ιανός δε πιστεύω ότι δεν είστε έντιμοι, αλλά αυτό από μόνο του πια δεν φτάνει. Πρέπει να αποδείξετε πλέον και οι 12 ότι είστε. Ο Μύρων, ωστόσο, δεν μπορεί να βρει μύρο να τον ξεπλύνει.

Η καθυστέρηση

Κάτι άλλο που βοά μετά τις δηλώσεις της Πέμπτης στο Προεδρικό είναι η παραδοχή από τους Ολύμπιους του Ανωτάτου ότι υπάρχει μεγάλο πρόβλημα μεγάλης καθυστέρησης στην απονομή της δικαιοσύνης. Όπως είπε ο Ιωνάς, «οι δικαστές έχουν συμφωνήσει όπως τα ζητήματα που σχετίζονται με τις τομές στο δικαστικό μας σύστημα προχωρήσουν χωρίς οποιδήποτε καθυστέρηση, με στόχο να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε το μεγάλο πρόβλημα της καθυστέρησης στην απονομή δικαιοσύνης στον τόπο μας». Αυτό το είχαμε ακούσει και σε ένα ταξίδι μας στις Βρυξέλλες, όπως μας ελέγχθη ότι έχει επιπτώσεις και στην οικονομία, διότι τώρα που φεύγουν οι Ρώσοι ολιγάρχες και θα πρέπει να βρούμε επενδυτές «καθαρούς» το ζήτημα της μεγάλης καθυστέρησης στην απονομή δικαιοσύνης αποτρέπει ένα επενδυτή να φέρει τα λεφτά του στην Κύπρο.

Ξανά στο ΕΔΑΔ

Α, και μια και μιλάμε για καθυστέρηση, πώς έγινε και τον Ρίκκο Ερωτοκρίτου τον τυλίξατε σε μια κόλλα χαρτί και τον στείλατε στις κεντρικές φυλακές μέσα σε μερικούς μήνες; Ένα πολύ μάγκα νομικός που είπε τις προάλλες ότι ο Ρίκκος θα κερδίσει στο ΕΔΑΔ, όπως ο Νίκολας, αλλά κι εκεί αργούν πολύ οι δικαστές και ίσως τη σκαπουλάρουν οι δικοί μας Ανώτατοι.

Ποιος είναι αυτός που άπλωσε την αρίδα του στην αίθουσα του Ανωτάτου Δικαστηρίου; Όποιος το βρει να περάσει από το κυλικείο του Ανωτάτου να κεραστεί από τον Μύρωνα.

Η τήβεννος

Μου αρέσουν οι θεωρίες και τα αποφθέγματα σε κάτι τέτοιες περιπτώσεις που όλοι προσπαθούν να κρύψουν τα κακά τους (βλ. περιπτώματα) κάτω από το χαλί και που ωστόσο δεν κρύβονται, γιατί βρωμάνε. Ο Ιωνάς μιλώντας το βραδάκι της Πέμπτης εκ μέρους όλων των εις το Προεδρικό συνελθόντων, είπε ακόμα ότι: «Οφείλουμε να κερδίσουμε το στοίχημα της εμπιστοσύνης του κοινού στο δικαστικό μας σύστημα για την ίδια την κοινωνία, διότι σκεφτείτε να έχουμε ένα δικαστικό σύστημα το οποίο να αμφισβητείται. Αντιλαμβάνεστε ότι δεν θα μπορέσει ποτέ να απονεμηθεί δικαιοσύνη στον τόπο». Μα αγαπητέ μου Ιωνά, το σύστημα ήδη αμφισβητήθηκε. Μάλλον ταρακουνήθηκε συθέμελα και η κοινωνία θέλει να δει αυτούς που ευθύνονται να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους. Όμως οι 13 Ολύμπιοι, όπως και όλοι της «επάνω κοινωνίας» θεωρούν εαυτούς ανέγγιχτους. Θεωρούν ότι αυτοί είτε σαν δικαστές είτε σαν δικηγόροι είτε ακό-

μα και σαν πολιτικοί δικαιούνται να απονέμουν δικαιοσύνη. Μια δικαιοσύνη, όμως, που δεν αγγίζει τους ίδιους. Οι ίδιοι, που συν γυναιξί και τέκνοι περιβάλλονται από την τήβεννο της «αγίας τριάδας» της κυπριακής διαπλοκής, την έλλειψη λογοδοσίας, την ατιμωρησία και την ασυδοσία. Έτσι και τώρα, όσο κι αν ελέγχεται ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου για τα γνωστά, μη τα επαναλαμβάνουμε, αφού πέρασε από το προεδρικό μέγαρο και φίλησε το δαχτυλίδι του Προέδρου του έχουν αφεθεί οι αμαρτίες και θα συνεχίσει να απολαμβάνει την άνεση του ολύμπιου θρόνου του φτάνει να κάνει τα θελήματα που του έχουν παραγγείλει. Αξιόγραφος ο μισθός σου Μύρωνα!

Για το θεαθήναι

Για τη συνάντηση της Πέμπτης στο Προεδρικό ο Ιωνάς είπε ότι «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έθεσε για ακόμα μια φορά τις

προτεραιότητες της κυβέρνησης αναφορικά με την αναδιοργάνωση των δικαστηρίων, τις τομές που πρέπει να γίνουν, τη μεταρρύθμιση όπως αυτή έχει προγραμματιστεί, και μάλιστα θα πρέπει να γίνει όσο πιο γρήγορα γίνεται». Ερώτημα: Καλά, δεν χωρούσε άλλη μια καρέκλα γύρω από το προεδρικό τραπέζι για να κάτσει ο γενικός εισαγγελέας; Έτσι για το θεαθήναι βρε παιδί μου, για τα μάτια του κόσμου. Δεν ξέρω ποιος και γιατί θέλει να διατρεί το λάδι καυτό και τη φωτιά αναμμένη, αν και υποψιάζομαι.

Περί τραπεζιτή λόγος

Ένα πουλάκι με ευρωπαϊκό αέρα με ενημέρωσε ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν βλέπει θετικά τις ημεδαπές υποψηφιότητες για τη θέση του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Έψαξα τις πηγές μου και μια εξ αυτών μου το επιβεβαίωσε λέγοντας ότι το σήμερα έχει φτάσει στη

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μύρων Νικολάτος

Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου, όλοι λόγω της εξώδικης ρύθμισης για τα αξιόγραφα, αλλά λόγω του ότι δεν μπόρεσε να σεβαστεί μια φίλια 45 χρόνων. Για να φανταστείτε με τον Κωστάκη επαίζαν μαζί πιριλλά, μέχρι τα τριάντα τους!

Λευκωσία προ 11 μηνών, συγκεκριμένα τον Φεβρουάριο του 2018. Δηλαδή, συμπέρανα και είπα, «θα πρέπει να βρούμε ξένο». Η απάντησε με κούφανε: «Όχι». Τι, να κρατήσουμε τη Χρυστάλλα; Γέλασε. Δεν μας είπαν να βρούμε ξένο αλλά να βρούμε από τα ξένα και μας υπέδειξαν ότι υπάρχουν αρκετοί ικανοί Κύπριοι για να αναλάβουν τα νήια της καταστροφικής Κεντρικής Τράπεζας. Εγώ μεταφέρω κι αμαρτίαν ουκ έχω.

Και το έσχατο

Έσχατο μεν αλλά εξαιρετικά σημαντικό. Είδα ένα απόσπασμα συνέντευξης του νομπελίστα οικονομολόγου Χριστόφορου Πισσαρίδη, ο οποίος προειδοποιεί ότι αυτό το μοντέλο υπηρεσιών με τα χρυσά διαβατήρια και τις σκιάδες υπηρεσιών είναι επικίνδυνο και πως η κυβέρνηση θα πρέπει επειγόντως να αλλάξει πλεύση. Τον ρώτησαν αν έχει σκοπό να τα πει στον Πρόεδρο ωστόσο με βλέμμα σχεδόν θλιμμένο είπε ότι μαθαίνει πως και το δικηγορικό γραφείο του Προέδρου ασχολείται με χρυσά διαβατήρια. Πριν ακόμα σβήσει ο απόηχος των δηλώσεων Πισσαρίδη, μας έβαλαν χέρι οι Βρυξέλλες. Ο Πρόεδρος μόλις το άκουσε οργίστηκε και είπε ότι μας βάζουν χέρι για λόγους ανταγωνιστικότητας. Μετά όταν μας είπαν οι Βρυξέλλες ότι μόνο εμείς, η Μάλτα και η Βουλγαρία κάνουν τέτοια πράγματα... σφυρίζαμε αδιάφορα. Τώρα οι υπουργοί τρέχουν να δουν πώς να μαζέψουν τα ασυμμάζευτα.

Γράφει Ο ΙΑΝΟΣ

ΦΑΛΗΡΕΥΣ / Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Σε δέκα χρόνια θα έχουμε όλοι ξεχάσει

Η λύση, εφόσον χρησιμοποιούμε τη λέξη μέσα στο πλαίσιο της σύγχρονης πολιτικής, είναι μια έννοια σχετική. Είναι πια τόσο οι παράγοντες της πολιτικής δράσης στις σύγχρονες ανοικτές κοινωνίες, ώστε οι προβλέψεις για την πορεία προς την οποία θα εξελιχθούν τα πράγματα να είναι ως επί το πλείστον αβέβαιες. Συχνά, η λύση ενός προβλήματος ανοίγει έναν δρόμο, που δεν το καταλαβαίνεις εκείνη την ώρα, αλλά σε οδηγεί προς το επόμενο πρόβλημα. Ανοίγεις, δηλαδή, μια πόρτα για να βγεις έξω στον καθαρό αέρα και ανακαλύπτεις ότι βρίσκεσαι σε ένα άλλο, ακόμη μεγαλύτερο, δωμάτιο, οπότε αρχίζεις πάλι να ψάχνεις την πόρτα και πάει λέγοντας.

Εκλείσει το πολυθρόνητο «Σκοπιανόν», είναι αλήθεια. Ουφ! Τσακωθήκαμε, βριστήκαμε και, γενικώς, εκτονωθήκαμε μέχρι να περάσει από τη Βουλή η λεγόμενη συμφωνία των Πρεσβών. Θα ήταν υπέροχο, αν μπορούσαμε τώρα να τα ξεχάσουμε όλα αυτά και να πάμε παρακάτω, αλλά δεν γίνεται. Παρακολούθησα τις εργασίες της Βουλής με ευλάβεια (χαρτί και μολύβι μπροστά μου, κλειστό τηλέφωνο, κλειστή πόρτα πίσω μου κ.λπ.). Και μόνο το γεγονός ότι το σύνθημα «η Μακεδονία είναι μία και είναι ελληνική» βρέθηκε στο κέντρο της διήμερης συζήτησης στη Βουλή, σημαίνει ότι αναζωπυρώθηκαν πάθη, της συνέπειες των οποίων ακόμη δεν τις έχουμε δει στην πολιτική ζωή. Ας δούμε, λοιπόν, τι άλλο ανοίξε, όσο η κυβέρνηση εκλείνει το «Σκοπιανόν».

Ο Τσίπρας βγαίνει μακροπρόθεσμα κερδισμένος από τον χειρισμό της

υπόθεσης, παρότι θα πληρώσει ακριβά τη νίκη αυτή στις εκλογές. Το ξέρει, όμως, ότι θα χάσει –δεν περίμενε να το μάθει από την αντίδραση της κοινής γνώμης στη λύση των Πρεσβών. Το άλλο που ξέρει και στο οποίο δίνει την προτεραιότητα είναι ότι μόνο η μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ σε κάτι πιο ευρωπαϊκό και λιγότερο ριζοσπαστικό μπορεί να εγγυηθεί μακροπρόθεσμα την παρουσία του ΣΥΡΙΖΑ στην πολιτική σκηνή. Μόνο ένα αφήγημα εξευρωπαϊσμού του ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να ενσωματώσει τις απαιτήσεις, τις κωλοτυπίες, τα ψέματα και τη συνεργασία με τη λαϊκιστική Δεξιά. Αυτό κατασκευάζει τώρα ο Τσίπρας και η λύση του Μακεδονικού είναι βασικό στοιχείο του αφηγήματος της μεταμόρφωσης του ΣΥΡΙΖΑ.

Το Μακεδονικό, άλλωστε, ήταν ο καταλύτης που άλλαξε το τοπίο της πολιτικής, προς όφελος του ΣΥΡΙΖΑ, πολύ φοβάμαι. Πρώτον, ενσωμάτωσε κυριολεκτικώς τους ΑΝΕΛ. Μάσπησε τον καρπό, έφαγε τη σάρκα και έφτυσε σαν κουκούτσι τον Καμμένο. Τυπικά μόνο, απηλλάγη από το στίγμα της συνεργασίας με τον Καμμένο και διαμόρφωσε μια

Ασφαλώς, η Ν.Δ., που όλα δείχνουν ότι θα κερδίσει τις επόμενες εκλογές, απαλλάσσεται από την καυτή πατάτα.

νέα κοινοβουλευτική πλειοψηφία με τους καινούργιους που προσέλαβε. Επειτα, ξεπλύνει τον Κεντροαριστερά με νοκ ντάουν – η οποία, όπως όλοι καταλάβαμε ήδη, όταν σηκωθεί ξανά στα πόδια της θα είναι ξανά το παλιό, καλό ΠΑΣΟΚ. Τέλος, δεν κατάφερε μεν να διχάσει τη Ν.Δ., αλλά της άνοιξε ένα πρόβλημα στα δεξιά. Διότι η αλαζονεία των χειρισμών, η ταχύτητα με την οποία προώθησε τη διαδικασία, καθώς και η προσβλητική στάση του Τσίπρα προς τους διαφωνούντες, επιτρέπουν στην άκρα Δεξιά να υποστηρίξει ότι δικαιώθηκε. Πέρα από τους θρόνους και τις ομιηγές, αν στη Χρυσή Αυγή έχουν αντίληψη του συμφέροντός τους θα πρέπει να κάνουν πάρτι.

Ότι η υπόθεση ήταν μια νίκη για τον Τσίπρα, δεν σημαίνει ότι ήταν μια ήττα για τη Ν.Δ., κάθε άλλο. Ωστόσο, η θέση της δεν είναι εύκολη, αφότου η συμφωνία πέρασε από τη Βουλή. Ασφαλώς, η Ν.Δ., που όλα δείχνουν ότι θα κερδίσει τις επόμενες εκλογές, απαλλάσσεται από την καυτή πατάτα. Ομως, οι μονούβρες που χρειάστηκε να κάνει για να μην πετύχει ο ΣΥΡΙΖΑ να τη διχάσει, τη δεσμεύουν και, ως ένα σημείο, την εκθέτουν στις επιθέσεις από την άκρα Δεξιά. Ο βαθμός της δυσκολίας που θα αντιμετωπίσει η Ν.Δ. στο νέο τοπίο με αναδιτεταγμένες όλες τις δυνάμεις, εξαρτάται ευθέως από το κλίμα που θα επικρατήσει γύρω από τη λύση του Μακεδονικού. Τώρα, που λύθηκε –όπως λύθηκε– το ζήτημα, είναι επικαιρή η περιφημη δήλωση του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη: «Σε δέκα χρόνια θα έχουμε όλοι ξεχάσει». Σωστά, αλλά μέχρι τότε τι γίνεται είναι το θέμα...

ΒΟΛΕΣ / Γράφει ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ

Taxisnet για επιδόματα

Η Ελλαδίτσα μας, την οποία κάποτε κοροΐδεύαμε, μας δείχνει τον δρόμο στα μονοπάτια της σύγχρονης τεχνολογίας, μονολογούσε νεαρός. Προσπαθούσε να συμπληρώσει πολυσέλιδη φόρμα, για λογαριασμό συγγενικού του προσώπου, ώστε ο ηλικιωμένος άνθρωπος, να μπορέσει λάβει επιδόματα. Ο νεαρός, ο οποίος πρόσφατα επέστρεψε από την Αθήνα, έκανε αναφορά στο μηχανογραφικό ψηφιακό πρόγραμμα taxisnet, στο οποίο οι έλληνες πολίτες μπορούν 24 ώρες το εικοσιτετράωρο να μουν από τον υπολογιστή του σπιτιού τους, να βάλουν τα στοιχεία τους και αυτόματα να ξέρουν αν δικαιούνται ή όχι επιδομάτων. Ακόμη, χωρίς άλλη κίνηση, τα επιδόματα εμβάζονται στους τραπεζικούς λογαριασμούς τους.

Το ψηφιακό πρόγραμμα taxisnet χρησιμοποιείται και από τον Φόρο Εισοδήματος στην Κύπρο. Ωστόσο, φαίνεται ότι δεν χρησιμοποιούνται όλες οι δυνατότητές του. Είναι καιρός να δοθεί το βάρος, στην ψηφιακή ανάπτυξη και όχι στο άνοιγμα νέων Κέντρων Εξυπηρέτησης των Πολιτών, τα οποία μπορούν να αποτελούν επανάσταση σε σχέση με τη γραφειοκρατία της δημόσιας υπηρεσίας, αλλά δεν αποτελούν πανάκεια, ούτε και το τέλος στον πόλεμο κατά της γραφειοκρατίας. Τα στοιχεία του φόρου εισοδήματος, πρακτικά και όχι θεωρητικά, θα πρέπει να αποτελούν το πρώτο κριτήριο των σχέσεων του πολίτη με το κράτος.

Σε λίγες βδομάδες όλοι οι πολίτες, όλοι οι εργαζόμενοι, θα αρχίσουν

να πληρώνουν για το ΓΕΣΥ και ένα νέο μηχανογραφικό σύστημα θα τεθεί σε λειτουργία. Θα πρέπει όλοι οι δικαιούχοι, όλοι οι ασθενείς, να μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις, να κλείνουν ραντεβού, να πληρώνουν για γιατρούς και φάρμακα, με πιστωτικές κάρτες και απευθείας εντολές μέσω διαδικτύου. Επιτέλους, οι εξαγγελίες για νοσοκομεία χωρίς τη χρήση χαρτιού, να γίνει πραγματικότητα. Η ευκαιρία για ένα τεχνολογικό άλμα είναι μεγάλη και δεν πρέπει να χαθεί. Με τις εξοικονομήσεις θα μπορούν να βελτιωθούν σε τεράστιο βαθμό και οι προσφερόμενες υπηρεσίες.

Τα βρέφη σήμερα πριν μάθουν να αρκουδίζουν και να περπατούν, μαθαίνουν να γυρίζουν ψηφιακές σελίδες στα κινητά τηλέφωνα και τις ταμπλέτες. Ακόμη για τους νεαρούς, αποτελεί βλακεία να τυπώσουν φόρμες για αιτήσεις στο Δημόσιο, τις οποίες ωστόσο θα πρέπει να συμπληρώσουν με την πένα και ακολουθώντας τις προσκομισμένες κυβερνητικά γραφεία, ώστε να μπορέσουν να προωθηθούν. Οι μεσολαβητές στην ηλικία, οι οποίοι είναι εξοικειωμένοι εδώ και δεκαετίες με τα κομπιούτερ, εκλιπαρούν για εκσυγχρονισμό του Δημοσίου. Τελικά, οι μόνοι οι οποίοι ακόμη αντιστέκονται και φοβούνται την αλλαγή, είναι οι πιο μεγάλοι, οι οποίοι σύντομα θα οδηγηθούν στη σύνταξη. Δυστυχώς ή ευτυχώς, τα άτομα αυτά, κατέχουν αυτή την περίοδο τις διευθυντικές θέσεις.

Ο πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Συλλούρης πολεμάει για να φέρει μια ώρα αρχύτερα την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση στον τόπο

μας. Βουλευτές οργίζονται, γιατί ακόμη και με την πολυδάπανη μηχανογράφηση του Δημοσίου επιχειρείται, χωρίς λογική, να μουν οι «κετάρες» των φακέλων μέσα στα κομπιούτερ, αντί να απλοποιηθούν οι διαδικασίες. Πετυχημένοι επιχειρηματίες φωνάζουν με την νοοτροπία «τα ζώα μου αργά» και δεν μπορούν να καταλάβουν ποιος είναι αυτός ο «νούς», ο οποίος δεν μπορεί να καταλάβει τις δυνατότητες τις οποίες προσφέρει ψηφιακή εποχή.

Το παραμύθι για προστασία των προσωπικών δεδομένων, το οποίο ακούγεται συχνά πυκνά, μάλλον αποτελεί το άλλοθι όσων αρνούνται ή φοβούνται να προχωρήσουν σε τεχνολογική αναβάθμιση. Μέσω των κινητών τηλεφώνων τα δακτυλικά αποτυπώματα, ακόμη και τα στοιχεία από τις κόρες των ματιών, καταλήγουν εθελοντικά, και εθελοντικά, στους υπολογιστές των ανθρώπων, οι οποίοι ελέγχουν τα προγράμματα των κινητών τηλεφώνων, δηλαδή σε δύο βασικά εταιρίες. Αναρτάς μια φωτογραφία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και αυτόματα τα τηλέφωνα αναγνωρίζουν πρόσωπα και σου αναγράφει το όνομα του διαδικτυακού φίλου. Ιατρικά και ψυχολογικά στοιχεία, δισεκατομμύρια ανθρώπων, συλλέγονται και αναλύονται με αυτόματο τρόπο. Η προπαγάνδα και η χειραγώγηση των μαζών γίνεται πλέον εξοχολογία και χωρίς κόπο. Ο κόσμος άλλαξε και καλό είναι το «βαθύ κράτος» των γραφειοκρατών, να πάψει να ταλαιπωρεί τους φτωχούς και καταφροννημένους, οι οποίοι το μόνο που ζητούν είναι την ελεημοσύνη του κράτους.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΑΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Το σύνδρομο της καταδίωξης

Πάμε πίσω στη δεκαετία του '80 όταν ο Σπύρος Κυπριανού έβλεπε διεθνείς συνωμοσίες, έδιωχνε ξένους διπλωμάτες, φαναζόταν απόπειρες εξόντωσής του από πολιτικούς αντιπάλους και καλούσε τη Βουλή να εγκρίνει ψήφισμα συμπάρτασης στον πρόεδρό τους που κινδυνεύει! Θα μπορούσαμε βεβαίως να δείξουμε μία κάποια κατανόηση και συμπάθεια στο πρόσωπό του, καθώς ήταν μία περίοδος που η συνωμοσιολογία πήγαινε σύννεφο και ο πολιτικός θεατρινισμός ανθούσε. Από όλο αυτό το σκηνικό και δεν θα μπορούσε να λείπει ο Σπύρος.

Το αφήγημα όμως του μικρού και αδικημένου συνέχισε και επί Τάσσου Παπαδόπουλου. Ενός πολιτικού που χαρακτηριζόταν κατά τα άλλα για τη σοβαρότητά του. Όμως επί Μπούργκενστοκ επέλεξε να κλειστεί στο δωμάτιό του θυμωμένος με την τροπή των πραγμάτων που δεν πήγαιναν ως ανέμενε, αρνούμενος να διαπραγματευτεί. Επέστρεψε στην Κύπρο και άρχισε να καταγγέλλει τις ξένες δυνάμεις ότι προσπαθούσαν να του επιβάλουν λύση κομμένη και ραμμένη στα μέτρα της Τουρκίας και να μετατρέψουν την Κυπριακή Δημοκρατία σε κοινόκτητο.

Όμως επί Δημήτρη Χριστόφια η συνωμοσιολογία πήγε σε άλλο επίπεδο. Ενδεικτική η συνέντευξή του στη «Χαραυγή» με την ολοκλήρωση της θητείας του όπου ταξικοί και ιδεολογικοί εχθροί συσπειρώθηκαν για να τον πολεμήσουν. «Και είναι οι ίδιοι που ταυτόχρονα μιλούσαν με απαξίωση για το γιο της πλύστρας που έγινε Πρόεδρος, λες και η προεδρία του κράτους είναι αποκλειστικά για τα τζάκια, τους πλούσιους και το κατεστημένο.

Είναι τιμή μου και καμάρη μου που έχω ταπεινή καταγωγή», έλεγε τότε ο κ. Χριστόφιας προσθέτοντας πως όσοι στηρίζουν το κατεστημένο δεν κόνεψαν ποτέ ότι «η Αριστερά ανέδειξε στην Προεδρία τον γένη της και αναζητούσαν κάθε ευκαιρία, για να πλήξουν τον Πρόεδρο, την αριστερά, τις ιδέες και την ιστορία της». Και όλα αυτά δεν τα περίορισε στο εσωτερικό, τα έλεγε και στον Πούτιν κατά την διάρκεια συνομιλίας τους!

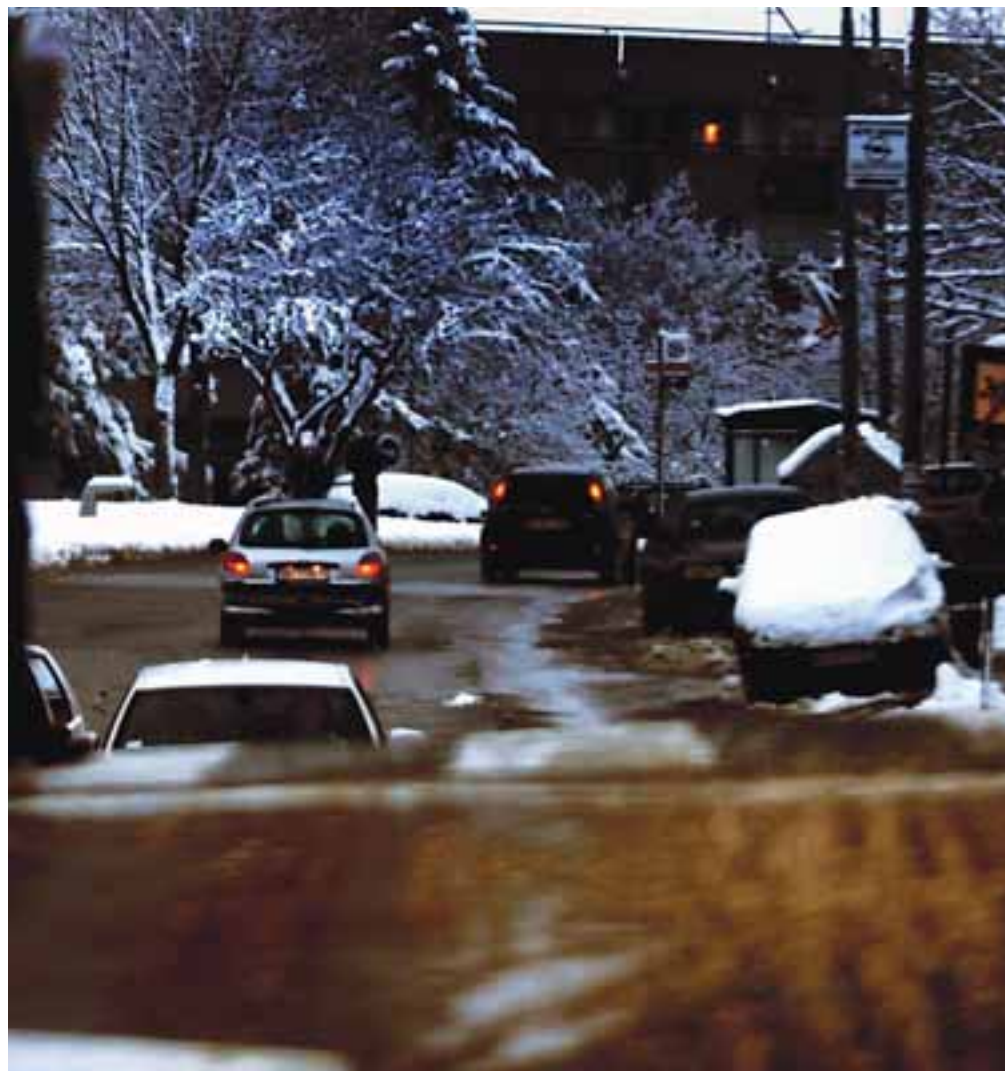
Είναι όμως ο Νίκος Αναστασιάδης διαφορετικός από τους προκατόχους του; Ένας Πρόεδρος που καμώνεται για τις καλές σχέσεις που έχει με τους Ευρωπαίους εταίρους θα έπρεπε να μειδιά μπροστά στους χειρισμούς των προκατόχων του. Αφήνουμε κατά μέρος το ποτόλι στον κρόταφο που του έβαλαν οι κατά τα άλλα φίλοι του επί Eurogroup είναι και η πρόσφατη κριτική που δέχεται για τα διαβατήρια. «Στοχοποιείται η Κύπρος για τους καλά γνωστούς λόγους είτε για ανταγωνιστικότητα είτε για άλλους λόγους» έλεγε την περασμένη Τετάρτη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μετά το αυστηρό μήνυμα που έστειλε η Κομισιόν.

Παρόμοια απάντηση είχε δώσει βεβαίως και κατά την ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όταν ρωτήθηκε για την πολιτική παραχώρησης υπηκοοτήτων, με το Προεδρικό να διαρρέει πως εκτός από τις υπόλοιπες χώρες που θέλουν να μας κλέψουν τους επενδυτές, υπάρχουν και στο εσωτερικό πολλοί εχθροί που θέλουν να πλήξουν το δικηγορικό γραφείο του Νίκου Αναστασιάδη. Που δεν είναι βεβαίως το δικό του δικηγορικό γραφείο αλλά τυγχάνει να έχει ακόμα την ονομασία του! Αντιλαμβάνεστε...

Όμως από το μικρόβιο της καταδίωξης δεν αποκλείονται και άλλοι αξιωματούχοι. Από τον «ταπεινό άσπμο επαρχιώτη» Ρίκκο Ερωτοκρίτου που τον πολέμησαν τα τζάκια, στα αμίμητα της Χρυστάλλας Γιωρκάτζη ως άλλος Ιησούς Χριστός που ξανασταυρώνεται λόγω του φύλου της και της ταπεινής της καταγωγής, μέχρι τον Μύρωνα Νικολάτου. Που λόγω της θέσης και του κύρους του αναμένουμε εξηγήσεις νομικά τεκμηριωμένες. Όχι να σηκώνει τον μονόλογο αρχαίας τραγωδίας, κλαψουρίζοντας για τη χαμένη φιλία του με τον γενικό και τον διασυρμό που δέχτηκε από τα ΜΜΕ, σε μία καθόλα όπως είχε νόμιμη και ηθικά σωστή πράξη.

Είναι, λοιπόν, στο DNA μας η κατασκευή εχθρών κάθε φορά που στριμωνόμαστε. Αξιωματούχοι κατώτεροι των περιστάσεων, με αλλεργία στην όποια κριτική, αλλά κυρίως με αλλεργία στην αλήθεια. Και όλο αυτό που περιγράψαμε ενδεχομένως να μην είχε καμία θέση στη στήλη μας, ούτε να μας απασχολούσε, αν δεν ήμασταν κοινωνοί όλου αυτού του παρανοϊκού αφηγήματος. Και κυρίως αποδέκτες όλης αυτής της κοροϊδίας.

economidoum@kathimerini.com.cy

Βαρυχειμωνιά, χιόνι και σκοτάδι στο Βελιγράδι.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

ΜΜΕ, αυτή η κατάρα...

Συμβαίνει συχνά. Ένα σύστημα, οιοδήποτε, παρουσιάζει όχι μόνο προβλήματα στη λειτουργία του και τα προβλήματα αυτά το καθιστούν αναξιόπιστο, έκπικτο προς την αποστολή που έχει να εκπληρώσει. Αναλαμβάνει τότε, ψευδαισθησιών επικών διαστάσεων, το σύστημα το ίδιο να καθαρίσει τον εαυτό του και δίνει και υποσχέσεις πως θα το πράξει κιόλας. Εδώ υπάρχει ένα θετικό και ένα αρνητικό. Το σύστημα παραδέχεται ότι έχει πρόβλημα. Αυτό είναι το θετικό. Το αρνητικό είναι το ότι άφησε τα προβλήματα να γιγαντωθούν σε τέτοιο βαθμό που όσο και να προσπαθήσει δεν κατάφερε το ίδιο να τα αντιμετωπίσει ή να τα κρύψει. Σπανίως βέβαια αλλά συμβαίνει και αυτό. Σε όλη αυτή τη διαδικασία, εμπόλιμα και κακώς κατά το σύστημα, μπαίνουν τα ΜΜΕ. Τα οποία τι κάνουν; Εκθέτουν την κατάσταση, καταγράφουν τα γεγονότα και ζητούν παρεμβάσεις τέτοιες που θα οδηγήσουν το σύστημα στην κάθαρση. Αυτά τα καταραμένα τα ΜΜΕ, που δεν έχουν άλλη δουλειά να κάνουν παρά να γράφουν όσα δεν πρέπει να γραφτούν με αποτέλεσμα τη δημιουργία κλίματος.

Αυτή είναι η πιο συνθηματική στρατηγική και παράλληλα αποδοχή ήττας από το ίδιο το σύστημα, άρα καμία εκπληξη εδώ. Το ότι αντι ενδοσκοπήσης καταφεύγει στην αναζήτηση εχθρών, εκείνων που παρουσιάζουν τα πράγματα «ως θέλουν» απλώς για χαλάσει και μία φιλία μεταξύ άλλων. Οι φίλιες χάλανε από το συμφέρον όχι από το τι θα γράψουν τα ΜΜΕ. Όταν δε οι καταγγελίες για το τι πάει λάθος προέρχονται εκ βαθέων του ίδιου του συστήματος, με το νι και με το σίγμα, όταν βγαίνουν προς τα έξω πράγματα και καταστάσεις που τουλάχιστον δημιουργούν απορία τότε δεν φτάνει τα ΜΜΕ που τα καταγράφουν. Διότι αν αυτή είναι η επικρατούσα άποψη, σημαίνει εν

ολίγοις πως δεν έχουμε σωτηρία, κάτι ίσως που πρέπει να αρχίσουμε να το σκεφτόμαστε εφόσον αυτή η ατάκα ακούγεται όλο και πιο συχνά. Το ότι φτάνει τα ΜΜΕ και πως δεν υπάρχει επί της ουσίας θέμα, το έχουν πει θεομοί και θεομοί. Προκλήθηκε με αυτό τον τρόπο επιπρόσθετη απογοήτευση, πέραν αυτής των δικών τους πεπραγμένων. Εκτέθηκαν στα μάτια της κοινωνίας, που τους είχε περί πολλού.

Εκείνοι που κρύβονταν πίσω από το δήτην κύρος της θέσης τους, εκείνοι που με τις πράξεις τους αμαυρώνουν την αποστολή που έχουν και ιδιοποιούνται δυνάμεις του συστήματος, το τελευταίο που έχουν να κάνουν είναι τα βάζουν ή με τα ΜΜΕ ή με οποιονδήποτε άλλο. Δεν τους φτάνει κανείς. Είναι πήγαν τα ΜΜΕ να τους συμβουλευθούν λάθος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεν έδωσαν τα ΜΜΕ οδηγίες, δεν επέβαλαν προνομιακή μεταχείριση από κανέναν προς κανέναν. Ωστόσο, κι από την άλλη το καταλαβαίνω. Ό,τι πέφτει συνήθως κάνει θόρυβο κατά την πτώση. Και κοιτάει τριγύρω να φταίξει κάποιον, γιατί δεν μπορεί να πιστέψει πως όντως συμβαίνει. Λογικό ως ένα σημείο, παράλογο όμως τελικά να μην μπορείς να παραδεχτείς πως το λάθος είναι

Δεν πήγαν τα ΜΜΕ να τους συμβουλευθούν λάθος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεν έδωσαν τα ΜΜΕ οδηγίες, δεν επέβαλαν προνομιακή μεταχείριση από κανέναν προς κανέναν.

δικό σου. Όχι των άλλων. Το παραδέχεσαι και φεύγεις. Διατηρείς αυτό που λες ως κύρος της θέσης ανέπαφο, όχι βορά των συμπεριφορών σου. Το διατηρείς σε απόσταση από την ευτέλεια, το προφυλάτεις. Γιατί είτε θέλουν ορισμένοι είτε όχι οι θεομοί είναι πέραν των προσώπων, πέραν του εγώ. Κανείς δεν είναι κράτος οπότε αυτό που πρέπει να γίνει είναι να προστατευτούν οι θεομοί και να αναδομηθεί η ταιλαπωρημένη έννοια του δικαίου. Για να μπει ένα φρένο στην κατάπτωση, για να σταματήσουμε να μειδιούμε με τα χάλια σας.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Η Υεμένη πεινά και η Δύση σιωπά!

Η δολοφονία του Σαουδάραβα δημοσιογράφου Κασόγκι έφερε στο φως της δημοσιότητας εικόνες λιμοκτονίας από τη φτωχή χώρα της Υεμένης. Σε αυτές τις εικόνες κυριαρχούν παιδιά δύο χρονών που ζυγίζουν ελάχιστα κιλά με τις κοιλιές τους να είναι φουσκωμένες και τις πιθανότητες επιβιώσής τους περιορισμένες λόγω της υποσιτισίας.

Το 2015 ο συνασπισμός των χωρών του Κόλπου με επικεφαλής τη Σαουδική Αραβία επιτέθηκαν στους Σίιτες αντάρτες Χούτι με αποτέλεσμα ο λαός της Υεμένης να αντιδράσει, ενώ οι αντάρτες Χούτι έφτασαν από τα βόρεια της χώρας, κατακτώντας αρκετές περιοχές, μαζί και την πρωτεύουσα Σανάα. Αυτή η εξέγερση προφανώς ενόχλησε το Ριάντ, γιατί οι Χούτι θεωρούνται συνεργάτες του Ιράν, του μεγαλύτερου εχθρού της Σαουδικής Αραβίας. Ο Σαουδάραβας πρίγκιπας και υποψήφιος βασιλιάς δεν επιθυμεί με κανένα τρόπο να θέσουν οι Χούτι τα 30 εκατομμύρια πληθυσμού της γειτονικής του χώρας υπό τον έλεγχό τους, αφού, ως νέος στην ιεραρχία της μοναρχίας, επιθυμεί να καταστήσει τη χώρα του ηγετική περιφερειακή δύναμη, για να αναρριχηθεί έτσι στον θρόνο. Για να ηγηθεί όμως αυτού του άνισου πολέμου χρειάζεται φίλους και συμμάχους από τον αραβικό κόσμο, αλλά και από τη Δύση. Η Δύση συμμετέχει μαζί με τον Σαουδάραβα πρίγκιπα σε έναν άδικο πόλεμο που προκαλεί αστάθεια σ' ολόκληρη την περιοχή. Θύμα τους είναι ο απλός κόσμος που λιμοκτονεί, ενώ η χώρα βρίσκεται για μεγάλο χρονικό διάστημα σε έκτακτη ανάγκη. Το ριάλ, το εθνικό νόμισμα της χώρας, έχει υποτιμηθεί και ο κόσμος, όπως αναφέρει σε κύριο άρθρο το περιοδικό der Spiegel, αδυνατεί να αγοράσει αγαθά πρώτης ανάγκης, όπως ψωμί, ρύζι και λαχανικά, από τη στιγμή που το 90% των προϊόντων είναι εισαγόμενα. Η υποτίμηση του νομίσματος προκαλεί επίσης προβλήματα στην αγορά υπηρεσιών για προμήθεια τροφίμων, πετρελαίου για τις γεννήτριες στα νοσοκομεία, για τα αυτοκίνητα, για την προμήθεια πόσιμου νερού, την καθαριότητα και περιουσιολογή σκυβάλων. Ο κόσμος ως εκ τούτου αναγκάζεται να πωλήσει την περιουσία του, για να μην πεινάσει.

Και ενώ η Υεμένη δονείται από όλα αυτά, σε γυναικεία κλινική σαράντα γυναίκες φέρνουν καθημερινά στον κόσμο τα παιδιά τους, ενώ άλλες περιμένουν έξω στην ουρά, για να γεννηθούν σε άσχημες συνθήκες υγιεινής. Τα φαρμακεία από την άλλη και οι γιατροί παραπονιούνται ότι τους πωλούν φάρμακα μόνο σε δολάρια ή σε σαουδαραβικά ριάλ. Ταυτόχρονα οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν πληρώνονται και αφήνουν τον κόσμο να πεινάσει προς ικανοποίηση των οπαδών των χωρών του Κόλπου. Οι μισθοί των υπαλλήλων παραμένουν στάσιμοι, ενώ τα τρόφιμα στις υπεραγορές των πρωτεύουσας παραμένουν στα ράφια λόγω των ψηλών τιμών. Η οικονομική ανέχεια και η ανάγκη για έναν αξιοπρεπή μισθό στέλνει τους νέους στον στρατό, εφόσον με την κατάταξη τους κερδίζουν περισσότερα από ό,τι οι γεωργοί, αν και αναγκάζονται με αυτόν τον τρόπο να στρέψουν τα όπλα κατά των συμπατριωτών τους.

Όσον αφορά τα όπλα που χρησιμοποιεί η Σαουδική Αραβία στην Υεμένη, αυτά προέρχονται από τη Δύση, με τις ευλογίες των Η.Π.Α., της Μεγάλης Βρετανίας και της Γερμανίας. Έτσι, όταν ο κόσμος αναγκάζεται να βγει στους δρόμους, για να διαδηλώσει κατά των άσχημων συνθηκών διαβίωσης, πυροβολείται από συμπατριώτες του στρατιώτες με τη βοήθεια του δυτικού οπλισμού.

Σήμερα οκτώ εκατομμύρια άνθρωποι στην Υεμένη έχουν ανάγκη από τροφή, ενώ σύντομα αναμένεται να φτάσουν στα δεκατέσσερα εκατομμύρια εξαιτίας των υποσιτισμένων παιδιών. Οι εικόνες που προβάλλονται στα ΜΜΕ από την Υεμένη είναι περιορισμένες ή φανταστικές. Εξίσου άφαντοι παραμένουν οι δυνάστες και οι θύτες αυτής της ανθρωπιστικής καταστροφής και ανέχειας των δυνατών. Για να φτάσουν εικόνες σε εμάς μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, θα έπρεπε να λιμοκτονήσουν και να πεθάνουν εκατομμύρια άμαχοι, εκ των οποίων μικρά παιδιά, όπως έγινε με το δίχρονο αγοράκι από τη Συρία που το ξέβρασε η θάλασσα της Τουρκίας. Το διαδικτυακό μήνυμα «Je suis Yémen», που χρησιμοποιήθηκε ευρέως για άλλες παρόμοιες περιπτώσεις, αντί του ονόματος της Υεμένης, δεν μοιάζει ωστόσο αρκετό, για να σώσει έστω και αργά τον δοκιμαζόμενο λαό της κατεστραμμένης με τις ευλογίες της Δύσης χώρας.

Ο κ. Αντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

10 ημικρατικά συμπεράσματα

Ήρθε η ώρα των διορισμών στα νέα Δ.Σ. των ημικρατικών. Για να έρθουμε και πάλι αντιμέτωποι με τα ίδια συμπεράσματα, τα οποία για κάποιο ανεξήγητο λόγο εξακολουθούν να μας ξαφνιάζουν. Το γιατί μας ξαφνιάζουν οφείλεται προφανώς σε μια ανεξήγητη αυταπάτη ότι κάποια στιγμή θα παρουσιαστεί ένας πολιτικός ο οποίος θα έχει τη μαγκιά να ανατρέψει τα δεδομένα κομματικά αλισβερίσια ως πρώτο κριτήριο των διορισμών και θα επικεντρωθεί—στην τόσο κακοποιημένη πα—έννοια της αξιοκρατίας. Αλλά τι λέμε; Είναι λες και ζει σε κάποιο άλλο πλανήτη όποιος διατηρεί αυτή τη φρούδα ελπίδα. Γι' αυτό αν σε κάτι μας χρησημείει η παράθεση των συμπερασμάτων που προκύπτουν κάθε φορά από αυτούς τους διορισμούς είναι για να θυμόμαστε ότι τίποτα δεν πρόκειται να αλλάξει αν δεν αλλάξουμε

εμείς τρόπο σκέψης. Ποια είναι λοιπόν αυτά τα δέκα συμπεράσματα:

1. Η κομματοκρατία καλά κρατεί και αυτή είναι που καθορίζει το ποιος θα διοριστεί πού και γιατί και όχι κάποιο υπέρτατο πολιτικό όραμα, το οποίο να αποσκοπεί στην αναβάθμιση αυτού του τόπου σε ένα πολιτισμένο κράτος.

2. Η εκάστοτε αντιπολίτευση αντιδρά παριστάνοντας πως δεν συμμετέχει σ' αυτή τη λίστα των διορισμών και πως δεν έχει λερώσει το χέρι της σε ό,τι αφορά τα κομματικά αλισβερίσια. Κι αυτό έχει καταρτήσει ανέκδοτο. Γιατί αυτοί που τώρα είναι αντιπολίτευση τα ίδια έκαναν όταν ήταν κυβέρνηση και είναι τουλάχιστον προσβολή της νομιμοσύνης μας να παριστάνουν τους άεμπτους.

3. Ο διορισμός γυναικών προκειμένου να ενισχυθεί η παρουσία τους στα νέα Δ.Σ. δεν μοιάζει να εκπορεύεται από την πραγ-

ματική έγνοια των κυβερνώντων να αναδείξουν τις αξίες γυναίκες αλλά από την ανάγκη τους να προβάλουν αυτή την εικόνα ότι τάχα μου κόπτονται να τις «αναδείξουν». Και να κρατήσουν την ισορροπία ώστε να μην αποκλυφθεί η βαθύτερή τους ανδροκρατική νοοτροπία.

4. Ο πολιτισμός εξακολουθεί στα μυαλά των κυβερνώντων μας να αποτελεί κάτι το δυσνόητο, εξού και τον αντιμετώπιζον με την ίδια ελαφρότητα που αντιμετωπίζουν οτιδήποτε τους είναι ακατανόητο. Το νέο Δ.Σ. του κρατικού μας θεάτρου στο οποίο δεν υπάρχει ένας άνθρωπος του θεάτρου και εννοώ που να έχει μια ουσιαστική πορεία στον χώρο αποδεικνύει πως το όραμα για τον πολιτισμό θα παραμείνει προς αναζήτηση.

5. Το έργο είναι ακριβώς το ίδιο. Με τη διαφορά ότι όσο περνάει τα χρόνια αντί να κρατάνε τα προσχήματα οι εκάστοτε κυ-

βερνώντες δεν μπαίνουν καν στον κόπο.

6. Το αν θα αποδειχθούν άξιοι ή όχι αυτοί που διορίστηκαν δεν έχει να κάνει με την πρακτική που υιοθετείται σε ό,τι αφορά στους διορισμούς τους. Διότι εκείνο που προέχει σ' αυτή την πρακτική είναι η εξυπηρέτηση των μικροκομματικών σκοπιμοτήτων και όχι η πρόθεση να υπάρξει όντως μια αξιοκρατία. Άρα το πιο πιθανόν είναι πως ακόμα κι αν αποδειχθούν άξιοι θα είναι απλά τυχαίο.

7. Όσο το πολιτικό αυτό σύστημα θα σέρνεται από την κομματοκρατία οι διορισμοί αυτοί θα είναι αποτέλεσμα λίστων, συσκέψεων και παρασυσκευάσεων που στόχο έχουν όχι την κατοχύρωση της αξιοκρατίας, αλλά τη διατήρηση των ισορροπιών που θα ικανοποιεί τη μοιρασιά του κομματικού κατεστημένου.

8. Δεν είμαστε άμοιροι ευθυνών σ' αυτό το αλισβερίσι διότι όσο κι αν ξαφνιαζόμα-

στε, η πικρή αλήθεια είναι πως και εμείς μ' αυτή τη νοοτροπία πορευόμαστε. Πώς θα βουλευτούμε καλύτερα, συντηρώντας το μέγα ιδανικό αυτού του τόπου δηλαδή το ρουσφέτι.

9. Δεν ιδρώνει κανενός κυβερνώντα τ' αφτί αν τους απαξιώνουν οι πολίτες ή αν έχει κλονιστεί η εμπιστοσύνη τους. Ακόμα κι αν μόνο ένα δέκα τοις εκατό πήγαινε να ψηφίσει αυτοί αμέριμνοι θα συνέχιζαν την «καριέρα» τους και τα κομματικά τους αλισβερίσια χωρίς να δίνουν δεκάρα τσακιστή για την απαξίωση.

10. Δυστυχώς, δεν διαφαίνεται στον ορίζοντα κάποιος πολιτικός που να έχει ως όραμα να ξεφύγει από την πεπατημένη σάπια αυτή νοοτροπία. Και έτσι εδώ θα είμαστε και στην επόμενη θητεία των Δ.Σ. να γράφουμε τα ίδια.

elenixenou11@gmail.com

Ικανοποίηση ή μεγιστοποίηση

Της ΚΟΡΑΛΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ

Ανάμεσα στους εχθρούς της ευτυχίας συγκαταλέγονται: Η τελειομανία, διότι επιδιώκοντας την τελειότητα, σχεδόν πάντοτε θα βρισκόμαστε τους εαυτούς μας ελλιπείς. Η κοινωνική σύγκριση, γιατί συγκρίνοντας τους εαυτούς μας με όσους έχουν κατίτις παραπάνω χαμπλώνουμε την αυτοεκτίμησή μας, ενώ συγκρίνοντας με όσους έχουν λιγότερα μας οδηγεί στην αφ' υψηλού προσέγγιση των συνανθρώπων μας. Ο υλισμός, αφού μελέτες έδειξαν ότι η αγορά εμπειριών παρά υλικών αγαθών μας κάνει ευτυχέστερους. Η «μεγιστοποίηση» σε αντιδιαστολή με την «ικανοποίηση».

Έχετε πιάει ποτέ για ψώνια με κάποιον ή κάποια που για να αγοράσει έξι ποτήρια ή ένα τηγάνι, ή ακόμα χειρότερα ένα ρούχο ή ένα ζευγάρι παπούτσια, γυρίζει ατέλειωτες ώρες (ή μέρες) τα καταστήματα δοκιμάζοντας και συγκρίνοντας επουσιώδεις λεπτομέρειες, ανάγοντας το όλο εγχείρημα σε απόφαση ζωής και θανάτου; Αν' την άλλη έχετε γνωρίσει ανθρώπους που αγοράζουν ένα αυτοκίνητο ή ένα σπίτι σε 2-3 μέρες; Υπάρχει επιστημονική εξήγηση γι' αυτό το φαινόμενο.

«Μεγιστοποίηση» (maximizing) είναι όταν προσπαθούμε με κάθε τρόπο να κάνουμε τη βέλτιστη δυνατή επιλογή, ενώ «ικανοποίηση» (satisfying) όταν επιλέγουμε την πρώτη επιλογή η οποία πληροί τα κριτήριά μας. Σύμφωνα με τον ψυχολόγο «του παρόδου» της επιλογής, Barry Schwartz, οι πολλές επιλογές αποτελούν τροχοπέδη στην ευτυχία μας. Αυτό αποτελεί πρόβλημα μια και ζούμε σε μια κοουλτούρα, η οποία βασίζεται στη δημιουργία των περισσότερων δυνατών επιλογών. Ο Schwartz διαχωρίζει τους ανθρώπους σε δύο κατηγορίες: αυτούς που μπροστά σε πολλαπλές επιλογές προσπαθούν να βρουν την καλύτερη και σε αυτούς που είναι ευχαριστημένοι με οποιαδήποτε επιλογή ικανοποιεί τα κριτήριά τους. Η «μεγιστοποίηση» είναι μια μορφή τελειομανίας, αφού στην ουσία προσπαθούμε να κάνουμε την τέλεια επιλογή. «Ικανοποίηση» δεν σημαίνει συμβιβασμός με κάτι λιγότερο. Είναι απλώς ένας διαφορετικός τρόπος λήψης αποφάσεων. Ο Schwartz παρατήρησε ότι άνθρωποι που επιδιώκουν τη «μεγιστοποίηση» από τις επιλογές τους τείνουν να μεταλλάσσονται πιο εύκολα για τις αποφάσεις τους, να είναι πιο απαισιόδοξοι, να έχουν περισσότερες πιθανότητες κατάθλιψης και να είναι γενικά ανικανοποίητοι από τη ζωή, ακόμα και από τις επιτυχίες τους. Αντίθετα όσοι ικανοποιούνται εύκολα από τις επιλογές τους είναι γενικά ευτυχέστεροι. Αυτοί που επιδιώκουν τη «μεγιστοποίηση» δεν έχουν κατ' ανάγκη ψηλότερους στόχους. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι μπαίνουν σε ένα φαύλο κύκλο υπερανάληψης των πλεονεκτημάτων των απορριφθεισών επιλογών –όλων όσων δεν έχουν επιλέξει– των «αν»... Με αυτό τον τρόπο δεν μπορούν να «κλείσουν» τη διαδικασία της επιλογής εύκολα και να χαρούν με την επιλογή τους. Η ικανότητά μας για λήψη αποφάσεων είναι περιορισμένη οπότε όσο περισσότερα διευκολύνουμε τη λήψη αποφάσεών μας στα απλά τουλάχιστον ζητήματα, τόσο περισσότερο απελευθερώνουμε το μυαλό μας για να μπορέσει να επικεντρωθεί σε ουσιαστικότερα ζητήματα και πιο απαιτητικές αποφάσεις. Απελευθερώνουμε και καθαρίζουμε το μυαλό μας από τον θόρυβο των υπερ-επιλογών.

Πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την ικανότητά μας για εύκολη ικανοποίηση από τις επιλογές μας;

- Έχοντας ξεκάθαρα κριτήρια-προδιαγραφές για το αποτέλεσμα ή προϊόν που έχουμε να επιλέξουμε.
- Επιλέγοντας την πρώτη επιλογή που ικανοποιεί τα κριτήρια-προδιαγραφές μας. Ξέροντας πότε να σταματήσουμε.
- Με το πέρασ της επιλογής, επικεντρωνόμαστε στα θετικά χαρακτηριστικά της επιλογής μας. Το στηρίζουμε πλήρως και δεν την αμφισβητούμε.

Αυτό συμβαίνει και με τις πιο αφηρημένες επιλογές μας. Έρευνες έδειξαν ότι ζευγάρια στα οποία ο ένας ή και οι δύο σύντροφοι σκέφτονται ότι θα ήταν ίσως καλύτερα αν δεν είχαν επιλέξει τη συμβίωση ή ότι θα ήταν καλύτερα αν ο/η σύντροφός τους ήταν αλλιώς, είναι πιο δυστυχισμένα και οι πιθανότητες χωρισμού αυξημένες. Το ίδιο και με την επιλογή σπουδών, εργασίας, τόπου εγκατάστασης.

Ο ψυχολόγος του Harvard Dan Gilbert συμπέρανε από δικές του μελέτες ότι οι επιλογές τις οποίες θεωρούμε τελεσιδικές μας αφήνουν πιο ικανοποιημένους παρά αυτές για τις οποίες γνωρίζουμε ότι έχουμε τη δυνατότητα να τις αλλάξουμε. Κατά τον Gilbert, ο εγκέφαλος εκ φύσεως διακατέχεται τις επιλογές του και δημιουργεί θετικά συναισθήματα γι' αυτές, νοούμενου ότι τις θεωρεί αμετάκλητες. Ο Gilbert ονομάζει το φαινόμενο αυτό «ψυχολογικό ανοσοποιητικό σύστημα». Συνοψίζοντας, κάνουμε τις επιλογές μας και τις τιμούμε. Τις χαιρόμαστε. Δεν τις αναμασούμε. Δεν ψάχνουμε την τέλεια λύση, γιατί πολλές φορές είτε δεν υπάρχει είτε δεν χρειάζεται. Δεν συγκρίνουμε με αυτά που απορρίψαμε, γιατί όπως συνήθιζε να λέει ο Mark Twain: «Η σύγκριση σκοτώνει τη χαρά».

Ο Πάπας στον Παναμά και χιλιάδες πιστών βγήκαν να τον προϋπαντήσουν, με τα κινητά τους...

Κόντρες για την κάλπη του 2020

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Η πολιτική διαπάλη στην τ/κ κοινότητα έχει περιεχόμενο –και ονοματεπώνυμο! Ο νυν «ΥΠΕΞ» Κ. Οζερσάι ετοιμάζεται να διεκδικήσει τη θέση του ηγέτη των Τ/κ στην ψηφοφορία του 2020. Ο Μ. Ακιντζί, από τις δηλώσεις και τις κινήσεις του δείχνει να δλώνει «παρών». Ο Κ. Οζερσάι μιλάει «για ένα μοντέλο εταιρικής συνεργασίας των δύο κοινοτήτων πριν από τη λύση, σε μια σειρά από ζητήματα, μεταξύ των οποίων και του φυσικού αερίου».

Ο Μ. Ακιντζί απάντησε στον Κ. Οζερσάι λέγοντας ότι «ο χρόνος οδηγεί σε μόνιμη διάκριση του νησιού. Ασφαλώς και δεν μπορεί να ισχυριστεί (ο Κ. Οζερσάι) ότι αντιτίθενται στη συνεργασία, επειδή είμαι αυτός που συνειδητοποίησε πρώτος την ανάγκη συνεργασίας μετά το 1974. Στη συνέχεια ήλθε ο πολεοδομικός σχεδιασμός και στις δύο πλευρές της Λευκωσίας. Και τώρα, αν η ε/κ πλευρά δεν είχε βάλει εμπόδια, η λειτουργία των κινητών τηλεφώνων και στις δύο πλευρές και η μόνιμη σύνδεση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας θα ήταν νέα πεδία συνεργασίας». Στη συνέχεια έθεσε το ερώτημα στον Κ. Οζερσάι «εάν θα πρέπει να περιοριστούν μόνο σε επίπεδο συνεργασίας και αν θα πρέπει να σταματήσουν να προσπαθούν, για το δικαίο και το λογικό, για την ειρήνη. Θα πούμε στον σύμβουλο που διορίστηκε από τον γ.γ. Γκουτιέρες ότι η ομοσπονδιακή λύση τελείωσε, συζητούμε μόνο το μοντέλο συνεργασίας μεταξύ δύο κρατών; Με αυτό το μήνυμα, θέλω να απευθυνθώ και στην ελληνοκυπριακή κοινότητα. Αν δεν μπορούμε να μοιραστούμε δίκαιο αυτό το νησί και τις ευλογίες του, θα το μοιραστούμε άλλοι». Οι δηλώσεις ανάμεσα στην τ/κ κοινότητα που θέλουν επίλυση εκφράζονται από τον Μ. Ακιντζί. Οι δηλώσεις και οι ενέργειές του αποδεικνύουν ότι είναι ο πιο συνεπής Τ/κ πολιτικός στις προσπάθειες

για την επίλυση του Κυπριακού με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Λογικό είναι να υποθέσει κανείς ότι ήδη διαθέτει την υποστήριξη του ΡΤΚ και του δικού του κόμματος της Κοινοτικής Δημοκρατίας. Από την άλλη, δυνάμεις που αδιαφορούν για τη λύση ή και προτιμούν ως λύση το υπάρχον στάτους κβο, συγκροτούνται γύρω από τον Κ. Οζερσάι. Ο νυν «ΥΠΕΞ» ηγείται του Κόμματος του Λαού με ποσοστό γύρω στο 15%. Σε περίπτωση που το πρώτο σε απήκηση δεξιό Κόμμα της Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) υποστηρίξει τον Κ. Οζερσάι ως κοινό υποψήφιο ΚΕΕ-ΚΛ, τότε αποκτά ένα αριθμητικό πλεονέκτημα στην κούρσα. Κύκλοι στο τουρκικό ΥΠΕΞ ποτάρουν στην ευελιξία που διαθέτει ο Κ. Οζερσάι, και δυσανασχετούν με αυτόν τον «ξεροκέφαλο» Μ. Ακιντζί που δεν αλλάζει την άποψή του για την ομοσπονδιακή λύση, παρά τις προτροπές Τσαβούσογλου σε σύσκεψη ενώπιον όλων των τ/κ κομμάτων, πριν από σχεδόν έναν χρόνο. Είναι αρκετή η εύνοια της Τουρκίας για να νικήσει ο Οζερσάι; Ασφαλώς όχι! Τα στοιχεία δείχνουν άλλα. Η Άγκυρα παρείχε πλήρη και ανοικτή στήριξη στον ηγέτη της τ/κ αριστεράς Μ. Α. Ταλάτ στην ψηφοφορία για ηγέτη της τ/κ κοινότητας το 2010. Έκασε. Η Άγκυρα εμφάνισε με δημοσιεύματα στον τουρκικό τύπο, τον ντενκταστικής γραμμής Ν. Έρογλου ως συνωμότη με την Εργκενεκον. Νίκησε (βλ. περισσότερα για το θέμα αυτό στο πλ. βιβλίο «Ο Τουρκοκύπριος σε αναζήτηση», www.larkoslarkou.org.cy).

Στην ε/κ κοινότητα τα πράγματα δεν μπορούσαν να ήταν χειρότερα. Η παγερή αδιαφορία του Ν. Αναστασιάδη για το μέλλον των συνομιλιών δεν έχει προηγουμένως στην ιστορία του Κυπριακού. Όταν η ε/κ ηγεσία ανοίγει τον ασκό του Αϊόλου για λύση με βάση τα «δύο κράτη» και όταν ο Μ. Ακιντζί

δέχεται πιέσεις, γιατί παραμένει συνεπής με τις αρχές του είναι λογικό να υποθέσει κανείς ότι η νυν Ε/κ ηγεσία ροκανίζει τον χρόνο με την ελπίδα να φύγει από τη μέση ο Μ. Ακιντζί. Θεωρώ ότι η τακτική Αναστασιάδη (εξάντληση της πενταετίας του με παιχνίδια με τον χρόνο, προσχηματικές αναφορές για δήθεν αποκεντρωμένη ομοσπονδία, εξοβελισμός πλαισίου Γκουτιέρες), εξυπηρετείται με τη συνεχή προσπάθεια για φθορά της εικόνας του Μ. Ακιντζί και έτσι να μπορεί να καταγγέλλει έναν Οζερσάι με πιο άνετο τρόπο. Ο Μ. Ακιντζί θα διεκδικήσει ακόμα μία φορά την ηγεσία των Τ/κ; Στο πρωτοχρονιάτικο μήνυμά του ξεχωρίζω δύο σημεία:

Πρώτο: «Η τ/κ πλευρά συμπεριφέρεται δραστήρια για τη λύση, αναπτύσσει προτάσεις και ανησυχεί για τον χρόνο που χάνεται, κι αυτό επειδή είναι η πλευρά που είναι ο μεγαλύτερος όμπρος του στάτους κβο».

Δεύτερο: «Η τ/κ κοινότητα είναι μια κοινότητα ανεκτική, που δείχνει σεβασμό στη διαφορετική άποψη, δεν βλέπει τη βία ως μέσον πολιτικής... Μαζί με την αναζήτηση λύσης στο Κυπριακό είναι ένα λαός που φροντίζει και για τη δική του εσωτερική ειρήνη. Παράλληλα είναι μια κοινότητα που αγάλιασε την αρχή της εκκοσμικεύσης του Ατατούρκ και κατάφερε να μείνει μακριά από τα θρησκευτικά κράτη. Αυτές τις αξίες τους πρέπει να στηρίξουν οι Τ/κ. Όλοι πρέπει να σεβαστούν αυτά τα χαρακτηριστικά των Τ/κ».

Αυτό το διπλό μήνυμα, λέει πως οι πιθανότητες να διεκδικήσει ξανά την ηγεσία των Τ/κ είναι σημαντικές. Ωστόσο, το χρονικό διάστημα μέχρι τότε, (Απρίλης 2020) είναι μεγάλο και οι συνθήκες, ως συνθήκες, πολύπλοκες...

www.larkoslarkou.org.cy

Κόμματα - μεσίτες

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Η υπέροχη ιστορία του Στέφανου Τσιτσιπά, η διεθνής καταξίωση του Γιώργου Λάνθιμου, τα ποικίλα success stories πολλών Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό, λιγότερο γνωστά, είναι πάντα μια ευκαιρία αναστοχασμού όλων μας. Πέρα από τα αναμενόμενα θετικά συναισθήματα για την επιτυχία ενός συμπατριώτη, δημιουργούνται σχεδόν ταυτόχρονα ερωτήματα. Το πιο βασικό συμπυκνώνεται περίπου ως εξής: «Γιατί επιτυγχάνουν στο εξωτερικό και όχι στην πατρίδα τους;». Δεδομένου ότι ο Τσιτσιπάς, ο Λάνθιμος ή ο Κωνσταντίνος Δασκαλάκης είναι δημιουργικά –αρχικά– του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, τις εγκώριες κοινωνικές ζωές. Γεννήθηκαν στην Ελλάδα, μεγάλωσαν στην Ελλάδα, ξεκίνησαν τη ζωή τους στην Ελλάδα, αλλά κάποια στιγμή αποφάσισαν να αναζητήσουν την τύχη τους μακριά από τη χώρα.

Η απάντηση είναι απλή και ευκρινής. Ο πελατειασμός και η επικράτηση των δικτύων που είναι συνδεδεμένα με τα εκάστοτε κόμματα εξουσίας δεν αφήνουν περιθώρια για κανενός είδους ατομική πρωτοβουλία. Τα κόμματα, αδιαφορητικώς απαραίτητα ως πυλώνες στήριξης της δημοκρατίας, λειτουργούν σαν να είναι οι αποκλειστικοί διαμεσολαβητές για την επαγγελματική ανέλιξη όχι μόνο στον

δημόσιο τομέα, αλλά με πλοκάμια και στον ιδιωτικό. Η χώρα είναι μικρή. Όλοι, σιωπηρά, έχουν αποδεχθεί αυτή την εφαρμοσμένη πραγματικότητα, η οποία αποτελεί κοινό μυστικό. Ένα από τα τεράστια μνημονιακά λάθη, σχεδόν αποκλειστικής ευθύνης των δανειστών, ήταν ο υπολογισμός ότι η σκληρή λιτότητα σε συνδυασμό με την ενθάρρυνση της υπερφορολόγησης θα δημιουργήσει συνθήκες για τη σταδιακή ανάκαμψη της ιδιωτικής οικονομίας.

Προφανώς, συνέβη το αντίστροφο. Το Δημόσιο παρέμεινε εν πολλοίς αλώβητο, ενώ διατήρησε τον ρόλο του ως του πλέον ασφαλούς και συνεπούς εργοδότη. Τα κόμματα εξουσίας, και τα τρία ανεξαιρέτως (ΣΥΡΙΖΑ, Ν.Δ. και μέχρι πρότινος ΠΑΣΟΚ), συνέβαλαν σε αυτή την κατεύθυνση. Αυτή δηλαδή της διατήρησης της κομματικής επιτροπείας πάνω στο κράτος. Αν περισσέψουν κάποια ψιχουλά για κάποια, επίσης κρατικόδιδαιτη, οικονομία, έχει καλώς. Διαφορετικά... Κάπως έτσι, δίχως δεύτερη σκέψη, σχεδόν 400.000 Έλληνες εγκατέλειψαν τη χώρα, διότι δεν είχαν τις σωστές «άκρες». Γι' αυτό και παρακολουθούσαν τις αψιμαχίες, ιδιαίτερα των συνομηλικών τους κομματικών αντιπροσώπων, ως αυτό που είναι: θέατρο, με μόνο στόχο την επαγγελματική αποκατάσταση.

Υπέρ της γενναιοδωρίας

Του ΣΤΑΘΗ Ν. ΚΑΛΥΒΑ

Ο μολόγος πως δίστασα να γράψω για τη συμφωνία των Πρεσπών. Δεν έχω βαρύνουσα γνώμη ως προς το περιεχόμενό της, καθότι μη ειδικός σε θέματα διεθνούς δικαίου. Δέχομαι τόσο το επιχειρήματα πως κάθε συμφωνία προϋποθέτει συμβιβασμούς όσο και τις ενστάσεις που έχουν διατυπωθεί περί προκειρότητας και αβλεψίας ως προς την ιθαγένεια και τη γλώσσα. Εχει άλλωστε ήδη κυθεί υπερβολικό μελάνι για το θέμα, δυσανάλογα περισσότερο από την πραγματική του υπόσταση, ενώ περισσεύει η συναισθηματική φόρτιση και αποσιώζει η ψυχραιμία.

Αλλωστε, πριν από μερικούς μήνες διατύπωσα τις απόψεις μου και έχω την αίσθηση πως λίγα πράγματα έχουν αλλάξει («Θέτοντας τις σωστές προτεραιότητες», 17/6/18). Υποστηρίζω τότε πως το Μακεδονικό είναι ζήτημα μικρότερης εμβέλειας σε σύγκριση με πολύ ουσιαστικότερα οικονομικά και θεσμικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα και πως έχουμε αυτοπαγιθευθεί προσδίδοντάς του μια περιττή υπαρξιακή διάσταση, τη στιγμή μάλιστα που η θέση μας έχει ιδιαίτερα περιορισμένο έρεισμα διεθνώς. Αντιλαμβανόμαστε τη βαρύτητα της ιστορικής συνειδήσεως που άλλωστε καλλιεργεί το κράτος, όπως και τη σημασία της επίσημης ονομασίας μιας χώρας, αλλά δεν μπορούμε να παραβλέψω πως, είτε μας αρέσει είτε όχι, όταν η υψηλός κάνει λόγο για τη Μακεδονία δεν αναφέρεται σε εμάς και αυτό δεν θα αλλάξει. Το καλύτερο

στο οποίο μπορούσαμε να ελπίζουμε ήταν η συντήρηση ενός κουρελιασμένου στάτους κβο, με ένα μικρό αλλά όχι αμελητέο πολιτικό και οικονομικό κόστος. Επιπλέον, θεωρώ πως στη συγκεκριμένη περίπτωση καθόλου δεν διακυβεύονται η εδαφική ακεραιότητα και η ασφάλεια της χώρας. Η πραγματικότητα της συμφωνίας αφορά ευρύτερες γεωπολιτικές προτεραιότητες – και εδώ αξίζουν συγκαταστήματα στην ελληνική Αριστερά για την τόσο θερμή πρόωθηση των νατοϊκών στόχων! Είναι επίσης προφανές πως η κυβέρνηση επιδίωξε με τη συμφωνία αυτή να διεμβολήσει τη Ν.Δ., εκθέτοντάς τη σε πιέσεις από τα δεξιά της και αδιαφορώντας για το αν έτσι θα δημιουργούσε ένα νέο ακροδεξιό μόρφωμα ή, μάλλον, προσβλέποντας σε κάτι τέτοιο. Η μανούβρα αποφυγής της επιδίωξης αυτής από τη Ν.Δ. θεωρώ πως υπήρξε πολιτικά επιβεβλημένη και τακτικά επιτυχής παρά τις κάποιες φραστικές υπερβολές. Όσοι δε μέμφονται τη Ν.Δ. για την έξαψη των παθών, καλό θα είναι να στρέψουν τα πυρά τους στους χειρισμούς της κυβέρνησης, που δεν δοκίμασε καν να πετύχει έναν ευρύτερο συμβιβασμό – και αυτό παραβλέποντας τη γενικότερη εμπαθή συμπεριφορά της σε όλα τα μέτωπα, που όλοι πλέον γνωρίζουμε καλά.

Αν επέλεξε να επανέλθω στο θέμα αυτό, είναι γιατί επιθυμώ να απογαμιάσω ένα επιπλέον σημείο που πιστεύω ότι δεν έχει τονιστεί αρκετά. Μια βασική προσέγγιση των διεθνών σχέσεων (ο λεγόμενος «ρεαλισμός») προκρίνει

την καχυποψία και την ωμή επιβολή της ισχύος ενός κράτους έναντι άλλων ως βασική πολιτική γραμμή, γιατί το διεθνές σύστημα χαρακτηρίζεται από αναρχία και αυτό συνεπάγεται κίνδυνους. Ακόμη όμως και αν θεωρήσουμε πως η προσέγγιση αυτή είναι γενικά έγκυρη, υπάρχουν περιπτώσεις όπου η ασυμμετρία ισχύος ανάμεσα στα κράτη είναι τόση ώστε μια γενναιοδωρη στάση να εμπεριέχει τη δυνατότητα περιορισμού μεγαλύτερου κέρδους από ό,τι υποτίθεται πως εγγυάται ο «ρεαλισμός». Το κλασικό παράδειγμα είναι η στάση που κράτησαν οι νικητές των δύο παγκοσμίων πολέμων έναντι των ηττημένων. Στην περίπτωση του Πρώτου Παγκοσμίου, η επιβολή της εξαιρετικά τιμωρητικής συνθήκης των Βερσαλλιών οδήγησε στην καλλιέργεια ενός ρεβανσισμού, με τα γνωστά σε όλους αποτελέσματα. Στην περίπτωση του Δεύτερου Παγκοσμίου, το γενναιοδωρο σχέδιο Μάρσαλ υπήρξε το θεμέλιο πάνω στο οποίο επουλώθηκαν πολλές πληγές του πολέμου (και όχι μόνο) και στο οποίο οικοδομήθηκε η πρωτοφανής μεταπολεμική ευημερία, που τελικά οδήγησε και στην κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων. Πιστεύω, λοιπόν, πως στο συγκεκριμένο ζήτημα δεν θα χάσουμε αν λειτουργήσουμε γενναιοδωρα, με εξοστρέφεια και αυτοπεποίθηση, όχι φοβικά, υστερικά και εντέλει κακομοίρικα.

Ο κ. Στάθης Ν. Καλύβας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ

Η διαχρονική αποτυχία της πολιτείας για τους εκτοπισμένους

Πριν από 45 σχεδόν χρόνια, ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής και κατοχής, το ένα τρίτο περίπου του ελληνοκυπριακού πληθυσμού της Κύπρου εκτοπίσθηκε από τα σπίτια και τις περιουσίες του και εξ ανάγκης εγκαταστάθηκαν στις υπόλοιπες περιοχές. Έκτοτε, αυτοί και οι απόγονοί τους, μεταξύ τους και η δική μου οικογένεια και οι δικοί μου συμπολίτες, παραμένουν εκτοπισμένοι και στερημένοι των αντίστοιχων δικαιωμάτων τους. Το άρθρο αυτό δεν επιδιώκει να υπεισέλθει στην αναμφισβήτητη ευθύνη της Τουρκίας για την κατάσταση αυτή και τη συνέχισή της ή στην όποια δική μας ευθύνη για την τουρκική εισβολή και κατοχή. Επιδιώκει, με δεδομένο τον εκτοπισμό των ανθρώπων αυτών, να εστιάσει τη διαχρονική αποτυχία της Πολιτείας μας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, να εκπληρώσει τις πολιτικές όσο και ενδεχόμενες νομικές ευθύνες της προς τους εκτοπισμένους.

Οι πολιτικές ευθύνες

Οι πολιτικές ευθύνες αφορούν πρωτίστως στις προσπάθειες που η Πολιτεία οφείλει να καταβάλει ώστε να επιτευχθεί μία μόνιμη διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος και έτσι να καταστεί δυνατή η αποκατάσταση των εκτοπισμένων. Η ευθύνη αυτή, εξάλλου, πηγάζει και από τα ίδια τα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και τις Συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου που διέπουν τη μορφή της λύσης. Λέγεται κατά κόρον ότι οι προσπάθειες για λύση προσκρούουν στην αδιαλλαξία της Τουρκίας. Τούτο όμως όχι μόνο δεν απαλλάσσει την Πολιτεία από τις υπόλοιπες ευθύνες της, κοινωνικές και νομικές, με τις οποίες το άρθρο ασχολείται παρακάτω, απέναντι σε εκείνους που συνεχίζουν να υφίστανται τις συνέπειες της μη λύσης, αλλά και τις καθιστά έτι μεγαλύτερες. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την απόρριψη, καθώς η κακώς δεν είναι του παρόντος, από την ελληνοκυπριακή πλευρά με δική της επιλογή του σχεδίου για λύση, η οποία ετέθη ενώπιόν της το 2004. Η ουσία είναι ότι η κατάσταση που δημιουργήθηκε και συνεχίζεται από το 1974, όπως και η επιδιωκόμενη λύση, αφορούν το σύνολο των πολιτών, εκτοπισμένων και μη, και οι μακροχρόνιες συνέπειες της μη λύσης δεν μπορούν να επηρεάζουν μόνο τους εκτοπισμένους, όπως και η απόφαση για τη λύση αναγνωρίζεται ότι δεν εναπόκειται μόνο στους εκτοπισμένους. Η πορεία της πολιτείας στο θέμα είναι κοινή και ενιαία, όπως είναι και οι ευθύνες της. Για 45 όμως χρόνια η Πολιτεία έχει αποτύχει να τις εκπληρώσει, ιδιαίτερα προς εκείνες τις γενεές των εκτοπισμένων που εν τω μεταξύ έχουν αποβιώσει χωρίς να αποκατασταθούν στα δικαιώματά τους.

Η Αμμοχώστος

Ιδιαίτερα όσον αφορά την Αμμοχώστος, η ευθύνη της Πολιτείας είναι εξέχουσα. Τα ειδικά επί' αυτής ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών 550 του 1984 και 789 του 1992, όπως προνοούσε και η Σύμφωνία Υψηλού

Η επιστροφή της Αμμοχώστου παραμερίσθηκε και υποβαθμίσθηκε, προς όφελος της Τουρκίας, σε θέμα που αφορά την ίδια τη λύση του Κυπριακού.

Η ουσία είναι ότι η κατάσταση που δημιουργήθηκε και συνεχίζεται από το 1974, όπως και η επιδιωκόμενη λύση, αφορούν το σύνολο των πολιτών, εκτοπισμένων και μη.

Επιπέδου του 1979, ζητούν τη μεταβίβαση της κατεχόμενης περιοχής των Βαρώνων (και Βαρώνια, που είναι η παλαιότερη ονομασία της Αμμοχώστου, είναι όλη η εκτός των τειχών πόλη και όχι μόνο η περικλειστή περιοχή) στα Ηνωμένα Έθνη ώστε να καταστεί δυνατή η επανεγκατάσταση σε αυτή των νομίμων κατοίκων της. Η απαίτηση για παράδοση της Αμμοχώστου στα εν λόγω ψηφίσματα ζητείται κατά προτεραιότητα και ανεξάρτητα από την τελική λύση του Κυπριακού. Υπάρχει έτσι πολιτική ευθύνη της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία κατά τα άλλα στηρίζει την όλη της υπόθεση στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, να επιδιώξει εφαρμογή των ψηφισμάτων 550 και 789 κατά προτεραιότητα και ανεξάρτητα από την πορεία των οποίων κατά καιρούς συνομιλιών για λύση του Κυπριακού. Την ευθύνη αυτή η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει εκπληρώσει, αφού διαχρονικά ουδέποτε επιδίωξε την κατά προτεραιότητα της λύσης και ανεξάρτητα των συνομιλιών εφαρμογή των εν λόγω ψηφισμάτων. Η σωστή πολιτική προς τούτο, με πασιφωρό όπλο τη σαφή τοποθέτηση της διεθνούς κοινότητας, θα ήταν η επίμονη, σταθερή και συγκεκριμένη απαίτηση για άμεση παράδοση της Αμμοχώστου στα Ηνωμένα Έθνη ως προϋπόθεσης για τις οποιοδήποτε συνομιλίες για επίλυση του Κυπριακού. Αντί τούτου, η επιστροφή της

Η Δημοκρατία μπορεί να έχει εκ των πραγμάτων αδυναμία να τους αποκαταστήσει στα σπίτια και στις περιουσίες τους, δεν έχει όμως αδυναμία να τους αποζημιώσει για την απώλεια της χρήσης τους την οποία υφίστανται.

Αμμοχώστου παραμερίσθηκε και υποβαθμίσθηκε, προς όφελος της Τουρκίας, σε θέμα που αφορά την ίδια τη λύση του Κυπριακού, που μετά από δεκαετίες συνομιλιών δεν επέρχεται, πράγμα που αποτέλεσε μέγιστο λάθος και ασυγχώρητη απειρόληση του πλεονεκτήματος που η διεθνής κοινότητα μας έδωσε. Δυστυχώς, μάλιστα, δεν ήταν άσχετη προς τούτο και η πολύ προβαλλόμενη «Αμμοχωστοποίηση» του Κυπριακού, ως εάν η παράδοση της Αμμοχώστου στα Ηνωμένα Έθνη για επανεγκατάσταση των κατοίκων της πριν από τη λύση να προεξοφλούσε και τη λύση του Κυπριακού, σε συνδυασμό και με τη συνειδητή ή υποσυνείδητη συναισθηματική νοοτροπία του «ή όλοι ή κανένας» αλλά και με τον φόβο – και ως μνη υποκρινόμεστε μάλλον παρά ως ντρεπόμαστε – του ηπηρεασμού των τεραστίων οικονομικών συμφερόντων τα οποία προέκυψαν στην υπόλοιπη Κύπρο με την απώλεια της Αμμοχώστου. Οδηγηθήκαμε έτσι στη δαιμονοποίηση της επιδίωξης της επιστροφής της Αμμοχώστου, στη διαρκή αναβολή

επιμονής στην εκ των προτέρων εφαρμογή των ψηφισμάτων 550 και 789 και στη στέρεση της προοπτικής ενός μεγάλου αριθμού εκτοπισμένων να επιστρέψουν στην πόλη τους. Η συνεχιζόμενη αποτυχημένη πορεία των συνομιλιών για λύση του Κυπριακού βεβαιώνει τη σοφία και το όφελος της πρόταξης των ψηφισμάτων 550 και 789 για παράδοση της Αμμοχώστου και επιβάλλει πρόσθετη υποχρέωση στην Πολιτεία να συμμορφωθεί με την προς τούτο ευθύνη της. Δεν μπορεί η υπόθεση της Αμμοχώστου, που εκρίθη να είναι θέμα προτεραιότητας, να συνεχιστεί να είναι όμηρος της ακόμα αναμενόμενης λύσης του Κυπριακού με δική μας τουλάχιστον ανοχή.

Οι νομικές ευθύνες

Πέραν όμως των πολιτικών της ευθυνών, η Κυπριακή Δημοκρατία ενδέχεται να έχει και νομικές ευθύνες προς τους εκτοπισμένους. Η αδυναμία της να τους αποκαταστήσει με στρατιωτική βία στα σπίτια και στις περιουσίες τους δεν εξαντλεί την υποχρέωση που έχει δύναμει

του ίδιου του Συντάγματός της, και ειδικά του Άρθρου 35, το οποίο προνοεί ότι «Αι νομοθετικά, εκτελεστικά και δικαστικά αρχαι της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Μέρους, εκάστη εντός των ορίων της αρμοδιότητος αυτής». Το Μέρος 2, στο οποίο περιλαμβάνεται και αναφέρεται το Άρθρο 35, είναι βεβαίως το Μέρος το οποίο προνοεί για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα και Ελευθερίες, μεταξύ των οποίων και το Άρθρο 23 το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας και της απόλαυσής της. Και είναι δύναμει του Άρθρου 23 που έτσι ενδέχεται να προκύπτουν, πέραν των πολιτικών, και οι νομικές υποχρεώσεις της Δημοκρατίας προς τους εκτοπισμένους, αφού, όπως ρητά αναφέρει το Άρθρο 35, οι αρχές της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών, μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα της ιδιοκτησίας και της απόλαυσής της. Η Δημοκρατία μπορεί να έχει εκ των πραγμάτων αδυναμία να τους αποκαταστήσει στα σπίτια και στις περιουσίες τους, δεν έχει όμως αδυναμία να τους αποζημιώσει για την απώλεια της χρήσης τους την οποία υφίστανται. Η αποζημίωση για την απώλεια χρήσης είναι έτσι η δεύτερη μέθοδος διασφάλισης της υποχρέωσης της Δημοκρατίας για την «αποτελεσματική εφαρμογή» του δικαιώματος της ιδιοκτησίας. Η αδυναμία φυσικής αποκατάστασης δεν είναι και αδυναμία εισαγωγής νομοθεσίας για κάλυψη τουλάχιστον της απώλειας χρήσης, ώστε να καταστεί ή όσο το δυνατό πιο αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος. Έτσι, όπως η Πολιτεία είναι νόμιμος να διαθέσει πολλά χρήματα για τόσα άλλα πράγματα για τα οποία δεν έχει τόσο αυστηρή νομική υποχρέωση – για πάμπολλες

επιδοτήσεις και για επιδόματα όλων των ειδών, για δανειολήπτες που δεν μπορούν να αποπληρώσουν τα δάνειά τους, για ατυχήσαντες κατόχους αξιογράφων, για τράπεζες που πτωχεύουν, για χαλαζόπληκτους παραγωγούς, για εισιτήρια επιστροφής επιβατών εταιρειών που επτώχευσαν και για τόσα άλλα, για όλη ουσιαστικά την «κοινωνική» πολιτική της, το ίδιο οφείλει να κάνει, και μάλιστα πιο επιτακτικά, ως εκ της πρόσθετης προς την κοινωνική νομικής της ευθύνης, για τους εκτοπισμένους ιδιοκτήτες. Η υποχρέωση αυτή δεν εξαντλείται στη δεύτερης τάξης στέγαση μέσω των γκέτο των προσφυγικών συνοικισμών ή στις περιορισμένες επιδοτήσεις αυτοστέγασης ή ενοικίων, ούτε στα όποια ειδικά δάνεια (και εκείνα με εγγυήσεις) και στα όποια ευτελή επιδόματα, ούτε στην παραχώρηση σε μερικούς από τους εκτοπισμένους τουρκοκυπριακής γης, ούτε στη μικρή συμβολική φορολογική απαλλαγή που εδόθη για λίγα χρόνια και καταργήθηκε ακόμα και αυτή, ενώ χαρακτηριστική της έλλειψης ευαισθησίας εκ μέρους της Πολιτείας, έστω και αν δεν διάρκεσε για πολύ, ήταν και η νομοθεσία για φορολόγηση των ανενεργών εταιρειών των κατεχομένων!

Δημόσιο βάρος

Τα θεμελιώδη δικαιώματα, με αναφορά στην αρχή της ισότητας, δεν μπορούν να είναι μόνο για εκείνους που απλώς είχαν την τύχη και μόνο να μην εκτοπισθούν από τα σπίτια και τις περιουσίες τους ως αποτέλεσμα μιας καταστροφής που έπληξε τη χώρα ως σύνολο και για τις επιπτώσεις της οποίας όλοι οφείλουν να συνεισφέρουν, ιδιαίτερα μάλιστα αφού εκείνοι που δεν επηρεάσθηκαν ωφελήθηκαν τα μέγιστα από την απώλεια εκείνων που επηρεάσθηκαν. Η απώλεια χρήσης των εκτοπισμένων είναι δημόσιο βάρος στο πλαίσιο του Άρθρου 24 του Συντάγματος για το οποίο «έκαστος υποχρεούται να συνεισφέρει». Η παντελής διαχρονική αποτυχία της εκτελεστικής εξουσίας να προτείνει νομοθεσία για την κάλυψη της απώλειας χρήσης των εκτοπισμένων και της νομοθετικής εξουσίας να την ψηφίσει, ως ενδεχόμενη παράβαση του Άρθρου 35, μπορεί έτσι να εκθέτει τη Δημοκρατία σε ανάλογες νομικές συνέπειες και να παρέχει το δικαίωμα στους εκτοπισμένους να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους δικαστικώς εντός και εκτός Κύπρου, αφού για 45 ολόκληρα χρόνια η Δημοκρατία παραλείπει να έχει σαφή αντίληψη της υποχρέωσής της και ευαισθησία για την κατάσταση των εκτοπισμένων. Τα βάρη της κατοχής τα υφίστανται πολύ περισσότερο οι εκτοπισμένοι, η παρά ταύτα αξιοπρέπεια των οποίων πολλούς έφερε σε δυστυχία και απόγνωση, με την πικρία ότι η ίδια τους η χώρα και οι συμπολίτες τους δεν έπραξαν απέναντί τους τα οφειλόμενα τόσο από πολιτική και κοινωνική όσο και από νομική υποχρέωση. Δεν υπάρχουν άλλα περιθώρια αντοχής και ανοχής.

Ο κ. Δημήτριος Χατζήχαμπος είναι πρώην πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η βυθισμένη Παναγία της Ασίας κινδυνεύει

Η εκκλησία της Παναγίας που βρίσκεται καταμεσής του κάμπου της Ασίας στη Μεσαορία δεν είναι ένας συνθηματικός ναός. Είναι η κυριολεκτική απεικόνιση της βαθιά ριζωμένης παρουσίας μας στον κάμπο της μεσαορικής γης. Διάφορες αναφορές τοποθετούν τον ναό χρονικά στον 14-15 μ.Χ. αιώνα, όμως η πρόσφατη ανακάλυψη πέτρινης επιγραφής με ημερομηνία 1271 μ.Χ. στον πρώην ναό του Προφήτη Ηλία εντός του χωριού, που μετατράπηκε σε τζαμί το 1571 με την άλωση της Κύπρου από τους Οθωμανούς, δημιουργεί εύλογο προβληματισμό για την πραγματική περίοδο που κτίστηκε η εκκλησία της Παναγίας, καθώς η αναμφισβήτητη είναι προγενέστερος της εκκλησίας του Προφήτη Ηλία. Με την επιστροφή των

4 τοιχογραφιών από τη Χάγη που είχαν κλαπεί από Τούρκους αρχαιολόγους μετά την τουρκική εισβολή το 1974, έγινε ευρύτερα γνωστό ότι ο ναός κρύβει και σημαντικές τοιχογραφίες κάτω από την επικαλυμμένη επιφάνειά του. Ευχή όλων είναι ότι με τα έργα αναστήλωσης/αποκατάστασης του ναού θα αποκαλυφθούν αυτοί οι σπουδαιοί θρησκευτικοί και πολιτιστικοί θησαυροί. Σήμερα έχουμε τα εξής δεδομένα:

Έχουν εκπονηθεί τα σχέδια αποκατάστασης από την Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά και το έργο έχει ανατεθεί στην Τ/Κ Εταιρεία TEL-ZA CONSTRUCTION LTD. Το έργο είναι χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η διαχείριση του γίνεται από την UNDP. Οι αρχιτέ-

Ευελπιστούμε ότι πρόσφατη πλημμύρα θα γίνει αφορμή η έκκληση μας να εισακουσθεί και σύντομα να αποκατασταθεί σωστά ένα σπουδαίο μνημείο.

κτονες-Μηχανικοί του έργου είναι η Κοινοπραξία Platonas Stylianou and Associates Consulting Engineers και Chrysanthos Pissarides, Architect.

Η εταιρεία πριν από την πρόσφατη πλημμύρα είχε ήδη καθαρίσει τον χώρο γύρω από την εκκλησία και τοποθέτησε πρόχειρη περίφραξη εργοταξίου. Οι πρόσφα-

τες βροχές και πλημμύρες βύθισαν τον ναό στα νερά και τις λάσπες και έχουν αναδείξει για ακόμα μια φορά τις ιδιαίτερότητες της περιοχής μας και τη συνεχή αναμέτρηση με τη φύση και την εγκατάλειψη.

Το γνωστό παγκόσμιο γεωλογικό φαινόμενο που περιβάλλει τον κάμπο της Μεσαορίας και η ειδική θέση που βρίσκεται η εκκλησία της Παναγίας της Ασίας έχει αναδειχθεί για ακόμα μια φορά.

Αυτό που βλέπουμε να εξέχει της επιφάνειας είναι ίσως το 30-40% του ναού, το υπόλοιπο είναι κυριολεκτικά ριζωμένο μέσα στη γη.

Το αρχικό πάτωμα της εκκλησίας βρίσκεται περίπου 13-15 πόδια κάτω από σημερινή επιφάνεια της γύρω περιοχής. Κάνουμε έκκληση προς την Εκκλησία της Κύπρου,

την κυπριακή Πολιτεία και την Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά όπως: Τα έργα αποκατάστασης λάβουν υπόψη τη μορφολογία του εδάφους και του παγκόσμιου γεωλογικού φαινομένου που περιβάλλει το χώρο της εκκλησίας. Τα έργα συντήρησης του ναού θα πρέπει όχι μόνο να στηρίζουν και να αποκαταστήσουν το κτίριο, αλλά ταυτόχρονα να αναδείξουν την μοναδικότητά του. Αυτό θα επιτευχθεί μόνο με την πλήρη εξωτερική αποκάλυψη του ναού μέχρι την αρχική του βάση και καθαρισμό μέχρι τον εντοπισμό εσωτερικά του αρχικού του πατώματος με την μετακίνηση των όγκων λάσπης που τον έχουν βυθίσει εντός του εδάφους. Τα έργα αποκατάστασης να περιλάβουν λεπτομερή υδρολογική μελέτη και έργα διαχείρισης υδάτων

που να προστατεύει τον ναό από την πιθανότητα πλημμυρών στο μέλλον. Ευελπιστούμε ότι πρόσφατη πλημμύρα θα γίνει αφορμή η έκκληση μας να εισακουσθεί και σύντομα να αποκατασταθεί σωστά ένα σπουδαίο μνημείο που αξίζει περισσότερο προσοχής από όλους. Είναι βαθύτατη η πεποίθησή μας ότι η Πολιτεία, η Εκκλησία της Κύπρου και όλοι οι εμπλεκόμενοι θα πρέπει να εξετάσουν επισταμένα όλα όσα στοιχεία συνθέτουν τη μοναδικότητα του ναού της Παναγίας στον κάμπο της Ασίας και να καταβληθούν προσπάθειες όπως ενταχθεί στα μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Ο κ. Γιάννος Δημητρίου είναι μέλος του Πολιτιστικού Συνδέσμου της Ασίας.

Μοντέλα αντιπολίτευσης

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Για να απαντήσει κανείς στο ερώτημα «πώς θα είναι η Ελλάδα σε δύο χρόνια από τώρα;», δεν αρκεί να μαντέψουμε τι είδους κυβέρνηση θα έχουμε. Είναι πολύ σημαντικό να ξέρουμε και τι αντιπολίτευση θα έχουμε. Και εξηγούμαι: Θα έχουμε απέναντι στην επόμενη κυβέρνηση έναν Τσίπρα που θα ταιριάζει στο προπατορικό 3% του ΣΥΡΙΖΑ και στην περίοδο προ του 2015; Έναν Τσίπρα που θα μετασχηματισθεί σε ριζοσπάστη σοσιαλδημοκράτη, όπως πιστεύουν πάρα πολλοί από τους Ευρωπαίους συνομιλητές

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ έκανε πάρα πολλά πράγματα χωρίς να «ανοίξει μύτη» γιατί δεν είχε απέναντί της, σε ρόλο μπαμπούλα, το είδωλό της.

του; Έναν Τσίπρα που θα ακολουθεί για α λα καρτ συνταγή, ανάλογα με τις περιστάσεις;

Αν είχα να μαντέψω, νομίζω ότι το α λα καρτ ή «ό,τι να 'ναι» μοντέλο είναι το πιθανότερο. Ο κ. Τσίπρας είναι ένας δεινός τακτικιστής που δεν έχει πρόβλημα να ακολουθήσει οιαδήποτε γραμμή αν αποφασίσει ότι τον συμφέρει. Έχει όμως σημασία. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ έκανε πάρα πολλά πράγματα χωρίς να «ανοίξει μύτη» γιατί δεν είχε απέναντί της, σε ρόλο μπαμπούλα, το είδωλό της. Οι κυβερνήσεις

της Νέας Δημοκρατίας και του εκσυγχρονιστικού ΠΑΣΟΚ έτρεμαν τον ίσκιό τους. Φοβούνταν το πεζοδρόμιο και τις κατηγορίες περί ξεπουλήματος ή προδοσίας. Ιδιωτικοποιήσεις, σχέσεις με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ, Cosco είναι μερικά από τα παραδείγματα.

Η αλήθεια είναι βέβαια ότι, όσο πλησιάζουμε στις εκλογές, ο πρωθυπουργός θέλει μιν να προβάλεται διεθνώς ως αποφασιστικός πγέτης, μέσα όμως στη χώρα δεν κινείται τίποτα. Οι «ταλιμπάν» έχουν πάρει το πάνω χέρι και μπλοκάρουν ό,τι μπορούν. Από τώρα μέχρι τις εκλογές δεν θα γίνει τίποτα απολύτως που να πάει τη χώρα μπροστά. Ο,τι είχε να δώσει ο κ. Τσίπρας, σε αυτόν τον πολιτικό κύκλο, το έδωσε.

Το ζήτημα είναι αν θα ξαναπάσει την ντουνοτούκα στα χέρια του μόλις φύγει από το Μαξίμου. Θα βγει στους δρόμους εναντίον του Ελληνικού ή των νέων έργων της Cosco ή για άλλα έργα που έχει υποστηρίξει ως πρωθυπουργός χωρίς να τα έχει τελειώσει; Θα ξαναγίνει αντιγερμανός, αντιαμερικανός ή ό,τι άλλο; Και το κυριότερο: Θα τον πιστέψει ο κόσμος και θα τον ακολουθήσει στον δρόμο μαζί με μια νέα γενιά «Κολάδων»; Ή θα μοιάζει με ηθοποιό που παίζει ύστερα από χρόνια έναν ρόλο που απλά δεν του πάει και δεν κόβει εισιτήρια;

Εχουμε πληρώσει ακριβά την αντιπολίτευση τύπου Τσίπρα πριν από το 2015. Το χειρότερο δυνατό σενάριο θα ήταν να έχουμε ξανά έναν... παλιό Τσίπρα στην αντιπολίτευση και μια επόμενη κυβέρνηση που θα τρομάζει γρήγορα και δεν θα τολμήσει να «πάσει αυγά».

Μήλον της Εριδος

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ

Με τη Μικρασιατική Καταστροφή και την κατάρρευση της Μεγάλης Ιδέας υπό την εδαφική της μορφή – δηλαδή την ενσωμάτωση των ελληνικών πληθυσμών σε ένα ενιαίο κράτος – η Ελλάς μετεβλήθη σταδιακά σε χώρα κατ' εξοχήν του status quo. Η προσάρτηση των Δωδεκανήσων κατέστη εφικτή χάρις στην εμπλοκή της Ελλάδος στον πόλεμο εναντίον των Δυνάμεων του Αξονος. Η λύση μιας ανεξαρτήτου Κύπρου – δίχως δικαίωμα αυτοδιαθέσεως – ενετάσσετο στη λογική της διατήρησης του status quo εν σχέσει πάντοτε με την

Ως προς το σκέλος της ονομασίας η συμφωνία των Πρεσπών κινείται στο πλαίσιο του status quo, όπως αυτό διαμορφώθηκε το 1913.

Τουρκία. Όταν κατέρρευσε η Γεωγκοσλαβική Ομοσπονδία, η Ελλάδα δεν αμφισβήτησε το status quo όπως αυτό διαμορφώθηκε με τη Συμφωνία του Βουκουρεστίου του 1913 που επικύρωσε τον κατακερματισμό του Οθωμανικού Βιλαετίου, με την Ελλάδα να κατάρκτα το 51%. Όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις Νέας Δημοκρατίας, ΠΑΣΟΚ και ΣΥΡΙΖΑ αναγνώρισαν την αναγκαιότητα επιβίωσης της ΠΓΔΜ γι' αυτό προέκριναν τη λύση υιοθέτησης ονομασίας με γεωγραφικό προσδιορισμό περιλαμβανούσα και τη λέξη «Μακεδονία». Η δολιότης του Στρατάρχη Τίτο ήταν ότι το πολιτικό πρόγραμμα που δημοσίωργησε, ακρωτηριάζοντας τη Σερβία, δεν ήταν «επαρκής», όπως κάποιοι ανακρίβως υποστηρίζουν, δεν ήταν καν «αυτόνομη περιοχή», όπως το Κοσσυφοπέδιο και η Βοϊβοδίνα, αλλά «Δημοκρατία» με δικαίωμα αποσχίσεως. Και καταποννημένη από τον φρικτό ανταρτοπόλεμο η Ελλάς σιωπηρώς και εκούσια άκουσα το απεδέχθη.

Ως προς το σκέλος της ονομασίας η συμφωνία των Πρεσπών που συνομολόγησε η κυβέρνηση του κ. Αλέξη Τσίπρα κινείται στο πλαίσιο του status quo, όπως αυτό διαμορφώθηκε το 1913, εν' ελίπιδι ενισχυσεως του διά της εντάξεως της συγκεκριμένης χώρας στις δομές του ΝΑΤΟ και των προσαρμογών που θα αναγκασθεί να κάνει εμβαθύνοντας τις σχέσεις της με την Ε.Ε. έως ότου ενταχθεί στο άδηλο και μακρινό μέλλον.

Ως προς τα άλλα σημεία της συμφωνίας των Πρεσπών υπάρχουν ασφαλώς ασάφειες και «γκρίζες ζώνες». Αλυτρωτικά συμπτώματα θα εκδηλώνονται συχνά έστω και εάν ενίοτε δεν τροφοδοτούνται άμεσα από τις κυβερνήσεις των Σκοπίων. Δεν απηλλάγημεν από τα προβλήματα και εν ολίγοις μπλέξαμε σε διαφορετικό επίπεδο.

Ούτως ή άλλως η συμφωνία των Πρεσπών ήταν αποτέλεσμα πίεσεων που εκπηγάζουν από την ανησυχία της Ουάσιγκτον για ενίσχυση της παρουσίας της Ρωσίας στα Βαλκάνια. Δεν ήταν αποτέλεσμα ουσιαστικής άρσεως της δυσπιστίας μεταξύ των δύο κρατών.

Όμως θέματα όπως το Μακεδονικό, με φόρτιση τεράστια ιστορική και συναισθηματική, είναι βέβαια ότι δεν επιλύονται μόνον με εργασία πολιτικά ή διπλωματικά. Από την άποψη αυτή η αντιδραση των πολιτών είναι και λογική και αναμενόμενη. Υπάρχει απώτερο ιστορικό προηγούμενο. Λίγα χρόνια από την ίδρυση του Ελληνικού Βασιλείου, ο υπουργός Εξωτερικών Κωνσταντίνος Ζωγράφος μετέβη και' εντολήν του Οθωμανού στην Κωνσταντινούπολη, όπου συνήψε – ad referendum – στις 3/15 Μαρτίου 1840, την πρώτη Συνθήκη Φιλίας, Εμπόριου και Συμμαχίας μεταξύ των δύο χωρών. Επανεληθών στην Αθήνα αντιμετώπισε τη γενική κατακραγή. Η οικία του λιθοβολήθηκε και εκκρίθηκε εναντίον του το ανάθεμα. Μετά μία δεκαετηνιαχία, το 1855, υπεγράφη νέα συμφωνία η οποία ουσιαστικώς δεν διέφερε από εκείνη που είχε διαπραγματευθεί ο Κ. Ζωγράφος.

Η επικύρωση της συμφωνίας Αθηνών - Σκοπίων για τη «Βόρεια Μακεδονία» χαιρετίστηκε αμέσως από τους εταίρους μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο ΝΑΤΟ και στην Ουάσιγκτον, ως βήμα προς τη σταθερότητα και την ευημερία της περιοχής μας. Ο χρόνος θα δείξει εάν η διαφορά αυτή επιδίωξε την ευημερία των βαλκανικών χωρών ή εάν ήταν μια βολική εκκρεμότητα που διατηρούσε μια –εύθραυστη έστω– ισορροπία μεταξύ διαφόρων δυνάμεων. Πολλά θα εξαρτηθούν από το εάν οι σχέσεις Αθηνών - Σκοπίων θα εξελιχθούν σε θετική κατεύθυνση ή εάν τα «αγκάθια» στην εφαρμογή της συμφωνίας θα συντείνουν στη διατήρηση κλίματος καχυποψίας μεταξύ των δύο. Πολλοί εξωτερικοί παράγοντες θα επηρεάσουν αυτή τη σχέση.

Η Ελλάδα έχει το ευτύχημα να είναι μέλος της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ και αυτό να είναι ευρέως αποδεκτό από τους Έλληνες. Απολαμβάνουμε την ασφάλεια που μας παρέχουν οι δύο οργανισμοί, αλλά είμαστε και υποχρεωμένοι να ακολουθούμε, αργά ή γρήγορα, τις επιταγές τους. Μπορεί η συμφωνία με τα Σκόπια

Η επόμενη μέρα στην περιοχή

Του ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ

να καθυστερήσει 28 χρόνια, αλλά η πίεση της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ οδήγησαν στις Πρέσπες. Τώρα, όπως σημείωσε ο Σταύρος Τζιμας («Κ», 24/1/19), ήρθε η σειρά του Κοσόβου. Ο τρόπος που η Ρωσία αντέδρασε όταν φάνηκε ότι η διένεξη Αθηνών - Σκοπίων όδευε προς λύση είναι ενδεικτικός του ενδιαφέροντος της Μόσχας να μη μειωθεί η επιρροή της στην περιοχή. Πέρα από την άμεση ανάμιξη διπλωματών της στα εσωτερικά της Ελλάδας, που οδήγησε στην ξαφνική ψύχραση σχέσεων, η Ρωσία δεν έπαψε να προσπαθεί να επηρεάσει τις εξελίξεις – από την έντονη κριτική που φιλορωσικά μέσα ενημέρωσης ασκούν στη συμφωνία των Πρεσπών έως και την απειλή της Ρωσίας να φέρει το θέμα για συζήτηση στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Όμως, πέρα από παλιούς δεσμούς κάποιων χωρών και εθνικών ομάδων με τη Ρωσία, ουδεμία χώρα των Βαλκανίων θα προτιμούσε να είναι στη σφαίρα επιρροής της Ρωσίας και όχι μέλος της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ. Και αυτό, παρότι ο δρόμος για ένταξη στην Ε.Ε. φαίνεται μακρινός και δύσκολος – αν όχι αδύνατος. Γι' αυτό, το μέλλον της «Βόρειας

Μακεδονίας» θα κριθεί σε μεγάλο βαθμό από το πραγματικό ενδιαφέρον της Ε.Ε. για την ίδια και για την περιοχή. Αυτό θα επηρεάσει και τη σχέση Αθηνών - Σκοπίων και το πόσο η Ρωσία θα αισθάνεται ότι έχει το περιθώριο να εμποδίσει περαιτέρω εξελίξεις – όπως τη λύση της εκκρεμότητας του Κοσόβου. Αξιοσημείωτος είναι και ο ρόλος της Τουρκίας στα Δυτικά Βαλκάνια: όπως η Ρωσία, και αυτή θέλει να «πατήσει» πάνω στην παραδοσιακή της παρουσία, αλλά, παρά τη σύμμαχία τους στη Συρία τα τελευταία χρόνια, οι δύο χώρες βρίσκονται σε αντίθετα στρατόπεδα όσον αφορά το Κόσοβο – και αυτό ίσως προκαλέσει αστάθεια στην περιοχή όταν ληθεί η λυκοφιλία Αγκυρας - Μόσχας.

Σημαντικότερος, αλλά ίσως απρόβλεπτος παράγων, είναι οι ΗΠΑ. Τον τελευταίο καιρό, η παρουσία της Αμερικής στην περιοχή ήταν έντονη: οι σχέσεις Ελλάδας - ΗΠΑ άνησαν και οι ΗΠΑ πρωταγωνίστησαν στην επίτευξη της συμφωνίας των Πρεσπών. Η ξαφνική παραιτήση, όμως, του υπευθυνου υφυπουργού Εξωτερικών Γουές Μίτσελ και η επικείμενη

συνταξιοδότηση της αντικαταστάτριας του εγειρούν ερωτήματα για την επόμενη μέρα στην περιοχή μας. Με τις απρόβλεπτες κινήσεις του προέδρου Τραμπ και με τις συνεχείς παραιτήσεις αξιωματούχων (όπως και η πρόσφατη του υπουργού Αμυνας), τίποτα δεν είναι σίγουρο. Εάν ο ρόλος της Αμερικής αδρανήσει, θα είναι έτοιμη η Ε.Ε. να σκώσει το βάρος στα Βαλκάνια και στην Ανατολική Μεσόγειο; Το ερώτημα είναι ουσιαστικό: η Τουρκία απειλεί να εμποδίσει τις έρευνες για υδρογονάνθρακες στην κυπριακή ΑΟΖ και να προχωρήσει σε δικές της έρευνες στην ίδια περιοχή: η Ρωσία δυσφορούν με τους δραστηριότητες τους στην Κύπρο και η παραδοσιακή στήριξη τους εδώ δεν μπορεί να θεωρείται βέβαιη. Το εάν η Ελλάδα και η Κύπρος θα είναι ενταγμένες σε κλοιό προστασίας συμμαχικών χωρών θα επηρεάσει άμεσα τις εξελίξεις. Η συγκυρία προσφέρει θετικές προοπτικές, αρκεί οι εσωτερικές έριδες να μη συνεχίσουν, να μη μας τυφλώνουν στους κινδύνους της ρευστότητας αλλά και στις ευκαιρίες που θα υπάρξουν.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Μέτρο ποιότητας

Το όνομά του ήταν Νίκος Μουδιάρης. Πέθανε στις 5 Ιανουαρίου, στη Νέα Υόρκη όπου ζούσε. Οι εφημερίδες τον προσδιόρισαν ως «επιχειρηματία και φιλόanthρωπο» («Κ» 6.1.2019). Μοιάζουν και οι δυο λέξεις άδειες. Ήταν φίλος μου, με τιμούσε η φίλια του. Αυτή η επιφυλλίδα είναι αποχαιρετισμός, που θα μου επιτρέψει ο αναγνώστης να τον καταθέσω δημόσια. Πιστεύω ότι αφορά τον «δήμο».

Όταν ένας άνθρωπος πεθαίνει, τελειώνουν όλα τα γινόμενα και φαινόμενα που, για τους ζώντες, τους περιλειπούμενους, συνιστούν και χαρακτηρίζουν την «ύπαρξη»: Σβήνει ο νους, χάνεται η λαλιά, το βλέμμα, η έκφραση, αφανίζονται οι αισθήσεις, τελειώνει η «ψυχή», που ο Αριστοτέλης βεβαίωσε: «τα όντα πως έστι πάντα» – όπως και τα «μόρια» (μέρη) της ψυχής που «τρόπον τινά άπειρα φαίνονται». Το κορμί του ανθρώπου, που φανερώνει την ψυχή και την καθιστά κοινωνούμενη (χαμόγελο, χειρονομία, βάδιση), νεκρό πα είναι άχρηστο αντικείμενο σε διαδικασία ραγδαίας αποσύνθεσης – ολόδιδα με το κουφάρι ψόφου ζωού.

Γράφει ο Ράινερ Μαρία Ρίλκε: «Παλιά, θα πρέπει να ήταν διαφορετικό. Εκείνο τον καιρό ξέραμε (ή τουλάχιστον διαισθανόμασταν) πως κουβαλούσαμε τον θάνατο μέσα μας, όπως ο καρπός το σκουκούτσι. Τα παιδιά κουβαλούσαν έναν μικρό και οι ενήλικες έναν μεγάλο θάνατο. Οι γυναίκες τον κουβαλούσαν στον κόρφο τους

Εργα και λόγια «φυλάγουν τη μορφή του ανθρώπου»

και οι άνδρες στο στήθος τους... Όλοι είχαν τον δικό τους θάνατο... Πόσο μελαγχολική ομορφιά προσέδιδε αυτό στις γυναίκες όταν έμεναν έγκυες και στέκονταν ορθές, ενώ τα μικρά τους χέρια ακουμπούσαν αυθόρμητα στη φουσκωμένη τους κοιλιά, όπου συνυπήρχαν δυο καρποί: το παιδί και ο θάνατος. Μήπως το αφράτο, σχεδόν θρηπτικό χαμόγελο πάνω στο εντελώς άδειο τους πρόσωπο προερχόταν από το ότι σκέφτονταν πως μεγάλωναν μέσα τους και τα δυο;».

Ο Ρίλκε πέθανε το 1926. Σήμερα, τι απομένει, στέρεο, πραγματικά υπαρκτό, από τον ποιητή; Οι πληροφορίες για την κάποτε φυσική του παρουσία; Ή τα λόγια του – κάθε στιγμή και για τους πάντες υπαρκτά; (Οφείλωμε οι ελληνοφώνωι στον Αλέξανδρο Ισαρη το πέρασμα στη γλώσσα μας του ποιητικού θαύματος που «είναι» ο Ρίλκε – Σημειώσεις του Μάλτε Λάουριντς Μπρίγκε, Εκδόσεις Κίχλη). Στο ερώτημα: τι πραγματικό, τι εφήμερο, πρόσλαβε να δώσει απάντηση, να ρίξει φως στην απορία, ο καταδικός μας (εντελώς) Σεφέρης: «Όπως τα πέυκα / κρατούνε τη μορφή του αγέρα / ενώ ο αέρας έφυγε, δεν είναι εκεί / το ίδιο τα λόγια / φυλάγουν τη μορφή του ανθρώπου / κι ο

άνθρωπος έφυγε, δεν είναι εκεί». Την ύπαρξη του ανθρώπινου εμβρύου πώς θα την ονομάσουμε: «ζωή ή θάνατο; «Δυνάμει» (σε προοπτικές ανάπτυξης το έμβρυο έχει τις προϋποθέσεις για να ζήσει, όμως ακόμα δεν ζει. Πρέπει να «γεννηθεί» για να ζήσει. Η «γέννηση» (η εγκατάλειψη της μήτρας με κοπή του ομφάλιου λώρου που μεταγγίζει δάνεια ζωή από το μητρικό σώμα) είναι μια τραυματική εμπειρία και αποτυπώνει ίχνη στον ψυχισμό μας. Όμως χωρίς αυτή τη δοκιμασία ούτε το έμβρυο θα συνεχίσει να υπάρχει, ούτε θα συγκροτηθεί ποτέ λογικό υποκείμενο.

Με τα μέτρα (προϋποθέσεις, εμπειρίες) της συνειδητής ζωής, η γέννηση του ανθρώπου είναι ένας θάνατος: Τελειώνει με τη γέννηση όχι μια άψη, αλλά ένας τρόπος ύπαρξης – το έμβρυο παύει να υπάρχει και παύει βίαια: κόβεται ο λώρος που του μεταγγίζει την ύπαρξη, ξεριζώνεται το έμβρυο από το αγκάλιασμα υπαρκτικής προστασίας που του παρείχε η μήτρα.

Δεν «ξέρει» το έμβρυο τίποτα για τη μετά τον θάνατό του ζωή, για τον τρόπο της ύπαρξης τον μετά τη γέννηση. Αυτό που υφίσταται είναι ότι με τη γέννησή του παύει να υπάρχει, και ότι αυτό το υπαρκτικό «τέλος» το βιώνει κάθε έμβρυο απόλυτα μόνο. Η γέννηση είναι γεγονός ολοκληρωτικής μοναχικότητας, ασυντρόφευτη εμπειρία.

Κανένα έμβρυο δεν «γύρισε πίσω» ποτέ, να ξαναγίνει έμβρυο

μετά τη γέννησή του, ποτέ δεν επέστρεψε ως βρέφος στα έμβρυα, να τα «πληροφορήσει» ποια θα είναι η υπαρκτική τους πραγματικότητα μετά τη γέννησή τους! Ο άνθρωπος έρχεται στη ζωή με πλήρη άγνοια και απόλυτη μοναξιά, όπως και φεύγει από τη ζωή με πλήρη άγνοια για τα μετά τον βίο, και απόλυτη μοναξιά.

Οι λέξεις «ζωή» και «θάνατος» πριν από κάθε άλλη παράπλευρη σημασία, παραπέμπουν στη βιολογική φαινομενικότητα: Διαστέλλουν το έμβριο υπαρκτό από την άβυσσο. Επιβάλλουν όμως, ως εμπειρικό δεδομένο, και τη διαστολή του «είναι» από το «φαίνεσθαι». Ο Μότσαρτ δεν ζει πια, όμως είναι ενεργά υπαρκτός στη μουσική του δημιουργία – παραμένει ενεργός υπαρκτική μοναδικότητα. Οποιος ξεχωρίζει την ετερότητα της μουσικής του (σχετίζεται - αγαπάει τη μουσική εκφραστική του) γνωρίζει τον Μότσαρτ (την ύπαρξη του, το είναι του) ασυγκρίτως πληρέστερα και εναργέστερα από όσο τον γνώριζε ένας σύγχρονός του, άσχετος γείτονας, που ίσως κάθε μέρα απλώς πιστοποιούσε το φαίνεσθαι της αισθητής παρουσίας του.

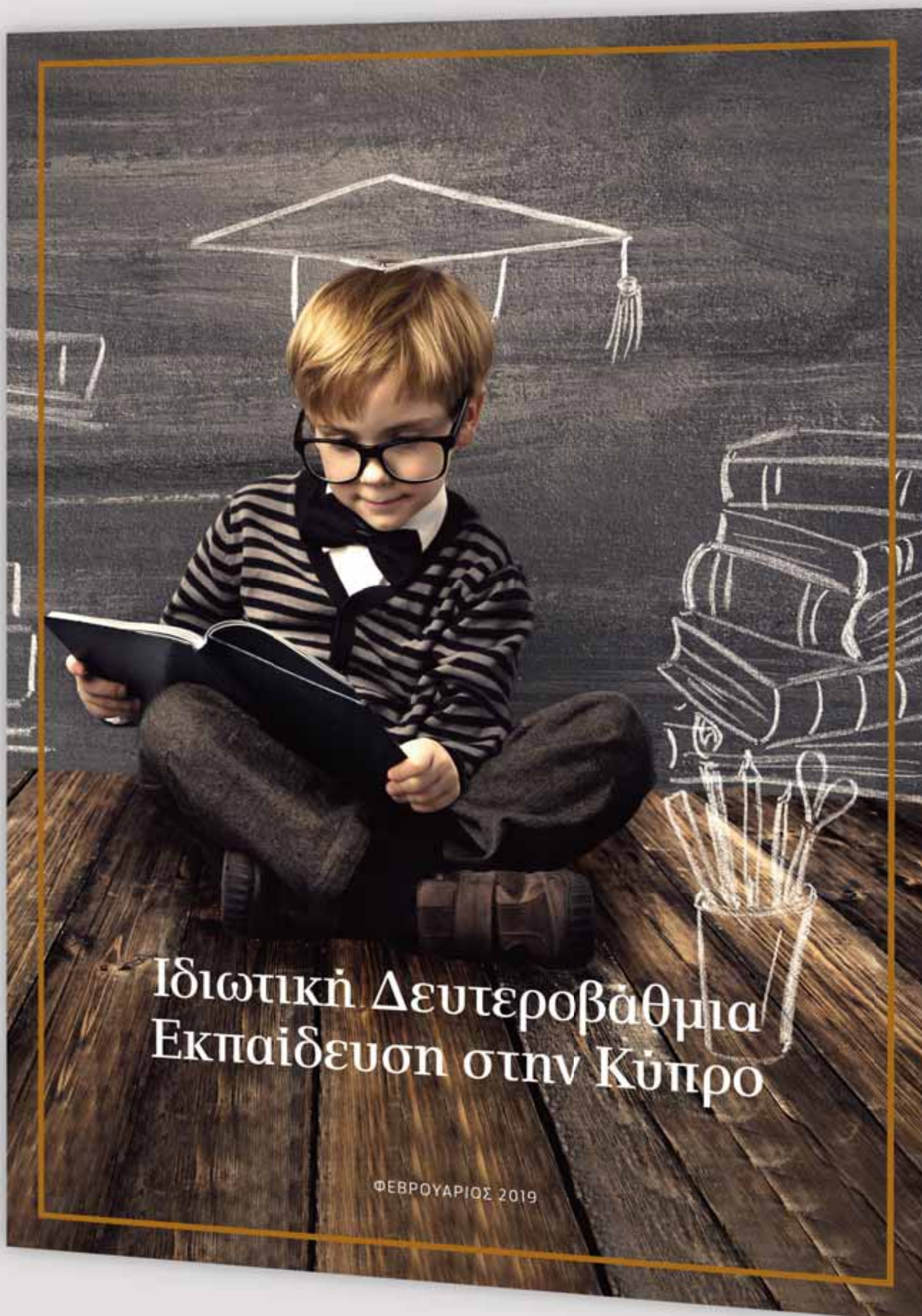
Ο Νίκος Μουδιάρης έχτισε, στην κάθε μέρα και στην κάθε ώρα των εβδομηντα δύο του χρόνων, την κοινωνική του ακαταπόνητη δημιουργική παρουσία, τον φωτισμένο πατριωτισμό του, τη χαμογελαστή, διάφανα ανιδιοτελή «φιλανθρωπία» του.

Είναι μέτρο ποιότητας της ζωής μας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΕΚΔΟΣΗΣ

Πύρρειος νίκη για τον Αλέξη Τσίπρα

Η κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών άφησε πίσω της τρεις πληγές και μία δυσμενή προοπτική για το Μέγαρο Μαξίμου

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Σε πύρρειο νίκη εξελίσσεται για τον πρωθυπουργό Αλ. Τσίπρα η κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών, καθώς η «επόμενη ημέρα» τον βρίσκει αντιμέτωπο με πολλαπλά και δύσκολα διαχειρίσιμα προβλήματα, ενώ ο χρόνος προς τις κάλπες μετράει αντίστροφα.

Το Μέγαρο Μαξίμου διαπιστώνει πως όλα τα θετικά μέτρα και οι παροχές που εξαγγέθηκαν τον δίμηνο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου «πνίγηκαν» στις Πρέσπες. Παράλληλα, η «ωρολογιακή βόμβα» Καμμένου έχει ήδη ενεργοποιηθεί, με απόβλεπτες συνέπειες. Επίσης, η νέα κοινοβουλευτική πλειοψηφία που διαμόρφωσε ο κ. Τσίπρας με μοχλό τη συμφωνία, μπορεί να αποδειχθεί βαρίδι για τον πρωθυπουργό, καθώς προεξοφλείται πως όλοι όσοι εκτός ΣΥΡΙΖΑ τον στήριξαν, θα φιλοξενηθούν στα ψηφοδέλτια του κυβερνώντος κόμματος, ενισχύοντας τις καταγγελίες περί «συναλλαγής». Τέλος, ζητούμενο είναι εάν μετά τη δρομολογούμενη ένταξη στο ΝΑΤΟ, η ΠΓΔΜ θα διατηρήσει τους χαμηλούς τόνους ή θα αρχίσει να αμφισβητεί στην πράξη τις Πρέσπες.

Ο κ. Τσίπρας είχε επενδύσει στα λεγόμενα «θετικά μέτρα» του προηγούμενου διμήνου, από την καταβολή των αναδρομικών μέχρι τη διανομή του κοινωνικού μερίσματος, προκειμένου να αντιστρέψει το εις βάρος του ΣΥΡΙΖΑ κλίμα και να μειώσει την «ψαλίδα» από τη Ν.Δ. Όμως, παρά την παροχολογία, το σκηνικό πώλωσης που δημιουργήθηκε, αλλά και την πίεση η οποία ασκήθηκε στα μικρότερα κόμματα, η κυβέρνηση δεν αποκόμισε κέρδη: Αντιθέτως, από τη δημοσκοπηση της Pulse (για τον ΣΚΑΪ) προκύπτει πως ο ΣΥΡΙΖΑ

Η χαρά αποτυπώνεται στα κυβερνητικά έδρανα μετά την υπερψήφιση της συμφωνίας των Πρεσπών. Ωστόσο, η επόμενη μέρα είναι δύσκολη για τον πρωθυπουργό.

υποχωρεί κατά μισή ποσοστιαία μονάδα. Επίσης, το προβάδισμα της Ν.Δ. παραμένει σταθερό στο 10,5%. Παράλληλα, παρότι υπήρχε διάχυτη η εντύπωση ότι η δυναμική εισόδος του ονοματολογικού στο προσκήνιο θα ενίσχυε τη Χρυσή Αυγή εις βάρος της Ν.Δ., από την ίδια δημοσκοπηση προκύπτει πως από τους ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ του 2015 το 5% μετακινείται προς το συγκεκριμένο μόρφωμα, ενώ οι «διαρροές» από το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης είναι σαφώς πιο περιορισμένες. Τέλος, οι Πρέσπες οδήγη-

Παρά την παροχολογία και το σκηνικό πώλωσης, από τη δημοσκοπηση της Pulse προκύπτει πως ο ΣΥΡΙΖΑ υποχωρεί κατά μισή ποσοστιαία μονάδα.

σαν στη διαμόρφωση ενός διχαστικού κλίματος που είναι αρνητικό συνολικά για τη χώρα, αλλά και ειδικότερα για τον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς η πλειονότητα της κοινής γνώμης

αντιτίθεται στη συμφωνία.

Ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα για τον κ. Τσίπρα αποτελεί το ότι ο πρώην κυβερνητικός του θιαυρός κ. Π. Καμμένος, όχι μόνον δεν εμφανίζεται διατεθειμένος να ρίξει τους τόνους έναντι του Μεγάλου Μαξίμου, αλλά αντιθέτως ακολουθεί στρατηγική συνεχούς κλιμάκωσης με ορίζοντα τις προσεχείς εκλογές. Εξάλλου, ο τέως υπουργός Αμυνας καλείται να δώσει μάχη πολιτικής επιβίωσης, καθώς το κόμμα του κινείται σταθερά πολύ κάτω από το όριο του 3% που απαιτείται για την είσοδο στη Βουλή.

Δηλωτικό των προθέσεων του κ. Καμμένου να διατηρήσει ανοικτό μέτωπο με το Μαξίμου είναι πως ο πρόεδρος των ΑΝΕΛ, μετά τις κατηγορίες περί εξαπάτησης από τον πρωθυπουργό και αποστασίας, την Πέμπτη, στη Βουλή άφησε σαφείς αιχμές για παρεμβάσεις συμβούλου του κ. Τσίπρα στη Δικαιοσύνη. Η συγκεκριμένη «αιχμή» αποκάτ μειζονα σημασία, καθώς το επόμενο διάστημα αναμένονται εξελίξεις στην υπόθεση της Νοντάρτις, ενώ ωριότερα την περασμένη εβδομάδα εισαγγελικές πηγές άφησαν ανοικτό το ενδεχόμενο

Ανασχηματισμός με στροφή στην Κεντροαριστερά

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Παρά το ότι πηγές του Μαξίμου σημειώνουν επισήμως πως οι αλλαγές στο κυβερνητικό σχήμα δεν είναι στις προτεραιότητες της κυβέρνησης, είναι δεδομένο πως μετά τις τελευταίες ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις έχουν δημιουργηθεί «πραγματικές ανάγκες» που δρομολογούν έναν ανασχηματισμό, ο οποίος ωστόσο δεν αναμένεται να έχει «σαρωτικό» χαρακτήρα. Δεν είναι τυχαίο πως αρμόδιες πηγές χαρακτηρίζουν τις επικείμενες αλλαγές «ανασχηματισμό με επίκεντρο υφυπουργεία». Η άποψη, εξάλλου, για δομικό ανασχηματισμό θεωρείται στρατηγικά «αυτοκτονική», καθώς στο πρωθυπουργικό επιτελείο γνηρίζουν και από αντίστοιχες περιπτώσεις στο παρελθόν πως τέτοιες κινήσεις «κάλαν» τις ισορροπίες, αφού όσοι βγαίνουν εκτός κυβερνητικής δημιουργούν πονοκεφάλους, πετυχαίνοντας το αντίθετο από το προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Πόσο μάλλον όταν μιλάμε για ένα κυβερνητικό σχήμα εύθραυστο, που στηρίζεται σε μία ετερόκλητη πλειοψηφία.

Τούτων δοθέντων, στην κυβέρνηση προσανατολίζονται σε λίγες και «στοχευμένες» αλλαγές, με σκοπό να σηματοδοτήσουν τη «στροφή στην Κεντροαριστερά», που μετά και το διαζύγιο με τον Πάνο Καμμένο είναι βασικός πυλώνας της κυβερνητικής στρατηγικής. Σε αυτό το πλαίσιο έχουν πέσει στο τραπέζι δύο εναλλακτικές. Η μία λέει πως πρέπει να μπει στην κυβέρνηση στελέχη που δεν ανήκουν αυτή την στιγμή στον ΣΥΡΙΖΑ, ώστε να εκπαιδευθεί μάλιστα πως γίνεται πράξη το περίφημο «άνοιγμα» στις ευρύτερες προοδευτικές δυνάμεις. Αν επικρατήσει αυτή η άποψη, υπάρχουν πολλά πρόσωπα που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν, αρκετά από τα οποία είδαμε να συμμετέχουν στην

πρόσφατη εκδήλωση στο Μέγαρο Μουσικής. Γ. Ραγκούσης, Χ. Παμπούκης, Ν. Μπίστης ανήκουν σε αυτή την κατηγορία, όπως και ο Σωτ. Βαλντέν, πρόσωπο ταυτισμένο με την Ανανεωτική Αριστερά. Το «προοδευτικό μέτωπο» δεν περνάει, πάντως, απαραίτητα μέσα από υπουργεία, λένε κυβερνητικά στελέχη, αφήνοντας να εννοηθεί πως για την υλοποίηση αυτού του σχεδίου υπάρχει και plan b. Ενδεικτική και η τοποθέτηση του κ. Ραγκούση που επισημάνει πως «η συγκρότηση μετώπου δεν συνεπάγεται τη συμμετοχή σε μία κυβέρνηση ή ακόμα και στα ψηφοδέλτια ενός κόμματος».

Η άλλη άποψη προκρίνει την αξιοποίηση νέων στελεχών από τον ΣΥΡΙΖΑ, όπως έγινε στον τελευταίο ανασχηματισμό με την περίπτωση της κ. Νοτοπούλου, που αναρριχήθηκε απότομα στα υψηλά κλιμάκια της εξουσίας, μία τακτική στην οποία αρέσκειται ο Αλ. Τσίπρας. Σε αυτή την περίπτωση, η νουβέλ βαγκ του ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να βρεθεί με χαρτοφυλάκιο υφυπουργού, όπως ακούγεται για τον γ.γ. του υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας Διον. Τεμπονέρα.

Η «γέφυρα»

Ερώτημα παραμένει τι θα πράξει ο κ. Τσίπρας με στελέχη της ΔΗΜΑΡ. Πρόσωπα σαν τον κ. Χατζησωκράτη, έχουν συζητηθεί (για υφυπ. Εργασίας) και θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν δημιουργώντας μια «γέφυρα» για μελλοντική συνεργασία με τον κ. Θεοχαρόπουλο. Κενές θέσεις πάντως υπάρχουν και σε επίπεδο υπουργείων. Η σημαντικότερη, αυτή του υπ. Εξωτερικών, με χρέη υπουργού να εκτελεί ουσιαστικά ο αναπληρωτής κ. Κατρούγκαλος, ο οποίος δεν αποκλείεται να αναβαθμιστεί και τύποις. Από την άλλη, κενό υπάρχει και στα υπουργεία Μακεδονίας-Θράκης και Εργασίας, που

Η μία εισήγηση προς το Μαξίμου υποστηρίζει πως πρέπει να μπει στην κυβέρνηση στελέχη που δεν ανήκουν αυτή τη στιγμή στον ΣΥΡΙΖΑ και η άλλη πως χρειάζεται να δοκιμαστούν νέα στελέχη από το κόμμα.

Σενάρια και πρόσωπα για τις αναμενόμενες περιορισμένες αλλαγές στο κυβερνητικό σχήμα.

παραμένουν ακόμα στις θέσεις τους οι υποψήφιοι δήμαρχοι σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, Νάσος Ηλιόπουλος και Κατερίνα Νοτοπούλου αντίστοιχως.

Ο πρωθυπουργός είναι δεδομένο πως θα κρατήσει στις θέσεις τους -παρά τις προειδοποιήσεις Καμμένου πως κάτι τέτοιο θα αποτελέσει casus belli- τα υπουργικά στελέχη των ΑΝΕΛ, συμπεριλαμβανομένου και του κ. Κόκκαλη που καταψήφισε τις Πρέσπες. Αυτό δεν αποτυπώνει μόνο την πρόθεση του κ. Τσίπρα να κόψει οριστικά τον ομφάλιο λώρο με τον πρώην εταίρο του, αλλά είναι κάτι πολύ πιο πρακτικό, αφού από τα εκτός ΣΥΡΙΖΑ στελέχη εξαρτάται η πλειοψηφία και μαζί η σταθερότητα της ίδιας της κυβέρνησης. Αυτόνομα στην κυβέρνηση παραμένει και η κ. Παπακώστα, η οποία όταν εισήλθε στην κυβέρνηση κρεώθηκε εμπέσω στους ΑΝΕΛ. Η υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη

δεν λαμβάνεται, ωστόσο, ως ενταγμένη στον ΣΥΡΙΖΑ, όπως θεωρείται πλέον η κ. Κουντουρά. Κατά πληροφορίες η υπερψήφιση των Πρεσπών «κατά παράβαση» της επιθυμίας των συντηρητικών ψηφοφόρων της, την έχει φέρει εκ νέου σε επαφή με τον κ. Αντώνη, επίσης υποστηρικτή της συμφωνίας.

Στο Μαξίμου, πάντως, το επόμενο διάστημα θα ριχθούν το βάρος σε δύο τομείς: Αφενός στα νομοσχέδια με «θετικό κοινωνικό πρόσημο» με κυριότερο αυτό του κατώτατου μισθού και αφετέρου στις μεταρρυθμίσεις που θα εικάζεται πως θα λειτουργήσουν προσθετικά στο «προοδευτικό προφίλ» που θέλει να εδραιώσει. Κορωνίδα των αλλαγών η συνταγματική αναθεώρηση και η προώθηση της συμφωνίας Εκκλησίας - Πολιτείας, με τις οποίες αναμένεται να «κλειδώσουν» οριστικά οι διαφαινόμενες συμμαχίες στην Κεντροαριστερά. Βασικό όχημα που δρομολογεί αυτές τις εξελίξεις είναι η «Κίνηση για την προοδευτική συνεργασία», η οποία την 1η Φεβρουαρίου διοργανώνει εκδήλωση στο Ηράκλειο Κρήτης με τη συμμετοχή των κ. Τζανακόπουλου, Δανέλλη και Ραγκούση.

διώξεων κατά πολιτικών προσώπων, παρότι δεν έχει διαπιστωθεί χρηματισμός τους.

Η τρίτη «πληγή» που αφήνει πίσω της η κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών για τον κ. Τσίπρα είναι οι καταγγελίες σύσσωμης της αντιπολίτευσης περί «συναλλαγής», προκειμένου να διασφαλιστεί νέα ψήφο εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση. Το Μέγαρο Μαξίμου αποκρούει τη συγκεκριμένη κατηγορία. Όμως, στο παρασκήνιο προεξοφλείται πως υπουργοί και βουλευτές όπως ο κ.κ. Έλενα Κουντουρά, Θ. Παπαχριστόπουλος, Σπ. Δανέλλης θα φιλοξενηθούν στα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και ότι θα υπάρξει κάποιου είδους συνεργασία με τη ΔΗΜΑΡ.

Ως αποτέλεσμα, η σχετική φιλολογία θεωρείται βέβαιο ότι θα επανέλθει στο προσκήνιο μεσοκύριως της προεκλογικής περιόδου.

Τέλος, σε μία ακόμη δυσμενή «μεταβλητή» για το Μέγαρο Μαξίμου μπορεί να αναδειχθεί η κατάσταση στο εσωτερικό της ΠΓΔΜ. Η γειτονική χώρα οδεύει σε προεδρικές εκλογές στις 21 Απριλίου, χωρίς να αποκλείεται να υπάρξουν και διπλές κάλπες, δηλαδή να διεξαχθούν παράλληλα και βουλευτικές εκλογές. Σε ένα πολωμένο κλίμα και έχοντας διασφαλίσει την εισδοχή της χώρας του στο ΝΑΤΟ, ο πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ κ. Ζόραν Ζάεφ δεν αποκλείεται να προχωρήσει για ψηφοθηρικούς λόγους σε λεκτικές αμφισβητήσεις πτυχών της συμφωνίας, με αρνητικό αντίκτυπο στην ελληνική πολιτική σκηνή. Εξάλλου, το ίδιο είχε πράξει όταν έδινε αγώνα για να διασφαλίσει τους 80 βουλευτές που ήταν απαραίτητοι προκειμένου να αναθεωρηθεί το σύνταγμα, προκαλώντας την έντονη δυσφορία της Αθήνας.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η οικονομία χρειάζεται νέο σημείο εκκίνησης

Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Σκεφθείτε, έστω για λίγο, πόσο πιο κερδισμένη θα ήταν η χώρα αν μια (άλλη) συμφωνία για τα Σκόπια περνούσε από τη Βουλή με την υποστήριξη 240 βουλευτών, αντί των 145+8 που σε καθεστώς βίας και συγκρούσεων συγκέντρωσε. Για τον ίδιο τον πρωθυπουργό, ακόμη και για την παράταξη του, θα ήταν ο καλύτερος τρόπος να μας βοηθήσει να ξεχάσουμε, κάπως, την καταστροφική θητεία τους στη διακυβέρνηση, που κλείνει αυτές τις μέρες άρρηστα πρόνια.

Αυτό που, κυρίως, θα διέφερε εντελώς, θα ήταν το κλίμα εμπιστοσύνης, το πραγματικό καύσιμο της οικονομίας, στις άμεσες προοπτικές της χώρας. Όσο αυτή λείπει, σημαντικά γεγονότα όπως είναι η έξοδος από το μνημόνιο, οι διευκολύνσεις και οι έπαινοι της τρόικας, οι θετικές κινήσεις σημαντικών επενδυτών (όπως ο κ. Prem Watsa των Eurobank και Eurolife) δεν κατορθώνουν να αναστήσουν τη βαθύτατη λαβωμένη οικονομία. Τώρα που τελειώσαμε με τις Πρέσπες, θα διαπιστώσουμε ότι το γριβάδι δεν έχει καμία νοστιμιά αν δεν πετύχει τον κατάλληλο τρόπο μαγειρέματος.

Η οικονομία παραμένει παγιδευμένη. Κανένας διεθνής ή εγχώριος οργανισμός δεν έχει αλλάξει τις προβλέψεις του προς το καλύτερο. Και δεν θα αλλάξει τίποτε, όσο η κυβέρνηση βλέπει το κράτος, το ταμείο του και τις σχέσεις παραγωγής ως τρόπαια ή ως πεδία προς άγαν κομματικές επιρροές ενόψει των επερχόμενων εκλογών. Οι δεκάδες χιλιάδες προσλήψεις στο κράτος, στους δήμους και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, τις επιδόματα και άλλες παρόμοιες παρεμβάσεις εκτιμώνται μεν, δεν συνεισφέρουν όμως στην αύξηση του προϊόντος για έναν πολύ απλό λόγο. Όταν στο παρελθόν άλλες κυβερνήσεις έκαναν, λίγο-πολύ, τα ίδια, η οικονομία «τσιμπαγε» για λίγο καιρό επειδή τα χρήματα που

μοίραζαν ήσαν δανεικά. Είτε με νέα δάνεια από τις αγορές, είτε, παλαιότερα, από την εκδοτική μηχανή του Χαλανδρίου, η κυβέρνηση έβαζε χρήμα γιατί πίστωση την αγορά και χρέωνε το δημόσιο χρέος. Ενώ τώρα, η κυβέρνηση Τσίπρα χρεώνει τον φορολογούμενο για να πιστώσει το κρατικο-κομματικό ταμείο. Κατά τον ακριβώς αντίστροφο τρόπο θα χρεώσουν οι ψηφοφόροι τα κυβερνητικά ψηφοδέλτια.

Το άλλο σημαντικό για την οικονομία είναι το καλό κλίμα που προσδιορίζεται από τις προοπτικές των επιχειρηματικών κερδών, του εμπορικού εισοδήματος και της απασχόλησης. Δείκτες βελτίωσης του κλίματος είναι η διάθεση των αγορών να δανείσουν την Ελλάδα. Για τον λόγο αυτό, η κυβέρνηση σκοπεύει να έχει εκδόσει ένα νέο μικρό ομόλογο, πενταετούς διάρκειας στις πρώτες μέρες του Φεβρουαρίου. Ο υπουργός των Οικονομικών, στην πεποίθησή του οποίου είχε προσφάτως παραπέμψει ο πρωθυπουργός είπε, επιτέλους, «ναι» αντιλαβανόμενος ότι η μικρή βελτίωση αυτής της περιόδου εύκολα μπορεί να γυρίσει.

Το επικείμενο αρνητικό γύρισμα της συγκυρίας θα προσδιορίσει τελικά τον χρόνο των εκλογών. Ηδη, ο κ. Ντράγκι ήταν απαισιόδοξος την περασμένη Πέμπτη. Ο εμπορικός πόλεμος του Τραμπ και το Brexit είναι οι εμφανείς λόγοι, ενώ η άνοδος του ευρωπαϊκισμού είναι η μεγάλη απειλή.

Αυτό που τελικά χρειάζεται η οικονομία μας είναι ένα νέο σημείο εκκίνησης. Εμπιστοσύνη στη σταθερότητα, φιλοεπιχειρηματική προοπτική και κερδοφόρος ορίζοντας είναι το τρίπτυχο που μπορεί να διασώσει την οικονομία. Όσο ωριότερα δουλέψουμε σε αυτή την κατεύθυνση τόσο το καλύτερο. Ο κ. Τσίπρας έχει μια τελευταία ευκαιρία να κάνει το σωστό οργανώνοντας το συντομότερο πρόωρες εκλογές. Ας μην την αγνοήσει!

Τα εμπόδια στον δρόμο για το ΝΑΤΟ και την Ε.Ε.

Η ΠΓΔΜ μετά την κύρωση των Πρεσπών

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Προβλήματα πολιτικού και πρακτικού χαρακτήρα προμηνύει η περίοδος που ανοίγεται μετά την κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών από την ελληνική Βουλή για τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα και την κυβέρνηση του. Πέρα από ορισμένες τεχνικές λεπτομέρειες της συμφωνίας που αναμένεται να αποδειχθούν ιδιαίτερα περίπλοκες, ακόμα πιο δύσκολη είναι η διατήρηση της εύθραυστης ισορροπίας μιας μονοκομματικής, πλέον, κυβέρνησης, η οποία σπρίζεται από μεμονωμένους βουλευτές με αποκλίνοσες, μάλιστα, μεταξύ τους απόψεις. Επιπλέον, ο κ. Τσίπρας έχει απέναντί του ως πρόβλημα τον μέχρι πρότινος εταίρο του Πάνο Καμμένο, ο οποίος, όπως διεφάνη τις προηγούμενες ημέρες, προτίθεται να χρησιμοποιήσει τη συμφωνία των Πρεσπών, προκειμένου να διαχωρίσει τη θέση του από τον μέχρι πρότινος εταίρο του και να διασώσει ό,τι είναι δυνατόν από την καταβαρθρωμένη εκλογική επιρροή του ΑΝΕΛ.

Πριν γίνει οτιδήποτε, πάντως, θα πρέπει να ολοκληρωθούν τα επόμενα, τυπικά βήματα. Με βάση όσα αναφέρονται στην «Κ» διπλωματικές πηγές, μετά την υπογραφή της κυρωμένης συμφωνίας των Πρεσπών από τον αναπληρωτή υπουργό Εξωτερικών Γιώργο Κατρούγκαλο, ακολουθούν ορισμένα πολύ συγκεκριμένα βήματα. Κατ' αρχάς θα πρέπει να υπογραφεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος και, ακολούθως, η συμφωνία να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στη συνέχεια, η Αθήνα θα αποστείλει στη γραμματεία του ΝΑΤΟ σχετική ανακοίνωση. Ακολούθως, το ΝΑΤΟ θα αποστείλει, προς κύρωση, το πρωτόκολλο εισδοχής σε όλες τις πρωτεύουσες.

Ανταλλαγή διακινώσεων

Η πρώτη χώρα που θα κυρώσει το πρωτόκολλο είναι η Ελλάδα. Με την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, η Αθήνα θα στείλει ρηματική διακίνωση στα Σκόπια, προκειμένου να ενημερώσει ότι η Βουλή των Ελλήνων κύρωσε τη συμφωνία των Πρεσπών αλλά και το πρωτόκολλο εισδοχής. Με βάση τη συμφωνία πένθνα, αμέσως μετά η ΠΓΔΜ θα πρέπει να αποστείλει ρηματική διακίνωση στην Ελλάδα και τον ΟΗΕ ότι η συμφωνία των Πρεσπών τίθεται σε ισχύ. Επιπλέον, η πλευρά της ΠΓΔΜ θα πρέπει να ενημερώσει δι' επιστολής όλα τα κράτη-μέλη του

ΟΗΕ και τους διεθνείς οργανισμούς ότι πλέον έχουν μετονομασθεί σε «Βόρεια Μακεδονία». Κατόπιν αυτής της επίσημης κίνησης που θα οριστικοποιεί τη μετονομασία της χώρας, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα υπογράψει και το πρωτόκολλο του Βορειοατλαντικού Συμφώνου. Η ολοκλήρωση των διαδικασιών σημαίνει ότι το Γραφείο Συνδέσμου στα Σκόπια θα αναβαθμιστεί σε πρεσβεία, ενώ μία από τις πρώτες επισκέψεις στη χώρα αναμένεται ότι θα είναι εκείνη του υπουργού Εθνικής Αμυνας Ευάγγελου Αποστολάκη.

Η συνεργασία στον τομέα της Αμυνας αποτελεί σημαντικό στοιχείο της συμφωνίας των Πρεσπών και η Αθήνα έχει ζωτικά συμφέροντα σε μια χώρα που η τουρκική διείσδυση και σε αυτόν τον τομέα είναι εμφανής.

Με βάση όσα προβλέπει η συμφωνία των Πρεσπών ήδη έχει συγ-

Περίπλοκη αναμένεται να είναι η διαδικασία υλοποίησης της συμφωνίας των Πρεσπών για εμπορικά σήματα και επωνυμίες, όπως και για τις εμπορικές ονομασίες.

κροτηθεί η Μεικτή Επιτροπή Ελλάδας - ΠΓΔΜ για την αλλαγή των σχολικών εγχειριδίων της Ιστορίας. Σκοπός της Αθήνας είναι στο νέο σχολικό έτος στην ΠΓΔΜ να έχουν καταγραφεί όλες οι αλλαγές που έχουν προβλεφθεί με βάση το πνεύμα της συμφωνίας των Πρεσπών, δηλαδή η απόληψη των αλτρωτικών αναφορών και, βεβαίως, η διαγραφή των ιστορικών συνδέσεων με την αρχαία Μακεδονία. Η επιτροπή, που από την ελληνική πλευρά έχει ως επικεφαλής τον υφυπουργό Εξωτερικών Μάρκο Μπόλαρη και από την πλευρά της ΠΓΔΜ τον διπλωμάτη Βίκτορ Γκάμπερ, έχει ήδη συνεδριάσει δύο φορές. Σε αυτή την ευρύτερη προσπάθεια εξαφάνισης των αλτρωτικών αναφορών, μια πιο απαιτητική εργασία χρειάζεται ώστε να αλλάξουν τα μνημεία, κυρίως αυτά που ανεγέρθηκαν κατά την επικείμενη εξαρχαίωση της ιστορίας της ΠΓΔΜ από την κυβέρνηση του αυτοεξόριστου πια Νικόλα

Μια απαιτητική εργασία θα χρειαστεί ώστε να αλλάξουν τα μνημεία, κυρίως αυτά που ανεγέρθηκαν κατά την επικείμενη εξαρχαίωση της ιστορίας της ΠΓΔΜ από την κυβέρνηση του αυτοεξόριστου πια Νικόλα Γκρούεφσκι (στη φωτ. το άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στο κέντρο των Σκοπίων).

Το «βέτο» της Μόσχας και το αλβανικό αγκάθι

Η διεθνής διάσταση των προβλημάτων που θα αντιμετωπίσει η συμφωνία των Πρεσπών δεν είναι αμελητέα. Ηδη η Ρωσία έχει διαμηνύσει ότι θα καταπολεμήσει την εξάπλωση του ΝΑΤΟ με ό,τι μέσα της παρέχονται. Θα ξεκινήσει ζητώντας τη σύγκληση του Συμβουλίου Ασφαλείας από τον γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρρες προκειμένου να αιτηθεί ενημέρωση για τη συμφωνία των Πρεσπών. Φαίνεται ότι η Μόσχα θα εξαντλήσει τη διαδικαστικά εργαλεία που της παρέχονται προκειμένου να αναδείξει ότι η συμφωνία των Πρεσπών έχει αποκλειστικό σκοπό την εξάπλωση του ΝΑΤΟ στα Δυτικά Βαλκάνια. Εν συνεχεία, κυρίως για την ΠΓΔΜ, ακολουθεί ο στόχος της επίτευξης ημερομηνίας ενταξιακών διαπραγματεύσεων από την Ε.Ε. Πέρσι, Γαλλία και Ολλανδία είχαν αρνηθεί την ημερομηνία στην Αλβανία, συμπαράγοντας την ΠΓΔΜ. Η συμπεριφορά των Τिरάνων δεν προμηνύει θετικότερες εξελίξεις φέτος, παρά το γεγονός ότι τυγχάνουν της στήριξης της Κομισιόν. Γι' αυτό τον λόγο και αρκετοί στις Βρυξέλλες συνηγορούν υπέρ της ιδέας του διαχωρισμού των δύο υποψηφιοτήτων (decoupling), ώστε η ΠΓΔΜ να καταρθεί να λάβει ημερομηνία ένταξης άσχετα από την έκθεση προόδου και, κυρίως, τις ενστάσεις των μεγάλων ευρωπαϊκών χωρών για την απροθυμία των Τिरάνων να καταπολεμήσουν το οργανωμένο έγκλημα. Υπενθυμίζεται ότι η Αθήνα, επίσης, έχει διαμηνύσει στα Τίρανα ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας αποτελεί προαπαιτούμενο για την ευρωπαϊκή πορεία της Αλβανίας.

Γκρούεφσκι. Ακόμα πιο αργά αναμένεται να είναι η διαδικασία εντοπισμού και αλλαγής των πινακίδων που υπάρχουν ανά την επικράτεια της ΠΓΔΜ και αναφέρονται είτε στη «Δημοκρατία της Μακεδονίας», είτε παραπέμπουν σε αρχαϊκές ιστορικές αναφορές (π.χ. Μέγας Αλέξανδρος, Φίλιππος Β' κ.λπ.).

Οι εμπορικές ονομασίες

Αρκετά πιο περίπλοκη είναι η διαδικασία υλοποίησης της συμφωνίας των Πρεσπών για εμπορικά σήματα και επωνυμίες όπως και για τις εμπορικές ονομασίες. Αν και προβλέπεται η σύσταση Επιτροπής Ελλάδας - ΠΓΔΜ που θα έχει ως σκοπό τη διευκρίνιση των επιχειρηματιών και από τις δύο χώρες, η ουσιαστική βοήθεια που μπορεί να παρέχει ένα τέτοιο όργανο κρίνεται αμφίβολη. Στον επιχειρηματικό κόσμο υπάρχει πικρή εμπειρία από την κρατική παρέμβαση για τη διευθέτηση ζητημάτων που αφορούν

το εμπόριο, οπότε η σύσταση μιας επιτροπής όχι ενός, αλλά δύο κρατών που, μάλιστα, λόγω της ονοματολογικής διαφοράς που υφίσταται για 27 χρόνια δεν διαθέτουν μεγάλη εμπειρία συνεργασίας, είναι αμφίβολο αν θα προσφέρει λύσεις. Οι ίδιοι οι επιχειρηματίες, πάντως, φαίνεται ότι ήδη οργανώνονται προκειμένου να θωρακιστούν έναντι πιθανών δυσλειτουργιών κατά την προσπάθεια υλοποίησης της συμφωνίας των Πρεσπών. Αντιθέτως, αναμένεται περαιτέρω άνηση στο ήδη υφιστάμενο διασυνοριακό εμπόριο, όπου ήδη, με τη βοήθεια ευρωπαϊκών προγραμμάτων (Interreg), τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί διακριτή πρόοδος. Επιπλέον, άμεσα και ιδιαίτερα σημαντική αναμένεται να είναι η συνεργασία Ελλάδας και ΠΓΔΜ στον τομέα της ενέργειας, είτε μέσω ήδη υφιστάμενων σχέσεων είτε με την κατασκευή νέων ή την επισκευή και συντήρηση παλαιών αγωγών.

Ο «θριαμβευτής» Ζόραν Ζάεφ ζυγίζει τις επόμενες κινήσεις

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ

Ο Ζόραν Ζάεφ πανηγυρίζει δικαίως από την Παρασκευή το μεσημέρι που η ελληνική Βουλή κύρωσε τη συμφωνία των Πρεσπών. Η χώρα του βρίσκεται ένα βήμα πριν από την επίτευξη των δύο μεγάλων στόχων της, τον ένταξη στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε. Ο,τι δεν κατάφεραν οι προκατόχοι του, Γκλιγκόροφ, Γκεοργκιέφσκι, Τσερβενκόφσκι και Γκρούεφσκι στην παντοδυναμία τους, το πέτυχε τώρα ο μάλλον υποτιμημένος ως προς τις πολιτικές ικανότητες και την αποφασιστικότητα του Ζάεφ, και μάλιστα χωρίς καν το κόμμα του να διαθέτει πλειοψηφία στη Βουλή.

Ήταν 17 Σεπτεμβρίου του 1991 όταν το Κοινοβούλιο του νεόκοπου κράτους με την επωνυμία «Δημοκρατία της Μακεδονίας» ψήφισε στα Σκόπια διακήρυξη ανεξαρτησίας και έθετε μεταξύ άλλων ως υψηλούς στόχους να γίνει μέλος του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ακόμα τότε.

Οι όλες προσπάθειες των ηγετών στα Σκόπια, ωστόσο, προσέκρουαν στην άρνηση της Αθήνας να τους ανοίξει τον δρόμο προς τις ευρωπαϊκές δομές, παρά τις πιέσεις των ισχυρών, που ενίσχυαν το «νεογέννητο» της βαλκανικής κρίσης οικονομικά, πολιτικά και διπλωματικά, ώστε να σταθεί στα πόδια του.

Για να έρθει, 28 χρόνια μετά, και από το πουθενά, ένας ηγέτης που δεν «γέμιζε κανενός το μάτι» να επικριθεί τον «ιστορικό συμβιβασμό» με την Αθήνα και να βάλει για τα καλά πλέον τη χώρα του στις ευρωπαϊκές δομές. Το πώς έφτασαν τα δύο «μέρη» στην πολυκύριτη συμφωνία είναι γνωστό και ό,τι δεν ξέρουμε ίσως το μάθουμε στο μέλλον. Για τον Ζόραν Ζάεφ σημασία έχει ότι το αργότερο έως τον Μάιο θα πάρει θέση ως παρατηρητής, σε πρώτη φάση, στο Συμβούλιο των Πολιτικών Αρχηγών του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες, με την καρέκλα του να έχει προβλεφθεί ήδη ανάμεσα στην Ολλανδία και τη Νορβηγία. Και από τον Ιούνιο όλα δείχνουν ότι θα πάρει από το Συμβούλιο των ηγετών της Ε.Ε. και την πολυπόθητη ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, εφόσον θα έχει εξαλειφθεί και το ελληνικό εμπόδιο.

Με «όπλο» τα κονδύλια

Τώρα πλέον θα έχει να προσφέρει, στους πολίτες της χώρας που κυβερνάει, ασφάλεια υπό την ομπρέλα του ΝΑΤΟ και ευρωπαϊκή προοπτική, συνοδευόμενη πιθανότατα από κονδύλια που τόσο ανάγκη έχει η οικονομία για να ανασάνει. Με αυτά τα «λάβαρα» ανά χείρας, πολλοί αναλύτες στα Σκόπια εκτιμούν ότι εάν ο Ζάεφ προκηρύξει πρόωρες εκλογές, θα τις κερδίσει, ενδεχομένως με άνεση. Ο ίδιος δεν είχε ανοίξει τα χαρτιά του μέχρις ότου αποφανθεί η Αθήνα για τη συμφωνία.

Η ένταξη της γειτονικής χώρας στο ΝΑΤΟ και η ευρωπαϊκή προοπτική αναμένεται να αξιοποιηθούν πολιτικά από τον Ζάεφ.

Πολλοί αναλυτές στα Σκόπια εκτιμούν ότι εάν ο Ζάεφ προκηρύξει πρόωρες εκλογές, θα τις κερδίσει, ενδεχομένως με άνεση.

Περιμένε το δώρο του «φίλου Αλέξη» για να συζητήσει και ενδεχομένως να αποφασίσει το κόμμα του, ο ίδιος δηλαδή, το βράδυ της Παρασκευής, οπότε επρόκειτο να επιστρέψει από το Νταβός όπου είχε συναντήσει με αστέρες της παγκόσμιας οικονομική ελίτ, με πρώτον τον Τζορτζ Σόρος. Οι πληροφορίες από τα Σκόπια επέμεναν ότι οι πρόωρες εκλογές είναι στις σκέψεις του Ζάεφ, ίσως και μαζί με τις προεδρικές τον Απρίλιο.

Ωστόσο οι πιέσεις από τους συμμάχους, ειδικά τους Ευρωπαίους, για επίτευξη των μεταρρυθμίσεων (Δικαιοσύνη, κρατικός μηχανισμός, ΜΜΕ κ.ά.), που απαιτούνται για την εκπλήρωση των κριτηρίων ένταξης στην Ε.Ε. ώστε να προλάβουν τα Σκόπια τη Σύνοδο Κορυφής των ηγετών τον Ιούνιο και να πάρουν την πολυπόθητη ημερομηνία, ενδέχεται να φρενάρουν τη βούλησή του για στίσιμο κάλπης αμέσως μετά τον «θρίαμβο των Πρεσπών». Οπότε, πάντως, και αν ζητήσει τη λαϊκή αναβάπτιση, θα έχει δύο πολύ ισχυρά όπλα στη φαρέτρα του, το ΝΑΤΟ και την Ε.Ε., ικανά να εξουδετερώσουν την πικρία μερίδας της κοινωνίας που εξέλαβε τη συμφωνία σαν «εθνική προδοσία».

Μεγάλοι κερδοσκόποι, ίσως και περισσότερο από τον Ζάεφ, θεωρούνται (και) οι Αλβανοί, για τους οποίους η συμφωνία των Πρεσπών ήταν η «μπετέρα όλων των μαχών» –και δούλεψαν πολύ γι' αυτήν– λόγω του ότι μόνο αυτή θα τους άνοιγε την πόρτα του ΝΑΤΟ ώστε να αισθανθούν ασφαλείς απέναντι στους Σέρβους – ιστορικούς εχθρούς του έθνους τους στη Βαλκανική.

ΑΠΟΨΗ

Ας ζητήσουμε πλέον αυτά που πρέπει

Του ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ*

Με την κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών, η κυβέρνηση έκλεισε με περισσή βιασμένη αυτά που θεωρούσε ότι είχε ως εκκρεμότητες. Σε εσωτερικό επίπεδο έδειξε ότι προχωράει στην επόμενη μέρα χωρίς το δεκανίκι της συγκυβερνήσεως με τους Ανεξάρτητους Έλληνες. Πλέον κερδίζει κάποιο χρόνο για να κτίσει το νέο αφήγημα περί του κεντροαριστερού πόλου. Τους επόμενους μήνες, θα προσπαθήσει να στρέψει την προσοχή του κόσμου από τη συμφωνία των Πρεσπών σε παρωχές, προσλήψεις στο Δημόσιο και άλλα τέτοια προοδευτικά. Στο εξωτερικό πέρασε το μήνυμα προς τους αδμονούντες δυτικούς συμμάχους ότι όλα βαίνουν καλάς.

Παρά την κύρωση της συμφωνίας

Ο κ. Τσίπρας δικαιούται να απαιτήσει να εξετάσει πριν από την κύρωση του πρωτοκόλλου εντάξεως της Βόρειας Μακεδονίας (πλέον) στο ΝΑΤΟ εάν τηρήθηκε η συμφωνία, προστατεύοντας το εθνικό συμφέρον.

όμως, παραμένουν σοβαρότατες εκκρεμότητες που αφορούν την τήρηση των βασικών συμφωνημένων από πλευράς Σκοπίων. Κατά τη διάρκεια των τετραήμερων συζητήσεων στη Βουλή, η κυβέρνηση με κινικό αλλά και εντελώς επιπόλοιο τρόπο αντι-

μετώπισε το θέμα των συνταγματικών τροποποιήσεων στις οποίες προχώρησε η Βουλή της ΠΓΔΜ. Αρχικά καλύφθηκε πίσω από τη ρηματική διακίνωση που μας είχαν στείλει με τις τροποποιήσεις στο παράρτημα. Δεν ήταν όμως σαφές με ποιον τρόπο στο σύνταγμα. Τότε η κυβέρνηση επικατέστηκε τον αμερικανικό τρόπο του συντάγματος καταλήγοντας να είναι εξαιρετικά επικίνδυνες επειδή αφορούν ένα κρίσιμο εθνικό θέμα. Η Βουλή της γειτονικής μας χώρας προχώρησε ήδη στις συνταγματικές τροποποιήσεις που θεώρησε ότι έπρεπε να κάνει βάσει της συμφωνίας των Πρεσπών. Δεν πρόκειται να προβεί σε άλλες τροποποιήσεις. Το κείμενο των τροποποιήσεων είναι γνωστό, αλλά η αποτύπωσή τους στο τελικό σύνταγμα τηρείται μυστική

διότι θα ισχύσει μόνον όταν η Ελλάδα κυρώσει και το πρωτόκολλο εντάξεως της ΠΓΔΜ ως Βόρειας Μακεδονίας στο ΝΑΤΟ.

Ας ξεπεράσουμε το τυπικό της μονομερούς τροποποίησης της συμφωνίας των Πρεσπών από πλευράς ΠΓΔΜ ως προς τον χρόνο εφαρμογής της. Στο ουσιαστικό τμήμα οι αστειές δικαιολογίες για το τελικό κείμενο του συντάγματος καταλήγοντας να είναι εξαιρετικά επικίνδυνες επειδή αφορούν ένα κρίσιμο εθνικό θέμα. Η Βουλή της γειτονικής μας χώρας προχώρησε ήδη στις συνταγματικές τροποποιήσεις που θεώρησε ότι έπρεπε να κάνει βάσει της συμφωνίας των Πρεσπών. Δεν πρόκειται να προβεί σε άλλες τροποποιήσεις. Το κείμενο των τροποποιήσεων είναι γνωστό, αλλά η αποτύπωσή τους στο τελικό σύνταγμα τηρείται μυστική

σε έναν πολύ στενό κύκλο προσώπων γύρω από την κυβέρνηση Ζάεφ. Εάν η κυβέρνηση Ζάεφ δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της στο ακέραιο, ως όφειλε βάσει της συμφωνίας, το θέμα είναι μείζον. Δεν χρειάζεται να περιμένουμε την κύρωση του πρωτοκόλλου εντάξεως στο ΝΑΤΟ για να δούμε τι θα λέει το σύνταγμα της. Ας μας στείλουν ένα σχέδιο.

Μπορεί να μην αρέσει στους περισσότερους από εμάς, αλλά η συμφωνία των Πρεσπών είναι μια πραγματικότητα. Το ελάχιστο που πήραμε ήταν ότι το όνομα «Βόρεια Μακεδονία» θα αντικαταστήσει παντού μέσα στο σύνταγμα τους όρους «Μακεδονία» και «Δημοκρατία της Μακεδονίας». Η υποχρέωση είναι ρητή και απόλυτη και δεν αφήνει παράθυρα για εξαίρεσεις. Επί παραδείγματι παραμένει το μεγάλο ερώτημα για

* Ο κ. Αγγελός Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Κορυφώνεται την Τρίτη το ψυχόδραμα του Brexit

Βουλευτές και των δύο μεγάλων κομμάτων πιέζουν για αναβολή

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΞΗ**

Πόσες φορές θα φέρει η Τερέζα Μέι στη Βουλή των Κοινοτήτων την ίδια συμφωνία μέχρι να αποσπάσει το αποτέλεσμα που επιθυμεί; Μεθαύριο, η Βρετανίδα πρωθυπουργός θα προσπαθήσει εκ νέου να εξασφαλίσει την έγκριση του Κοινοβουλίου για το σχέδιο αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε., αναβαπτισμένο σε «Σχέδιο Β», κραδαινώντας πάνω από τους βουλευτές τη δαμόκλειο σπάθη της αναβολής της εξέδου.

Το όλο και ρεαλιστικότερο ενδεχόμενο αναβολής πιέζει αμειλικτα κάποιους από τους 118 βουλευτές των Συντηρητικών που στις 15 Ιανουαρίου καταψήφισαν τη συμφωνία, ενώ έχει ήδη οδηγήσει τους 10 Βορειοϊρλανδούς βουλευτές του DUP σε μεταστροφή υπέρ της συμφωνίας. Ακόμη και οι πιο σκληροπυρηνικοί μεταξύ των Συντηρητικών προχώρησαν σε δηλώσεις με τις οποίες αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο να υπερψηφίσουν αν γίνουν τροποποιήσεις σε όσα προβλέπονται για το καθεστώς των ιρλανδικών συνόρων. Το χάσμα, ωστόσο, πα-

Η Τερέζα Μέι χρειάζεται τουλάχιστον 116 μεταστροφές βουλευτών για να αντιστρέψει την ήττα με διαφορά 230 ψήφων που υπέστη στις 15 Ιανουαρίου.

ραμένει τεράστιο για τη Μέι, που χρειάζεται τουλάχιστον 116 μεταστροφές βουλευτών για να αντιστρέψει την τρομακτική ήττα που υπέστη με διαφορά 230 ψήφων. Υπέρ της Τερέζα Μέι λειτουργεί το γεγονός ότι η συμφωνία που έχει συνάψει με την Ε.Ε. (αποχώρηση από την κοινή αγορά και την τελωνειακή ένωση, αποχώρηση από τη δικαιοδοσία του ευρωπαϊκού δικαστηρίου, κατάργηση ελεύθερης μετακίνησης κ.λπ.) είναι πολύ πιο κοντά στο σκληρό Brexit από τις εναλλακτικές που προτείνονται, και οι οποίες αποκτούν όλο και μεγαλύτερη κοινοβουλευτική υποστήριξη.

Όπως εξελίσσονται τα πράγματα στη Βουλή των Κοινοτήτων, οι οπαδοί του σκληρού Brexit βλέπουν το έδαφος να τρέμει κάτω από τα πόδια τους. Στη συνεδρίαση της Τρίτης, βουλευτές τόσο των Συντηρητικών όσο και των Εργατικών θα καταθέσουν προς ψήφιση 14 τροπολογίες με τις οποίες η Βουλή ζητεί μεταξύ άλλων από την κυβέρνηση να αποκλείσει την έξοδο χωρίς συμφωνία ή να μεταθέσει την ημερομηνία εξέδου. Όλες μπορούν να αγνοηθούν από την πρωθυπουργό, εκτός από μία, την τροπολογία που φέρει το όνομα της βουλευτού των Εργατικών Ιβέτ Κούπερ. Η τροπολογία Κούπερ, που έχει πολύ σημαντικές πιθανότητες να εγκριθεί, ζητεί την ψήφιση νόμου που θα

Βροχή τροπολογιών

Τροπολογίες που θα μπορούσαν να αλλάξουν την πορεία της βρετανικής εξέδου από την Ε.Ε. θα τεθούν προς ψήφιση στη Βουλή. Η πρωθυπουργός Μέι μπορεί να αγνοήσει κάποιες αλλά όχι όλες.

Οι βουλευτές θα ψηφίσουν για το σχέδιο της Μέι μεθαύριο Τρίτη.

Η εκδοχή των Εργατικών

Ο επικεφαλής των Εργατικών **Τζέρεμι Κόρμπιν** θέλει να απούγει την έξοδο χωρίς συμφωνία και να συζητηθούν στη Βουλή εναλλακτικές λύσεις όπως η τελωνειακή ένωση Ε.Ε.-Βρετανίας, ίσως ακόμη και ένα δεύτερο δημοψήφισμα.

Αποφυγή εξέδου χωρίς συμφωνία

Η βουλευτής των Εργατικών **Ιβέτ Κούπερ** θέλει να υποχρεώσει την πρωθυπουργό να ζητήσει μετάθεση της ημερομηνίας εξέδου από την Ε.Ε. κατά 9 μήνες, αν δεν έχει εγκριθεί κάποια συμφωνία από τη Βουλή ως τις 26 Φεβρουαρίου.

Ενδεικτικές ψηφοφορίες

Ο βουλευτής των Εργατικών **Χίλντι Μπεν** ζητεί από τους βουλευτές να εκφράσουν την άποψή τους για τέσσερις εναλλακτικές: μια νέα ψηφοφορία πάνω στη συμφωνία της Τερέζα Μέι, αποχώρηση από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία, έκκληση στην κυβέρνηση για επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας ή δεύτερο δημοψήφισμα.

Κοινοβουλευτικός χρόνος

Ο συντηρητικός βουλευτής **Ντόμνικ Γκριβ** επιδιώκει να υποχρεώσει την κυβέρνηση να αφιερώσει κοινοβουλευτικό χρόνο για τη συζήτηση εναλλακτικών λύσεων για το Brexit μία ημέρα κάθε εβδομάδα ως τον Μάρτιο.

ΠΗΓΕΣ: BBC, Reuters, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Shutterstock

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πιθανή μετάθεση της ημερομηνίας Brexit

Ακόμη και αν η συμφωνία που έχει συνάψει η Τερέζα Μέι με την Ευρωπαϊκή Ένωση ψηφιστεί τελικά από τη Βουλή των Κοινοτήτων, θεωρείται εξαιρετικά πιθανή η μετάθεση της ημερομηνίας της βρετανικής εξέδου. Τα περισσότερα από τα νομοθετήματα που απαιτούνται για την εξέδου δεν έχουν καν φθάσει στη Βουλή και σειρά υπουργών έχουν εκφράσει αμφιβολία για το αν επαρκεί ο χρόνος έως τις 29 Μαρτίου. Ομως, μια τέτοια «τεχνική» καθυστέρηση για να λυθούν οι εκκρεμότητες γύρω από την υπάρχουσα συμφωνία είναι εντελώς διαφορετική από αυτό που ζητούν οι βουλευτές με τις τροπολογίες, που δεν είναι άλλο από την επανεξέταση της συνολικής στρατηγικής και τη νέα διαπραγμάτευση με την Ε.Ε. Αυτό απαιτεί μια πολύμηνη διαδικασία, που θα υπερβεί το περιθώριο ανώδυνης παράτασης, το οποίο εκπνέει την 1η Ιουλίου. Στις 2 Ιουλίου συνεδριάζει για πρώτη φορά το Ευρωκοινοβούλιο που θα προκύψει από τις ευρωεκλογές του Μαΐου. Αν η Βρετανία παραμείνει τυπικά μέλος της Ε.Ε. αλλά δεν στείλει ευρωβουλευτές (αφού δεν θα κάνει ευρωεκλογές), ουσιαστικά δυναμίζεται η λειτουργία του Ευρωκοινοβουλίου, που οφείλει να στελεχώνεται με εκλεγμένους ευρωβουλευτές από όλα τα κράτη-μέλη. Έτσι, κάθε απόφαση του θα είναι ανοικτή σε προσφυγές.

υποχρεώσει την κυβέρνηση να μεταθέσει την ημερομηνία εξέδου (29 Μαρτίου), εφόσον ως το τέλος Φεβρουαρίου δεν έχει περάσει από τη Βουλή συμφωνία για συντεταγμένη έξοδο.

Διχασμός

Ενδειξη του μεγάλου διχασμού στο κόμμα της πρωθυπουργού είναι όχι μόνο ότι η τροπολογία συνυπογράφεται από βουλευτή των Συντηρητικών, αλλά και ότι η υπουργός Εργασίας Αμπερ Ραντ απείλησε την πρωθυπουργό με παρατίσεις ακόμη και 40 υπου-

ργών και υφυπουργών αν η Μέι δεν τους επιτρέψει να ψηφίσουν τις τροπολογίες κατά συνείδηση. Η πρωθυπουργός δεν έχει επιτρέψει την ψήφο κατά συνείδηση, ενώ κυβερνητικές πηγές είπαν στους «Τάιμς» ότι το πολύ πολύ, προκειμένου η κυβέρνηση να απαλλάξει τους διαφωνούντες υπουργούς από τα διλήμματα, θα τους στείλει επίσκεψη στο Αφγανιστάν. Τα πράγματα δεν είναι, όμως, τόσο απλά, όπως φανερώνει ο πραγματικός πανικός του επικεφαλής των οπαδών του σκληρού Brexit, Τζέικομπ Ρις-Μογκ. Ο Ρις-

Μογκ κάλεσε τη Μέι να ζητήσει από τη βασίλισσα Ελισάβετ να μην υπογράψει νόμο που θα έχει ψηφιστεί από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία χωρίς κυβερνητική έγκριση. Η αιτιολογία του είναι ότι εφόσον η ανάληψη του νομοθετικού έργου από τη Βουλή συνιστά παρέκκλιση από τη συνήθη κοινοβουλευτική λειτουργία, η Ελισάβετ μπορεί, κατά παρέκκλιση, να ασκήσει ουσιαστικά και όχι εθιμοτυπικά καθήκοντα. Ο «ύμνος» του Βρετανού βουλευτή προς την κοινοβουλευτική δημοκρατία συνεχίστηκε με νέο αίτημα, αυτή τη φορά για κλείσιμο της Βουλής από την Ελισάβετ (prorogation). Το κλείσιμο θα διαρκέσει τρεις ημέρες, αλλά όποιος νόμος τεθεί υπό συζήτηση εκείνη τη χρονική στιγμή, καταργείται.

Στη δίνη των βρετανικών πολιτικών συσχετισμών είναι εύκολο να ξεχαστεί ότι το Λονδίνο δεν καθορίζει μόνο του τους όρους της αποχώρησής του. Αν οι τροπολογίες εγκριθούν, ανοίγονται δύο εξίσου απίθανα ενδεχόμενα, να υποχρεωθεί η Μέι να υπακούσει στις εντολές της Βουλής ή να επικριστεί η Βουλή και συνομιλήσει απευθείας με την Ε.Ε. παρακάμπτοντας την κυβέρνηση. Η Μέι συνεχίζει να ποντάρει στο τρίτο – ότι όλα αυτά θα εξαναγκάσουν ακόμη περισσότερους αντάρτες των Συντηρητικών να συνταχθούν μαζί της.

Η ρητορική μίσους στην Πολωνία διαρκώς αυξάνεται

Κανείς όμως δεν φέρεται να είναι υπόλογος

Της **OLGA TOKARCZUK**
THE NEW YORK TIMES

Στο Γκντανσκ εκλήθησαν ψυχολόγοι για να βοηθήσουν το κοινό. Τόσο μεγάλο ήταν το σοκ από τη δολοφονία του δημάρχου της πόλης Πάβελ Αντάμοβιτς, στις 13 Ιανουαρίου, που εκατομμύρια πολίτες παρακολούθησαν απευθείας από την τηλεόραση. Ο 27χρονος που κατηγορείται ότι δολοφόνησε τον δήμαρχο είχε αποφυλακιστεί μερικούς μήνες νωρίτερα. Είχε προσχεδιάσει κάθε λεπτομέρεια της επίθεσης. Αφού μαχαίρωσε τον δήμαρχο στην καρδιά, φώναξε σε ένα μικρόφωνο ότι δολοφόνησε τον Αντάμοβιτς απευθείας που τον έκλεισε άδικα στη φυλακή. Ωστόσο, για να κατανοήσει κανείς την κατάσταση, πρέπει να γνωρίζει το ευρύτερο πλαίσιο. Ο Αντάμοβιτς δολοφονήθηκε στη Μεγάλη Ορχήστρα των Χριστουγέννων. Ωστόσο, λίγες εκδηλώσεις αποτελούν πόλο περισσότερο μίσους. Οι επικριτές της Μεγάλης Ορχήστρας, που οι περισσότεροι είναι δεξιοί, δεν αποδέχονται το στυλ της που είναι λίγο αναρχικό, αριστεριστικό, και δεν τους αρέσει η μουσική που παίζει. Οι επικριτές έχουν ενισχυθεί τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά τη νίκη του δεξιού, εθνικιστικού Νόμος και Δικαιοσύνη στις βουλευτικές εκλογές του 2015.

Ο Αντάμοβιτς, ένας σύγχρονος Συντηρητικός και εξαιρετικός τοπικός αξιωματούχος, εκπροσωπούσε όλα αυτά που δεν είναι το Νόμος και Δικαιοσύνη. Αν και ήταν υπέρμαχος της παράδοσης, αντιστάθηκε στη στενότητα της αντιληψής, με άνοιγμα της καρδιάς και του νου. Είχε σπάνιο θάρρος και κοινωνικές ευαισθησίες. Κάποιος μπορεί να αναρωτηθεί ποιο ήταν το κίνητρο του δολοφόνου του. Αξιωματούχοι επισημαίνουν ότι ήταν ψυχολογικά ασταθής, αλλά καμία ενέργεια δεν συμβαίνει στο κενό.

Η κρατική τηλεόραση, την οποία παρακολουθεί μεγάλος αριθμός Πολωνών, συνεχώς αμαυρώνει με επιθετική και συκοφαντική γλώσσα την πολιτική αντιπολίτευση που σκέπτεται διαφορετικά από το κυβερνητικό κόμμα. Έχουν αποκαλέσει τον δολοφονημένο δή-

μαρχο «κλέφτη», «Γερμανό», «φιλό των ομοφυλοφίλων» και «μαφιόζο». Η τηλεόραση ταυτόχρονα κατακρίνει το σύστημα απόδοσης δικαιοσύνης, λέγοντας ότι είναι επιβλαβές, ότι χρειάζεται αλλαγή φρουράς, κατηγορώντας τους δικαστές ότι είναι μια κάστα υπεράνω του νόμου. Οι ειδήσεις στην Πολωνία μοιάζουν με ένα νέο είδος τέρατος, έναν Φρανκενστάιν, που έχει βγει εκτός ελέγχου και έχει μετατραπεί σε ρητορική μίσους. Βρισκόμαστε σε έναν πόλεμο που, αντί για σφαίρες, οι πυροβολισμοί περιλαμβάνουν λέξεις.

Αν και η ρητορική μίσους έχει αυξηθεί στην Πολωνία, κανείς δεν φέρεται να είναι υπόλογος. Οι εκλεγμένοι αξιωματούχοι υιοθετούν θεωρίες συνωμοσίας και τα μέλη του Κοινοβουλίου δημοσιεύουν διατριβές γεμάτες μίσος, γνωρι-

Ο κυνισμός του κλήρου, η επιθετική προπαγάνδα της κρατικής τηλεόρασης και οι επικρίσεις κατά των δικαστών δημιουργούν μια αποπνικτική ατμόσφαιρα.

ζοντας ότι όσο μεγαλύτερη ωμότητα και συναισθηματικότητα υπάρχουν σε ένα τιτίβισμα, τόσο περισσότερο θα διαδοθεί. Οι λαϊκιστές χρησιμοποιούν γλώσσα γεμάτη μίσος. Αναζητούν αποδιοπομπαίους τράγους. Στην Πολωνία αυτοί είναι οι λεγόμενοι τρελοί αριστεριστές, οι φίλοι των ομοφυλοφίλων, οι Γερμανοί, οι Εβραίοι, οι μαριονέτες της Ε.Ε., οι φεμινιστές, οι φιλελεύθεροι και οποιοσδήποτε υπερασπίζεται τους μετανάστες. Προσέστε σε αυτό τη σωτήρ και τον κυνισμό του κλήρου, την επιθετική προπαγάνδα της κρατικής τηλεόρασης, τη συνείδηση της αστυνομίας στις αντισημιτικές υπερβολές, τις διαδηλώσεις που αναφέρονται σε «εχθρούς του έθνους», τη δυσφήμιση των δικαστών και την καταστροφή του περιβάλλοντος, και έχουμε μια αποπνικτική ατμόσφαιρα μίσους, ένα άκρως συναισθηματικό αδιέξοδο όπου μπορούν να υπάρχουν μόνο πρόδοτες και ήρωες.

Σοκ προκάλεσε στους πολίτες της Πολωνίας η δολοφονία του δημάρχου του Γκντανσκ Πάβελ Αντάμοβιτς, στις 13 Ιανουαρίου.

Ο Ιταλός πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε.

Επίθεση Κόντε κατά Μέρκελ και Μακρόν

ΡΩΜΗ. Ο Ιταλός πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε κατηγορήσε τη Γαλλία και τη Γερμανία ότι μιλούν περί Ευρωπαϊκής Ένωσης την ώρα που «σκέφτονται μόνο το εθνικό συμφέρον τους». Η σταγόνα που ξεχειλίσε το ποτήρι για τον Ιταλό πρωθυπουργό ήταν η γαλλογερμανική συμφωνία στο Ααξεν, στην οποία χαρακτηρίζεται προτεραιότητα το να αποκτήσει η Γερμανία μόνιμη έδρα στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ. «Mas δουλεύετε», είπε ο Κόντε σε συνέντευξη στην εφημερίδα Corriere della Sera. «Πάντα δεν λέγαμε ότι την έδρα πρέπει να την πάρει η Ευρώπη ως σύνολο». Η διαμάχη δεν έχει πραγ-

Η σταγόνα που ξεχειλίσε το ποτήρι για τον Ιταλό πρωθυπουργό ήταν η γαλλογερμανική συμφωνία στο Ααξεν.

ματικό αντίκρισμα, με δεδομένο ότι τα υπόλοιπα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν έχουν καμία πρόθεση να αυξήσουν τον αριθμό των μόνιμων μελών, ούτε για να δεχθούν τη Γερμανία ούτε για να δεχθούν συνολικά την Ε.Ε.

Όμως για τον Κόντε είναι μια έν-

δειξη του πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. «Οι σύμμαχοί μας δεν μπορούν να πιστεύουν ότι θα καθόμαστε ήσυχοι σε ένα τραπέζι και θα προσυπογράφουμε αποφάσεις που έλαβαν άλλοι», είπε. «Γιατί να λαμβάνω μέρος σε συνόδους κορυφής αν έχουν ήδη αποφασίσει τα πάντα;». Ο Κόντε έκανε, επίσης, λόγο για άνοιξη οικονομικές σχέσεις. «Σας φαίνεται λογικό, ενώ παντού γίνονται εξαγωγές και συγχωνεύσεις και ενώ εδώ έχουν ειρμό, όταν η Fincantieri προσπαθεί να επενδύσει στη Γαλλία, να επεμβαίνει η γαλλική επιτροπή ανταγωνισμού;»

Η ιταλική κυβέρνηση εξακολουθεί να δηλώνει ότι είναι ευθύνη της Γαλλίας και άλλων χωρών, όπως η Ολλανδία και η Γερμανία, να φιλοξενήσουν πρόσφυγες και μετανάστες που διασώζονται στα νερά της Μεσογείου. Ο υπουργός Εσωτερικών Σαλβίνι εξακολουθεί να απαγορεύει την αποβίβαση των 47 προσφύγων και μεταναστών που έχει διασώσει το σκάφος «Sea Watch». Λόγω των εξαιρετικά αντίξοων καιρικών συνθηκών, επέτρεψε στο «Sea Watch» να εισέλθει σε ιταλικά χωρικά ύδατα και να παραμείνει δύο μίλια ανοικτά των Συρακουσών.

REUTERS, A.P.

Νέα πνοή για την Ευρώπη με τη Συνθήκη του Ααχεν

Των **ΚΡΙΣΤΟΦ ΣΑΝΤΕΠΙ**
και **ΓΕΝΣ ΠΛΕΤΝΕΡ***

Πριν από 56 χρόνια η Γερμανία του καγκελάριου Κόνραντ Αντενάουερ και η Γαλλία του στρατηγού Ντε Γκωλ δάλωσαν στη Συνθήκη των Ηλυσίων τη βούλησή τους να γυρίσουν μία από τις μελανότερες σελίδες της ιστορίας των δύο χωρών και του συνόλου της ευρωπαϊκής ηπείρου. Σφραγίζοντας τη γαλλογερμανική συμφιλίωση, η Συνθήκη των Ηλυσίων δημιούργησε τις βάσεις μιας προσέγγισης που συνέβαλε στην οικοδόμηση της Ευρώπης.

Από τότε, οι ανταλλαγές μεταξύ των δύο χωρών δεν έπαψαν να αυξάνονται, χάρη στην ισχυρή πολιτική μας βούληση. Πολλές δεκάδες χιλιάδες συμπατριωτών μας (160.000 Γάλλοι στη Γερμανία και 130.000 Γερμανοί στη Γαλλία το 2013) έφτιαξαν τη ζωή τους στη γειτονική χώρα. Διάφορες πρωτοβουλίες όπως το Γαλλογερμανικό Γραφείο Νεότητας και ο τηλεοπτικός σταθμός Arte τροφοδότησαν επί δεκαετίες την αμοιβαία κατανόηση και την αφοσίωσή μας. Σε όλα τα επίπεδα, ο πολιτικός διάλογος που αναπτύσσουν καθημερινά οι κυβερνήσεις και τα Κοινοβούλια μας δεν έχει κάτι το εφάμιλλο μεταξύ δύο ανεξάρτητων κρατών σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Σε αυτά τα 56 χρόνια ο κόσμος και η Ευρώπη έχουν αλλάξει. Ήταν απαραίτητο να επιβεβαιωθεί και πάλι αυτή η δέσμευση σύμφωνα με το σημερινό πλαίσιο και να προχωρήσουμε περαιτέρω. Σε μια περίοδο αβεβαιότητας είναι καλό να επιβεβαιώσουμε τη βούλησή μας να ζήσουμε και να οικοδομήσουμε μαζί.

Αυτό είναι το νόημα της συνθήκης για τη συνεργασία και τη γαλλογερμανική ολοκλήρωση που υπεγράφη στις 22 Ιανουαρίου 2019 στο Ααχεν. Η νέα συνθήκη δεν υποκαθιστά τη Συνθήκη των

Ο Γάλλος πρόεδρος Μακρόν και η Γερμανίδα καγκελάρια Μέρκελ ανανέωσαν την ιστορική συνθήκη Ντε Γκωλ - Αντενάουερ, η οποία υπεγράφη πριν από 56 χρόνια.

«Η νέα συνθήκη στοχεύει στην προώθηση της σύγκλισης μεταξύ των δύο χωρών και στην προσέγγιση ανάμεσα στις δύο κοινωνίες».

Ηλυσίων αλλά τη συμπληρώνει, προσαρμόζοντάς την και αναπτύσσοντάς την με τρόπο ακόμη περισσότερο συγκεκριμένο, στο-

χεύοντας στην προώθηση της σύγκλισης μεταξύ των δύο χωρών και στην προσέγγιση ανάμεσα στις δύο κοινωνίες.

Η συνθήκη προβλέπει, λοιπόν, πολλά νέα σχέδια άνευ προηγουμένου ως προς το εύρος και τη σημασία τους για τις δύο χώρες μας: υιοθέτηση μιας αμοιβαίας αμυντικής ρήτρας για να επιβεβαιώσουμε την αλληλεγγύη μας απέναντι στις απειλές, άνοιγμα μιας ψηφιακής πλατφόρμας που θα φέρει μια γαλλογερμανική φωνή στο παγκόσμιο οπτικοακουστικό τοπίο,

δημιουργία ενός κοινού Ταμείου των πολιτών και μιας διασυνοριακής επιτροπής συνεργασίας για να ενισχύσουμε ακόμη περισσότερο τους δεσμούς μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών, σύσταση ενός συμβουλίου οικονομικών εμπειρογνομόνων επιφορτισμένου με την εντατικοποίηση του διαλόγου γύρω από τις οικονομικές μας πολιτικές, ενίσχυση του συντονισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, κοινή δέσμευση για τη «θαράκιση» της διεθνούς ασφάλειας.

«Οι χώρες μας αναλαμβάνουν την ευθύνη για την οικοδόμηση μιας Ευρώπης κυρίαρχης, ενωμένης και δημοκρατικής».

Πέρα από τη συνθήκη, τόσο η Μπούντεσταγκ όσο και η γαλλική Εθνοσυνέλευση, πρέπει να συμφωνήσουν για τη δημιουργία ενός

γαλλογερμανικού Κοινοβουλίου με 100 μέλη, με σκοπό να εργάζεται για την προσέγγιση μεταξύ των νομοθεσιών και των κανονισμών μας. Στο ίδιο πνεύμα, θα υπογραφεί και μια δήλωση μεταξύ των δύο Κοινοβουλίων.

Η Συνθήκη του Ααχεν επιβεβαιώνει άλλη μία φορά άλλωστε τη βαθιά, επίσημη και αποφασιστική προσχώρηση της Γερμανίας και της Γαλλίας σε αξίες που σήμερα συχνά τίθενται υπό αμφισβήτηση, όπως η πρόσπιση της πρωτοκαθεδρίας του δικαίου και της πολυμέρειας, η δέσμευση υπέρ ανοιχτών, δικαίων και αμοιβαίων ανταλλαγών, στηριγμένων σε κανόνες, η ευθύνη για την οικοδόμηση μιας Ευρώπης κυρίαρχης, ενωμένης και δημοκρατικής. Υπό αυτή την έννοια, νομίζουμε ότι η εμπέλευση της συνθήκης υπερβαίνει το αυστηρά διμερές πλαίσιο και εντάσσεται σε ένα αποφασιστικά ευρωπαϊκό διάβημα που τείνει να ενισχύσει τις αξίες, οι οποίες συγκροτούν αυτή καθαυτή τη βάση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Πρόκειται για αξίες που πρέπει από κοινού να ενισχύουμε καθημερινά, η Γαλλία, η Γερμανία και τα άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων κυρίως η χώρα που είδε τη γέννηση της δημοκρατίας και στην οποία οφείλουμε τόσα πολλά, η Ελλάδα.

Η Συνθήκη του Ααχεν επιβεβαιώνει και ενισχύει τη φιλία μεταξύ των δύο χωρών μας. Αποτελεί συγκεκριμένη συνεισφορά στις προσπάθειές τους να συνεργαστούν για τη συλλογική επίλυση των μεγάλων διεθνών προκλήσεων σήμερα και ένα πλαίσιο της ενίσχυσης της υποδειγματικής αξίας της γαλλογερμανικής συμφιλίωσης, ως ευρωπαϊκή, φιλερηνική και αδελφική απάντηση στις σύγχρονες εντάσεις και ανησυχίες.

* Ο κ. Κριστόφ Σαντεπί και Γενς Πλένερ είναι πρεσβευτές της Γαλλίας και της Γερμανίας στην Ελλάδα, αντιστοίχως.

Τα παρεπόμενα από την επίσκεψη του Βλαντιμίρ Πούτιν στη Σερβία

Ο Ρώσος πρόεδρος διεμήνυσε, διά της παρουσίας του, πως δεν θα αφήσει τη χώρα να πέσει στην «αγκαλιά» της Δύσης

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν ταξίδεψε την περασμένη εβδομάδα στο Βελιγράδι φορτωμένος δώρα για τους ομόδοξους αδελφούς Σέρβους. Εξέπεμψε, όμως, η επίσκεψή του και ισχυρούς συμβολισμούς για τον ρόλο της Ρωσίας στην εν εξελίξει διεκυστική επιρροή στη Βαλκανική.

Είκοσι μία, συνολικά, συμφωνίες υπέγραψε ο Ρώσος πρόεδρος με τον Σέρβο ομόλογο του Αλεξάνταρ Βούτσιτς. Ανάμεσά τους ανακαινίσεις υδροηλεκτρικών σταθμών στον Δούναβη, ανακατασκευή τμημάτων του σιδηροδρομικού δικτύου, πυρηνική ενέργεια για ειρηνικούς σκοπούς, κατασκευή αποθηκών ρωσικού φυσικού αερίου, πυρηνική και ψηφιακή τεχνολογία κ.ά.

Στο επίπεδο των πολιτικών δεσμεύσεων, ο Ρώσος ηγέτης είπε στον ομόλογο του Αλεξάνταρ Βούτσιτς ότι θα μεσολαβήσει στον Ερντογάν ώστε να περάσει από τη Σερβία ο αγωγός ρωσικού φυσικού αερίου Turkish Stream, εάν και εφόσον δώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση άδεια να συνεχίσει αυτός τη διαδρομή του από την τουρκική Θράκη για τη Δυτική Ευρώπη.

Ο Βλαντιμίρ Πούτιν πρότεινε, επίσης, στον Βούτσιτς να μεσολαβήσει στην Ευρασιατική Ένωση (Ρωσία, Λευκορωσία, Καζαχστάν, Αρμενία, Κιργιζία), ώστε να υπογραφεί με τη Σερβία συμφωνία ελεύθερου εμπορίου – τη στιγμή που η Σερβία έχει μπει στη διαδικασία των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με τις Βρυξέλλες.

Επικοινωνιακό σόου

Οι συμφωνίες, ωστόσο, πέρασαν σε δεύτερη μοίρα μπροστά στο επικοινωνιακό σόου που είχε στήσει ο Βούτσιτς, αλλά και στα γεωπολιτικά μηνύματα που έστειλε ο πρόεδρος Πούτιν.

Στην πλειονότητά τους οι ελεγ-

χόμενες από τον Βούτσιτς εφημερίδες και ιστοσελίδες χαρακτήρισαν θετική την επίσκεψη, επικαλούμενες το πλήθος των συμφωνιών, ύψους 660.000.000 ευρώ, που υπεγράφησαν, υπογραμμίζοντας με έμφαση ότι ο Πούτιν «κατέστησε σαφές σε διεθνές επίπεδο ότι η Σερβία βρίσκεται υπό την προστασία της ομόθρησκης Ρωσίας». Ο αντιπολιτευόμενος Τύπος είδε την όλη υποδοχή του Ρώσου ηγέτη ως ένα φολκλόρ

Ο Αλεξάνταρ Βούτσιτς εκμεταλλεύθηκε την επίσκεψη για να ενισχύσει τη θέση του στο εσωτερικό, καθώς δοκιμάζεται από μεγάλες διαδηλώσεις της αντιπολίτευσης.

που είχε στόχο την επίδειξη δύναμης του Βούτσιτς στην αντιπολίτευση, σε μια περίοδο που χιλιάδες Σέρβοι – φοιτητές, διανοούμενοι, νεολαίοι – διαδηλώνουν κάθε εβδομάδα στους δρόμους του Βελιγραδίου και άλλων πόλεων, εναντίον της πολιτικής του, την οποία καταγγέλλουν ως αυταρχική.

Οι εικόνες που έκαναν τον γύρο του κόσμου από την περιήγηση του Ρώσου ηγέτη στον νεόδομο εμβληματικό ναό του Αγίου Σάββα στο Βελιγράδι, με κανονιοβολισμούς, καμπάνες που ηκούσαν χαρμόσυνα και χιλιάδες πολίτες να τον καταχειροκροτούν, σχολιάστηκαν καυστικά από μερίδα των ΜΜΕ.

«Ήταν συγκέντρωση υποστηρίκτων του Βούτσιτς παρά υποδοχής του Πούτιν», έγραψε η Danas, σημειώνοντας πως οι κομματικές οργανώσεις του Σερβικού Προοδευτικού Κόμματος (σ.σ. κόμμα του

Είκοσι μία συμφωνίες υπέγραψε ο Πούτιν με τον Βούτσιτς. Ανάμεσά τους, ανακαινίσεις υδροηλεκτρικών σταθμών, ανακατασκευή τμημάτων του σιδηροδρομικού δικτύου, πυρηνική ενέργεια για ειρηνικούς σκοπούς, κατασκευή αποθηκών ρωσικού φυσικού αερίου, πυρηνική και ψηφιακή τεχνολογία κ.ά.

Βούτσιτς) από ολόκληρη τη Σερβία κινητοποιήθηκαν για να μεταφέρουν από την επαρχία κόσμο στο Βελιγράδι. Η εφημερίδα ανέφερε ότι σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες της Σερβίας δόθηκε άδεια μετ' αποδοχών στους υπαλλήλους που ήθελαν να μεταβούν στο Βελιγράδι, ενώ στην πρωτεύουσα εφαρμόστηκε μειωμένο ωράριο ακόμη και στα σχολεία.

Η σημασία της επίσκεψης του Πούτιν στο Βελιγράδι, ωστόσο, ξεπερνάει σε επίπεδο ενδιαφέροντος κατά πολύ τα σύνορα της Σερβίας.

Αποκτά γεωπολιτικές διαστάσεις, ειδικά σε μια περίοδο που στην ευρύτερη Βαλκανική συντελούνται διεργασίες οι οποίες αλλάζουν τις ισορροπίες, ενδεχομένως και τον χάρτη.

Μετά το Μαυροβούνιο, η «Βόρεια Μακεδονία», ίσως και το Κόσοβο –εφόσον τελεσφορήσουν οι πτήσεις των ΗΠΑ και Γαλλίας για εξεύρεση λύσης στη διαμάχη με τους Σέρβους– μπαίνουν στο ΝΑΤΟ. Εκτός Βορειοατλαντικού Συμφώνου μένουν μόνο η Σερβία και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Με τη νατοϊκή «τανάλια» να σφίγγει τη Ρωσία από τις χώρες της Βαλτικής έως το Αιγαίο και την Αδριατική, ο πρόεδρος Πούτιν από τη Σερβία, μοναδική πλέον εξέδρα ρωσικής επιρροής στη Βαλκανική, διαμήνυσε διά της παρουσίας του πως δεν θα αφήσει τη χώρα να πέσει στην αγκαλιά της Δύσης.

Υπό τον τίτλο «Η Μόσχα θέλει να αυξήσει την επιρροή της», το σερβικό πρακτορείο ειδήσεων ΒΕΤΑ σχολίασε ότι «το μεγάλο βήμα προς τη σταθεροποίηση της Μακεδονίας με την υιοθέτηση αλλαγής της ονομασίας και η αποτυχία της Ρωσίας, τα προηγούμενα χρόνια, να αποτρέψει την ενταξιακή πορεία των Σκοπίων στην Ε.Ε. και στο ΝΑΤΟ, αποτελούν έναν ακόμη λόγο για τη Ρωσία να επιδιώκει τη διατήρηση και την επέκταση της επιρ-

ροής της στη Σερβία». Αλλά και στη μετάβαση του Βλαντιμίρ Πούτιν στον ναό του Αγίου Σάββα, το ΒΕΤΑ διέγινωσε ρωσικές σκοπιμότητες. «Από ρωσικής πλευράς, η επιλογή της επίσκεψης Πούτιν στον ναό του Αγίου Σάββα και η συνάντησή του με τον Πατριάρχη της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας Ειρηνάιο ήταν μια προσπάθεια του Ρώσου προέδρου να επιδείξει τους ισχυρούς δεσμούς των ορθόδοξων των δύο εθνών, σε μια περίοδο αιχμής της σύγκρουσης ανάμεσα στο Πατριαρχείο Μόσχας και στο Οικουμενικό Πατριαρχείο εξαιτίας της αυτοκεφαλίας της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Η Σερβική Ορθόδοξη Εκκλησία επιδιώκει τη στήριξη του Πατριαρχείου Μόσχας στη διαμάχη με τις Ορθόδοξες Εκκλησίες της Μακεδονίας και του Μαυροβουνίου, οι οποίες επίσης ζητούν αυτοκεφαλία».

Η Κατηγορία

Ο Ρώσος πρόεδρος, ερωτηθείς στη συνέντευξη Τύπου για το εάν η χώρα του προτιμά να αναλάβει κάποια πρωτοβουλία στο καυτό ζήτημα του Κοσόβου, απέφυγε να απαντήσει. Αντ' αυτού κατηγορήσε την Πρίστινα ότι «το τελευταίο διάστημα πήρε μια σειρά από προκλητικές πρωτοβουλίες, που όζυναν σοβαρά την κατάσταση».

Σε ανάλυση της, η αντιπολιτευόμενη ΒΛΙC σχολίασε ότι «η Ρωσία δεν έχει καμία διάθεση να βοηθήσει στην εξεύρεση λύσης, γιατί αν κλείσει το θέμα και το Κόσοβο ενταχθεί στο ΝΑΤΟ, θα χάσει την επιρροή της στη Σερβία».

Όσο για την επίσκεψη του Ρώσου προέδρου, η ίδια εφημερίδα έγραψε ότι «ο μόνος που είχε ουσιαστικές όφελος ήταν ο Αλεξάνταρ Βούτσιτς, σε μια περίοδο που όλο και αυξάνεται η συμμετοχή των δυσαρεστών πολιτών στις διαδηλώσεις της αντιπολίτευσης».

Πλούσιο το μενού των Δημοκρατικών

Τέσσερις από τους υποψηφίους είναι γυναίκες, ένας είναι ισπανόφωνος κι ένας άλλος δηλώνει με υπερηφάνεια ομοφυλόφιλος

Ενα χρόνο πριν από τον πρώτο γύρο προκριματικών αναμετρήσεων για τις προεδρικές εκλογές του 2020, οι Δημοκρατικοί ρίχνουν στη μάχη υποψηφίους που εκφράζουν όλο το φάσμα της πολιτισμικής, φυλετικής και ιδεολογικής ποικιλίας της αμερικανικής κοινωνίας. Τέσσερις από τους υποψηφίους, που έχουν ήδη εκφράσει την πρόθεσή τους να διεκδικήσουν το χρίσμα, είναι γυναίκες, ένας είναι ισπανόφωνος κι ένας άλλος τονίζει με υπερηφάνεια ότι είναι ομοφυλόφιλος. Η ετερομορφία των Δημοκρατικών υποψηφίων αντικατοπτρίζει επίσης την ιδεολογική πρόοδο που έχει συντελεστεί στο κόμμα, εν μέρει χάρη στις επιτυχίες των υποψηφίων του στις ενδιάμεσες εκλογές για το Κογκρέσο το περασμένο φθινόπωρο.

Πιο ξεκάθαρα είναι τα πράγματα στο στρατόπεδο των Ρεπουμπλικανών, με τα στελέχη του κόμματος να συσπειρώνονται γύρω από τον πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ, δημιουργώντας νοσηρό προστατευτικό τείχος γύρω από τον Λευκό Οίκο, σε μία προσπάθεια να απορροήσουν την κριτική που δέχεται η προεδρία. Ο πρόεδρος Τραμπ έχει δηλώσει απερίφραστα την πρόθεσή του να διεκδικήσει την επανεκλογή του το 2020, ενώ μόνο ο πρώην κυβερνήτης του Οχάιο, Τζον Κέισικ, αποτόλμησε να αποκαλύψει ότι «σκέφτεται» να αντιπαρατεθεί απέναντι στον Τραμπ για το χρίσμα των Ρεπουμπλικανών.

Το ενδεχόμενο ποινικής δίωξης του Τραμπ από τον ειδικό εισαγγελέα Ρόμπερτ Μιούλερ ενύοσσε την συσπείρωση αυτή της ρεπουμπλικανικής εκλογικής βάσης γύρω από το πρόσωπο του αμφιλεγόμενου προέδρου.

Την ίδια ώρα, οι παρασκηνιακές διεργασίες της ελεγχόμενης από το κυβερνητικό κόμμα νομοθετικής εξουσίας, με στόχο την ενίσχυση της χρηματοδότησης του κόμματος, αναμένεται να επιτρέψουν στους Ρεπουμπλικανούς να κλείσουν τη χρηματοδοτική ψαλίδα, που οδήγησε στις ήττες των υποψηφίων τους σε πολλές εκλογικές αναμετρήσεις των ενδιάμεσων

εκλογών. Από τη μεριά τους, οι Δημοκρατικοί εμφανίζονται ασυνήθιστα τολμηροί στην επιλογή υποψηφίων και μοιάζουν έτοιμοι να «θάψουν» οριστικά την εικόνα του κόμματος ως πεδίου δράσης και πηγής προνομίων για τους πολιτικούς απογόνους της δουλοκτητικής τάξης του αμερικανικού Νότου. Με εμφανή ενθουσιασμό από τα μέσα ενημέρωσης έγινε δεκτή, στις αρχές της εβδομάδας, η ανακοίνωση της Αφροαμερικανής γεροισιαστής της Καλιφόρνιας Κάμαλα Χάρρις ότι σχεδιάζει να διεκδικήσει το χρίσμα των Δημοκρατικών.

Ικανοποίηση και κριτική

Η ικανοποίηση των ΜΜΕ οφείλεται στην ικανότητα της Χάρρις να συσπειρώνει μεγάλη μερίδα ψηφοφόρων του κόμματος χάρη στη θητεία της ως εισαγγελέως του Σαν Φρανσίσκο και ως γενικής εισαγγελέως της πολιτείας της Καλιφόρνια. Η ανακοίνωση της Χάρρις συνοδεύθηκε και από κριτικές, όπως έδειξε το άρθρο καθηγητή Νομικής πανεπιστημίου της Καλιφόρνια στους Times της Νέας Υόρκης, ο οποίος αποκάλυψε ότι η υποψήφια για το χρίσμα επέλεξε μεθόδους αμφιβολής νομιμότητας για να εξασφαλίσει καταδίκες στο Σαν Φραν-

Από κόμμα των Νότιων «dixiecrats», νοσταλγών του αυστηρού φυλετικού διαχωρισμού, οι Δημοκρατικοί έγιναν ήδη πολιτικοί εκφραστές της πολιτισμικής ποικιλίας.

σίσκο. Σε μία περίοδο οξείας πολιτικής πόλωσης, όμως, μια Δημοκρατική υποψήφια με άμεμπτες συντηρητικές περγαμνές θεωρείται από πολλούς αξιόμαχη επιλογή απέναντι στις συντηρητικές κορώνες του προέδρου Τραμπ. Τον τόνο της εκστρατείας της και τη

Οι διεκδικητές για το χρίσμα ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2020

Κάμαλα Χάρρις, 54 ετών
Γεροισιαστής της Καλιφόρνιας
Ανερχόμενο άστρο και σκληρή επικρίτρια του προέδρου Τραμπ. Ικανή να προσελκύσει ψηφοφόρους που επιζητούν πολιτισμική ποικιλία, χάρη στην αφροαμερικανική καταγωγή της.

✓ Έχει εγκαινιάσει προεκλογική εκστρατεία

Τζο Μπάνιτεν, 76
Πρώην αντιπρόεδρος
Δημοφιλής στο κόμμα, χάρη στην ικανότητά του να προσελκύει ψηφοφόρους της εργατικής τάξης. Αγαπητός μεταξύ των Αφροαμερικανών, αλλά και των νέων ψηφοφόρων.

Κόρι Μπούκερ, 49
Γεροισιαστής του Νιου Τζέρσεϊ
Ηγείας της προσπάθειας μεταρρύθμισης του ποινικού κώδικα στη Γεουσία. Αναμένεται να βασίσει την εκστρατεία του σε κάλεσμα εθνικής ενότητας.

Μπέρνι Σάντερς, 77
Γεροισιαστής του Βερμόντ
Δεν αναμένεται να συγκεντρώσει την ίδια στήριξη που είχε εξασφαλίσει στην προκριματική αναμέτρηση απέναντι στη Χίλαρι Κλίντον το 2016.

ΠΗΓΕΣ: CNN power rankings, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Associated Press, Getty Images

Μπέτο Ορούρκ, 46
Πρώην βουλευτής από το Τέξας
Εγινε ευρύτερα γνωστός μετά την ήττα του με μικρή διαφορά από τον Ρεπουμπλικανό βουλευτή Τεντ Κρουζ, για τη μία από τις δύο έδρες του Τέξας στη Γεουσία τον Νοέμβριο του 2018.

Ελιζαμπεθ Ουόρεν, 69
Γεροισιαστής της Μασαχουσέτης
Προδευτική και μαχητική γεροισιαστής, που έχει επικρίνει αυστηρά την Γουόλ Στριτ μετά το κραχ του 2008. Συνεχίζει να καλεί για αυστηρότερη ρύθμιση του τραπεζικού τομέα.

✓ Έχει εγκαινιάσει προεκλογική εκστρατεία

Σερόντ Μπράουν, 66
Γεροισιαστής του Οχάιο
Επίμονα προδευτικός γεροισιαστής. Είναι ωστόσο ικανός να προσελκύσει την εργατική τάξη των μεσοδυτικών πολιτειών, που συγκινήθηκε από το μήνυμα Τραμπ.

Κίρστεν Τζίλιμπραντ, 52
Γεροισιαστής της Νέας Υόρκης
Υποστηρίζει δυναμικά το κίνημα #MeToo και τοποθετεί την ισότητα ανδρών και γυναικών και την ισότητα ευκαιριών μεταξύ των φύλων στο επίκεντρο της ατζέντας της.

✓ Έχει εγκαινιάσει προεκλογική εκστρατεία

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΝΕΝΤΙ.
Επικριτές της Ουόρεν υποστηρίζουν ότι η προσήλωσή της στις αρχές του φεμινισμού, όπως αυτή εκδηλώθηκε στις παρεμβάσεις της υπέρ του κινήματος #MeToo κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης, την καθιστά ακατάλληλη να προσελκύσει τους αναποφασιστους ψηφοφόρους των συντηρητικών μεσοδυτικών και νότιων πολιτειών, που ψήφισαν υπέρ του Τραμπ το 2016.

Αγροτικές καταβολές

Τις συντηρητικές περγαμνές της αναμένεται να υπενθυμίσει και η γεροισιαστής της Νέας Υόρκης Κρίστιν Τζίλιμπραντ, η οποία εγκαινίασε την περασμένη εβδομάδα διερευνητική επιτροπή με στόχο τη διεκδίκηση του χρίσματος των Δημοκρατικών. Η Τζίλιμπραντ έσπευσε να αποκαλύψει τις αγροτικές καταβολές της στα βόρεια της ακανούσας πολιτείας της Νέας Υόρκης.

Οι επικρίσεις της προδευτικής μερίδας του Δημοκρατικού Κόμματος κατά της Τζίλιμπραντ, για υποστήριξη των θέσεων της υπερσυντηρητικής Οργάνωσης Οπλοκατοχής NRA και για την πρότασή της ως μέλους της Βουλής των Αντιπροσώπων για ανακήρυξη της αγγλικής ως επίσημης γλώσσας των ΗΠΑ, μπορεί να λειτουργήσουν υπέρ της, μεταξύ των συντηρητικών πρώην ψηφοφόρων του Τραμπ.

Παρότι το Δημοκρατικό Κόμμα δεν μοιάζει έτοιμο να ασπασθεί υποψήφιο με ριζοσπαστικές προδευτικές απόψεις, η σταθερή υποχώρηση της δημοτικότητας του προέδρου Τραμπ και η διόγκωση του αριθμού των αναποφασιστων ψηφοφόρων δημιουργούν βάσιμες ελπίδες για αλλαγή φρουράς στον Λευκό Οίκο το 2020. Από κόμμα των Νότιων «dixiecrats», νοσταλγών του αυστηρού φυλετικού διαχωρισμού, οι Δημοκρατικοί έγιναν ήδη πολιτικοί εκφραστές της πολιτισμικής ποικιλίας και της πιο προδευτικής και δημοκρατικής μερίδας της αμερικανικής κοινωνίας.

REUTERS

Ψυχρολουσία στον Ερντογάν από τη Μόσχα

Στο κενό η «ζώνη ασφαλείας» στη Συρία

Τον **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Το tweet του Ντόναλντ Τραμπ, στις 19 Δεκεμβρίου, με το οποίο ο Αμερικανός πρόεδρος ανακοίνωσε την πρόθεσή του να αποσύρει το σύνολο των στρατιωτών του από τη Συρία, ήταν μουσική στα αυτιά του Ταγίπ Ερντογάν.

Ο Τούρκος πρόεδρος θεώρησε ότι οι ΗΠΑ θα του δώσουν το ελεύθερο να κάνει ό,τι θέλει με τους Κούρδους στη βορειοανατολική Συρία, με αντάλλαγμα την εξυπηρέτηση των αμερικανικών συμφερόντων και την αντιμετώπιση του Ισλαμικού Κράτους.

Υπό αυτό το πρίσμα, ο Ερντογάν ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα ότι σκοπεύει να δημιουργήσει «ζώνη ασφαλείας», πλάτους 32 χιλιομέτρων, κατά μήκος των τουρκοσυριακών συνόρων. Αυτό θα σήμαινε ανηλεή στρατιωτική εκστρατεία εναντίον των Κούρδων, αφού όλες οι πόλεις τους, που ελέγχονται από την πολιτοφυλακή YPG, βρίσκονται μέσα σε αυτή τη ζώνη.

Ο Ιεμπραχίμ Μουσολέμ, διπλωματικός εκπρόσωπος του συροκουρδικού κόμματος PYD στην Ελλάδα, επέστρεψε πρόσφατα από τη Ροτζάβα, το συριακό Κουρδιστάν. Μας περιέγραψε με μελανά χρώματα την κατάσταση στις κουρδικές περιοχές Αφρίν και Τζαραμπλούς, τις οποίες κατέλαβε σε δύο διαδοχικές

εισβολές ο τουρκικός στρατός. «Οι περιοχές αυτές έχουν μεταβληθεί σε εμιράτα από τους τζιχαντιστές που στηρίζει η Τουρκία. Εξελίσσεται μια επικείμενη εθνοκάθαρση εναντίον των Κούρδων. Περίπου 200.000 άνθρωποι αναγκάστηκαν να φύγουν από το Αφρίν και ζουν σε προσφυγικούς καταυλισμούς. Στις περιοχές αυτές οι πολίτες εφοδιάζονται με τουρκικές ταυτότητες και το νόμισμα που κυκλοφορεί είναι η τουρκική λίρα, ενώ το νερό και το ηλεκτρικό ρεύμα έρχονται από τα τουρκικά δίκτυα. Όλα δείχνουν ότι η Τουρκία επιδιώκει να απορροφήσει, τελικά, αυτές τις περιοχές, αλλάζοντας τα σύνορα στην περιοχή, κάτι που ανταποκρίνεται στην αμφισβήτηση της Συνθήκης της Λωζάνης από τον Ερντογάν».

Οι εξελίξεις

Μια παρόμοια, δραματική ανατροπή δεν φαίνεται πιθανή χωρίς την ανοχή των ΗΠΑ ή της Ρωσίας, κατά προτίμηση και των δύο. Ωστόσο, οι εξελίξεις του τελευταίου δεκαπενθήμερου επεφύλασσαν δύο διαδοχικές ψυχρολουσίες για την Αγκυρα.

Η πρώτη ήρθε στις 14 Ιανουαρίου από τον Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος προειδοποίησε ότι δεν θα διατάξει «να καταστρέψει οικονομικά» την Τουρκία αν επιχειρήσει να εξοντώσει τους Κούρδους μαχητές, βασικό

σημείο που δίνει στους Αφροαμερικανούς ψηφοφόρους υπογράμμισε η Χάρρις, επιλέγοντας το ιστορικό αφροαμερικανικό Πανεπιστήμιο Χάουαρντ στην Ουάσινγκτον για την πρώτη της επίσημη ομιλία ως υποψήφιας για το χρίσμα. Στο μεταξύ, δυναμική εμφάνιση

στην προεκλογική σκηνή πραγματοποιήσε η γεροισιαστής της Μασαχουσέτης Ελιζαμπεθ Ουόρεν, που έχει γίνει επανειλημμένα στόχος περιφρονητικών σχολίων από τον πρόεδρο Τραμπ.

Η Ουόρεν, την οποία ο Τραμπ αποκαλεί συνήθως «Ποκαχόντας»,

κοροϊδεύοντας τους ισχυρισμούς της ότι έλκει μέρος της καταγωγής της από τους Ινδιάνους της Αμερικής, υπήρξε καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Χάρβαρντ και έχει διακριθεί στη Γεουσία ως άξια συνεχίστρια της προδευτικής παράδοσης της οικογένειας Κέ-

Οι τουρκικές επιδιώξεις

Ο Ταγίπ Ερντογάν δήλωσε ότι τα στρατεύματά του θα δημιουργήσουν «ζώνη ασφαλείας» πλάτους 32 χιλιομέτρων στη βόρεια Συρία και ότι έχει εξασφαλίσει τη συναίνεση του Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος ανακοίνωσε ότι θα αποσύρει τα αμερικανικά στρατεύματα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πρόωροι αποδείχθηκαν οι πανηγυρισμοί της Αγκυρας για την απόφαση Τραμπ περί απόσυρσης των αμερικανικών δυνάμεων.

αιμοδοτή του αγώνα εναντίον του Ισλαμικού Κράτους. Είναι αλήθεια ότι η εικόνα πολιτικού φρενοκομείου που εκπέμπει η κυβέρνηση Τραμπ, με τις αλλεπάλληλες αλλαγές πολιτικές και τις αλληλοσυγκρουόμενες επιλογές των διάφορων κέντρων εξουσίας, δεν επιτρέπει καμία ασφαλή πρόβλεψη. Εξίσου είναι γεγονός, όμως, ότι μέχρι στιγμής ούτε

ένας Αμερικανός στρατιώτης δεν έχει φύγει από τη Συρία. Την ίδια στιγμή, η στρατηγική σημασία πόλη Μανμπιτζ, την οποία εφοβηλικά η Τουρκία, εξακολουθεί να βρίσκεται υπό τον έλεγχο των Κούρδων, ενώ στα περίχωρά της βρίσκονται στρατιώτες του Ασαντ και της Ρωσίας, εμποδίζοντας τουρκική επίθεση.

Με την Αμερική να μην του δίνει, προσώρας, το πράσινο φως, ο Ερντογάν κατέφυγε στη Ρωσία. Η ρωσική εφημερίδα Kommersant ανέφερε ότι στόχος του Τούρκου προέδρου ήταν μια κινική συναλλαγή: να επιτρέψει η Τουρκία στον Ασαντ να αλώσει τον τελευταίο θύλακα αντικαθεστωτικών (κατά βάση, της Αλ Κάιντα) στο Ιντλίμπ, με αντάλλαγμα την ανοχή της Ρωσίας στην εκστρατεία εναντίον των Κούρδων.

Ωστόσο, η συνάντησή του με τον Βλαντιμίρ Πούτιν στο Κρεμλίνο, την περασμένη Τετάρτη, του επεφύλασσε μια δεύτερη, ακόμη περισσότερο οδυνηρή, ψυχρολουσία. Ο Ρώσος ηγέτης δεν αναφέρθηκε καν στην αξίωση που είχε γείρει ο επικεφαλής του «ζώνης ασφαλείας» κατά την κοινή συνέντευξη Τύπου των δύο ανδρών. Αντίθετα, κατέστησε σαφές ότι η Ρωσία ριχνει το βάρος της υπέρ μιας συνδιαλλαγής μεταξύ Ασαντ και Κούρδων. Οι σχετικές συνομιλίες έχουν ήδη ξεκινήσει και οι Κούρδοι έχουν καταθέσει κείμενο δέκα σημείων που προβλέπει έλεγχο των συνόρων με την Τουρκία από τον στρατό του Ασαντ, ενσωμάτωση των δυνάμεών τους στον συριακό στρατό και διατήρηση της προχωρημένης αυτοδιοίκησης των περιοχών τους.

Παράλληλα, ο πρόεδρος Πούτιν εξέφρασε, ευγενικά μιν, πλιν σαφέστατα, τη δυσφορία του για τη δράση των τζιχαντιστών στο Ιντλίμπ, αφήνοντας να εννοηθεί ότι δεν αποκλείεται να αναλάβει σύντομα δράση ο συριακός στρατός για να ξεκαθαρίσει την κατάσταση, αν η Τουρκία δεν διώξει την Αλ Κάιντα (που μετονομάστηκε Αλ Νούσρα και ύστερα Χαχιάτ Ταχρίρ Αλ Σαμ).

Σε κάθε περίπτωση, ο Ερντογάν είναι υποχρεωμένος να διαπραγματευτεί από πιο αδύναμες θέσεις: ο Ασαντ έχει κερδίσει πλέον τον εμφύλιο πόλεμο και σύντομα θα αναγνωριστεί από τον Αραβικό Σύνδεσμο, ενώ ο Πούτιν έχει τον πρώτο και τελευταίο λόγο για την πολιτική λύση του Συριακού, είτε το θέλει η Αγκυρα είτε όχι.

Βυθισμένη στο χάος η Βενεζουέλα

Δύο πρόεδροι, δεκάδες νεκροί και τραυματίες και ακραία πόλωση

Βίαιες αντικυβερνητικές διαδηλώσεις με νεκρούς και τραυματίες, δύο πρόεδροι, βαθιά πόλωση ανάμεσα στους υποστηρικτές του προέδρου της Βενεζουέλας, Νικολάσ Μαδούρο, ο οποίος ορκίστηκε εκ νέου πριν από λίγες ημέρες παρά την κοινή πεποίθηση πως οι περυσινές προεδρικές εκλογές σημαδεύτηκαν από παρατυπίες και νοθεία, και στον νεαρό αυτόκλητο μεταβατικό ηγέτη της χώρας, Χουάν Γκουαϊντό, ο οποίος προσφέρει αμνηστία στον Μαδούρο εάν εγκαταλείψει την εξουσία. Αυτή είναι η εικόνα που παρουσιάζει η Βενεζουέλα στην κρισιμότερη ίσως στιγμή της πρόσφατης ιστορίας της, που θα μπορούσε να την οδηγήσει είτε σε μια ειρηνική πορεία εκδημοκρατισμού είτε σε μια αιματηρή καταστολή της εξέγερσης κατά του Μαδούρο, ακόμη και έναν εμφύλιο.

Η κατάσταση στη Βενεζουέλα έχει διχάσει τη διεθνή κοινότητα, ανάμεσα σε αυτούς που αναγνωρίζουν τον ηγέτη της αντιπολίτευσης κι εκείνους που απευχόνται την αμερικανική ανάμειξη στην περιοχή και, εμμέσως ή άμεσα, συντάσσονται με τον Μαδούρο. Στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνονται χώρες όπως η Ρωσία, η Κίνα, η Τουρκία, η Συρία και το Ιράν, για ευνόητους λόγους. Αντίθετα, στην πρώτη ομάδα πρωτοστάτησαν οι ΗΠΑ, προφανώς σε συνεννόηση με τον Γκουαϊντό, ενώ αποστάσεις από τη σπουδή της Ουάσινγκτον εμφανίζεται προς το πα-

ρόν να τηρεί η Ε.Ε., που προκρίνει την έναρξη μιας ειρηνικής δημοκρατικής διαδικασίας μέσω της προκήρυξης νέων εκλογών, χωρίς όμως να αναγνωρίζει ευθέως τον ηγέτη της αντιπολίτευσης ως μεταβατικό πρόεδρο. Σε ένα πρώτο βήμα διπλωματικού Brexit από την υπόλοιπη Ευρώπη, το Λονδίνο, αντίθετα, διεμήνυσε ότι θεωρεί τον Γκουαϊντό νόμιμο ηγέτη της Βενεζουέλας. Πιο προσεκτικό το Βερολίνο είπε ότι θα προχωρήσει σε ανάλογη πρωτοβουλία, εάν δεν προκρυχθούν άμεσα ελεύθερες, δημοκρατικές εκλογές.

Προειδοποίηση

Την Πέμπτη, ο υπουργός Άμυνας προειδοποίησε ότι η χώρα θα μπορούσε να βυθιστεί σε έναν παρατεταμένο εμφύλιο εξαιτίας του «εγκληματικού σχεδίου» των ΗΠΑ. Σε απευθείας τηλεοπτική μετάδοση, ο Βλαντιμίρ Παντρίνο κατηγορήσει τον Γκουαϊντό, την Ουάσινγκτον και τους περιφερειακούς συμμάχους της, όπως η Βραζιλία, ότι εξαπέλυσαν συντονισμένη απόπειρα πραξικοπήματος εναντίον του Μαδούρο, διακινδυνεύοντας να ρίξουν στο χάος και στην αναρχία τη Βενεζουέλα.

Πόσο πιθανή αλλά και σοφή θα ήταν μια αμερικανική επέμβαση συζητείται εδώ και μερικές εβδομάδες στις μεγάλες πρωτεύουσες της Δύσης και στον διεθνή Τύπο. Οι περισσότεροι αναλυτές συμφωνούν πως μια

Το κατά πόσον είναι πιθανή μια αμερικανική επέμβαση στη διχασμένη Βενεζουέλα συζητείται εδώ και μερικές εβδομάδες στις μεγάλες πρωτεύουσες της Δύσης και στον διεθνή Τύπο.

Διχασμένη η διεθνής κοινότητα – Την έναρξη μιας ειρηνικής δημοκρατικής διαδικασίας προκρίνει η Ε.Ε. μέσω προκήρυξης εκλογών, χωρίς όμως να αναγνωρίζει τον Γκουαϊντό ως μεταβατικό πρόεδρο.

τέτοια απόφαση θα ήταν καταστροφική και αναποτελεσματική, αφού δεν θα προκαλούσε τις μεταρρυθμίσεις που τόσο έχει ανάγκη η Βενεζουέλα.

Η οικονομική κρίση που μαστίζει τη χώρα από το 2013 δεν δείχνει σημάδια υποχώρησης, και μάλιστα έχει οξυνθεί τους τελευταίους μήνες. Οι ελλείψεις τροφίμων και φαρμάκων, βασικών αγαθών, ο υπερπληθω-

σμός που σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΔΝΤ αναμένεται φέτος να φτάσει το 10% και η μαζική μετανάστευση των δοκιμαζόμενων κατοίκων στις γειτονικές χώρες (τρία εκατομμύρια έχουν ήδη εγκαταλείψει τη Βενεζουέλα και φέτος ο αριθμός αυτός θα μπορούσε να αυξηθεί κατά πέντε εκατομμύρια) είναι μερικά από τα συμπτώματα και αποτελέσματα της κρίσης.

Εξίσου ατελέσφορη θα ήταν η λύση νέων κυρώσεων εις βάρος της χώρας από τις ΗΠΑ, αφού τα θύματα αυτού του μέτρου θα ήταν οι απλοί πολίτες και όχι το καθεστώς Μαδούρο. Πάντως, το φωτογενές πρόσωπο του 35χρονου Γκουαϊντό μοιάζει να συσπειρώνει για πρώτη φορά την αντιπολίτευση στη χώρα, που ήταν πολυδιασπασμένη αφού τα εργατικά στρώματα, γαλουχημένα με τις αρχές του σοσιαλισμού, παρουσίαζαν μεν σημάδια κόπωσης από την πολιτική του καθεστώτος, αλλά δυσπιστούσαν και απέναντι στην αντιπολίτευση.

Δεν είναι τυχαίο ότι η αντιπολίτευση επανέφερε στο προσκήνιο τον Σιμόν Μπολιβάρ, ηγέτη των κινημάτων ανεξαρτησίας στη Λατινική Αμερική τον 19ο αιώνα, ως ενοποιητικό στοιχείο. Κατά την ορκωμοσία του ο Γκουαϊντό κρατούσε το σύνταγμα της χώρας, διακοσμημένο με τη φυσιογνωμία του απελευθερωτή των Άνδεων από την ισπανική αυτοκρατορία, για να αποδείξει ότι δεν είναι ο εκλεκτός των ΗΠΑ αλλά ένας γνήσιος πατριώτης. Σχετικά άπειρος πολιτικά, αλλά πάγιος ακτιβιστής της αντιπολίτευσης, διατείνεται ότι έχει σημάδια από πλαστικές σφαίρες στον λαιμό του – παράσημο από τις αντικυβερνητικές διαδηλώσεις του 2017. Από μόνο του το θάρρος του να αφηγήσει τον κίνδυνο φυλάκισης, βασανιστηρίων, ακόμη και εξορίας του και να αμφισβητήσει ανοιχτά τον Μαδούρο, αποτελεί ικανό λόγο για τους πολίτες της χώρας να συσπειρωθούν γύρω του.

Ξ.Κ.

Στηρίζει Μαδούρο ο στρατός

«Κλειδί» για να εκπληρωθούν οι προσδοκίες για μια «Ανοιξη στο Καράκας» είναι η εγκατάλειψη του Μαδούρο από τον στρατό της χώρας. Προς το παρόν όμως οι ένοπλες δυνάμεις, ειδικά στα υψηλόβαθμα κλιμάκια, που έχουν ευεργετηθεί από τον πρόεδρο της χώρας, δεν μοιάζουν διατεθειμένες να αποσύρουν την υποστήριξη τους. Η μικρή έκτασης στάση από μικρή ομάδα μεσαίων στελεχών της εθνοφρουράς τη Δευτέρα το πρωί πυροδότησε ελπίδες για μια γενικευμένη εξέγερση του στρατού κατά του Μαδούρο, αλλά το επεισόδιο εφρούσκιωσε γρήγορα. Ο πρόεδρος της Βενεζουέλας εργάστηκε άλωστο σκληρά για να διατηρήσει την υποστήριξη του στρατού, γνωρίζοντας πόσο κρίσιμος είναι ο ρόλος του. Εκεί αναθάρσε επιτελικά πόστα στην κυβέρνησή του και στην κρατική πετρελαϊκή εταιρεία σε αξιωματικούς, ενώ έχει προσφέρει ανθρωπιστικά συμβόλαια εκμετάλλευσης πετρελαιοπηγών σε επιχειρήσεις που συνδέονται με τον στρατό. Επιπλέον, οι Αρχές καταδιώκουν όσα μέλη των ενόπλων δυνάμεων θεωρούνται ότι υπονομεύουν την κυβέρνηση, με αποτέλεσμα οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων να καταγγέλλουν βεβαιωμένα βάρβαρα αντιφρονούντων και κατατρομοκράτηση των συγγενών τους. Τέλος, ακόμη ένας παράγων που ενθαρρύνει τον στρατό να παραμείνει αδρανής είναι η τραυματική ιστορική κληρονομιά των αλληπάλλων δικτατοριών στη Λατ. Αμερική.

ΠΡΩΤΗ ΠΙΑΣΑ

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΤΙΤΑΝΩΝ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ή ΑΘΛΗΤΙΚΑ;
ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:00 - 10:00

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΓΙΔΗΣ

LISTEN LIVE
24sports.com.cy

Το μέλλον ανήκει στον Τσιτσιπά

Ο νεαρός Έλληνας πρωταθλητής έδειξε ότι είναι το next big thing του παγκόσμιου τένις

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΚΗ

Ο νεαρός Έλληνας τενίστας Στέφανος Τσιτσιπάς με την εντυπωσιακή παρουσία του μέχρι τα ημιτελικά, στο Αυστραλιανό Όπεν, όπου και αποκλείστηκε από τον «θρύλο» Ράφαελ Ναδάλ, αποτέλεσε το πρόσωπο της εβδομάδας στο παγκόσμιο αθλητικό στερέωμα. Πολλοί πλέον πιστεύουν ότι ο Έλληνας πρωταθλητής είναι το next big thing του παγκόσμιου τένις. Ο μικρός διαθέτει σπάνιο ταλέντο και μεγάλες αρετές για να φτάσει στην κορυφή. Έγινε ο πρώτος Έλληνας που έπαιξε σε ημιτελικό Grand Slam και στόχος του είναι να κατακτήσει μέσα στο 2019 ένα μεγάλο τουρνουά. Οι ειδικοί του αθλήματος είναι πεπεισμένοι πως το μέλλον ανήκει στο «καμογελαστό παιδί από την Ελλάδα».

Παίζει συναρπαστικό τένις και απολαμβάνει το παιχνίδι του. Ο 20χρονος

Στο Αυστραλιανό Όπεν επιβεβαίωσε με εμφαντικό τρόπο ότι είναι ένας ολοκληρωμένος παίκτης, που νιώθει εξίσου άνετα σε όλες τις επιφάνειες.

Έλληνας τενίστας διαθέτει μια πολύ ευχάριστη εμφάνιση και το φυσικό χάρισμα που τον κάνει αγαπητό και ιδιαίτερα συμπαθή σε όλους. Είναι ένας πολύ ταλαντούχος επαγγελματίας παίκτης του τένις που παραμένει αυθόρμητος, χαμογελαστός, ευαίσθητος, ανοικτός στον κόσμο. Διαθέτει όλα τα προσόντα για να γίνει το πρότυπο όλων των παιδιών που ασχολούνται με το τένις αλλά και με τον αθλητισμό γενικότερα. Είναι γεμάτος αυτοπεποίθηση, ξέρει τι μπορεί να κάνει και δουλεύει μεθοδικά για να φτάσει στην κορυφή. Είναι γεμάτος θετική ενέργεια και αισιοδοξία.

Στην ελίτ

Οι νίκες του στο Αυστραλιανό Όπεν τον ανέβασαν στην 12η θέση της παγκόσμιας κατάταξης. Όνειρό του είναι να καταφέρει σύντομα να μπει στην ελίτ των πρώτων οκτώ. Τα χρηματικά έπαθλα από την αγωνιστική του δραστηριότητα το 2018 έφτασαν τα 2.519.614 δολάρια – το 86% των έως σήμερα αποδοχών του, ενώ ο λογαριασμός του πιστώθηκε με 900.000 δολάρια για την πορεία του στο Τουρνουά της Αυστραλίας.

Στο Αυστραλιανό Όπεν επιβεβαίωσε με εμφαντικό τρόπο ότι είναι ένας ολοκληρωμένος παίκτης, που νιώθει εξίσου άνετα σε όλες τις επιφάνειες. Επιβε-

Ο Στέφανος Τσιτσιπάς παίζει συναρπαστικό τένις και απολαμβάνει το παιχνίδι του, ενώ διαθέτει μια πολύ ευχάριστη εμφάνιση και το φυσικό χάρισμα που τον κάνει αγαπητό και ιδιαίτερα συμπαθή σε όλους.

«Θέλω να γράψω ιστορία»

Σε συνέντευξη που παραχώρησε πρόσφατα στο Eurosport, ο Στέφανος Τσιτσιπάς ανέφερε ότι ο επόμενος στόχος του είναι να κερδίσει ένα Grand Slam. Αναφορικά με τη σχέση της Ελλάδας με το τένις, πρόσθεσε: «Πρόερχομαι από μία χώρα που δεν έχει παράδοση στο τένις, ούτε κορυφαίους τενίστες στο παρελθόν. Αισθάνομαι ιδιαίτερα υπερήφανος που εκπροσωπώ τη χώρα μου και θέλω να γράψω ιστορία και να αυξήσω τη δημοτικότητα του αθλήματος στην πατρίδα μου». Όσο για το ξεκίνημά του, ανέφερε: «Στην αρχή τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα. Δεν είχα καμία βοήθεια από την ομοσπονδία. Έπρεπε να ταξιδεύω με δικά μου έξοδα, να έχω τους δικούς μου προπονητές. Δεν ήταν καθόλου εύκολο. Τώρα όμως είμαι σε μια περίοδο της ζωής μου που τα πράγματα αλλάζουν και δεν χρειάζομαι καμία ομοσπονδία να με στηρίζει. Έχω την Ακαδημία τένις του Μουράτογλου που με στηρίζει πολύ». Σε ερώτηση για τους γονείς του, ο Στέφανος Τσιτσιπάς είπε: «Η μητέρα μου έχει τη δική της νοοτροπία και κουλτούρα, την οποία μου εμφύσησε. Ο πατέρας μου με έκανε πιο σοφό. Μου έδωσε γνώση για να γίνω πιο δυνατός πνευματικά και να κάνω τα πράγματα σωστά. Αυτοί οι δύο άνθρωποι με τις διαφορετικές κουλτούρες με βοήθησαν πολύ να μεγαλώσω με ισορροπία θα έλεγα».

βαίωσε ότι έχει και την ψυχολογία του πρωταθλητή - νικητή, το χάρισμα να κλείνει τα αφτιά στον θόρυβο και να εστιάζει μόνο στον επόμενο πόντο, όσο σημαντικός και αν είναι αυτός. Διαθέτει την ικανότητα να ανεβάζει το επίπεδο του παιχνιδιού του στους κρίσιμους πόντους και να επιδεικνύει ψυχραιμία και τόλμη όταν κορυφώνεται το διακύβευμα, της προσπάθειάς του. Δείχνει και είναι ένας πολύ ευαίσθητος νέος, αλλά όταν αγωνίζεται βγάζει την

ψυχραιμία ενός ψυχρού εκτελεστή, όπως ο καλύτερος τενίστας, Ρότζερ Φέντερερ.

Κανάλι στο YouTube!

Το νέο λαμπρό αστέρι στο παγκόσμιο αθλητικό στερέωμα, άρχισε να κάνει βίντεο τένις και άνοιξε το δικό του κανάλι στο YouTube. Όπως δήλωσε, είναι κάτι που τον βοηθά να χαλαρώνει: «Δημιουργώ μόνος μου τα βίντεο. Τελευταία έχω πάθος για τη

βιντεοσκόπηση. Ψάχνω να βρω την ιδανική κάμερα που να ταιριάζει με το ταξιδιωτικό μου vlog. Μου αρέσει πολύ και η φωτογραφία. Έχω πάθος για δημιουργία.

Όταν χάνω την αισιοδοξία μου, κάνω αυτά τα βίντεο. Τότε συνειδητοποιώ ότι το τένις δεν είναι το πιο σημαντικό πράγμα στον κόσμο, ότι όλοι έχουμε κάτι αλλά ταλέντα, τα οποία δεν πρέπει να αφήνουμε... Με αυτόν τον τρόπο χαλαρώνω».

Μετά τη νίκη του επί του Φέντερερ, ο αριθμός των συνδρομητών του καναλιού του έχει διπλασιαστεί και αυξάνεται με απίστευτους ρυθμούς καθημερινά. «Ναι, αυτή η νίκη άλλαξε την εικόνα μου για τον κόσμο. Ήταν πολύ σημαντική για την καριέρα μου. Ποτέ δεν θα την ξεχάσω, ακόμη και την ημέρα του αγώνα. Αλλά πιο σημαντικό είναι ότι μένω αυτό που είμαι, ότι δεν σκέφτομαι πάρα πολύ για τον εαυτό μου».

Του αρέσει να ταξιδεύει

Στα μικρά διαστήματα που δεν έχει αγωνιστικές υποχρεώσεις του αρέσει πολύ να ταξιδεύει. «Είναι κάτι που πάντα ήθελα να κάνω και το τένις μου το επέτρεψε. Βέβαια θα ήθελα να ταξιδέψω σε μέρη που δεν υπάρχουν τουρνουά τένις. Ελπίζω κάποια μέρα να τα καταφέρω. Γιατί όχι!».

ΑΠΟΨΕΙΣ

Κάρτα... παράγοντα

Του ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΖΑΒΟΥ

Να ήταν μόνο ο κόπος της δικαιοσύνης, ο χρηματοπιστωτικός, των ΜΜΕ, ο πολιτικός... όποια πέτρα και αν σηκώσεις, κάτω ακριβώς θα εντοπίσεις μούχλα, λάσπη και μαυρίλα. Και αν για τους πιο πάνω τομείς, μοιάζει να έχει κάποια λογική, αφού πρόκειται για θέσεις ή εξουσίες που ενισχύουν το άτομο ή άτομα που προσπαθούν να εκμεταλλευτούν... για τον αθλητισμό, τι μπορεί κανείς να πει; Και δεν αναφερόμαστε στο επαγγελματικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου που προ πολλού έχει εισέλθει στον χώρο της μπιζνας, αλλά για κάθε λογής τμήματα απ' όλα τ' αθλήματα.

Τα τελευταία χρόνια άτομα που δεν τους λες και νομοταγείς, που κινούνται κυρίως στους υπόνομους της κοινωνίας έχουν καταφέρει να ελέγξουν ακόμη και αθλήματα που δεν τα λες και εμπορικά.

Για ξέπλυμα χρήματος κυρίως και για στοιχηματικούς λόγους δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον να ασχοληθούν με το βόλεϊ, το μπάσκετ και ό,τι τέλος πάντων προσφέρεται για να ικανοποιήσουν τα «επιχειρηματικά» τους πλάνα.

Ο αθλητισμός, η πανανθρώπινη αξία που επινόησε ο ίδιος ο άνθρωπος για να εκφράσει τις αρετές που πρέπει κανείς να διαθέτει, έχει στην Κύπρο, προ πολλού πέσει στα χέρια των ανθρώπων που καμία σχέση δεν έχουν μ' όλα αυτά.

Καλά, καλά βλέπουμε μεγάλα σωματεία με μεγάλη προσφορά στον τόπο μας να διοικούνται από άτομα που έχουν ως προφίλ στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης όπλα, ναρκωτικά, μαφία και πάει λέγοντας.

Είναι καιρός πια, οι κυβερνώντες να σκύψουν πάνω από το πρόβλημα και να σκεφτούν, γιατί όχι τρόπους που θα αποτρέψουν τον όποιο «καλοθελητή» να εισέρχεται στον χώρο του αθλητισμού.

Αφού σκέφτηκαν και εφάρμοσαν την «κάρτα οπαδού», καλό θα ήταν σιγά, σιγά να επινοήσουν τα κατάλληλα νομικά μέτρα που δεν θα αποτελούν προσοδοφόρο έδαφος για όλους αυτούς. Ας ξεκινήσουν από το «πόθεν έσχες» μέχρι και τη φορολογική δήλωση του καθενός όπως επίσης και τα οικονομικά των διάφορων αθλητικών τμημάτων. Και τον σωματείων

Κακά τα ψέματα, κακοί οπαδοί υπάρχουν, ακόμα χειρότεροι είναι πολλοί από τους παράγοντες. Γιατί όχι και «κάρτα παράγοντα»;

Για το καλό μου

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΝ

Με αφορμή το ολοένα και αυξανόμενο πρόβλημα της αποχής των κύπριων φιλάθλων από τα γήπεδα, έχουν αναδειχθεί σε μεγάλο βαθμό αιτίες και κατ' επείγουσα τα προβλήματα τα οποία απομακρύνουν τον κόσμο και πέραν από το θέμα της κάρτας φιλάθλου. Θέματα όπως το χαμηλό ποσοστό αξιοπιστίας του κύπριου φιλάθλου για το κυπριακό ποδόσφαιρο, οι κτυπητές αδυναμίες της διαίτησας, η ανομοιομορφία πολλές φορές και κάποτε... παράλογη αθλητική δικαιοσύνη, οι συνθήκες (κάποτε απαράκλητες) που επικρατούν σε κάποια γήπεδα, το οικονομικό σε σχέση με τις τιμές εισιτηρίων, οι μέρες και ώρες διεξαγωγής κάποιων αγώνων και πολλά άλλα.

Αρχικά και προ εποχής κάρτας φιλάθλου, όλα τα πιο πάνω αναδεικνύονταν περισσότερο σε επίπεδο φιλάθλων και κυρίως σε έρευνες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά καιρούς. Πλέον και ειδικά κατά τη φετινή αγωνιστική περίοδο, όλα αυτά έχουν πάρει επίσημη μορφή, με τοποθετήσεις αρμοδίων – παράγοντων, συμπεριλήφθηκαν σε επιστολές προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και γενικότερα προκύπτει το αίτημα και την ίδια ώρα η αναγκαιότητα βελτίωσης σε πολλούς τομείς που έχουν να κάνουν με το κυπριακό ποδόσφαιρο.

Τα περισσότερα, βέβαια, από τα κακώς έχοντα του ποδοσφαίρου, αλλάζουν με τη βούληση, τη θέληση και την προσπάθεια των ανθρώπων του χώρου. Πιο απλά, αν οι κύπριοι ποδοσφαιρικοί παράγοντες θελήσουν, μακριά από σωματειακά συμφέροντα, να ασχοληθούν με θέματα δομής και οργάνωσης του ποδοσφαίρου, με θέματα διαίτησας, αθλητικών νόμων και πολλών άλλων, τότε υπάρχει ελπίδα. Θέματα και προβλήματα τα οποία χρονιάζουν, ποτέ, ωστόσο, και κανείς μέχρι τώρα δεν θέλησε να ασχοληθεί πραγματικά και σε βάθος, παρά μόνο επιφανειακά και όταν το σωματειακό συμφέρον το απαιτεί, προκύπτει η εξαγγελία και η αποφασιστικότητα (στα λόγια) για αλλαγές και καθαρισμό.

Είναι γι' αυτό, που κανείς από τους υποστηρικτές του πρωταθλήματος των δεκαετησάρων ή των δεκαετιών ομάδων, δεν μπορεί να πείσει για την ορθότητα ενός τέτοιου αιτήματος και κυρίως για την ειλικρινή πρόθεση.

Γιατί αποδεικνύεται, για πολλοστή φορά, πως πραγματικά θέληση για αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων δεν υπάρχει, παρά μόνο προσπάθεια πρόσκαιρης εκμετάλλευσης κάποιων αλλαγών, αναλόγως κάθε φορά του πώς συμφέρει και βολεύει κάποιους. Πάντα βέβαια για το καλό του κυπριακού ποδοσφαίρου...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Αύξηση ομάδων

Τον περασμένο Αύγουστο, ο πρόεδρος της ΚΟΠ έβαλε φρένο (προσωρινά) στο αίτημα για αύξηση των ομάδων της πρώτης κατηγορίας. Το θέμα δεν έκλεισε τότε οριστικά και ηλιθιάζοντας στο τέλος της φετινής περιόδου επανέρχεται και δυναμικά μάλιστα. Ποια θα είναι τώρα η θέση του προέδρου Γιώργου Κούμα. Πριν από τέσσερις περίπου μήνες, ο πρόεδρος της ΚΟΠ είχε επικαλεστεί θέμα αξιοπιστίας, στο ενδεχόμενο να αλλάξει ο τρόπος διεξαγωγής του πρωταθλήματος, τον οποίο τα ίδια τα σωματεία είχαν πρόσφατα τότε αποφασίσει. Εξακολουθεί να έχει την ίδια άποψη; Γιατί το εξαιρετικό πλάνο που αποφασίστηκε σε συνέλευση της ΚΟΠ το 2015, ολοκληρώνεται σε δύο χρόνια και προνοεί πρωτάθλημα δώδεκα ομάδων στην πρώτη κατηγορία μέχρι τον Μάιο του 2021.

* * * * *

Υπέγραψε, δεν υπέγραψε

Υπέγραψε, δεν υπέγραψε ένα είναι το σύγγραφο, από παλιά, τα τελευταία χρόνια ακόμη περισσότερο ο ΑΠΟΕΛ μοιάζει με μπαμπούλα για την ΑΕΛ, αφού κάθε σχεδόν σεζόν, παίκτης της συνδέονται υπό τη μορφή φήμης με τους γαλαζοκίτρινους της Λευκωσίας. Σε κάποιες περιπτώσεις οι φήμες επαληθεύτηκαν (βλέπε Λούκας, Ρόμο) σε κάποιες άλλες όχι (Μοντέιρο, Ουόν). Για τον Λαφράνς... ο χρόνος θα το δείξει.

* * * * *

Ανόρθωση και ευθύνες

Σαφώς και δεν είναι άμοιροι ευθυνών ο πρόεδρος της Ανόρθωσης. Είχε και έχει ο Ανδρέας Παντελής, μαζί με τους συνεργάτες του, καθοριστικό ρόλο στη λήψη σημαντικών αποφάσεων. Γι' αυτό και φυσιολογική σε μεγάλο βαθμό η κριτική και σε βάρος του. Άλλο κριτική ωστόσο και άλλο μηδενισμός. Γιατί όσο βαρύνει η ευθύνη τον πρόεδρο για τις αποφάσεις και τα «ανοίγματα» του περασμένου καλοκαιριού, άλλο τόσο τον πιστώνουν πριν από μερικούς μήνες οι φίλοι της Ανόρθωσης, για την ανανέωση του συμβολαίου του Ρόνι Λέβι, την παραμονή Ντούρις, τον ερχομό του Λαβόρδε και πάει λέγοντας. Και κάτι ακόμη. Είναι πολύ πιο εύκολο να αποχωρήσει ένας πρόεδρος από το να έρθει κάποιος άλλος, αν δεν είναι εξασφαλισμένη η διάδοχη κατάσταση. Και στην Ανόρθωση γνωρίζουν καλά από τέτοιες καταστάσεις...

Σημαντική αύξηση

Οι πληροφορίες είναι επιβεβαιωμένες. Η ΑΕΛ έχει καταθέσει πρόταση στο Λαφράνς που περιλαμβάνει σημαντική αύξηση των αποδοχών του. Ο παίκτης δεν συναίνει, αφού μάλλον ψάχνει κάτι καλύτερο. Εξ όσων γνωρίζουμε περισσότερα λειψά απ' ό,τι δίνει η ΑΕΛ μόνο ο ΑΠΟΕΛ μπορεί να δώσει ή ακόμη και ο Απόλλωνας. Ο ίδιος πάντως επιμένει ότι δεν έχει υπογράψει πουθενά. Οι δικές μας πληροφορίες επιβεβαιώνουν τη στάση του παίκτη.

* * * * *

ΑΕΛίστικη «κατάρτα»

Όταν κάνουμε λόγο για DNA κάποιων συλλόγων, αναφερόμαστε συνήθως σε κάποια πράγματα που είναι liés και τα βλέπεις σε επανληψη και έγιναν τόσες φορές που απλώς κάθεται και περιμένεις τότε θα προκύψουν. Ομοίως και στην ΑΕΛ με το κεφάλαιο Λαφράνς. Είναι στη μοίρα του συλλόγου να προκύπτει μια φήμη, αρχικά στα γαλαζοκίτρι-

να» στέκια, μετά να διαδίδεται και να γινανώνεται και στο τέλος να εξελίσσεται σε μέγιστο ζήτημα που επηρεάζει τον σύλλογο. Βέβαια όλο αυτό προκύπτει από την άρνηση του παίκτη να υπογράψει νέο συμβόλαιο, ενώ βρίσκεται στους έξι μήνες πριν αυτό λήξει και δικαιούται να διαπραγματευτεί με όποια ομάδα θέλει. Αφού αποφάσισαν στην ΑΕΛ να τον έχουν κανονικά στην ομάδα μέχρι το καλοκαίρι, καλό είναι και ο κόμπος να μην τον «κάψει» με τις αντιδράσεις του, αφού στο τέλος της ημέρας αυτό είναι το συμφέρον της ΑΕΛ. Πάντως, από το περασμένο καλοκαίρι, ο Αϊτινός προς εξωτερικό μεριά το είχε στραμμένο το μυαλό του. Θα δείξει ο χρόνος τι τελικά θα συμβεί.

* * * * *

Θα μας σώσει το CAS;

Το μάθαμε από την περιβόητη υπόθεση Βάλνερ το CAS, ανώτατη δικαστική αρχή του αθλητισμού, αλλά συχνά πυκνά επανέρχεται στη ζωή μας μέσω από διά-

φορες υποθέσεις. Πιο πρόσφατη αυτή της ένστασης της ΑΕΚ στον αγώνα με την Πάφο και τις σκέψεις των παφίων να πάνε εκεί για δικαιοσύνη σε τριτοβάθμιο όργανο. Πάκα θα έχει πάντως να επικαλεστούν το όδικο της αφαίρεσης των έξι βαθμών και να κληθούν από την ΚΟΠ να εξηγήσουν το σκεπτικό με το οποίο την εισήγαγαν την ποινή αυτή. Θα γελάσει το σύμμαχ με το ποδόσφαιρό μας και την... αγνοητά του ή αν θέλετε θα μας πάρουν χαμπάρι. Πέραν όμως του γέλιου, υπάρχει και η ουσία που θέλει την κατάσταση μη ανατρέψιμη για την ομάδα της Πάφου και αν θα σωθεί θα πρέπει να καλύψει και αυτό το εις βάρος της κόντραπ.

* * * * *

Να τους κόψουν τον βήχα

Η πρόταση της Ανόρθωσης για τον τρόπο διεξαγωγής του πρωταθλήματος είναι με 16 ομάδες και δύο γύρους και να υποβιβάζονται τέσσερις ομάδες. «Τα πλείοφ έχουν κούραση. Με περισσότερους αγώνες θα αναβαθμιστούν περισσότερα γήπεδα και θα χρησιμοποιηθούν περισσότεροι Κύπριοι». Αυτή ήταν η δήλωση του προέδρου της Ανόρθωσης Ανδρέα Παντελή που ήταν καλεσμένος στην εκπομπή της Cytavision «Όρα για μπάλα», την περασμένη Δευτέρα το βράδυ. Καθόλου συμπτωματικός ο χρόνος που λέχθηκαν αυτά τα πράγματα, που κανονικά μόνο τον γέλιωτα έπρεπε να προκαλούν. Οι γνωστοί κύκλοι απεργάζονται αύξηση των ομάδων και ελπίζουν ότι θα τα καταφέρουν. Οι υγιείς παράγοντες και δη αυτοί των μεγάλων σωματείων, ας τους κόψουν τον βήχα.

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ. -2,50%	Χ.Α. 2,58%	Dow Jones 0,21%	Nasdaq 0,18%	Nikkei 0,52%	Dax 1,94%	FTSE 100 -0,23%	ΔΙΕΘΝΗ Παραμένουν οι διαφορές μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας Σελ. 9	Πετρέλαιο 3,36%	€/ \$ -0,37%
------------------	---------------	--------------------	-----------------	-----------------	--------------	--------------------	---	--------------------	-----------------

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Πιο υψηλοί οι στόχοι για τον τουρισμό μας

Σε επικαιροποίηση της μελέτης για την Εθνική Στρατηγική 2017-2030 για τον Τουρισμό, προχωρεί το Υπ. Τουρισμού. Στους βασικούς στόχους ήταν η προσέλευση 4,8 εκατ. επισκεπτών το χρόνο πριν από το 2030. Φαίνεται ότι η Κύπρος θα πιάσει τον στόχο αυτό πολύ πιο νωρίς. **Σελ. 5**

ΕΛΛΑΔΑ

Οι τράπεζες υπέρ σχεδίων μείωσης κόκκινων δανείων

Υπέρ της ύπαρξης πολλών λύσεων για μείωση των κόκκινων δανείων τάθηκαν οι Ελληνικές τραπεζικές και ο διοικητής της ΤτΕ, σε εκδήλωση της Ένωσης Τραπεζών. Ο πρόεδρος της Ένωσης Ν. Καραμούζης χαρακτήρισε καλοδεχούμενα τα πλάνα που ετοιμάζουν Υπ. Οικονομικών και ΤτΕ. **Σελ. 7**

ΔΙΕΘΝΗ

Το Brexit διώχνει μεγάλες τράπεζες από το Λονδίνο

Πέντε από τις μεγαλύτερες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη Βρετανία σκοπεύουν να μεταφέρουν 750 δισ. ευρώ στη Φρανκφούρτη λόγω της αβεβαιότητας για το Brexit. Η Deutsche Bank σχεδιάζει να αποσύρει τουλάχιστον 400 δισ. ευρώ και η JPMorgan 200 μέσα στην επόμενη διετία. **Σελ. 10**

Real Estate

Μεγάλες επενδύσεις σε επαγγελματικά ακίνητα

Σε επενδύσεις για την απόκτηση ακινήτων αξίας περίπου 500 εκατ. ευρώ προχώρησαν κατά τη διάρκεια του 2018 οι εισογμένες εταιρείες επένδυσης ακινήτων. Πρόκειται για ιστορικά υψηλό ποσό για τον κλάδο και σχεδόν διπλάσιο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσό που δαπανήθηκε το 2017. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	2,13%	-0,08%
Γερμανία	0,18%	-0,06%
Γαλλία	0,58%	-0,06%
Ιταλία	2,66%	-0,10%
Ισπανία	1,24%	-0,12%
Ιρλανδία	0,90%	-0,08%
Ελλάδα	4,10%	-0,08%
Ην. Βασιλείο	1,26%	-0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Βελτιώσεις στο Σχέδιο Πολιτογραφίσεων

Χάρης Γεωργιάδης: Είναι αξιόπιστο και συνάδει με τις εθνικές και ευρωπαϊκές νομοθεσίες

Σε νέες αλλαγές στο σχέδιο πολιτογραφίσεων θα προχωρήσει η κυβέρνηση μέσα στο 2019. Όπως δήλωσε στην «Κ» ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης το σχέδιο βρίσκεται υπό διαρκή παρακολούθηση και υπό διαρκή αξιολόγηση. Αναφερόμενος στην έκθεση της Κομισιόν ο κ. Γεωργιάδης τόνισε πως καταγράφονται πάντοτε με πολλή προσοχή οι απόψεις για οποιαδήποτε πτυχή πολιτικής αφορά την κυβέρνηση. Τόνισε, ωστόσο, ότι το Σχέδιο «τρέχει» εδώ και πέντε

χρόνια και έχει υποστεί ήδη πολλές διορθώσεις ώστε να εξυπηρετεί τις οικονομικές προτεραιότητες της χώρας, αλλά και να διαφυλαχθεί η αξιοπιστία του. «Δεν είναι στατικό και αμετάβλητο το Πρόγραμμα, θα υπάρξουν επόμενες και μεθεπόμενες διαφοροποιήσεις, οι οποίες ενδέχεται να λάβουν χώρα το 2019. Άλλες οι ανάγκες του 2014 και άλλες του 2019 που θα είναι η πέμπτη συνεχόμενη χρονιά ανάκαμψης της οικονομίας. Το Σχέδιο είναι ελεγχόμενο, περιορισμένο σε έκτα-

ση και συνεπώς με κανένα τρόπο δεν θεωρούμε πως προκύπτει ανασυχία είτε για την ασφάλεια και για την συμμόρφωση με τις νομοθεσίες, είτε σε εθνικό, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο», ανέφερε χαρακτηριστικά ο υπουργός. **Σελ. 3**

ση και συνεπώς με κανένα τρόπο δεν θεωρούμε πως προκύπτει ανασυχία είτε για την ασφάλεια και για την συμμόρφωση με τις νομοθεσίες, είτε σε εθνικό, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο», ανέφερε χαρακτηριστικά ο υπουργός. **Σελ. 3**

ση και συνεπώς με κανένα τρόπο δεν θεωρούμε πως προκύπτει ανασυχία είτε για την ασφάλεια και για την συμμόρφωση με τις νομοθεσίες, είτε σε εθνικό, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο», ανέφερε χαρακτηριστικά ο υπουργός. **Σελ. 3**

Η Boeing πέταξε το πρώτο... αυτοκίνητο

Η αμερικανική Boeing πραγματοποίησε την Τρίτη την πρώτη πτήση του ιπτάμενου αυτοκινήτου της. Το ιπτάμενο όχημα θα είναι πλήρως αυτόνομο, δηλαδή δεν θα το κατευθύνει άνθρωπος, θα κινείται με ηλεκτρικούς κινητήρες και θα έχει αυτονομία περίπου 50 μιλίων (80 χλμ.). Τα στελέχη της Boeing εμφανίζονται ενθουσιασμένα με την πρόοδο του σχεδίου, τονίζοντας ότι «σε έναν χρόνο φθάσαμε από τα σχέδια σε ένα λειτουργικό πρωτότυπο». **Σελ. 11**

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η Κομισιόν, τα διαβατήρια και εμείς

Διάβασα με αρκετή προσοχή την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το θέμα των σχεδίων παραχώρησης δικαιώματος παραμονής και ιθαγένειας. Η έκθεση αυτή κυκλοφόρησε την Τετάρτη και έκτοτε σχολιάζεται ποικιλοτρόπως. Είναι σημαντικό να περιγραφεί τι ακριβώς λέει και εισηγείται η έκθεση αυτή, αποφεύγοντας συναισθηματισμούς και εξάρσεις. Κάπως ανορθόδοξα να επιστημονικά εξαρχίσει την κατάληξη της έκθεσης. Η έκθεση, λοιπόν, δεν εισηγείται την κατάργηση των σχεδίων για παραμονή και διαβατήρια. Προτείνει τη δημιουργία μιας επιτροπής ειδικών, οι οποίοι θα φροντίσουν να υπάρχει καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των χωρών για τα σχέδια αυτά,

ώστε πληροφορίες και αποφάσεις ενός κράτους να είναι γνωστές και στα άλλα κράτη. Η ομάδα αυτή θα παρέχεται στην έκθεση προτάσεις για να περιοριστούν δυνητικοί κίνδυνοι όσον αφορά θέματα ασφάλειας, διακίνησης μαύρου χρήματος και φοροδιαφυγής μέσω των σχεδίων αυτών. Πώς παρουσιάζεται η Κύπρος στην έκθεση; Η χώρα μας είναι μία από τις τρεις χώρες που δίνουν υπηκοότητα έναντι χρημάτων. Οι άλλες δύο είναι η Μάλτα και η Βουλγαρία. Αυτό από μόνο του δεν είναι τιμητικό. Από την άλλη στην αποτίμηση για τα επιμέρους θέματα και την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων η κατάσταση στην Κύπρο περιγράφεται πιο θετικά ή εν πάση πε-

ραχώρηση υπηκοότητας και να στρέψει την προσοχή πάνω του. Το πιο πιθανόν είναι να διεκπεραιώσει αμφιβόλου νομιμότητας δραστηριότητες μέσω εταιρειών εγγεγραμμένων σε υπεράκτια κέντρα. Πάντως, η έκθεση δεν ασχολείται καθόλου με τις στρεβλώσεις που μπορούν να επιφέρουν στη δομή μιας μικρής οικονομίας τέτοια σχέδια, ούτε την επίδρασή τους πάνω σε ζητήματα κατανομής του εισοδήματος ή και άλλα κοινωνικά ζητήματα, όπως είναι η διαθεσιμότητα της στέγης για τον ντόπιο πληθυσμό. Τέτοια ζητήματα θα πρέπει να εξεταστούν και να αντιμετωπιστούν εντοπίως. Το σχέδιο για την παραχώρηση υπηκοότητας υπήρξε μία από τις λίγες πηγές

εξωτερικών επενδύσεων μετά την κατάρρευση του τραπεζικού τομέα και τη βαθιά ύφεση που ακολούθησε. Σήμερα, αν θεωρηθεί ότι η οικονομία βρίσκεται ακόμα και σε ευαισθητή φάση, η διατήρηση ενός τέτοιου σχεδίου, εκτός από το να λάβει υπόψη τις ευρωπαϊκές ανησυχίες, θα πρέπει να τύχει εξορθολογισμού ως προς την επίδρασή του στην κυπριακή οικονομία και κοινωνία. Κι αυτό για να γίνει θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γενικότερο συμφέροντα συγκεκριμένων ομάδων με ισχύ και επιρροή. Η έκθεση της Κομισιόν, από τη στιγμή που δεν εισηγείται κατάργηση αυτών των σχεδίων, αφήνει αυτό το περιθώριο.

Φορολογικές Πληροφορίες 2019 - Κύπρος

Ο Φορολογικός οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα μας www.pwc.com.cy/tax-facts-figures

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Η ώρα του προέδρου για την οικονομία

Η κυπριακή οικονομία διάγει μια φαινομενικά καλή περίοδο με ισχυρούς ρυθμούς ανάπτυξης και ραγδαίας μείωσης της ανεργίας. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας έχει σταθεροποιηθεί, οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες βρίσκονται εδώ και 6 χρόνια σε ραγδαία ανάπτυξη χάρη σε μεγάλο βαθμό και στις ενέργειες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ο τουρισμός πέτυχε το 2018 ρεκόρ αύξησης τουριστών, ενώ ο κατασκευαστικός τομέας αποτελεί ξανά ένα από τους κύριους μοχλούς ανάπτυξης, η οποία σε μεγάλο βαθμό τροφοδοτείται από ξένες επενδύσεις. Τα επιτεύγματα αυτά ο πρόεδρος της Δημοκρατίας τα χαρακτηρίζει θαύμα.

Ωστόσο ο Economist χαρακτηρίζει την Κύπρο καταφύγιο για ρωσικό χρήμα από τη δεκαετία του 1990, σημειώνοντας ότι τώρα οι αμερικανοί αξιωματούχοι εξετάζουν την περίπτωση με ανανεωμένο ενδιαφέρον, καθώς προσπαθούν να περιορίσουν την επιρροή της Ρωσίας στη Δύση.

Αναφέρεται επίσης στην επίσκεψη εργασίας του ο Μάρσαλ Μπίλινγκσλι στην Κύπρο τον περασμένο Μάιο, ανώτερου αξιωματούχου του αμερικανικού υπουργείου οικονομικών με ευθύνη την πύλα του ξητείας χρήματος. Σύμφωνα με το έγκυρο περιοδικό φέρει να ειπέ στις κυπριακές αρχές «να καθαρίσουν» τις τράπεζές τους, αλλιώς θα κινδύνευαν όπως η Λετονία με κατηγορίες και κυρώσεις από τις ΗΠΑ για ξέπλυμα χρήματος. Την περασμένη βδομάδα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τον πιο επίσημο τρόπο, άσκησε έντονη κριτική στην πολιτική της Κύπρου και άλλων δύο χωρών, θέτοντας υπό αμφισβήτηση το πρόγραμμα πολιτογράφησης ξένων επενδυτών. Στην έκθεσή της αφήνει σκιές για τις κυπριακές πρακτικές οι οποίες θεωρεί ότι αφήνουν την Ε.Ε. ανοικτή σε διάφορους κινδύνους, μεταξύ οποίων και το ξέπλυμα. Η αντίδραση του προέδρου στο θέμα αυτό ήταν έντονη, ωστόσο, δεν είναι θέμα αν πείθει στο εσωτερικό αλλά στο εξωτερικό. Πιστεύουμε ότι ο πρόεδρος μπορεί και οφείλει να κάνει πολύ περισσότερα ώστε να περιφρουρηθεί η ανάπτυξη, αλλά πάνω σε μια πιο υγιή και βιώσιμη βάση. Ειδικότερα θα πρέπει πρώτα να δοθεί πολύ μεγαλύτερη προσοχή στο ζήτημα της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας κάτι που εκ των πραγμάτων δεν τα πήγαμε και πολύ καλά. Η κατάρρευση του Συνεργατισμού και η μεγάλη πτώση της μετοχής της Τράπεζας Κύπρου σε

συνδυασμό με την αποχώρηση μελών του Δ.Σ. της φέρνουν πάλι στο προσκήνιο κινδύνους του παρελθόντος. Αξίζει να αναφέρουμε ότι από το τέλος του περασμένου Νοεμβρίου που ο Μάικ Σπανός πώλησε τις μετοχές του στην τιμή 1,62 δύο μήνες αργότερα η μετοχή βρίσκεται στο 1,19. Η απώλεια εμπιστοσύνης των επενδυτών προς την Τράπεζα Κύπρου, όπως καταγράφεται στην τιμή της μετοχής της, αποτελεί προμήνυμα κακών εξελίξεων. Η αναβάθμιση του οίκου Moody's τόσο της Τράπεζας Κύπρου όσο και της Ελληνικής αποτελεί ένα πολύ θετικό γεγονός που δεν δείχνει όμως να ανακουφίζει την αγορά. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης θα πρέπει να εξετάσει πολύ βαθύτερα τα ζητήματα που αφορούν το τραπεζικό σύστημα και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και να αναζητήσει τεχνοκράτη επενδυμένου κύρους για να αναλάβει το ηνίοχ της Κεντρικής Τράπεζας που να γνωρίζει πολύ καλά το αντικείμενο αποφεύγοντας διορισμούς που να έχουν το στοιχείο της πολιτικής συνδιαλλαγής όπως άλλοι διορισμοί που έγιναν. Στα ζητήματα της ανάπτυξης, εκτός των νέων αυστηρών μετρών που λήφθηκαν στην εφαρμογή της πολιτικής πολιτογραφίας θα πρέπει οι επενδύσεις να κατευθύνονται σε δύο μόνο τομείς από τώρα και στο εξής, αυτόν της πράσινης ανάπτυξης και της ανάπτυξης εγχώριας βιομηχανίας σε τομείς της βιοτεχνολογίας, του διασπαστικού, της παραγωγής (manufacturing) και της νέας τεχνολογίας. Η παρούσα πολιτική οδηγεί σε ανέγερση κάστρων στην άμμο, δηλαδή σε κάποιο στάδιο θα έχει άδοχο τέλος. Δεν είναι τυχαίο που τόσο ο πρώην υπουργός Μιχάλης Σαρρής όσο και ο νομπελίστας οικονομολόγος Χριστόφορος Πισσαρίδης εξέφρασαν αμφιβολίες για το μοντέλο ανάπτυξης και ζήτησαν να γίνουν συγκεκριμένες τομές και μεταρρυθμίσεις στην οικονομία. Καλούμε τον πρόεδρο να συναντήσει τον κ. Πισσαρίδη και να ακούσει με μεγάλη προσοχή τις απόψεις του. Η επιλογή του προέδρου κατά τη γνώμη μας είναι η εξής: αφήνουμε την παρούσα πολιτική να τρέξει, βλέποντας και κάνοντας με την ελπίδα ότι οι συνέπειες θα αναδειχθούν στην επόμενη προεδρική θητεία ή αναλαμβάνουμε δράσεις που να στριγγίζουν το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, ανοίγοντας παράλληλα νέες δυνατότητες ανάπτυξης της οικονομίας μας κάνοντας την πιο ανθεκτική και κυρίως ανταγωνιστική.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Σπένδει βραδέως η κυβέρνηση για ΑΠΕ και κλίμα...

Καμπανάκι κινδύνου η αποχώρηση Σπανού

Δεύτερο ηχηρό καμπανάκι κινδύνου σήμανε ο Μάικ Σπανός με την αποχώρησή του τη βδομάδα που μας πέρασε από το Δ.Σ. της Τράπεζας Κύπρου. Ο κ. Σπανός ήταν ανώτατος ανεξάρτητος σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου. Στις 27 Νοεμβρίου 2018 πούλησε 61.430 μετοχές έναντι 1,62 ευρώ τη μία (συνολικής αξίας 99.516 ευρώ). Την Παρασκευή η τιμή της Τράπεζας Κύπρου έκλεισε στο 1,19.

Ανταποκρίτριες τράπεζες

Το κυπριακό τραπεζικό σύστημα χρειάζεται επενδύσεις και άλλες ανταποκρίτριες τράπεζες αν θέλει να διασφαλίσει τον διεθνή χαρακτήρα του. Οι προειδοποιήσεις των Αμερικανών δεν μπορούν να αφήνουν ούτε την Κεντρική Τράπεζα, αλλά ούτε και την κυβέρνηση ήσυχη. Θα πρέπει να απαλλαγούμε άμεσα από μεγαλομετόχους αμφιβόλου αξιοπιστίας σε συστημικές εταιρείες και να φροντίσουμε να προσελκύσουμε πιο εμπροσθόμορφα και αναγνωρισμένα κεφάλαια. Η κάθοδος μεγάλης ευρωπαϊκής ή αμερικανικής τράπεζας θα πρέπει επιτέλους να τεθεί ως στρατηγικός στόχος. Δεν είναι ούτε το τελευταίο και ούτε το δικαιότερο αλλά αποτελεί μια αναγκαιότητα δήλωσε στην προχθεσινή δημοσιογραφική διάσκεψη ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου. Εμείς συμφωνούμε για την αναγκαιότητα, ωστόσο, μια ακόμη ματιά για βελτίωση των κριτηρίων δεν βλάπτει πρόεδρε.

Οι επόπτες δεν υποχωρούν για την αύξηση κεφαλαίου

Τρόπος αποφυγής του dilution - δηλαδή τον περιορισμό της μετοχικής συμμετοχής των υφιστάμενων μετόχων αναζητεί η διοίκηση της Ελληνικής Τράπεζας ανακοινώνοντας τα αποτελέσματα του ενιαίου όπου το κέρδος συμπεριλαμβάνει την αρνητική υπεραξία ύψους €297,9 εκατ. που προκύπτουν από την απόκτηση, η οποία αποτελείται από τη διαφορά μεταξύ της καθαρής αξίας της αποκτηθείσας περιμέτρου ύψους €247 εκατ. και του αντιτίμου ύψους €74,2

εκατ. που η Ελληνική Τράπεζα συμφώνησε να καταβάλει στην πρώην ΣΚΤ και την εφαρμογή λογιστικών προτύπων βάσει των οποίων αναγνωρίζεται άμεσα η αξία των μελλοντικών εσόδων, εξαιρουμένων των χρεώσεων, που μπορεί να προκύψουν από το σχέδιο προστασίας περιουσιακών στοιχείων. Οι εποπτικές αρχές επιμένουν στην ανάγκη αύξησης κεφαλαίων όπως είχε αρχικά προγραμματιστεί κάτι που θα περιορίσει το ποσοστό κάποιων από τους υφιστάμενους μετόχους και συγκεκριμένα της Wargaming και της Third Point. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο σύνολο του δανειακού χαρτοφυλακίου μειώθηκε στο 31,0% (31 Δεκεμβρίου 2017: 53,3%)

Στημένοι πλειστηριασμοί ακινήτων

Ο δικηγόρος Χρήστος Πουτζιουρής καταγγέλλει στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ότι «στις αίθουσες των πλειστηριασμών παρουσιάζονται τραπεζικοί υπάλληλοι ή άτομα που συνεργάζονται με τις τράπεζες με σκοπό να ανεβάσουν τις τιμές πώλησης των ακινήτων τεχνικά. Δηλαδή αν ένας ιδιοκτήτης ή κάποιος δικός του πάει και υποβάλει προσφορά στην τιμή που επιφυλάχθηκε πά-

νει οι πάνω κύριοι και πλειοδοτούν περισσότερο για να ανεβάσουν την τιμή πώλησης του εκμεταλλεύμενου τη συναισθηματική σύνδεση του ιδιοκτήτη ή των συγγενών του που θέλουν να κρατήσουν το ακίνητο στην οικογένεια. Αυτό που κάνουν είναι ποινικό αδίκημα και μία μέρα θα τη βρουν γεμάτη, αφού όσοι μπαίνουν στην αίθουσα πλειστηριασμού καταγράφεται η παρουσία τους με τον αριθμό ταυτότητάς τους και επίσης όσοι πλειοδοτούν καταγράφεται το όνομά τους, η ταυτότητά τους και τα ποσά που πρόσφεραν. Δεν μπορούν να είναι υποψήφιοι αγοραστές τα ίδια άτομα για τη μισή ακίνητη περιουσία της Κύπρου που θα βγει στο σφυρί». Η καταγγελία είναι πολύ σοβαρή διότι στην πραγματικότητα, αν ευσταθεί, αφορά παράνομες τραπεζικές πρακτικές. Γι' αυτό και μια τέτοια καταγγελία θα έπρεπε να απευθυνθεί με στοιχεία στον γενικό εισαγγελέα.

Ο καφενές

Ο Νίκος Κληρίδης δεν είναι ένας τυχαίος πολίτης, αλλά ένας νομικός που τυγχάνει να είναι και αδελφός του γενικού εισαγγελέα. Αν και αυτά που καταγγέλλει για τις σχέσεις δικαστών με συγκεκριμένο δικηγορικό γραφείο δεν αποτελούν δικαιολογίες για όλες τις συγγενής νομικής υπηρεσίας και κατ' επέκταση του αδελφού του ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει ότι τα όσα καταγγέλλει είναι δυνατόν να διαδραμάτισαν ρόλο σε κάποιες αποφάσεις των δικαστηρίων που αφορούν τράπεζες. Και για να είμαστε πιο συγκεκριμένοι στην πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου δικαστηρίου που αφορούσε την αθώωση τράπεζας και τραπεζίτη από πρωτόδικη καταδίκη σε ποινική υπόθεση με απόφαση πλειοψηφίας όπου ένας εκ των δικαστών είναι συγγενής πρώτου βαθμού με επενδυτή σε αξιόγραφο, ο οποίος αξιωματικά μέσω δικαστικής διαδικασίας τα χρήματά του και η τράπεζα λίγους μήνες προηγουμένως προχώρησε σε συμβιβασμό της υπόθεσης, κάτι που όπως γνωρίζουμε δεν έκανε σε καμία άλλη υπόθεση. Νομικοί κύκλοι θεωρούν ότι το νομικό υπόβαθρο της απόφασης του Ανωτάτου στερείται σοβαρότητας. Ποιος, όμως, μπορεί να ερευνήσει τις συνθήκες υπό τις οποίες έγινε ο συμβιβασμός και κατά πόσο αυτός επηρέασε την κρίση του δικαστή;

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Μετατρέψιμα Χρεόγραφα

Πρόκειται για επενδυτικούς τίτλους (ομολόγια, αξιόγραφα, ομολογίες, κ.ά.) με σκοπό τη συγκέντρωση δανειακών πόρων από επενδυτές, δηλαδή δανεισμό κεφαλαίων από το επενδυτικό κοινό, και οι οποίοι μπορούν σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο να μετατραπούν σε μετοχές του ίδιου εκδότη.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Η κούρσα της εξέλιξης του προϊόντος

Το επίπεδο τεχνολογίας και παρεχόμενων υπηρεσιών είναι αυτά που κερδίζουν τον αγοραστή του σήμερα και που σίγουρα θα κερδίζουν τον αγοραστή του αύριο. Αν και η σχέση τιμής και όλων αυτών είναι σωστή, τότε το πράγμα κυλάει ακόμα πιο εύκολα. Όμως, η τιμή είναι δευτερευούσης - θα έλεγα - σημασίας νοούμενου ότι αυτό που αγοράζεις διαφοροποιείται από τον ανταγωνισμό σε ανταγωνιστικό βαθμό.

Αν έβαζα τη λέξη «Απόσπασμα» στην αρχή και τη λέξη «Ζητήστε» στο τέλος, ίσως να ήταν μια καλή ερώτηση σε εξέταση μικροοικονομικής θεωρίας. Δεν τις έβαλα, αλλά ως το συζητήσουμε λίγο.

Σίγουρα όλοι είμαστε σε κάποιο βαθμό (μικρό ή μεγάλο) θύματα της τεχνολογίας. Γι' αυτό και φτάσαμε να μας προσφέρουν κάθε χρόνο νέο μοντέλο κινητού το οποίο ανταγωνίζεται σε τιμή έναν άνετο καναπέ που υπό κανονικές περιστάσεις θα ήταν η προτιμότερη επιλογή μας για να ξαπλώσουμε τις νύχτες και τα Σαββατοκύριακά μας για επαναπόρτιση των δικών μας μπαταριών. Φυσικά η τεχνολογία είναι πλέον παντού και κάνει συνεχώς άλματα και βρίσκει συνεχώς τους τρόπους να τρυπώνει στη ζωή μας.

Όσοι φοβούνται την αξιοπιστία - και δικαίως - είναι πιο επιφυλακτικοί και περιμένουν λίγο μέ-

χρι τελικά να ενδώσουν. Θυμάμαι καλά 25αριά χρόνια πίσω να συζητώ με ένα θείο μου μηχανολόγο για τις τότε εξελίξεις στην αυτοκίνηση. Περιέγραφα το γεγονός πως πλέον υπάρχει ηλεκτρονικό σύστημα κλιματισμού και μάλιστα δύο ζωνών όπου οδηγός και συνοδηγός μπορούν να ρυθμίσουν ανεξάρτητα τη θερμοκρασία του αέρα που θέλουν και ένας αισθητήρας συγκρίνει την εσωτερική θερμοκρασία με αυτή του εξωτερικού περιβάλλοντος και ρυθμίζει ανάλογα τη ροή και την ψύξη ή θέρμανση της κάθε πλευράς της καμπίνας. Ο θείος μου εκ φύσεως πιο δύσπιστος μου λέει, «εγώ αν δεν βλέπω ένα κουμπί τόσο όπως το σκόκο στη μέση του ταμπλό, να το ανάβω και να το σβήνω όποτε θέλω εγώ, προτιμώ να ανοίγω τα παράθυρα...!». Μπορεί να γέλασε τότε, αλλά κατάλαβα το σημείο του όταν έτυχε δεκαπέντε χρόνια μετά να χαλάσει ένας τέτοιος «εγκέφαλος» αυτόματου κλιματισμού και είδα ποιο ήταν το κόστος αντικατάστασής του...

Πήγαυε όμως σήμερα και ζήτησε να βρει ένα αυτοκίνητο με κλιματισμό που να ανάβει και να σβήνει με ένα κουμπί τόσο όσο ένα σύκο και pes μου αν βρεις! Δεν έχει. Όλα πλέον είναι ηλεκτρονικά. Κατ' ακρίβεια ολόκληρο το αυτοκίνητο απειροελάχιστα χειροκίνητα μέρη έχει

και τα υπόλοιπα είναι όλα ηλεκτρονικά ελεγχόμενα. Εδώ μιλάμε πως σε 2-3 χρόνια θα έχουμε τα πρώτα αυτοκίνητα με «επίπεδο 3» αυτόνομης οδήγησης. Και ο ανταγωνισμός μεταξύ εταιρειών έχει να κάνει με το πόσα περισσότερα «καλούδια» σου προσφέρουν που αυξάνουν τα επίπεδα ενεργητικής και παθητικής ασφάλειας, αλλά και άνεσης. Στα περί πρακτικών αποδείξεων αξιοπιστίας ή/και κόστους αντικατάστασης σφυρίζουν αδιάφορα, επειδή εκεί είναι που ξεκινά η σαλαμοποίηση σου.

Η επανεφεύρεση του τροχού στα ακίνητα ακολουθεί πλέον κατά πόδας τα αυτοκίνητα. Εκεί που είδαμε την αγορά σε βάθος τριακονταετίας να τείνει προς ένα σχεδόν ομοιογενές ή καλύτερα ένα ομοιοπαθές προϊόν, σιγά-σιγά τώρα βλέπουμε προσπάθειες διαφοροποίησης. Φυσικά η διαφοροποίηση κρίνεται στο τέλος εκ του αποτελέσματος, αλλά τουλάχιστον λεκτικά διαφημίζονται δραστηριότητες αναβαθμίσεις σε σχέση με το τι είχαμε ενώπιόν μας όλο αυτό το διάστημα.

Βλέπουμε πλέον να προσφέρονται προϊόντα όπως συστήματα αυτοματισμών φωτισμού, ήχου και εικόνας, αυτόματα συστήματα σκίασης, εξελιγμένα συστήματα κλιματισμού και ασφάλειας, με τη λίστα να μακραίνει συνεχώς. Επιπλέον

βλέπουμε να προσφέρονται υπηρεσίες που μέχρι σήμερα σπανιότατα προσφέρονταν, όπως, 24ωρη υπηρεσία θυρωρών, εστιασμός, γυμναστήριο, σπα - όλα εντός κτηρίου, αυξημένη παρουσία πράσινου και υδάτινου στοιχείου κ.λπ. Θα δούμε -είμαι βέβαιος- χώρους που εξυπηρετούν τα κατοικίδια μας, χώρους προβολής ταινιών, κάτι σαν μίνι σινεμά σε επίπεδο πολυκατοικίας, υπηρεσίες καθαρισμού διαμερισμάτων σε στυλ ξενοδοχείων κ.λπ.

Όλα αυτά είναι πολύ καλά στον βαθμό που πρώτον εφαρμόζονται σωστά με σωστές προδιαγραφές, δεύτερον διευκολύνουν τη ζωή μας, αυξάνοντας τις ανέσεις μας και τρίτον είναι αξιόπιστα χωρίς να λειτουργούν σε βάρος της τσέπης μας. Σε λεκτικό επίπεδο η αντιγραφή είναι πολύ εύκολη. Αυτοί όμως που θα τα εφαρμόσουν με αξιοπιστία θα έχουν το πλεονέκτημα. Θα ήταν καλά όσοι προσφέρουν αυτές τις υπηρεσίες να εκπαιδεύσουν κατάλληλα και προσωπικό έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις και προσδοκίες που λόγω ανάγκης διαφοροποιήσαν αυτοί δημιουργήσαν.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2019

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

Για την ηλεκτρονική έκδοση του Φορολογικού Οδηγού 2019 επισκεφτείτε την ιστοσελίδα: www.deloitte.com/cy/tax-facts-2019

© 2019 Deloitte Limited

Tax

Ερχονται νέες αλλαγές στις Πολιτογραφίες

Υπό διαρκή παρακολούθηση το Σχέδιο και υπό διαρκή αξιολόγηση δηλώνει στην «Κ» ο υπουργός Οικονομικών

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το Σχέδιο των Πολιτογραφιών θα αλλάξει ξανά εντός του 2019, με την κυβέρνηση να εμφανίζεται έτοιμη να προχωρήσει σε ένα ακόμη «ραφινάρισμα» και ως προς τη διαδικασία, αλλά και ως προς την οικονομική του πτυχή.

Αν και η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα προγράμματα χορηγίας ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έπεσε ως κεραυνός εν αιθρία

Το Σχέδιο «τρέχει» εδώ και πέντε χρόνια και έχει υποστεί ήδη πολλές διορθώσεις ώστε να εξυπηρετεί τις οικονομικές προτεραιότητες της χώρας, αλλά και να διαφυλαχθεί η αξιοπιστία του.

και αναμενόταν η δημοσίευσή της, υπέδειξε κινδύνους για τις υφιστάμενες πρακτικές που ακολουθούνται κατά την εφαρμογή του Σχεδίου των Πολιτογραφιών. Συγκεκριμένα, τρία κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου (Βουλγαρία και Μάλτα τα άλλα δύο) διαπιστώνεται πως χορηγούν σε επενδυτές την ιθαγένεια των χωρών υπό όρους λιγότερο αυστηρούς από τα συνήθη καθεστώτα πολιτογράφησης. Στα τρία αυτά κράτη μέλη, όπως σημειώνεται στην έκθεση, δεν υπάρχει υποχρέωση φυσικής διαμονής για το άτομο, ούτε απαίτηση για

Το Σχέδιο είναι ελεγχόμενο, περιορισμένο σε έκταση και με κανένα τρόπο δεν θεωρούμε πως προκύπτει ανησυχία για την ασφάλεια ή για τη συμμόρφωση με τις νομοθεσίες είτε σε εθνικό, είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αναφέρει ο κ. Γεωργιάδης.

άλλη πραγματική σχέση με τη χώρα πριν από την απόκτηση της ιθαγένειας. Και όλα αυτά, την ώρα που η Κύπρος έχει εξαγγείλει συνολικά τέσσερις διαφοροποιήσεις του Προγράμματος από το 2013 που το εφαρμόζει, με τις δύο τελευταίες να είναι και οι δύο εντός του 2018 και να αποσκοπούν στην καλύτερη διαφάνεια, ασφάλεια και συμμόρφωση. Το μεγάλο πρόβλημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, βάσει της έκθεσης που ετοίμασε συγκεκριμένο δικηγορικό γραφείο των Βρυξελλών, είναι η εξής: «Τα συστήματα αυτά αφορούν όλη την Ε.Ε., αφού κάθε πρόσωπο που αποκτά την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους αποκτά ταυτόχρονα και την ιθαγένεια της Ένωσης. Η απόφαση ενός κράτους μέλους να χορηγήσει ιθαγένεια σε ανταπόδοση για επενδύσεις παρέχει

Το Υπουργείο Οικονομικών καταθέτει την έκθεσή του για τα διαβατήρια

Το Υπουργείο Οικονομικών αναμένεται στο αμέσως επόμενο διάστημα να υποβάλει στο Υπουργικό Συμβούλιο τη μελέτη οικονομικού αντικτύπου του Σχεδίου που ετοίμασε η Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών του Υπουργείου. Όπως σχολίασε ο υπουργός στην «Κ», στόχος είναι να υπάρξει ένα αξιόπιστο επενδυτικό πρόγραμμα που να συνάδει και να συμπληρώνει τα κί-

νητρα που η Κύπρος προσφέρει σε πλήρη συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές και τις διεθνείς της υποχρεώσεις και που είναι ταιριαστό με τις οικονομικές απαιτήσεις της χώρας. Τα τελευταία 4,5 χρόνια έχουν εισρεύσει στην Κύπρο 9,4 δισεκατομμύρια ευρώ άμεσων ξένων επενδύσεων, από τα οποία τα 4,8 δισεκατομμύρια έχει φέρει το Πρόγραμμα Πολιτογραφιών.

αυτομάτως δικαιώματα έναντι και των άλλων κρατών μελών, ιδίως το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και της πρόσβασης στην εσωτερική

αγορά της Ε.Ε. για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις ευρωπαϊκές και

στις τοπικές εκλογές. Στην πράξη, αυτά τα συστήματα διαφημίζονται συχνά ως μέσο απόκτησης της ιθαγένειας της Ένωσης, μαζί με όλα τα δικαιώματα και τα προνόμια που συνδέονται με αυτή».

Ξανά διαφοροποιήσεις

Ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης μιλώντας στην «Κ» τόνισε πως η έκθεση όπως παρουσιάστηκε δεν έχει καμία σχέση με τα δημοσιεύματα όσον αφορά στο περιεχόμενο, το ύψος και τον τόνο που υπέδειξε η Κομισιόν. Υπογράμμισε πως καταγράφονται πάντοτε με πολλή προσοχή οι απόψεις για οποιαδήποτε πτυχή πολιτικής αφορά την κυβέρνηση, ενώ τόνισε πως το Σχέδιο «τρέχει» εδώ και πέντε χρόνια και έχει υποστεί ήδη πολλές διορθώσεις, ώστε να εξυπηρετεί τις οικονομικές προτεραιότητες της χώρας, αλλά και να διαφυλαχθεί η αξιοπιστία του.

«Δεν είναι στατικό και αμετάβλητο το Πρόγραμμα, θα υπάρξουν επόμενες και μεθεπόμενες διαφοροποιήσεις οι οποίες ενδέχεται να λάβουν χώρα το 2019. Άλλες οι ανάγκες του 2014 και άλλες του 2019 που θα είναι η πέμπτη συνεχόμενη χρονιά ανάκαμψης της οικονομίας. Το Σχέδιο είναι ελεγχόμενο, περιορισμένο σε έκταση και συνεπώς με κανένα τρόπο δεν θεωρούμε πως προκύπτει ανησυχία είτε για την ασφάλεια και για τη συμμόρφωση με τις νομοθεσίες, είτε σε εθνικό είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο», ανέφερε χαρακτηριστικά ο υπουργός.

Ο κ. Γεωργιάδης σημείωσε πως αυτοί που θέλουν να επενδύσουν περνούν από κόκκινο και πρόσθεσε πως πάγια θέση είναι ότι το σχέδιο είναι υπό διαρκή παρακολούθηση, υπό διαρκή αξιολόγηση και με δια-

κή ετοιμότητα προώθησης βελτιώσεων και διορθώσεων. Εξήγησε πως όσον αφορά στις οικονομικές πτυχές του και συγκεκριμένα στην αρχική του πτυχή κατά το 2013 και το 2014, το μεγαλύτερο κομμάτι κατευθυνόταν σε τραπεζικές καταθέσεις και κρατικά ομόλογα, όταν η Κύπρος είχε ανάγκη και για τα δύο (ποιοτικό χαρακτηριστικό της επένδυσης το χαρακτήρισε). Συνεπώς κατά τον ίδιο, όταν έπαψε η μεγάλη ανάγκη για αυτά τα δύο, το Σχέδιο άνοιξε σε κάθε είδους επένδυση για εταιρείες και ακίνητα, ενώ το 2016 η κυβέρνηση μείωσε το ποσό της επένδυσης από τα 5 εκατ. σε 2,5 εκατ. ευρώ ή 2 εκατ. για αγορά ακινήτων περιουσίας.

Και διαδικαστικές διαφορές

Όσον αφορά στη διαδικασία του Σχεδίου, ο υπουργός υπενθύμισε πως καθιερώθηκε κώδικας δεοντολογίας διαφημιζόμενων παρόχων, ότι από φέτος θα ξεκινάει έλεγχος πηγής των χρημάτων του επενδυτή (due diligence) από ανεξάρτητο Οίκο του εξωτερικού, πως έχει καθοριστεί το ανώτατο όριο 700 πολιτογραφώσεων ξένων επενδυτών, αλλά και ότι διπλασιάστηκε ο χρόνος εξέτασης της αίτησης από τρεις σε έξι μήνες. «Αυτά δεν είναι οικονομικές πτυχές, αλλά διαδικασία του Σχεδίου. Είτε οι παρεμβάσεις αφορούν τη διαδικασία, είτε τις οικονομικές επενδυτικές πτυχές, είναι συνεχώς υπό αξιολόγηση και αναθεώρηση για να διαφυλαχθεί η αξιοπιστία του Σχεδίου και να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία του για την οικονομία. Θα πρέπει να είναι δεδομένο πως θα αλλάξει το Σχέδιο των Πολιτογραφιών, αφού η κυβέρνηση προχωρά σε «ραφινάρισμα» και ως προς τη διαδικασία, αλλά και ως προς την οικονομική του πτυχή.

Πτώση της αισιοδοξίας των CEOs για τις προοπτικές ανάπτυξης

Οι εμπορικές συγκρούσεις, η αβεβαιότητα σε θέματα πολιτικής, τα γεωπολιτικά ζητήματα και το χάσμα δεξιοτήτων επηρεάζουν την παγκόσμια οικονομία

ΣΥΜΦΩΝΑ με τα βασικά ευρήματα της 22ης Ετήσιας Έρευνας της PwC η οποία διεξήχθη με τη συμμετοχή περισσότερων από 1.300 CEOs από όλο τον κόσμο, και η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα κατά την Ετήσια Συνάντηση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ στο Νταβός, σχεδόν το 30% των επιχειρηματικών ηγετών πιστεύει ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα σημειώσει ύφεση στους επόμενους 12 μήνες. Το ποσοστό αυτό είναι περίπου εξαπλάσιο από το περσινό 5%, αντανακλώντας μια άνευ προηγουμένου άνοδο της απαισιοδοξίας. Ένα εύρημα που έρχεται σε έντονη αντίθεση με την άνοδο-ρεκόρ των ποσοστών αισιοδοξίας για τις παγκόσμιες προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης - από 29% σε 57% - που κατέγραψε η περσινή έρευνα.

Δεν είναι όμως όλα δυσόμιμα: Το 42% εξακολουθεί να βλέπει βελτίωση στις οικονομικές προοπτικές, παρόλο που το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά χαμηλότερο από το υψηλό ποσοστό της τάξης του 57% που καταγράφηκε το 2018. Γενικά, οι απόψεις των CEOs για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη εμπειρεύουν φέτος πιο έντονα το στοιχείο της πόλωσης, με τις τάσεις να είναι ωστόσο πτωτικές.

Η πτώση της αισιοδοξίας των CEOs έχει παράλληλα επηρεάσει και τους σχεδιασμούς ανάπτυξης εκτός των συνόρων της χώρας τους. Οι ΗΠΑ διατηρούν με μικρή διαφορά την πρώτη θέση ως η κορυφαία αγορά με προοπτικές ανάπτυξης με 27%, ποσοστό κατά πολύ μειωμένο από το 46% του 2018. Η δεύτερη πιο ελκυστική αγορά παραμένει η Κίνα, της οποίας η δημοτικότητα επίσης μειώθηκε στο 24% από το 33% το 2018. Γενικότερα, η Ινδία είναι το ανερχόμενο αστέρι στη φρενιτή κατάσταση, ξεπερνώντας πρόσφατα την Κίνα, ως η χώρα με τους πιο γρήγορους ρυθμούς ανάπτυξης ανάμεσα στις μεγάλες οικονομίες.

«Οι απόψεις των CEOs για την παγκόσμια οικονομία αντανακλούν τις σημαντικότερες οικονομικές αναστολές, οι οποίες αναθεωρούν τις προβλέψεις τους προς τα κάτω για το 2019», δήλωσε ο Bob Moritz, Πρόεδρος του παγκόσμιου δικτύου της PwC. «

Κατακόρυφη πτώση της αισιοδοξίας για βραχυπρόθεσμη αύξηση των εσόδων

Η ανησυχία για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη μειώνει την αισιοδοξία των CEOs και σε ό,τι αφορά τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της εταιρείας τους. Συγκεκριμένα, «μεγάλη αισιοδοξία» για τις προοπτικές ανάπτυξης

του οργανισμού τους κατά τους επόμενους 12 μήνες εξήφρασε το 35% των CEOs, συγκριτικά με το 42% πέρσι. Προκειμένου να επιτύχουν αύξηση των εσόδων τους κατά τη φρενιτή χρονιά, οι CEOs σχεδιάζουν να βασιστούν κατά κύριο λόγο στη λειτουργική αποδοτικότητα (77%) και στην οργανική ανάπτυξη (71%).

Απειλές για την ανάπτυξη

Καθώς οι δείκτες προβλέπουν μια επικήμηση παγκόσμια οικονομική επιβράδυνση, οι CEOs έχουν στρέψει την προσοχή τους στην αντιμετώπιση της ανόδου του λαϊκισμού στις αγορές όπου δραστηριοποιούνται. Οι εμπορικές συγκρούσεις, η αβεβαιότητα σε θέματα πολιτικής και ο προστατευτισμός έχουν αντικαταστήσει την τρομοκρατία, την κλιματική αλλαγή και την αυξανόμενη φορολογική επιβάρυνση στη λίστα με τις δέκα κυριότερες απειλές για την ανάπτυξη.

Δεδομένα & Ανάλυση και Τεχνητή Νοημοσύνη

Η φρενιτή έρευνα εξετάζει σε βάθος τους κλάδους των Δεδομένων & Ανάλυσης και της Τεχνητής Νοημοσύνης (TN), δύο βασικούς τομείς που απασχολούν ιδιαίτερα τους επιχειρηματικούς ηγέτες, ώστε να εξασφαλίσουν τις απόψεις και θέσεις των CEOs για τις σχετικές προκλήσεις και ευκαιρίες. Διαπιστώνεται ότι οι CEOs συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν θέματα που αφορούν τις δυνατότητες διαχείρισης των δεδομένων, με αποτέλεσμα να υπάρχει ένα σημαντικό κενό στην πληροφόρηση. Παρά τις επενδύσεις δισεκατομμυρίων δολαρίων σε υποδομές τεχνολογίας της πληροφορίας κατά την υπό εξέταση περίοδο, οι CEOs εξακολουθούν να αναφέρουν ότι δεν λαμβάνουν ολοκληρωμένα δεδομένα που είναι αναγκαία για τη λήψη αποφάσεων για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία και βιωσιμότητα των επιχειρήσεών τους. Την ίδια ώρα το 85% των CEOs συμφωνούν ότι η TN θα αλλάξει δραματικά την επιχειρησή τους στα επόμενα πέντε χρόνια, με τα δύο σχεδόν τρίτα των ερωτηθέντων να θεωρούν ότι θα έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο ακόμη και από το διαδίκτυο.

Οι απόψεις των CEOs στην Κύπρο

Στο πλαίσιο της παγκόσμιας έρευνας, η PwC Κύπρου διεξήγαγε για 8η συνεχόμενη χρονιά, μελέτη η οποία περιλαμβάνει τις απόψεις περισσότερων από 90 CEOs στην Κύπρο. Τα αποτελέσματα της τοπικής έρευνας θα δοθούν στη δημοσιότητα κατά τη διάρκεια εκδήλωσης που θα πραγματοποιηθεί στα τέλη Μαρτίου.

michaelkyprianou & Co. LLC

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η εταιρεία μας είναι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσει ως νέο συνέταιρο από την 1η Ιανουαρίου 2019 την κα Μαρίνα Χατζησωτηρίου. Η Μαρίνα εργάζεται στην εταιρεία μας καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής της ζωής και συγκεκριμένα από το 2009 όταν προσλήφθηκε για να κάνει την άσκηση της. Το 2013 ανέλαβε ως επικεφαλής του δικαστηριακού τμήματος του γραφείου Λεμεσού και σήμερα επικεντρώνεται σε δικαστηριακές υποθέσεις αστικής και εταιρικής φύσης.

Σπούδασε αρχικά Λογιστική και Οικονομικά (BSc in Accounting & Economics) στο University of Southampton όπου άριστευσε λαμβάνοντας πτυχίο First Class Honours. Στη συνέχεια απέκτησε τον τίτλο Graduate Diploma in Law (GDL) και τον τίτλο LLB (Hons), Bar Vocational Course (BVC) από το University of Law, London. Τέλος, το 2009 αναγορεύθηκε σε Barrister-at-Law of the Middle Temple.

Έγκυρες διεθνείς και ανεξάρτητες εκδόσεις όπως το 'Chambers' και το 'Legal 500' αναφέρονται κάθε χρόνο με πολύ θετικό τρόπο στο επίπεδο νομικών υπηρεσιών που προσφέρει η Μαρίνα.

Η Μαρίνα έχει αναπτύξει και έντονη φιλανθρωπική δράση και είναι μέλος της φιλανθρωπικής οργάνωσης 'Sophia Foundation for Children'.

Η Αρμένικη Μητρόπολη Κύπρου, ενημερώνει ότι σε έρανο, με αριθμό άδειας Ν.Π. 47/2018, συνελήγει το ποσό των **€4.770**, το οποίο θα διατεθεί στους πυρόπληκτους Αττικής.

Γραμματεία Της Αρμένικης Μητρόπολης Κύπρου

TEL: 00357 22493560, 22493581, FAX: 22492750, P.O. BOX 21987, 1515 NICOSIA, CYPRUS. E-MAIL: armprel@spidernet.com.cy

Ζητούνται Φροντιστές για άτομα με αναπηρίες

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ζητεί φροντιστές για τη φροντίδα και τη στήριξη ατόμων με σοβαρές αναπηρίες από φροντιστές με φυσική παρουσία στις κατοικίες πάνω σε 24ωρη βάση λειτουργίας των κατοικιών.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξασφαλίσουν τα Έγγραφα Διαγωνισμού σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του ΤΚΕΑΑ www.mlsi.gov.cy/dsid.

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν στο τηλέφ. 22570025.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Μητροπολιτική Αρχαιολογία
Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης

Η Κύπρος πρέπει να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις

Γίρκι Κατάνεν: Λιγότερη γραφειοκρατία και μεγαλύτερη πρόσβαση επιχειρήσεων σε πηγές χρηματοδότησης

Συνέντευξη στον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αρμόδιος για την Απασχόληση, την Ανάπτυξη, τις Επενδύσεις και την Ανταγωνιστικότητα Γίρκι Κατάνεν επισκέφθηκε σήμερα την Κύπρο (27/1), ενώ αύριο, Δευτέρα, θα πραγματοποιήσει διάλογο με τους πολίτες σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης και τις καθοριστικές τάσεις του αύριο που θα είναι ανοιχτή με το κοινό. Ο κ. Κατάνεν σημειώνει σε συνέντευξη του στην «Κ» πως παρά την ανάκαμψη των οικονομικών όλων των κρατών μελών και με τον μέσο όρο του ελλείμματος που παρουσιάζουν στη τα κράτη μέλη στη ζώνη του ευρώ να έχει μειωθεί κάτω από το 1%, πρέπει να προχωρούν σε μεταρρυθμίσεις. Ειδικότερα για την Κύπρο θίγει την ανάγκη μεταρρυθμίσεων του δικαστικού της συστήματος, τονίζει την ανάγκη γρήγορης έκδοσης των τίτλων ιδιοκτησίας, αλλά και την ανάγκη προώθησης των ιδιωτικοποιήσεων.

—Γιατί η Κύπρος βρίσκεται χαμηλά στον κατάλογο των χωρών που έχουν επωφεληθεί από το πακέτο Γιούνκερ, όταν βλέπουμε άλλους τύπους χρηματοδότησης (π.χ. της EBRD) να απορροφούνται εύκολα από την κυπριακή αγορά;

—Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI) στην καρδιά του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη είναι ένα μέσο με γνώμονα την αγορά και δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν οι ακριβείς λόγοι πίσω από αυτή τη μικρή απορρόφηση. Ωστόσο, υπάρχουν τρόποι με τους οποίους μπορούμε να βοηθήσουμε. Για παράδειγμα, αν οι φορείς που υλοποιούν έργα στην Κύπρο κλείνουν περισσότερο τεχνική εμπειρία για να δημιουργήσουν έργα, το ευρωπαϊκό επενδυτικό συμβουλευτικό δίκτυο μπορεί να βοηθήσει τη χώρα, παρέχοντας προσαρμοσμένη υποστήριξη όπου ζητηθεί. Όπως συνηθίζω να λέω, το δίκτυο (hub) είναι ένα από τα καλύτερα φυλαγμένα μυστικά του Επενδυτικού Σχεδίου και ενθαρρύνω φορείς των έργων να το χρησιμοποιούν περισσότερο. Φυσικά, το συνολικό επιχειρηματικό περιβάλλον επηρεάζει τις επενδύσεις. Οι μεταρρυθμίσεις για την

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει τον αγώγ EuroAsia Interconnector ως έργο κοινού ενδιαφέροντος και ως εκ τούτου η Κομισιόν υποστηρίζει τη διασύνδεση αυτή μέσω του Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Προγράμματος.

αντιμετώπιση των σημείων συμφοράς παραμένουν απαραίτητες σε όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου. —Πόσο σημαντικές είναι οι μεταρρυθμίσεις για όλα τα κράτη μέλη, αλλά για την Κύπρο ειδικότερα;

—Η ευρωπαϊκή οικονομία έχει ανακάμψει από την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Η ευρωπαϊκή δράση για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης και η

ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής και νομισματικής ένωσης απέδωσε καρπούς. Η Ε.Ε. και οι οικονομίες της ζώνης του ευρώ έχουν πλέον αναπτυχθεί για 22 συνεχόμενα τρίμηνα και σύμφωνα με υπολογισμούς οι οικονομίες όλων των κρατών μελών αναμένεται να αυξηθούν από πέρυσι. Τα δημόσια οικονομικά είναι όλο και πιο υγιή, βιώσιμα και ικανά να απορροφήσουν μελλοντικές κρίσεις, ενώ το έλλειμμα στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να μειωθεί στο 0,6% το 2018 σε σύγκριση με 6,2% το 2009. Αλλαγές όμως πρέπει να γίνουν σε όλους τους τομείς και σε όλες τις χώρες. Στην Κύπρο έχουμε εντοπίσει δύο τομείς στους οποίους η περισσότερη δουλειά θα στριφτεί τις επενδύσεις. Πρώτον, θα είναι ένα πιο φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον με λιγότερη γραφειοκρατία, ιδίως κατά την έναρξη των επιχειρήσεων και κατά την έκδοση και τη μεταφορά δικαιωμάτων επί των ακινήτων με σκοπό τις επενδύσεις. Ο δεύτερος τομέας που χρήζει βελτίωσης είναι η πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση, αφού το υψηλό από-

Τα τοπικά οικονομικά κέντρα πρέπει να αναπτυχθούν και να συνδεθούν μεταξύ τους ώστε να φέρουν τα οφέλη της Ένωσης των Κεφαλαιαγορών (Capital Markets Union) σε όλα τα κράτη μέλη.

θεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων αποθαρρύνουν τις τράπεζες από την επέκταση του χαρτοφυλακίου των δανείων τους.

Γενικότερα, υπάρχουν πολλές άλλες σημαντικές μεταρρυθμίσεις για τη χώρα. Πρώτον, υπάρχει η ανάγκη για την εφαρμογή μιας συνολικής μεταρρύθμισης του δικαστικού συστήματος. Ένα δεύτερο κλειδί της μεταρρύθμισης είναι η ανάπτυξη ενός αξιόπιστου και ταχέως συστήματος για την έκδοση και μεταφορά των εμπράγματων

δικαιωμάτων των ακινήτων (τίτλοι ιδιοκτησίας). Τέλος, υπάρχει η ανάγκη για την υλοποίηση των προγραμματισμένων έργων των ιδιωτικοποιήσεων.

Χρηματοδότηση εταιρειών
—Τι πρέπει να γίνει για να βελτιωθεί η πρόσβαση των κυπριακών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση;

—Τα τελευταία χρόνια, τα ταμεία της Ε.Ε. έχουν ολοένα και περισσότερο επενδύσει μέσω χρηματο-

πιστωτικών μέσων. Λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα μόχλευσης των εν λόγω μέσων, οι επιπτώσεις τους μπορεί να είναι μεγαλύτερες από τις παραδοσιακές χορηγήσεις. Συμβάλουν στην κινητοποίηση πρόσθετων επενδύσεων και προσφέρουν ποικιλία κινήτρων για καλύτερη απόδοση των έργων. Οι κυπριακές επιχειρήσεις εξακολουθούν να βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα επιχορηγήσεων. Θέλω να τους ενθαρρύνω να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρονται από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. και τα χρηματοδοτικά μέσα της, όπως το σχέδιο επενδύσεων της Ευρώπης (Investment Plan for Europe). Αυτό συμβαίνει ήδη στην Κύπρο, αλλά μπορούν να γίνουν και περισσότερα. Το Επενδυτικό Πρόγραμμα έχει ήδη δείξει την υποστήριξη του με δάνεια 35 εκατομμυρίων ευρώ στον Κυπριακό Οργανισμό Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών (ΚΟΔΑΠ), για την οικοδόμηση μιας εγκατάστασης αποθήκευσης 210 κιλιάδων τόνων πετρελαίου. Το έργο αυτό θα ενισχύσει την ενεργειακή απόδοση και τη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας της Κύπρου, αυξάνοντας την ποσότητα των αποθεμάτων πετρελαίου αποθεματικού της χώρας.

Επιπλέον, δύο συμφωνίες EFSI έχουν εγκριθεί με ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στην Κύπρο. Αναμένεται να φέρουν επενδύσεις συνολικού ύψους 28 εκατομμυρίων, με 125 μικρές εταιρείες ή νεοσύστατες επιχειρήσεις οι οποίες θα ωφεληθούν από την πρόσβαση σε αυτή τη χρηματοδότηση.

Αναγκαία η Ένωση των Κεφαλαιαγορών

—Ποια είναι τα οφέλη μιας Ένωσης Κεφαλαιαγορών;

—Η Ένωση Κεφαλαιαγορών είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της σύγκλισης, για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και να γίνουν οι οικονομίες των κρατών μελών και της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, πιο ανθεκτικές. Μια ολοκληρωμένη Ένωση Κεφαλαιαγορών ενισχύει τον εμπειρισμό του κινδύνου. Βοηθά, επίσης, να μετριάσει οικονομικές κρίσεις στη ζώνη του ευρώ, αλλά και πέρα από αυτή, επιτρέποντας στους επενδυτές και εταιρείες από μια χώρα που βιώνουν μια ύφεση να έχουν πρόσβαση σε επενδύσεις και σε ευκαιρίες χρηματοδότησης σε ανεπτυγμένες χώρες.

Επιπλέον, μία επιτυχημένη Ένωση Κεφαλαιαγορών επιτρέπει στις εταιρείες να αναζητήσουν περισσότερη χρηματοδότηση από όλη την Ένωση, για παράδειγμα με εισαγωγή στο χρηματιστήριο ενός

άλλου κράτους μέλους. Η χρηματοδότηση που βασίζεται σε αγορές μπορεί επίσης να καλύψει το κενό που άφησε η προσωρινή μείωση του τραπεζικού δανεισμού. Τέλος, μια ισχυρή κεφαλαιαγορά διαδραματίζει καιρό ρόλο στην ενίσχυση του ηγετικού ρόλου της Ένωσης στη χρηματοδότηση της αναγκαίας μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, αποδοτικότερης χρήσης πόρων και κυκλικής οικονομίας.

Μια επιτυχημένη Ένωση Κεφαλαιαγορών είναι επίσης απαραίτητη για την ανάπτυξη των τοπικών αγορών κεφαλαίου και τη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις επιχειρήσεις. Εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης που βασίζονται στην αγορά είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τη χρηματοδότηση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και των νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι οποίες είναι οι κύριες κινητήριες δυνάμεις

της δημιουργίας θέσεων εργασίας. —Τι πρέπει να συμβεί για να επιτευχθεί η Ένωση Κεφαλαιαγορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

—Τα τοπικά οικονομικά κέντρα πρέπει να αναπτυχθούν και να συνδεθούν μεταξύ τους ώστε να φέρουν τα οφέλη της Ένωσης των Κεφαλαιαγορών (Capital Markets Union) σε όλα τα κράτη μέλη. Αυτό απαιτεί την κατάλληλη ισορροπία των οφελών κλίμακας με τοπική παρουσία για να κάνουν την καλύτερη δυνατή χρήση των εγχώριων αποταμιεύσεων και να προσελκύσουν διεθνείς επενδυτές, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες χρηματοδότησης των τοπικών επιχειρηματιών. Η Κομισιόν έχει επίσης δεσμευτεί να παράσχει τις υπόλοιπες νομοθετικές ενέργειες —όπως ανακοίνωσε στην ενδιάμεση επαγορά— οι οποίες θα συμβάλουν σημαντικά προς τη σωστή κατεύ-

θυνση. Έτσι οι κεφαλαιαγορές θα έχουν βάθος και ρευστότητα, ενώ θα μπορεί να γίνει σωστός χειρισμός σημαντικών τομέων, όπως η κατανομή των επενδυτικών προϊόντων για ιδιώτες, σωστές θεσμικές επενδύσεις, η χρηματοδότηση επιχειρήσεων για τους επιχειρηματίες και τις νεοσύστατες επιχειρήσεις, αλλά και την καλύτερη χρήση της ψηφιακής οικονομίας.

—Θα έχει χρηματοδοτικό ρόλο στο έργο EuroAsia Interconnector η Κομισιόν;

—Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει τον αγώγ EuroAsia Interconnector ως έργο κοινού ενδιαφέροντος, δηλαδή ως ένα βασικό έργο διασυνδεδεμένων υποδομών και ως εκ τούτου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει τη διασύνδεση μέσω του Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Προγράμματος. Ειδικότερα, η Ε.Ε., χρηματοδοτεί δύο προγράμματα σπουδών που σχετίζονται με τη διασύνδεση.

ΑΡΘΡΟ / Του ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ

Και τώρα τι, σε ΗΠΑ, Βρετανία;

Είναι προφανές ότι ο Ντόναλντ Τραμπ είναι ακατάλληλος για τη θέση στην οποία βρίσκεται. Είναι επίσης βέβαιο ότι το Brexit θα φέρει μόνο δυστυχία στον λαό της Βρετανίας. Όμως, στις ΗΠΑ, παρά τα στοιχεία που έχει συλλέξει ο ειδικός εισαγγελέας Ρόμπερτ Μιούλερ εις βάρος ανθρώπων κοντά στον πρόεδρο (πολλά από τα οποία σίγουρα εμπλέκουν και τον ίδιο τον Τραμπ), ακόμη φαίνεται εξαιρετικά αμφίβολο ότι θα υπάρξει διαδικασία αποπομπής του προέδρου. Στη Βρετανία, παρά το αδιέξοδο, η πρωθυπουργός Τερέζα Μέι και ο αρχηγός των Εργατικών Τζέρεμι Κόρμπιν δεν τολμούν να παραπέμψουν το πρόβλημα στον λαό για λύση μέσω δεύτερου δημοψηφίσματος. Και στις δύο χώρες γίνεται επίκληση του φόβου αντιδράσεων όσων υποστηρίζουν τον Τραμπ ή όσων υποστηρίζουν το Brexit. Με άλλα λόγια, οι θεσμικοί που επιζητούν την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία του πολιτεύματος δεν τολμούν να αντισταθούν στις επιταγές μιας δυναμικής μειοψηφίας. Το πρόβλημα είναι το αντίθετο του κινδύνου που επικαλούντο διανοητές

στο παρελθόν — η επιβολή της θέλησής της πλειοψηφίας στο σύνολο των πολιτών. Τώρα η θέληση των λίγων δεσμεύει τους πολλούς, στο όνομα της δημοκρατίας.

Ασφαλώς, και στις δύο χώρες κυριαρχεί η θεσμική υποχρέωση να παραμείνουν σεβαστά τα αποτελέσματα εκλογών. Όμως, οι ιδρυτές της αμερικανικής δημοκρατίας προέβλεψαν τους κινδύνους που προκύπτουν από την αρχή ενός ανθρώπου και θέσπισαν το σύστημα κατά το οποίο το Κογκρέσο, η Δικαιοσύνη και η εκτελεστική εξουσία επιδιώκουν μια λειτουργική ισορροπία μεταξύ τους. Ο Τραμπ, όμως, σε αγαστή συνεργασία με το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, έφερε το σύστημα στα όριά του, έχοντας τη στήριξη του Κογκρέσου (έως τις πρόσφατες «μεσοπρόθεσμες» εκλογές για τη Βουλή των Αντιπροσώπων και για τη Γερουσία) και επέλεξε Συντηρητικούς δικαστές για το Ανώτατο Δικαστήριο. Τώρα, η Βουλή ελέγχεται από τους Δημοκρατικούς και ο Τραμπ αντιμετωπίζει σοβαρότερο έλεγχο από το σώμα αυτό, ενώ αναμένονται τα

Και στις ΗΠΑ και στη Βρετανία, οι δημοκρατικοί θεσμοί δοκιμάζονται όσο ποτέ. Οι απλές λύσεις —αποπομπή Τραμπ, δεύτερο δημοψήφισμα— δεν προτιμώνται.

αποτελέσματα της έρευνας του Μιούλερ. Το εάν θα ξεκινήσει διαδικασία αποκαθάρσεως του θα εξαρτηθεί από τρία πράγματα: πρώτον, εάν ο Μιούλερ έχει βρει στοιχεία που απαιτούν την απομάκρυνση του προέδρου· δεύτερον, από τη ζημία που μπορεί να προκαλέσει ο Τραμπ με τις πράξεις του (και η συνεπής αντιμετώπιση από τους δημοκρατικούς κράτους ίσως να έχει ολέθριες συνέπειες)· τρίτον, εάν οι θεσμικοί, συμπεριλαμβανομένης της Γερουσίας (η οποία ελέγχεται από τους Ρεπουμπλικανούς), θεωρήσουν ότι η ανάγκη απομάκρυνσης του Τραμπ

υπερέχει της αγωνίας τους μήπως δυσαρεστήσουν τους ψηφοφόρους του. Αξιοσημείωτη είναι δημοσκοπηση του NPR-PBS NewsHour-Market poll, που δημοσιεύθηκε χθες: δείχνει ότι μόλις το 30% του συνόλου λέει ότι θα ψήφισε τον Τραμπ, ενώ απ' αυτούς που τον ψήφισαν το 2016, μόνο το 75% θα τον ψήφισε πάλι το 2020. Το γεγονός ότι όσο μικραίνει ο πυρήνας των υποστηρικτών του Τραμπ θα αποτελείται από ολοένα πιο φανατισμένους είναι άλλο ένα πρόβλημα που περιμένει τις ΗΠΑ σε αυτή την πρωτοφανή περιπέτεια.

Στη Βρετανία, ο κόμπος έχει φθάσει στο κτένι. Η Βουλή των Κοινοτήτων απέρριψε τη συμφωνία αποχώρησης από την Ε.Ε. και η ημερομηνία της εξόδου, 29 Μαρτίου, πλησιάζει. Οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας είναι ήδη οδυνηρές, οι συνέπειες μιας «άτακτης εξόδου» θα είναι χειρότερες. Το γεγονός ότι οι περισσότεροι Σκωτσέζοι θέλουν να παραμείνουν στην Ε.Ε. εγκυμονεί σοβαρότατους κινδύνους για τη συνοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, ενώ

το πρόβλημα που προκύπτει από το αν θα υπάρξει σύνορο μεταξύ της Βορείου Ιρλανδίας και της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας θέτει σε κίνδυνο τη σταθερότητα σε αυτή την πολύπαθη περιοχή. Επίσης, το οικονομικό και κοινωνικό κόστος της πολιτικής παράλυσης ανοίγει νέες πηγές συνεχώς. Η πλειοψηφία φαίνεται να τάσσεται υπέρ δεύτερου δημοψηφίσματος. Η Βρετανία δεν διαθέτει τους θεσμικούς μηχανισμούς των ΗΠΑ για τη λύση αδιεξόδων. Για παράδειγμα, για πρώτη φορά τώρα, η νομοθετική εξουσία ακύρωσε την πολιτική της πρωθυπουργού, χωρίς, ωστόσο, να λύσει το πρόβλημα για το τι θα γίνει με τη Βρετανία, όμως, έχουν να κάνουν με έναν «συνομιλητή», την Ε.Ε., που δεν δεσμεύεται από τον φόβο της αντιδράσεως μέρους του βρετανικού πληθυσμού, που μπορεί να χαράξει πολιτική με βάση τον συμφέρον των περισσότερων μελών της. Αυτό θα αναγκάσει τη Βρετανία να αναπτύξει νέους θεσμούς και μηχανισμούς για να λύσει, αφετέρου, τα εσωτερικά της προβλήματα

και, αφετέρου, για να διαχειρίζεται τις σχέσεις της με την Ε.Ε. Ίσως αναγκαστεί να «καθρεφτίζει» τον οργανισμό από τον οποίο πάσχει να αποσπαστεί.

Και στις ΗΠΑ και στη Βρετανία, οι δημοκρατικοί θεσμοί δοκιμάζονται όσο ποτέ. Οι απλές λύσεις —αποπομπή Τραμπ, δεύτερο δημοψήφισμα— δεν προτιμώνται. Το αποτέλεσμα, όσον αφορά τις ΗΠΑ, θα είναι οι δημοκρατικοί θεσμοί να ενισχυθούν, ώστε να μην επαναληφθεί το φαινόμενο Τραμπ, ή να υπονομευθούν τόσο ώστε να διαδέχεται ο ένας Τραμπ τον άλλον. Στη Βρετανία, κυβέρνηση και αντιπολίτευση πρέπει να καταλάβουν ότι ενδίδοντας σε αυτό που απαιτούν οι πιο άκαμπτοι, οι πιο ανεύθυνοι, υπονομεύουν τα συμφέροντα του συνόλου. Και στις δύο χώρες το θέμα είναι συναρπαστικό. Οι λύσεις που θα προκύψουν —ή η συνεχόμενη παράλυση— θα αποτελέσουν σημαντικότερα μαθήματα για κάθε χώρα. Επειδή δημοκρατία σημαίνει αέναη αναζήτηση λύσεων προς όφελος του συνόλου.

Αλλάζουν οι στόχοι για τον τουρισμό

Ο ρυθμός των νέων κλινών και των τουριστικών αφίξεων ξεπερνά τους στόχους του 2030

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

«Πολλή και σκληρή δουλειά που έχουμε να κάνουμε στο κεφάλαιο τουρισμός», δήλωσε την περασμένη εβδομάδα ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας, ο οποίος έχει ενώπιον του την μελέτη για την Εθνική Στρατηγική 2017-2030 για τον Τουρισμό, και καλείται πλέον της δώσει σάρκα και οστά, να την επικαιροποιήσει. Επικαιροποίηση η οποία κρίνεται αναγκαία από τη στιγμή που πέρασαν κιάλας δύο χρόνια από την ολοκλήρωσή της. Η μελέτη η οποία ήταν πρωτοβουλία του Υπουργείου Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού και της Προεδρίας της Δημοκρατίας άρχισε το 2015 από την ισπανική εταιρεία «THR Asesores en Turismo Hotelaria y Recreacion S.A.» και ολοκληρώθηκε το 2017. Στους βασικούς στόχους της στρατηγικής ήταν να καταστεί η Κύπρος πριν από το 2030 ένας αειφόρος δημοφιλής και ολόκληρος προορισμός που θα μπορεί να προσελκύει 4,8 εκατ. επισκέπτες από το εξωτερικό ετησίως. Αν υπολογίσουμε ότι το 2018 οι τουριστικές αφίξεις ήταν στα 3,9 εκατομμύρια, τότε φαίνεται ότι η Κύπρος είναι μόλις μια ανάσα από το να πιάσει τον στόχο των 4,8 εκατομμυρίων, δέκα χρόνια πριν από το χρονικό ορόσημο του 2030.

Εποχικότητα

Ζήτημα εξακολουθεί να αποτελεί ωστόσο η εποχικότητα του τουρισμού σε σχέση και με τους στόχους που έχουν τεθεί. Έχοντας ως βασικό άξονα την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, η μελέτη εισηγείται πιο ισομερή κατανομή των τουριστικών αφίξεων στη χώρα, με το 40% αυτών να πρέπει να καταγράφεται την περίοδο Νοεμβρίου - Απριλίου. Μια ματιά στις αφίξεις του

2018 δείχνουν ότι για τους μήνες Ιανουαρίου - Απριλίου συμπεριλαμβανομένων του μήνα Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου του έτους, οι τουρίστες που έφτασαν στην Κύπρο ανέρχονται στις 948,829 και αποτελούν το 1/6 επί του συνόλου των αφίξεων για ολόκληρο το έτος. Ενθαρρυντικό είναι πάντως το στοιχείο ότι οι αφίξεις για κάθε μήνα της χειμερινής περιόδου σημείωσαν αύξηση σε σχέση με προηγούμενες χρονιές, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις, όπως το πρώτο τρίμηνο του έτους,

Στις 90 χιλιάδες θα φτάσει ο αριθμός των τουριστικών κλινών για το 2019, ενώ το 2020 αναμένεται ότι θα προστεθούν άλλες δύο χιλιάδες κλίνες.

ο αριθμός των αφίξεων ήταν ο υψηλότερος που είχε καταγράψει η Στατιστική Υπηρεσία και ανήλθε στις 369.438 σε σύγκριση με 285.693 την αντίστοιχη περίοδο του 2017 και σημείωσε αύξηση 29,3%, ενώ ξεπέρασε τις αφίξεις που καταγράφηκαν ποτέ στην Κύπρο τους πρώτους τρεις μήνες του έτους.

Θετικό είναι το γεγονός ότι οι πτήσεις από και προς τα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου αυξάνονται κάθε χρόνο κατά 30% τα τελευταία χρόνια, καθώς και το γεγονός ότι αυξάνονται ο αριθμός των ξενοδοχείων που παραμένουν ανοικτά.

Αύξηση κλινών

Προσθήκη 29 χιλιάδων νέων τουριστικών δωματίων, ή 42.348

Ένα σημείο το οποίο κρατά από τη μελέτη το Υφυπουργείο είναι η προσέλκυση μεγαλύτερου ποσοστού τουριστών με υψηλή κατά κεφαλή δαπάνη, παρά στη μεγιστοποίηση του ρυθμού αύξησης των τουριστών.

κλίνες εισηγείται η μελέτη για τον τουρισμό. Σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, ο αριθμός των κλινών ανέρχεται στις 84.500, ενώ η αύξησή τους δεν αποτελεί στόχο, αλλά πραγματικότητα. Ήδη αναμένεται ότι το 2019 ο αριθμός των κλινών θα φτάσει τις 90 χιλιάδες μέχρι το τέλος του 2019, ενώ άλλες δύο χιλιάδες κλίνες θα προστεθούν το 2020, με εννέα νέα ξενοδοχεία.

Περισσότερα έσοδα

Προσπάθειες αύξησης του κατά κεφαλήν εισοδήματος των τουριστών εισηγείται στην ουσία η μελέτη για τον τουρισμό, η οποία μιλά για προσέλκυση μεγαλύτερου πο-

σοστού τουριστών με υψηλή κατά κεφαλή δαπάνη, παρά στη μεγιστοποίηση του ρυθμού αύξησης των τουριστών. Σημειώνεται ότι για την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2018, τα έσοδα από τον τουρισμό ήταν στα 2,5 δισ. ευρώ και καταδεικνύει ότι ο δρόμος προς τα 7 δισ., που θέτει ως στόχο η μελέτη των Ισπανών, είναι ακόμα μακρύς. Στην ανάλυσή τους οι εμπειρογνώμονες προτείνουν ως πιο ισορροπημένη προσέγγιση την υιοθέτηση του Premium Μοντέλου στον τουρισμό. Έχοντας μελετήσει και την εναλλακτική επιλογή του μαζικού τουρισμού (standard model), οι εμπειρογνώμονες εντοπίζουν ότι η εστίαση σε μαζικότερο τουρισμό, παρά τη μεγαλύτερη αύξηση στον

αριθμό των τουριστών θα είχε ως αποτέλεσμα χαμηλότερα έσοδα (€6.335 εκατ. αντί €7.133 εκατ.) λόγω της χαμηλότερης κατά κεφαλήν δαπάνης. Παράλληλα οι επενδυτικές ανάγκες θα ήταν μεγαλύτερες (€24,4 δισ. αντί €18,6 δισ.), ενώ η απόδοση των επενδύσεων θα ήταν χαμηλότερη (31,6 - 34,3% αντί 43,2%). Επίσης, όπως αναφέρεται στη μελέτη, το μοντέλο του μαζικού τουρισμού έχει μεγαλύτερες αρνητικές επιπτώσεις στην αειφορία, στο περιβάλλον και στην κοινωνία, αφού καθιστά αναγκαία τη δημιουργία περισσότερων και μεγαλύτερων αναπτύξεων για κάλυψη των αναγκών σε κλίνες και άλλες υποδομές και λόγω της γενικότερης επιβάρυνσης που συνεπάγεται ένας με-

γαλύτερος αριθμός τουριστών. Σύμφωνα πάντως με τους εμπειρογνώμονες δεν υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης του μοντέλου πολυτελούς τουρισμού, καθώς η Κύπρος δεν διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές για να εισχωρήσει στη συγκεκριμένη αγορά. Πρόκειται για σημείο της μελέτης το οποίο από το οποίο δεν αναμένεται να διαφοροποιηθεί ο υφυπουργός, ο οποίος στις πρώτες του κιάλας δηλώσεις τόνισε ότι η κυβέρνηση στοχεύει να δώσει περισσότερη έμφαση τα επόμενα χρόνια σε ποιοτικά παρά ποσοτικά στοιχεία σε σχέση με τη προσέλκυση επισκεπτών στην Κύπρο εστιάζοντας στην προσέλκυση επισκεπτών πιο υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Έμφαση στην κυπριακή ταυτότητα

Η προσφορά αξέχαστων τουριστικών εμπειριών στους τουρίστες, η έμφαση στην τοπική κληρονομιά, την πολιτιστική διάσταση και το φυσικό περιβάλλον συγκαταλέγονται στην κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει ο κυπριακός τουρισμός βάσει της έρευνας. Προς αυτή την κατεύθυνση ήδη εστιάζει ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας, κάτι το οποίο έχει καταστήσει σαφές και σε δηλώσεις του ότι στόχος είναι η προώθηση της κυπριακής κουλτούρας, γαστρονομίας και πολιτισμού μέσω των διαφόρων ενεργειών. Οι στόχοι για τον τουρισμό θα αναπροσαρμοστούν μετά και τις διαβουλεύσεις του υφυπουργού με τους εμπλεκόμενους φορείς της τουριστικής βιομηχανίας που ξεκίνησαν την περασμένη εβδομάδα και αναμένεται ότι θα συνεχιστούν τους επόμενους μήνες, ώστε το Υφυπουργείο να διαχειριστεί την καλοκαιρινή τουριστική σεζόν η οποία θα αποτελέσει το πρώτο δυνατό τεστ αντοχής για τον νεοσύστατο οργανισμό.

KANALI 6
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞΙ

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

www.kanali6.com.cy

www.facebook.com/kanali6

twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

FROM EXECUTIVE PRODUCER ROBERT ZEMECKIS

AIDAN GILLEN MICHAEL MALARKEY

PROJECT BLUE BOOK

BASED ON TRUE EVENTS

Μεταδίδεται μόλις λίγες ώρες μετά την Αμερική!
Κάθε Τετάρτη στις 22:00. Αποκλειστικά στο Movies Best HD

Νέα καθηλωτική σειρά βασισμένη σε πραγματικά γεγονότα. Διαπραγματεύεται τις έρευνες που διεξήχθησαν από την αμερικανική κυβέρνηση μεταξύ 1952-1970 για το φαινόμενο των εξωγήινων.

www.mesimvria.com

MOVIES BEST HD

Το κανάλι MOVIES BEST HD διατίθεται από τις συνδρομητικές πλατφόρμες CABLENET και CYTAVISION

MESIMVRIA ENTERPRISES LTD

Μείωση εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου κατά 24% σε σχέση με το 2005, διείσδυση των ΑΠΕ στο 32% μέχρι το 2030 ενεργειακή απόδοση στο 32,5 μέχρι το 2030 στους στόχους και τις υποχρεώσεις που έχει θέσει η Ε.Ε. για την περίοδο 2021-2030.

Σχέδιο χωρίς προτάσεις για το κλίμα

Να περάσει από τη θεωρία στην πράξη, το βασικότερο στοιχείο που πρέπει να κερδίσει η κυβέρνηση

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Στα 229,8 εκατ. ευρώ εκτιμάται το κόστος ως προς την επίτευξη του στόχου για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στην περίπτωση που η Κυπριακή Δημοκρατία δεν αλλάξει τίποτα στις ρυθμίσεις για την ενέργεια και το κλίμα μέχρι το 2030. Στην περίπτωση δε που εφαρμοστούν μέτρα και προτάσεις τα οποία ήδη έχουν προταθεί, τότε το κόστος θα είναι στα 156,5 εκατ. ευρώ. Το κόστος αφορά την αγορά δικαιωμάτων και το ποσό όπως καταγράφεται είναι αποτέλεσμα υπολογισμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τον εθνικό στόχο για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, θα πρέπει το 2030 οι εκπομπές να είναι μειωμένες κατά 24% σε σχέση με το 2005. Για τους στόχους αλλά και το δέον γενέσθαι ενήμερωθηκε την περασμένη Τετάρτη το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο άναψε το πράσινο φως στο προσχέδιο για το Κλίμα και την Ενέργεια. Τα επόμενα βήματα της αρμόδιας ομάδας τεχνοκρατών, είναι να παρουσιαστεί το κείμενο του προσχεδίου ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κάτι που έχει προγραμματιστεί την ερχόμενη εβδομάδα και συγκεκριμένα στις 29-30 Ιανουαρίου. Σημειώνεται ότι το προσχέδιο θα έπρεπε να είχε ήδη υποβληθεί μέχρι τέλος Δεκεμβρίου στις Βρυξέλλες, κάτι το οποίο έχει προκαλέσει πολιτικές αντιδράσεις στο εσωτερικό. Ωστόσο, η κυβέρνηση διευκρινίζει ότι είχε ζητήσει και λάβει σχετική παράταση για να παρουσιάσει το κείμενο τέλος Ιανουαρίου. Το περιεχόμενο του προσχεδίου περιορίζεται σε σενάρια και κόστος σε περίπτωση που δεν ανταποκριθούμε ως κράτος στους στόχους της Ε.Ε. Αυτό που δεν περιλαμβάνει είναι συγκεκριμένα μέτρα και προ-

Αν μέχρι το 2030 δεν υιοθετήσουμε κανένα επιπρόσθετο μέτρο για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τότε το κράτος θα επιμείνει με ένα κόστος της τάξης των 230 εκατ. ευρώ, και 156,5 εκατ. ευρώ αν υλοποιήσει ειλημμένες αποφάσεις για τις ΑΠΕ. Το ζητούμενο είναι η εφαρμογή του τρίτου σεναρίου, με νέα μέτρα και μηδενικό κόστος.

τάσεις βάσει των οποίων θα μειωθούν οι εκπομπές αερίων, και θα διεισδύσουν οι ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας στο ποσοστό που απαιτείται. Αρμόδιες πηγές αναφέρουν στην «Κ», ότι αυτό θα είναι αποτέλεσμα διαβούλευσης των επόμενων μηνών και διαβεβαιώνουν ότι θα επιστρέψουν με σειρά προτάσεων σε έντεκα μήνες.

Η αγορά ενέργειας

Στους στόχους και στις υποχρεώσεις της Ε.Ε. είναι η μείωση της εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% μέχρι το 2030 σε σχέση με το 2005, ενώ ο εθνικός νομικά δεσμευτικός στόχος αφορά τη μείωση στο 24%. Η διείσδυση των ΑΠΕ ανεβαίνει στο 32% σε επίπεδο Ε.Ε. μέχρι το 2030, ενώ καθορίστηκε η μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης στο 32,5%. Σημαντική πτυχή στους στόχους είναι η εξα-

Με τρία σενάρια, αλλά χωρίς συγκεκριμένες εισηγήσεις το προσχέδιο για να πιάσουμε τους στόχους της Ε.Ε. Μέχρι τέλος 2019 θα πρέπει να υποβληθούν τα τελικά σχέδια ενώπιον της Κομισιόν.

σφάλιση του ανταγωνισμού σε ενοποιημένες αγορές ενέργειας και η ανταγωνιστική και οικονομικά προσιτή ενέργεια για όλους τους καταναλωτές. Κάτι που αποτελεί στοιχείο για την βελτίωση, με δεδομένες τις αναβολές στο άνοιγμα της αγοράς ενέργειας στην Κύπρο.

Αξίζει μια αναφορά στα στοιχεία της Eurostat, μέσα από τα οποία καταγράφεται μια δυστοκία στην διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Βάσει αυτών η Κύπρος υπολείπεται 6 ποσοστιαίων μονάδων για να πιάσει τον στόχο του 20%. Σε πρόσφατο ρεπορτάζ της Καθημερινής αναδείχθηκαν τα προβλήματα στο καθεστώς αδειοδότησης και παραγωγής των ΑΠΕ κυρίως στο θέμα της πλιακής ενέργειας. Ως αποτέλεσμα, υπάρχει μεν ενδιαφέρον για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω συστημάτων ΑΠΕ σε οροφές κτιρίων, ωστόσο η γραφειοκρατία να παρουσιάζεται ως αποτρεπτικός παράγοντας στους ενδιαφερόμενους επενδυτές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η περίπτωση μεγάλης επένδυσης παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, από πλιακή ενέργεια με την τοποθέτηση

πάνελ στην οροφή μεγάλου εμπορικού κέντρου της Λευκωσίας, η οποία έχει μείνει στα αζήτητα.

Σενάρια και επιπτώσεις

Στο κείμενο του προσχεδίου περιλαμβάνονται τρία σενάρια σε σχέση με τις πολιτικές σε εθνικό επίπεδο για την ενέργεια και το κλίμα. Το πρώτο είναι το σενάριο Business as Usual, το δεύτερο αφορά το σενάριο με την εφαρμογή των υφιστάμενων μέτρων που έχουν υιοθετηθεί και το τρίτο σενάριο αφορά την λήψη και εφαρμογή πρόσθετων μέτρων. Στην περίπτωση του πρώτου σεναρίου, μέχρι το 2030 οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα αυξηθούν κατά 12%. Στην περίπτωση που εφαρμόσουμε τις ειλημμένες αποφάσεις για τη διείσδυση των ΑΠΕ, τότε υπάρχει αύξηση στις εκπομπές αερίων, αλλά μόλις στο 2%. Στην περίπτωση του τρίτου σεναρίου, με τη λήψη δηλαδή των πρόσθετων μέτρων, τότε οι εκπομπές αερίων θα μειωθούν κατά 10% σε σχέση με το 2005, η διείσδυση των ΑΠΕ θα φτάσει στο 27%, ενώ ο υποχρεωτικός στόχος για εξαγωγή ενέργειας στην τελική χρήση ενδέχεται να επιτευχθεί. Βάσει της μελέτης η οποία έχει παρουσιαστεί στην υπουργική επιτροπή, οι δαπάνες για την εφαρμογή του δεύτερου σεναρίου ανέρχονται στο 1,23 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2030, με τη συνεισφορά του Δημοσίου της τάξης των 287 εκατ. ευρώ, ενώ στο σενάριο των πρόσθετων μέτρων θα χρειαστούν επιπρόσθετες επενδύσεις ύψους 4,2 δισ. ευρώ με τη συνεισφορά του Δημοσίου να φτάνει 2,4 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 2 δισ. ευρώ να αφορούν τις μεταφορές. Σημειώνεται ότι σε όλα τα σενάρια θεωρήθηκε δεδομένη η έλευση Φυσικού Αερίου, ενώ δεν έχει υπολογιστεί το έργο EuroAsia Interconnector.

Στο μικροσκόπιο οι μεταφορές

Το κατ' ομολογία προβληματικό κεφάλαιο των μεταφορών συγκεντρώνει την πλειοψηφία των επικείμενων μέτρων, όπως επισημαίνουν στην «Κ» αρμόδιες πηγές. Για παράδειγμα οι δημόσιες συγκοινωνίες υπολειπόμενες, ενώ οι αριθμοί αγοράς των μεταχειρισμένων οχημάτων παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Ως εκ τούτου οι ίδιες πηγές τονίζουν ότι μέτρα όπως η μείωση της φορολογίας επί των καυσίμων η οποία έχει εφαρμοστεί πρόσφατα, δεν συνηγορούν προς τη σωστή κατεύθυνση που είναι η μείωση της εξάρτησής μας από τις συμβατικές μορφές καυσίμων. Αυτό σημαίνει ότι τα πρόσθετα μέτρα τα οποία θα συμπεριληφθούν στο τελικό σχέδιο το οποίο θα παρουσιαστεί στην Κομισιόν, θα κινούνται σε αντίθετη κατεύθυνση από φοροελαφρύνσεις στα καύσιμα κίνησης. Αντίθετα, η τεχνική ομάδα αναμένεται ότι θα προτείνει κίνητρα για αγορά ηλεκτρικού αυτοκινήτου και αλλαγές στις δημόσιες συγκοινωνίες. Ωστόσο, συγκεκριμένες προτάσεις δεν έχουν ακόμη αποκρυσταλλωθεί. Αναμένεται, λοιπόν, η έγκριση των Βρυξελλών στο προσχέδιο, η σύσκεψη των αρμόδιων τεχνικών επιτροπών και η έναρξη στοχευμένης διαβούλευσης με Υπουργεία Γεωργίας, Ενέργειας, Μεταφορών και Οικονομικών, την τοπική αυτοδιοίκηση και το ΕΤΕΚ μέσα από την οποία θα ετοιμασεί πλαίσιο εισηγήσεων και η μελέτη αντικτύπου. Σε κάθε περίπτωση η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να παραδώσει το τελικό σχέδιο στην Κομισιόν μέχρι τέλος του 2019.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΛΟΥ**

Κλιμακούμενη φυγή χωρίς προοπτική

Περισσότερο απρόβλεπτο από ποτέ άλλοτε, κατά τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζεται σήμερα το πολιτικό και το οικονομικό σκηνικό της Ευρώπης. Είναι πολλές δυστυχώς οι εξελίξεις και τα γεγονότα που επιτείνουν τις αγωνίες και το κλίμα αβεβαιότητας για το τι μέλλει γενέσθαι στη Γηραιά Ήπειρο κατά το τρέχον έτος. Και επειδή αφενός ο οικονομία και η πολιτική λειτουργούν επί το πλείστον ως συγκοινωνούντα δοχεία και αφετέρου επειδή η αλληλοεξάρτηση και η αλληλοεπίδραση των οικονομιών είναι η μεγίστη την εποχή της παγκοσμιοποίησης, ασ δούμε ένα ένα τα δύσκολα και πράγματι κρίσιμα σημεία αυτές της περιόδου.

Πρώτον. Υπάρχει ο υπερδανει-

σμός του ιδιωτικού τομέα, ο οποίος δεν είχε τοποθετηθεί έως τώρα στο κεντρικό κάδρο των αναλύσεων ως πιθανός αποσταθεροποιητικός παράγοντας για το άμεσο μέλλον. Κι όμως, το ακούει κανείς συνχνότερα πλέον στα συμπτώματα των διεθνών επενδυτών, οι οποίοι τονίζουν ότι θα πρέπει να τεθεί άμεσα σε τάξη το θέμα των δανείων που δεν αποπληρώνονται από τους ιδιώτες –επιχειρήσεις και νοικοκυριά– προς τις τράπεζες. Διότι και η διεθνής οικονομία και η ευρωπαϊκή εμφανίζουν σημάδια κάμψης που μπορεί ενδεχομένως να οδηγήσουν σε ύφεση στο τέλος του 2019. Τι θα συμβεί τότε;

Δεύτερον. Ποια είναι η επόμενη μέρα μετά το Brexit; Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει, γιατί κανείς

δεν μπορεί να ξέρει –ακόμη και η ίδια η βρετανική κυβέρνηση όπως φάνηκε– τι μορφή θα πάρει αυτή η επικείμενη έξοδος. Δεν θα είναι πάντως χωρίς αρνητικές συνέπειες και όχι μόνο για τη Βρετανία αλλά και για την πειρωτική Ευρώπη. Η Βρετανία είναι ένας γιγαντιαίος εμπορικός εταίρος και είναι η ανεξάντλητη χρηματοπιστωτική πηγή ολοκλήρης της ευρωπαϊκής επικράτειας!

Τρίτον. Οι Ηνωμένες Πολιτείες του Τραμπ διευρύνουν το ρήγμα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, γεγονός που σημαίνει ότι θα οξυνθεί ο ανταγωνισμός σε οικονομικό επίπεδο (βλέπε εμπορικός πόλεμος) εκτός από την έντονη διχοστοασία που εκφράζεται στην αμυντική στρατηγική μεταξύ των δύο πλε-

ρών του Ατλαντικού. Με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε σημαντικά αυξημένες στρατιωτικές δαπάνες για την Ευρώπη (πριν να αποδώσει αργότερα οφέλη η στρατηγική αυτονομία).

Τέταρτον. Παράλληλα εκτιμάται ότι η Κίνα εισέρχεται σε έναν κύκλο επιβράδυνσης της οικονομικής ανάπτυξης και άρα αυτό επίσημα θα κοστίσει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στο δυτικό ημισφαίριο. Ας μην ξεχνάμε ότι η κινεζική αγορά αποτελεί βασικό απορροφητήρα για τα βιομηχανικά προϊόντα που εξάγει η Γερμανία και τυχόν σημαντική μείωση της ζήτησης από εκείνη την πλευρά επηρεάζει άμεσα τη γερμανική και την ευρωπαϊκή οικονομία.

Πέμπτον. Να μπορούμε στα πιο

αμιγώς πολιτικά. Στη Γαλλία, η Ακροδεξιά της Λεπέν, η οποία θέλει έξοδο της Γαλλίας από τη Ζώνη του Ευρώ, θα είναι το πρώτο κόμμα (σύμφωνα με τις σημερινές δημοσκοπήσεις) και με κάποια διαφορά. Πώς θα κυβερνήσει στη συνέχεια ο πρόεδρος Μακρόν;

Εκτον. Το ακροδεξιό γερμανικό κόμμα AfD, το οποίο ανακινώσε πως και αυτό θέτει πλέον πρωτεύοντα στόχο την έξοδο από το ευρώ, αυξάνει διαρκώς την επιρροή του στην εκλογική βάση. Πώς λοιπόν θα κυβερνήσει στο εξής η Μέρκελ και κυρίως πώς θα ευαγγελιστεί μια γενικότερη πολιτική υπέρ της Ευρώπης; Ρεαλιστικά, αδύνατον! Η Γερμανία, αυτό φαίνεται ήδη, μετατρέπεται σε μια πιο εσωστρεφή δύναμη. Ακόμη

και αυτά που λέγονται για την αναθέρμανση του γαλλογερμανικού άξονα είναι πρωτοβουλίες χωρίς αποτέλεσμα.

Εβδομον. Οι ευρωεκλογές μπορεί λοιπόν να συσπειρώσουν ακόμη περισσότερο τις δυνάμεις των εθνικιστών, των λαϊκιστών και των ακροδεξιών, οι οποίοι αντιστρατεύονται την ιδέα της Ευρώπης, κατ' ουσίαν τις δημοκρατικές και πολιτισμικές αξίες που χτίστηκαν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και οδήγησαν στη συνοχή και στην αρμόδια των κοινωνιών. Συμπέρασμα: Αν' όπου και να ξεκινήσει κανείς, τη Γαλλία ή τη Γερμανία, την Κίνα ή την Αμερική, μεγάλα σύννεφα αβεβαιότητας επισκιάζουν φέτος την Ευρώπη.

Υπέρ και των δύο σχεδίων για τα κόκκινα δάνεια οι τραπεζίτες

Θέλουν ως εναλλακτικές επιλογές τις προτάσεις του ΤΧΣ και της ΤτΕ

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Υπέρ της δυνατότητας να υπάρξουν πολλαπλές επιλογές για τη μείωση των κόκκινων δανείων τάχθηκαν οι Έλληνες τραπεζίτες, μιλώντας σε εκδήλωση που διοργάνωσε η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών στη Φρανκφούρτη με θέμα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPEs). Τη δυνατότητα αυτή υποστήριξε και ο διοικητής της ΤτΕ κ. Γιάννης Στουρνάρας, ο οποίος αφού παρουσίασε στην ομιλία του την πρόταση της κεντρικής τράπεζας, σημείωσε ότι «εάν η κυβέρνηση αποφασίσει να υιοθετήσει το πρόγραμμα εγγύησης στοιχείων ενεργητικού, που προτείνεται από το ΤΧΣ, η ΤτΕ θα το υποστηρίξει».

Ο κ. Στουρνάρας χαρακτήρισε «υψίστης σημασίας», προκειμένου να αυξηθούν η προσφορά δανείων και η μείωση των επιτοκίων δανεισμού, «την ανάληψη επιπλέον ενεργειών από την πλευρά τόσο των Αρχών, ώστε να στηριχθεί ο τραπεζικός τομέας και να δοθεί μια αποφασιστική και συστηματική λύση στο πρόβλημα των NPEs».

Κάλεσε δε τις «ελληνικές αρχές να καταλήξουν σύντομα σε μια ενιαία, συντονισμένη και συστηματική αντιμετώπιση του προβλήματος, που θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις προσπάθειες των ίδιων των τραπεζών», οι οποίες όπως είπε «δεν αρκούν ώστε να επιτευχθεί σύντομα συγκλίση του δείκτη των NPEs προς τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσον όρο, που είναι ήδη κάτω του 4%». Το ιδεώδες, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε ο κ. Στουρνάρας, «θα ήταν να αξιολογηθούν και τα δύο προγράμματα και να παρουσιαστούν στις τράπεζες και τυχόν άλλες επιλογές, αρκεί να είναι συμβατές με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και τις εποπτικές κατευθυντήριες γραμμές».

Είχε προηγηθεί η τοποθέτηση του προέδρου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, κ. Νικόλαου Καραμούζη, ο οποίος ανοίγοντας τη συζήτηση, χαρακτήρισε «τα πλάνα της ΤτΕ και του υπουργείου Οικονομικών για δημιουργία σημαντικών επτάχυσων

Ο διοικητής της ΤτΕ κ. Γιάννης Στουρνάρας, αφού παρουσίασε στην ομιλία του την πρόταση της κεντρικής τράπεζας, σημείωσε ότι «εάν η κυβέρνηση αποφασίσει να υιοθετήσει το πρόγραμμα εγγύησης στοιχείων ενεργητικού, που προτείνεται από το ΤΧΣ, η ΤτΕ θα το υποστηρίξει».

Ημερίδα για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια διοργάνωσε στη Φρανκφούρτη η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών.

της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων καλοδεχόμενα». Ο κ. Καραμούζης, αφού αναφέρθηκε στις θετικές εξελίξεις που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια στο τραπεζικό σύστημα, όπως η επιστροφή των καταθέσεων, η ανεξάρτηση από το Ευρωσύστημα, η ολοκλήρωση των

σχεδίων αναδιάρθρωσης από την πλευρά των τραπεζών και η διατήρηση σε υψηλά επίπεδα των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, έθεσε ως προτεραιότητα «την ανάγκη να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα και οι πρωτοβουλίες επιτάχυνσης των ρυθμών ανάπτυξης της χώρας».

Ο διευθύνων σύμβουλος της Eurobank, κ. Φωκίων Καραβίας, αναφέρθηκε στις εμπροσθοβαρείς πρωτοβουλίες του ομίλου μέσα από τη συγχώνευση με τη Grivalia και τις δύο τιτλοποιήσεις καρτοφυλακίων, ύψους 2 και 7 δισ. ευρώ αντιστοίχως, που θα οδηγήσουν σε μείωση των NPEs κάτω του 15% έως το τέλος του έτους και σε μονοψήφιο ποσοστό μέσα σε τρία χρόνια. Το σχέδιο όπως επε-

σήμανε «είναι απολύτως συμβατό με τα πλάνα που εξετάζουν το υπουργείο Οικονομικών και η ΤτΕ, που εφόσον προχωρήσουν, θα διευκολύνουν περαιτέρω τη συνολικότερη διαχείριση του προβλήματος, αυξάνοντας τη δυναμική δημιουργία αξίας για τους μετόχους μας».

Από την πλευρά η Alpha Bank, ο διευθύνων σύμβουλος της κ. Βασίλειος Ψάλτης σημείωσε ότι η τράπεζα παραμένει απολύτως προσηλωμένη στον σχεδιασμό της για τη μείωση των NPEs και συμπρόσπε ότι «οι διαρθρωτικές λύσεις που εξετάζονται μπορούν να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη ευκέρεια επιλογών και να μας οδηγήσουν με ταχύτερο ρυθμό στα επιθυμητά αποτελέσματα». Τέλος, ο διευθύνων σύμβουλος της PwC Ελλάδας κ. Μάριος Ψάλτης, που υπήρξε συντονιστής του πάνελ συζήτησης των τραπεζικών στελεχών συμπλήρωσε από την πλευρά του ότι «οι υφιστάμενοι μηχανισμοί σε συνδυασμό με το αναπροσαρμοσμένο νομικό πλαίσιο και με δεδομένη τη δέσμευση των τραπεζών για ενεργή επίλυση, μπορούν να οδηγήσουν σε θετικά αποτελέσματα».

Να σημειωθεί ότι τα αποτελέσματα της πρότασης της ΤτΕ, όπως αυτά παρουσιάστηκαν από τον κ. Στουρνάρα, οδηγούν σε:

- Μείωση των NPEs κατά 47%.
- Μείωση του δείκτη κάλυψης από προβλέψεις σε 41% από 49%.
- Διψήφιος δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας για όλες τις συστημικές τράπεζες, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι θετικές επιδράσεις από την ανακατανομή του προσωπικού, την ενίσχυση των εσόδων προ φόρων και την πιθανή προσαρμογή των συντελεστών στάθμισης κινδύνου των στοιχείων ενεργητικού με βάση τα νέα δεδομένα αναληφθέντων κινδύνων όπως θα διαμορφωθούν μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής.
- Μείωση του ποσοστού του αναβαλλόμενου φόρου στα εποπτικά κεφάλαια από 57% σε 30%.
- Βελτίωση της διαχείρισης των NPEs, καθώς οι Εταιρείες Ειδικού Σκοπού θα αναλαμβάνουν και θα διαχειρίζονται κυρίως καταγεγραμμένες απαιτήσεις.

Αντιμέτωπες με πολύ μεγάλες προκλήσεις οι ελληνικές τράπεζες

Οι ελληνικές τράπεζες είναι αντιμέτωπες με προκλήσεις ολυμπιακών διαστάσεων, όπως σημειώνει σε νέα έκθεσή της η Pantelakis Securities. Μπορεί, όπως επισμαίνει, να έχουν δεσμευθεί να μειώσουν το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPEs) κατά 59% ή 64 δισ. ευρώ συνολικά κατά την περίοδο 2019-21, ωστόσο ακόμη και έπειτα από αυτήν την προσπάθεια, τα NPEs θα συνεχίσουν να διαμορφώνονται σε πολύ υψηλά επίπεδα (έναντι του 4% που είναι ο μέσος όρος της Ε.Ε.), ενώ οι τράπεζες θα είναι ευάλωτες σε οικονομικές προκλήσεις για παρατεταμένη περίοδο.

Παράλληλα, όπως επισμαίνει, οι ακριβές μέθοδοι επίλυσης του προβλήματος των κόκκινων δανείων (πωλήσεις και διαγραφές) θα διατηρήσουν το κόστος κινδύνου των ελληνικών τραπεζών (CoR) αυξημένο, ενώ θα πιέσουν τον δείκτη αποδοτικότητας των ενσώματων ιδίων κεφαλαίων (RoTE). Αυτό σε συνδυασμό με τη «δαμόκλειο σπάθην» των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (DTC) οι οποίες διατηρούν ζωντανό τον κίνδυνο απομείωσης, «εξηγούν» τις πιέσεις που δέχονται οι μετοχές των τεσσάρων συστημικών τραπεζών στο Χρηματιστήριο.

Πάντως, όπως σημειώνεται στην έκθεση, η Eurobank έδειξε ότι υπάρχει μια διέξοδος από αυτή την κατάσταση, μέσω της τεράστιας τιτλοποίησης (7 δισ. ευρώ ή 40% των NPEs), επιτυγχάνοντας έτσι τον στόχο του 2021 δύο χρόνια νωρίτερα. Η επιτυχία του σχεδίου εντοπίζεται στο ξεπέρασμα του εμποδίου των DTC, στη μεταφορά junior/mezzanine τίτλων στους μετόχους και στη δημιουργία έτσι της νέας (πολύ πιο «καθαράς») Eurobank ώστε να επιτύχει δείκτη RoTE 10% μέχρι το 2020 με πολύ μειωμένο κόστος κινδύνου, ενισχύοντας έτσι τη μετοχή της στο Χρηματιστήριο.

Όπως επισμαίνει, ακόμη περισσότερη βοήθεια θα μπορούσε να υπάρξει και μέσα από το σχήμα προστασίας ενεργητικού (APS) – το σχέδιο που έχει προτείνει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας – ή ακόμη και από τη δημιουργία μιας «κακής τράπεζας», η οποία θα υποστηρίζεται από τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις – το σχέδιο που έχει παρουσιάσει η Τράπεζα της Ελλάδος. Αν και τα δύο αυτά σχέδια αντιμετωπίζουν ρυθμιστικά και τεχνικά εμπόδια, ωστόσο, κατά την άποψη της Pantelakis, το APS είναι πιο προηγμένο, ήδη λειτουργεί στην Ιταλία και ταίριαζει με τις προσπάθειες που κάνουν οι ελληνικές τράπεζες.

Σε ό,τι αφορά τις μετοχές των τραπεζών, η Εθνική Τράπεζα και η Eurobank αποτελούν τις κορυφαίες επιλογές της χρηματιστηριακής εταιρείας, καθώς η πρώτη είναι φθηνότερη και η δεύτερη αντιμετωπίζει λιγότερους κινδύνους. Σύμφωνα με την Pantelakis, οι τρεις σημαντικές εξελίξεις οι οποίες θα καθορίσουν την πορεία των ελληνικών τραπεζών το αμέσως επόμενο διάστημα είναι οι εξής: α) οποιαδήποτε είδηση σχετικά με τις προτάσεις του ΤΧΣ και της ΤτΕ, καθώς η εγκρίσεις και / ή το σαφές χρονοδιάγραμμα εφαρμογής θα μπορούσαν να βελτιώσουν το κλίμα στην αγορά, β) τα νέα και τελικά σχέδια για τα NPEs των ελληνικών τραπεζών που θα υποβληθούν στον SSM έως τον Μάρτιο και γ) το σχέδιο μετασχηματισμού της Εθνικής Τράπεζας, το οποίο αναμένεται να ανακοινωθεί σύντομα. Εκτός από την ταχύτερη εξυγίανση του ισολογισμού της Εθνικής, το σχέδιο θα ήταν καλό να περιλαμβάνει πρωτοβουλίες μείωσης του κόστους για τη βελτίωση της μελλοντικής κερδοφορίας της τράπεζας, καταλήγει η έκθεση.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Τα υψηλά NPEs διατηρούν υπό πίεση τις μετοχές των ελληνικών τραπεζών.

Τριπλασιάστηκαν οι «χρυσές βίζες» σε ένα έτος

Ανήλθαν σε 1.450 το 2018, από 560 που είχαν χορηγηθεί το 2017 – Το ένα τρίτο αυτών αφορά ακίνητα στο κέντρο της Αθήνας

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

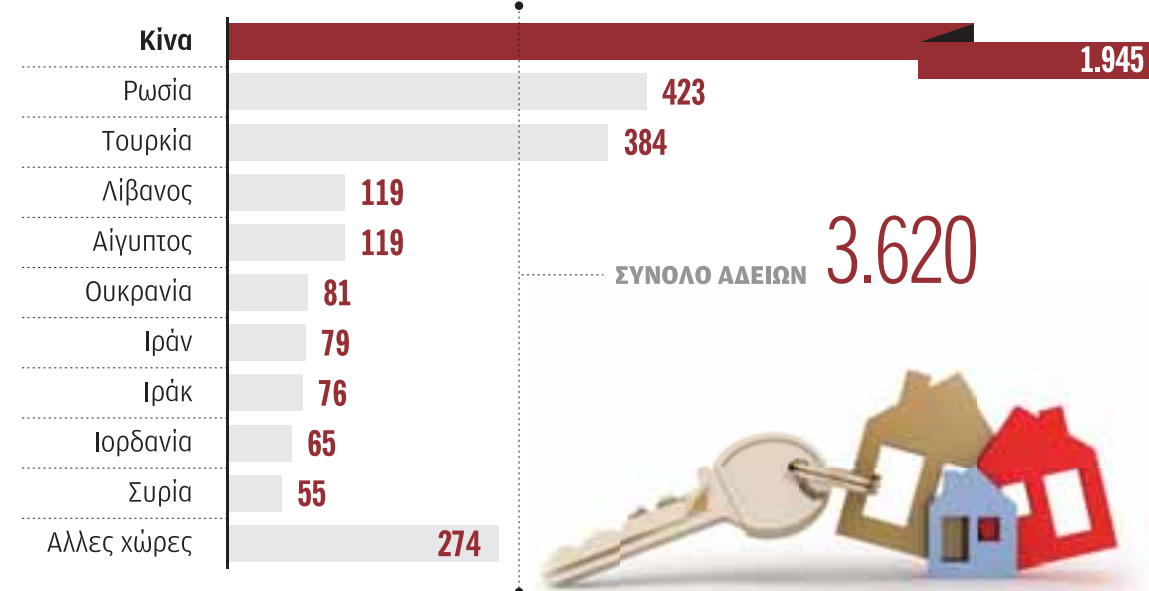
«Απογειώθηκε» το πρόγραμμα χορήγησης αδειών διαμονής «χρυσή βίζα» το 2018, επιβεβαιώνοντας τις αναφορές στελεχών της αγοράς ακινήτων, αλλά και του φορέα Enterprise Greece που προωθεί το πρόγραμμα στο εξωτερικό, ότι η ζήτηση έχει αυξηθεί σημαντικά. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, ο αριθμός των αδειών που εκδόθηκαν σε επενδυτές ακινήτων σχεδόν τριπλασιάστηκε σε ετήσια βάση, καθώς κατά το 11μηνο Ιανουα-

Συνολικά, από την έναρξη του προγράμματος στα μέσα του 2013 και μέχρι το τέλος Νοεμβρίου του 2018, έχουν εκδοθεί 3.620 άδειες.

ρίου - Νοεμβρίου 2018 το σχετικό μέγεθος ανήλθε σε 1.450 άδειες, από 560 που είχαν χορηγηθεί το αντίστοιχο διάστημα του 2017.

Συνολικά, από την έναρξη του προγράμματος στα μέσα του 2013 και μέχρι το τέλος Νοεμβρίου του 2018, έχουν εκδοθεί 3.620 άδειες διαμονής σε επενδυτές από χώρες

Συνολικές χορηγήσεις αδειών διαμονής σε επενδυτές-αγοραστής ακινήτων

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

εκτός Ε.Ε. Αξίζει μάλιστα να καταγραφεί και μια σημαντική τάση, καθώς από τις άδειες αυτές, περίπου το 1/3 αφορά ακίνητα που αποκτήθηκαν στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου της Αθήνας. Σύμφωνα με τα στοιχεία, το γραφείο της Αθήνας έχει εκδώσει 1.143 από τις 3.620 άδειες. Άλλες 968

άδειες έχουν χορηγηθεί από την υπηρεσία υποδοχής του Πειραιά, που αφορά αγορές ακινήτων σε περιοχές κυρίως των νοτιών προαστίων, ενώ την πρώτη τριάδα συμπληρώνει η Παλλήνη, που καλύπτει αγορές στα ανατολικά προάστια, με 644 άδειες. Εν ολίγοις, σχεδόν το 76% των αδειών διαμο-

νής αφορά επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην αγορά κατοικίας της Αττικής.

Εκτός του Λεκανοπεδίου, η μεγαλύτερη ζήτηση εντοπίζεται στη Χαλκιδική και στην Κρήτη. Συγκεκριμένα, η υπηρεσία του Πολύγυρου έχει εκδώσει μέχρι σήμερα 198 άδειες, ενώ εκείνη των Χανίων

άλλες 139. Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων, είναι πιθανό, όσο βελτιώνεται το τουριστικό προϊόν και ενισχύονται οι επενδύσεις για την ανάπτυξη σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, που να περιλαμβάνουν και τουριστικές κατοικίες προς πώληση, να αυξηθούν τα μεγέθη και σε περιοχές εκτός Αττικής.

Το βέβαιο πάντως είναι ότι η ζήτηση για άδειες διαμονής δεν επηρεάστηκε ουδόλως από την υπόθεση με τις αγορές ακινήτων μέσω τερματικών POS και τον θόρυβο που προκλήθηκε. Όπως μάλιστα αναφέρει στην «Κ» ο κ. Αλέξανδρος Ρισβάς, επικεφαλής της δικηγορικής εταιρείας Ρισβάς & Συνεργάτες, η οποία δραστηριοποιείται στην αγορά των αδειών διαμονής και είναι και ενεργό μέλος του Διεθνούς Συμβουλίου Μεταναστευτικών Επενδύσεων, η πρόσφατη τροπολογία που επικριρεί να «θωρακίσει» ακόμα περισσότερο το νομοθετικό πλαίσιο για τη χορήγηση των αδειών, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Υπενθυμίζεται ότι, όπως αποκαλύφθηκε από την υπόθεση Παπαεωγγέλου, οι ενδιαφερόμενοι Κινέζοι πληρώναν τμηματικά ποσά μέσω POS, έως ότου συμπληρωθεί σταδιακά το ελάχιστο ποσό των 250.000 ευρώ, διαδικασία που μπορεί να απαιτούσε έως και 18-24 μήνες μέχρι να ολοκληρωθεί, καθώς συ-

χνά το προς αγορά ακίνητο βρισκόταν υπό κατασκευή.

Η πρακτική αυτή λαμβάνει τέλος με τη σχετική τροπολογία, αφού, όπως ορίζεται, η αξία του ακινήτου (που κατ' ελάχιστον παραμένει 250.000 ευρώ) θα πρέπει να καταβάλλεται ολοκληρωτικά κατά την υπογραφή του αντίστοιχου συμβολαίου.

Η δε καταβολή του ποσού θα πρέπει να γίνεται στο σύνολό του με διάγραμμα τραπεζικής επιταγής σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα ή με μεταφορά πίστωσης και πάλι σε λογαριασμό στην Ελλάδα.

Η σχετική διατύπωση πάντως έχει προκαλέσει αντιδράσεις σε αρκετούς μεσίτες, οι οποίοι σημειώνουν ότι με τον τρόπο αυτό δεν θα μπορεί ο υποψήφιος αγοραστής να κατοχυρώσει το ακίνητο που τον ενδιαφέρει μέσω της καταβολής κάποιας προκαταβολής, κάτι το οποίο είναι πάγια πρακτική στην αγορά ακινήτων. Ωστόσο, σύμφωνα με τον κ. Ρισβά, η τροπολογία ορίζει ως ελάχιστο ποσό που πρέπει να καταβληθεί εξ ολοκλήρου τις 250.000 ευρώ. Ούτως ή άλλως, αν υπολογιστούν και τα υπόλοιπα έξοδα και φόροι που συνδεούνται στην αγορά, το ποσό αυτό ξεπερνιέται εύκολα, με αποτέλεσμα να μπορεί το πλεονάζον κόστος να καταβάλλεται ως προκαταβολή για το «κλείσιμο» του ακινήτου.

Τα νοικοκυριά στην Ελλάδα κατέγραψαν τη μεγαλύτερη μείωση του μη χρηματοοικονομικού πλούτου μετά την Ισπανία.

Τα ελληνικά νοικοκυριά έχασαν σε μία δεκαετία το 27,9% του πλούτου τους

Τα ελληνικά νοικοκυριά έχουν απολέσει το 27,9% του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού τους τη χρονική περίοδο 2008-2018, επισημαίνει η Alpha bank στο εβδομαδιαίο δελτίο της για την οικονομία.

Η πτώση αυτή, όπως αναφέρουν οι αναλυτές, είναι η μεγαλύτερη στην Ευρωζώνη και ακολουθούν η Ισπανία, η Ιταλία και η Κύπρος, ενώ η Γερμανία σημειώνει αξιόλογα κέρδη. Το ίδιο ισχύει και για την Πορτογαλία –παρά το γεγονός ότι ακολούθησε πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής– λόγω της αύξησης του μη χρηματοοικονομικού πλούτου καθώς επωφελείται από τη σημαντική άνοδο των τιμών των ακινήτων κατά τα τελευταία έτη.

Ταυτόχρονα, τα νοικοκυριά στην Ελλάδα κατέγραψαν τη μεγαλύτερη μείωση του μη χρηματοοικονομικού πλούτου μετά την Ισπανία.

Η εξέλιξη αυτή όπως τονίζεται στη μελέτη συμβαδίζει με την καθίζηση της αγοράς ακινήτων τα προ-

ηγούμενα χρόνια. Η τελευταία, ωστόσο, παρουσιάζει πλέον σημαντικά σημάδια ανάκαμψης τόσο στα οικιακά όσο και στα επαγγελματικά ακίνητα (ο δείκτης τιμών κατοικιών αυξήθηκε κατά 1,3% σε επίσημα βάση το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2018, ενώ οι δείκτες τιμών γραφείων και καταστημάτων αυξήθηκαν κατά 7,4% και 3,1%).

Πάντως, στο δελτίο επισημαίνεται πως οι προσδοκίες των νοικοκυριών για τις καταναλωτικές δυνατότητές τους, τις συνθήκες απασχόλησης και την εν γένει οικονομική κατάσταση τους βαίνουν ανοδικά. Από την άλλη πλευρά, οι επιχειρηματικές προσδοκίες καταγράφουν πτωτική τάση, με εξαίρεση τον κλάδο του λιανικού εμπορίου. Η αβεβαιότητα παραμένει το κύριο χαρακτηριστικό των κινήσεων του διεθνούς επενδυτικού κοινού, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα να συγκρατούνται σε υψηλό επίπεδο οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών τίτλων.

Αυξήθηκε κατά 2,1 δισ. το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Έλλειμμα 3,8 δισ. ευρώ εμφάνισε το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών στο διάστημα Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2018, αυξημένο κατά 2,1 δισ. ευρώ σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2017, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης των εισαγωγών αγαθών.

Η αύξηση του τουρισμού, πάντως, απέτρεψε μεγαλύτερη διεύρυνση του ελλείμματος.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών αυ-

7,8% (οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν κατά 9,8%).

Από την άλλη, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 1,3 δισ. ευρώ, λόγω της βελτίωσης πρωτίτως του ταξιδιωτικού ισοζυγίου και δευτερευόντως του ισοζυγίου μεταφορών, ενώ το ισοζύγιο λοιπών υπηρεσιών επιδεινώθηκε. Ειδικότερα, οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών και οι ταξιδιωτικές εισπράξεις σημείωσαν άνοδο κατά 10,6% και 9,7% αντίστοιχως. Επίσης, άνοδο κατά 14,7% σημείωσαν και οι εισπράξεις από μεταφορές.

Το ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων κατέγραψε έλλειμμα, μεγαλύτερο σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2017, κυρίως λόγω της αύξησης των καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη, ενώ το έλλειμμα του ισοζυγίου δευτερογενών εισοδημάτων περιορίστηκε λόγω της βελτίωσης του ισοζυγίου της γενικής κυβέρνησης.

Τον Νοέμβριο του 2018 το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών κατέγραψε έλλειμμα 1,4 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 292 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017. Το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών αυξήθηκε, λόγω της επιδείνωσης του ισοζυγίου καυσίμων, ενώ το ισοζύγιο αγαθών χωρίς καύσιμα βελτιώθηκε. Σημειώνεται ότι σε σταθερές τιμές οι συνολικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 12,0% (οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν κατά 11,3%) και οι συνολικές εισαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 13,2% (οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν κατά 3,0%).

Όπως και στο 11μηνο, έτσι και τον Νοέμβριο του 2018 το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών αυξήθηκε, καθώς οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών και οι σχετικές εισπράξεις παρουσίασαν αύξηση κατά 6,2% και 42,5% αντίστοιχα, αλλά και της βελτίωσης του ισοζυγίου μεταφορών, η οποία οφείλεται στην άνοδο των καθαρών εισπράξεων από θαλάσσιες μεταφορές κατά 18,2% σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2017.

Στο 11μηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2018 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2017, λόγω ενίσχυσης των εισαγωγών αγαθών.

ξήθηκε κατά 2,5 δισ. ευρώ, παρά τη συνεχιζόμενη ανοδική πορεία των εξαγωγών, καθώς επιταχύνθηκαν και οι εισαγωγές σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2017 (σε τρέχουσες τιμές). Σε σταθερές τιμές, οι συνολικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 8,3% (οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν κατά 11,3%) και οι συνολικές εισαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά

Αυξήθηκε κατά 2,2% ο τζίρος των σούπερ μάρκετ το 2018

Nielsen: Συνέχιση εξαγορών φέτος – Καθοριστικός ο ρόλος των πολιτικών εξελίξεων

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

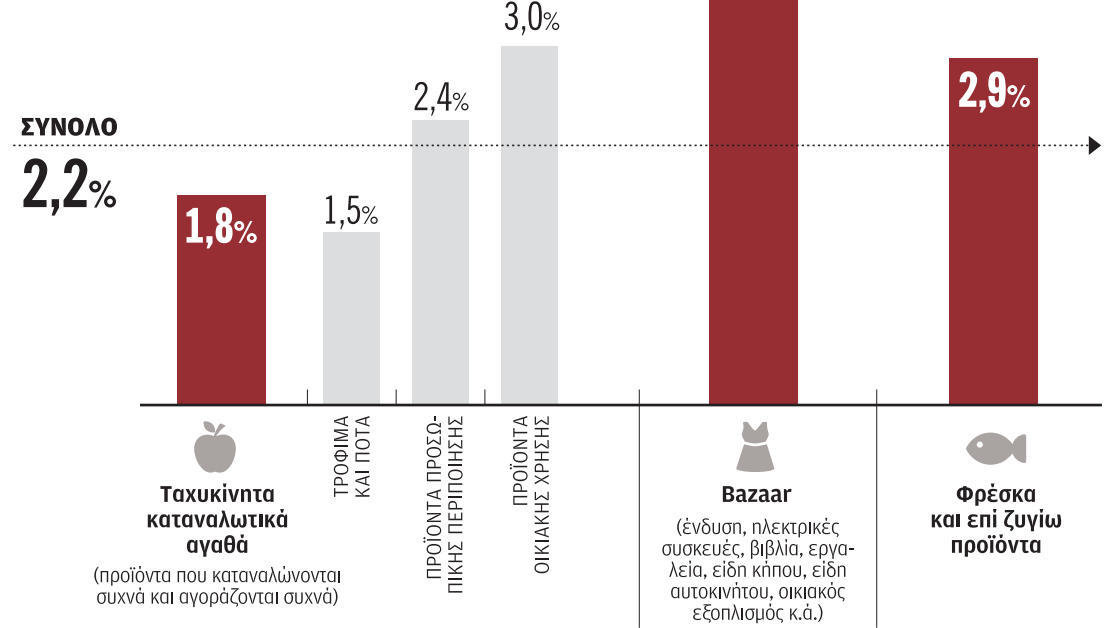
Αύξηση δεύτερη συνεχή χρονιά σημείωσαν οι πωλήσεις των σούπερ μάρκετ το 2018, με τον κλάδο, μετά τις δραματικές εξελίξεις και τις ριζικές ανακατατάξεις του 2016 και του 2017, να εισέρχεται την προηγούμενη χρονιά σε μία περίοδο σχετικής ομαλότητας. Βεβαίως, και το 2018 υπήρξε έντονη κινητικότητα με εξαγορές και συγχωνεύσεις –όχι όμως και πτωχεύσεις–, τάση που αναμένεται να συνεχισθεί και το 2019.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε χθες η εταιρεία ερευνών αγοράς Nielsen, οι πωλήσεις των σούπερ μάρκετ στο σύνολο του 2018 ενισχύθηκαν σε αξία κατά 2,2% σε σύγκριση με την αντίστοιχη χρονική περίοδο (οι μετρήσεις αφορούν σε καταστήματα άνω των 100 τ.μ. στην ηπειρωτική Ελλάδα και την Κρήτη, ενώ δεν συμπεριλαμβάνονται τα νησιά). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο τζίρος διαμορφώθηκε το 2018 σε περίπου 9,36 δισ. ευρώ, από περίπου 9,16 δισ. ευρώ που υπολογίζεται ότι έφθασε το 2017 και 9,02 δισ. ευρώ το 2016.

Ταχυκίνητα αγαθά

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα λεγόμενα ταχυκίνητα αγαθά (FMCG - Fast Moving Consumer Goods), δηλαδή τα βασικά προϊόντα καθημερινής χρήσης, τρόφιμα και μη, που καταναλώνονται συχνά και για αυτό αγοράζονται συχνά, σημείωσαν αύξηση των πωλήσεων χαμηλότερη από αυτή στο σύνολο του κλάδου. Η κατηγορία που βρίσκεται στον πυρήνα της δραστηριότητας των σούπερ μάρκετ κατέγραψε αύξηση πωλήσεων 1,8%, με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη να παρουσιάζουν οι υποκατηγορίες των μη τροφίμων. Ειδικότερα, στα προϊόντα προσωπικής περιποίησης καταγράφηκε αύξηση της αξίας πωλήσεων κατά 2,4% και στα προϊόντα οικιακής χρήσης (απορρυπαντικά, καθαριστικά κ.λπ.) οι πωλήσεις ενισχύθηκαν το 2018 σε σύγκριση με το 2017

Εξέλιξη πωλήσεων σούπερ μάρκετ 2018/2017

ΠΗΓΗ: Nielsen

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

κατά 3%. Η αύξηση των πωλήσεων σε αξία στην υποκατηγορία των τροφίμων και ποτών ήταν το 2018 της τάξης του 1,5%.

Υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης σημείωσε για μία ακόμη χρονιά η κατηγορία των φρέσκων και επί ζυγίου προϊόντων (μη συσκευασμένα φρούτα, λαχανικά, ψάρια, κρέατα, αλλαντικά, τυριά), καταγράφωντας αύξηση της αξίας πωλήσεων κατά 2,9%, ενώ η μεγαλύτερη αύξηση, 4,8%, παρατηρήθηκε στις κατηγορίες Bazaar στις οποίες συγκαταλέγονται τα είδη ένδυσης, οι ηλεκτρικές συσκευές, τα βιβλία, τα εργαλεία, είδη κήπου, είδη αυτοκινήτου, οικιακός εξοπλισμός, είδη που συναντούμε κυρίως στα υπερμάρκετ.

Σύμφωνα με τη Nielsen, στη συνολική θετική εικόνα του κλάδου, η οποία οφείλεται τόσο σε αύξηση της ζήτησης όσο και σε οριακές πληθωριστικές τάσεις, συνέβαλε

καθοριστικά η αναδιάρθρωση του δικτύου καταστημάτων του λιανικού εμπορίου. Σημειώνεται ότι το 2018 λειτουργούσε πλέον κανονικά σχεδόν το σύνολο του δικτύου των πρώην «Μαρινόπουλος», το οποίο πέρασε επισήμως στον έλεγχο της «Σκλαβενίτης» τον Μάρτιο του 2017. Το 2018 ήταν επίσης η χρονιά κατά την οποία έγινε η μεγάλη εξαγορά της «Προμηθευτικής Τροφίμων» από τη «Μασούτης» και η επαναστρατηγική στην Ελλάδα της ολλανδικής SPAR σε συνεργασία με μικρές και μεσαίες περιφερειακές αλυσίδες.

Τάσεις

Δύο τάσεις που συνεχίστηκαν και το 2018 και οι οποίες συνδέονται μεταξύ τους είναι από τη μία η συγκράτηση του μεριδίου των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας στο επίπεδο του 15% και από την άλλη οι εκτεταμένες προσφορές

οι οποίες έγιναν στο 50% και πλέον των βασικών προϊόντων σούπερ μάρκετ (ταχυκίνητων). Στα υψηλότερα επίπεδα έφθασε το μερίδιο των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας (εξαιρουμένης της Lidl, η οποία δραστηριοποιείται κυρίως σε αυτή την κατηγορία) το 2015, στο 16,5%, αλλά από τότε η τάση είναι καθοδική (15,3% το 2016 και 15,2% το 2017). Το 2007 το μερίδιό τους ήταν μόλις 9,5%. Από την άλλη, από το 2015 και έπειτα το ποσοστό των επώνμων προϊόντων που πωλούνται στα σούπερ μάρκετ υπό καθεστώς προσφορών υπερβαίνει το 50% (50,1% το 2015, 51% το 2016 και 51,7% το 2017).

Για το 2019 η Nielsen «βλέπει» συνέχιση των ζυμώσεων στον κλάδο των σούπερ μάρκετ με περαιτέρω συγχωνεύσεις και εξαγορές, ενώ καθοριστικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσουν και οι πολιτικές εξελίξεις.

Κυρίαρχη το 2018 η ευέλικτη απασχόληση

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Με θετικό πρόσημο έκλεισε το 2018 για την εγχώρια αγορά εργασίας, καθώς, σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος «Εργάνη», μέσα σε ένα χρόνο δημιουργήθηκαν 141.003 νέες θέσεις εργασίας.

Βέβαια, ο ρυθμός δημιουργίας απασχόλησης επιβραδύνθηκε, με αποτέλεσμα το 2018 να μην καταγραφεί ιστορικό ρεκόρ νέων θέσεων εργασίας, παρότι έως την άνοιξη τα στοιχεία έδειχναν ότι οδεύουμε προς αυτό.

Το ρεκόρ χάθηκε για 2.542 λιγότερες νέες θέσεις εργασίας από αυτές που προέκυψαν το 2017 (143.545 περισσότερες προσλήψεις έναντι απολύσεων).

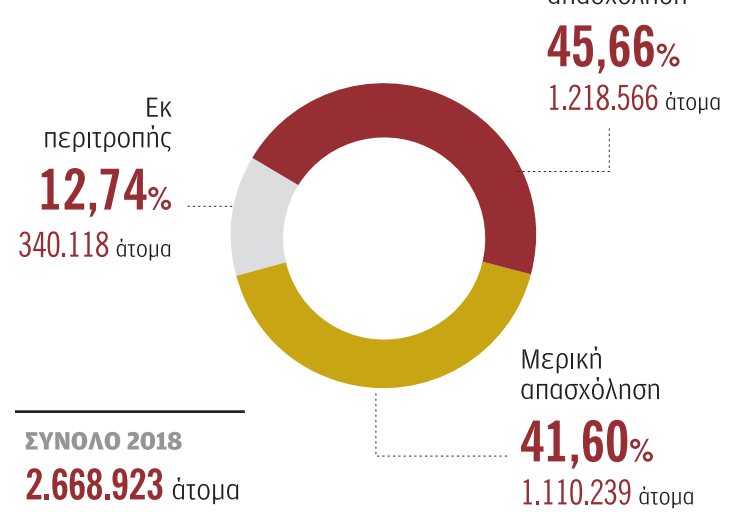
Την ίδια στιγμή, τα στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν καταδεικνύουν δύο μεγάλες στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας, που τείνουν να λάβουν μόνιμο χαρακτήρα: την κυριαρχία των ευέλικτων μορφών απασχόλησης αλλά και την «αντικατάσταση» εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, με νεότερους, οι οποίοι έως ότου καταργηθεί ο υποκατώτατος μισθός αμείβονται με αισθητά χαμηλότερες αποδοχές.

Θετικό ήταν το απούλωμα που καταγράφηκε στην αγορά εργασίας και τον Δεκέμβριο του 2018, με το ισοζύγιο προσλήψεων - απολύσεων να βγαίνει θετικό, κατά 5.970 νέες θέσεις απασχόλησης. Βέβαια, και το τελευταίο μήνα του προηγούμενου χρόνου, το 56% των προσλήψεων αφορούσε θέσεις για ευέλικτες μορφές απασχόλησης.

Αναλυτικά, τον περασμένο Δε-

Ποσοστιαία κατανομή νέων προσλήψεων

ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2018

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΑΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

κέμβριο οι αναγγελίες πρόσληψης ανήλθαν σε 184.941, ενώ οι αποχωρήσεις σε 178.971. Από τη σύγκριση των στοιχείων των δύο μηνών, Δεκέμβριος 2018 και Δεκέμβριος 2017, προκύπτουν 9.345 λιγότερες νέες θέσεις εργασίας για τον Δεκέμβριο του 2018 (θετικό ισοζύγιο 5.970 θέσεων εργασίας) έναντι του θετικού ισοζυγίου των 15.315 θέσεων που είχε καταγράψει το σύστημα «Εργάνη» τον Δεκέμβριο του 2017.

Η θετική επίδοση περασμένου μήνα είναι η τέταρτη συνεχόμενη θετική επίδοση καταγεγραμμένου

μηνός Δεκεμβρίου από το 2001 μέχρι σήμερα. Αλλωστε, ο Δεκέμβριος, με εξαίρεση τα έτη 2013, 2015, 2016 και 2017, παρουσίαζε πάντοτε αρνητικό ισοζύγιο. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ο Δεκέμβριος είναι ο πρώτος μήνας μετά τον Ιούνιο, κατά τον οποίο οι προσλήψεις ήταν περισσότερες από τις απολύσεις.

Επί ένα πεντάμηνο (Ιούλιος - Νοέμβριος 2018) χάνονταν διαρκώς θέσεις εργασίας, γεγονός που οφείλεται στην έκρηξη προσλήψεων λόγω τουριστικής περιόδου, μέσα στην άνοιξη, και αντίστοιχα, στην

αύξηση των απολύσεων του εποχικού προσωπικού, μετά το καλοκαίρι.

Αθροιστικά εντός του 2018 (Ιανουάριος - Δεκέμβριος) οι αναγγελίες προσλήψεων ανήλθαν στις 2.668.923 θέσεις εργασίας και οι αποχωρήσεις έφθασαν τις 2.527.920.

Το σύστημα «Εργάνη» αναδεικνύει την κυριαρχία των ευέλικτων μορφών εργασίας. Μόνο τον Δεκέμβριο από τις 184.941 συμβάσεις που υπογράφηκαν, οι 77.729 (42,14%) ήταν μερικώς απασχόλησης και άλλες 26.036 (14,08%) ήταν με όρους εκ περιτροπής εργασίας.

Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης κάλυψαν τον Δεκέμβριο το 56,22% του συνόλου των προσλήψεων. Ανάλογη είναι η εικόνα και σε επίσημα βάση, με τις ευέλικτες θέσεις να αφορούν το 54,34% του συνόλου των προσλήψεων (1.450.357).

Η επικράτηση της φθηνής εργασίας, για τον μήνα Δεκέμβριο, προκύπτει και από το στοιχείο της αύξησης της απασχόλησης κατά 7.060 νέες θέσεις εργασίας στην ηλικιακή ομάδα 15 - 24 ετών, αλλά και στις ηλικίες 25 - 29 ετών (4.116), με παράλληλη μείωση της απασχόλησης κατά 5.393 θέσεις εργασίας στις ηλικίες 45 - 64 ετών.

Ανά δραστηριότητα, οι περισσότερες νέες θέσεις εργασίας εντοπίστηκαν στις υπηρεσίες εστίασης (7.006), ενώ οι πιο πολλές θέσεις εργασίας που χάθηκαν τον περασμένο Δεκέμβριο προήλθαν από τη βιομηχανία τροφίμων (2.486), το χονδρικό εμπόριο (2.028) και από τα καταλύματα (1.294).

Πυρά Ευρωπαίων για τη στάση της ιταλικής κυβέρνησης

Πυρομαδόν κατά του Ιταλού πρωθυπουργού Τζουζέπε Κόντε και της κυβέρνησης συνασπισμού Ντι Μάιο – Σαλβίνι εξαπέλυσαν από το βήμα του Νταβός Ευρωπαίοι αξιωματούχοι.

Χωρίς να κρύβουν τη δυσφορία τους για τη στάση της Ρώμης στην αναμέτρσή της με τις Βρυξέλλες, αλλά και για τις πρόσφατες φραστικές επιθέσεις των δύο αντι-

«Το να αλλάξει κανείς την Ευρώπη είναι άλλο πράγμα και άλλο να την καταστρέψει», τόνισε ο κ. Πιερ Μοσκοβισί.

Τόσο το ΔΝΤ όσο και η Τράπεζα της Ιταλίας έχουν χαρακτηρίσει υπερβολικά αισιόδοξες τις προβλέψεις της ιταλικής κυβέρνησης.

προέδρων της ιταλικής κυβέρνησης κατά Γαλλίας και Γερμανίας, ξιφουλκσαν στο Νταβός εναντίον της Ρώμης ο επίτροπος Νομισματικών Πιερ Μοσκοβισί, ο Ολλανδός πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε, αλλά και η διάδοχος της Αγκελα Μέρκελ στο τιμόνι του κυβερνώντος Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος της Γερμανίας, Ανεγκρέτ Κραμπ-Καρενμπάουερ.

«Το να αλλάξει κανείς την Ευρώπη είναι άλλο πράγμα και άλλο να την καταστρέψει», τόνισε ο κ.

Μοσκοβισί για να καταλήξει εμφαντικά «αυτή είναι η διαφορά ανάμεσα στη μεταρρύθμιση και στον λαϊκισμό, τον ευρωπαϊσμό και τον εθνικισμό». Τα σχόλια του επιτρόπου ήταν εμφανής αναφορά στην επίμονη άρνηση της Ρώμης να τροποποιήσει τον προϋπολογισμό της για το 2019 και στο γεγονός ότι οι Βρυξέλλες υποχώρησαν τελικά στο υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα που προβλέπει η Ρώμη για φέτος. Εξίσου επικριτικός ήταν ο Ολλανδός πρωθυπουργός για το γεγονός ότι σε γενικές γραμμές η ιταλική κυβέρνηση κατόρθωσε να διατηρήσει σχεδόν αναλλοίωτο τον προϋπολογισμό της.

Ο κ. Ρούτε υποστήριξε συγκεκριμένα ότι πολλοί τον ρωτούν «αν η Ιταλία και στο παρελθόν η Γαλλία μπορούν να μη συμμορφώνονται με τους κανόνες, γιατί να συμμορφωνόμαστε εμείς;». Ερωτώμενη, άλλωστε, από το Bloomberg αν εκτιμά πως η Ιταλία μπορεί να «σπάσει» την Ευρωζώνη, η διάδοχος της κ. Μέρκελ, Ανεγκρέτ Κραμπ-Καρενμπάουερ, τόνισε πως η «Ιταλία θα είναι πολύ σκληρό καρύδι».

Πρόσθεσε, επίσης, ότι η Ρώμη στοιχειοθετεί διπλή πρόκληση για την Ε.Ε. καθώς έχουμε να αντιμετωπίσουμε «λαϊκιστές τόσο από τη δεξιά πλευρά όσο και από την αντίθετη πλευρά του πολιτικού φάσματος». Από την πλευρά του, πάντως, ο Ιταλός πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε χρησιμοποίησε το βήμα του Νταβός για να αντιπρόσωπευσε τις δυσίσιμες εκτιμήσεις πως η γειτονική χώρα οδεύει προς ύφεση.

Πρόβλεψε πως η ανάπτυξη της ιταλικής οικονομίας θα φτάσει στο 1,5% φέτος και αρνήθηκε κατηγορηματικά πως θα χρειαστεί οποιαδήποτε τροποποίηση του προϋπολογισμού για να επιτευχθούν οι στόχοι της Ρώμης.

Σημειώτεον ότι τόσο το ΔΝΤ όσο και η Τράπεζα της Ιταλίας έχουν χαρακτηρίσει υπερβολικά αισιόδοξες τις προβλέψεις της ιταλικής κυβέρνησης. Εκτιμούν πως η ιταλική οικονομία θα αναπτυχθεί μόλις κατά 0,6% φέτος. Σε συνέντευξη που παραχώρησε, άλλωστε, στην τηλεόραση του Bloomberg, ο Ιταλός πρωθυπουργός υποστήριξε πως τα μέτρα της ιταλικής κυβέρνησης αρχίζουν να αποφέρουν καρπούς. Διευκρίνισε ότι αναφέρεται σε ορισμένα διαρθρωτικά μέτρα αλλά και σε πρόγραμμα που έχει εκπονήσει με σκοπό να δώσει ώθηση στις επενδύσεις.

Αγεφύρωτες παραμένουν ακόμα οι διαφορές μεταξύ ΗΠΑ - Κίνας

Οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται, ενώ σε περίπου ένα μήνα λήγει η εκκεχειρία

«Πολλά πολλά χιλιόμετρα» φαίνεται πως χωρίζουν ακόμη τις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου από την επίτευξη μιας συμφωνίας που θα αποτρέψει την κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου και τις συνέπειές του στην παγκόσμια οικονομία.

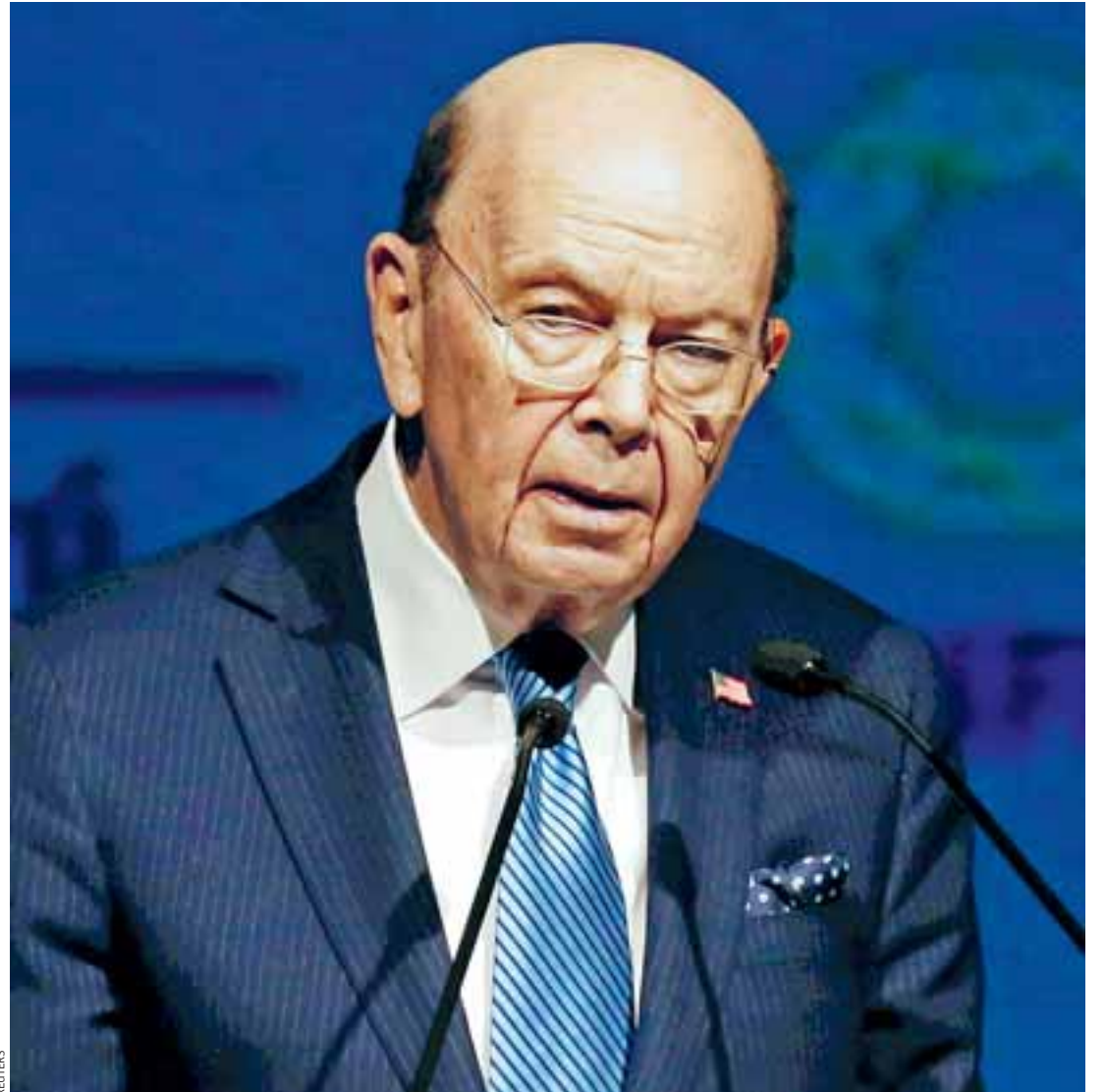
Αυτό τουλάχιστον εκτιμά ο υπουργός Εμπορίου των ΗΠΑ Γουίλμπουρ Ρος, που σε συνέντευξη του στο αμερικανικό δίκτυο CNBC υπογράμμισε πως η Ουάσιγκτον «θα ήθελε μια εμπορική συμφωνία με την Κίνα, αλλά πρέπει να είναι μια συμφωνία που θα εξυπηρετεί και τις δύο πλευρές».

Ο κ. Ρος φάνηκε να διαψεύδει όσες ελπίδες είχε εμπνεύσει η τρίμηνη εκκεχειρία που συμφώνησαν τον Δεκέμβριο οι πρόεδροι των ΗΠΑ και της Κίνας προκειμένου να δώσουν μια ευκαιρία στη διπλωματία. Τόνισε πως δεν θα έπρεπε να εκπλήσσει κανέναν το ότι δεν διαφαίνεται ακόμη προοπτική διευθέτησης των διαφορών, καθώς υπάρχουν «πέρα πολλά ζητήματα» ανάμεσα στις δύο χώρες.

Τα ανοικτά μέτωπα

Παραθέτοντας τα πλέον ακανθώδη θέματα ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και στο Πεκίνο, ο κ. Ρος υπενθύμισε το «ανυπόφορο μεγάλο εμπορικό έλλειμμα» των ΗΠΑ από τις διμερείς συναλλαγές με την Κίνα. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Κίνας, έφτασε στο δυσθεώρητο ύψος των 323,3 δισ. δολαρίων το 2018 καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδο από το 2006.

Όπως, πάντως, τόνισε ο κ. Ρος, το θέμα που απασχολεί πολύ περισσότερο την Ουάσιγκτον αφορά το μέλλον και δεν είναι άλλο από το σχέδιο της Κίνας «Made in China 2025»: το πρόγραμμα που έχει σαφώς στόχο την ανάδειξη της Κίνας σε τεχνολογική υπερδύναμη. Το επίμαχο πρόγραμμα αποτελεί αναμφίβολα το σημαντικότερο σημείο τριβής ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, που ανταγωνίζονται για την παγκόσμια κυριαρχία στην τεχνολογία και στην οικονομία. Η Ουάσιγκτον έχει ζητήσει από το Πεκίνο να «παγώσει» ορισμένα από τα σχέδια του επίμαχου προγράμματος. Η Κίνα φαίνεται όμως ανένδοτη σε ό,τι αφορά τις φιλοδοξίες της στον τομέα της τεχνολογίας. Προς το παρόν προσφέρεται μόνον να αγοράζει περισσότερα αμερικανικά προϊόντα για να μειώσει το εμπορικό έλλειμμα της Ουάσιγκτον. Σύμφωνα με πηγές του

Η Ουάσιγκτον «θα ήθελε μια εμπορική συμφωνία με την Κίνα, αλλά πρέπει να είναι μια συμφωνία που θα εξυπηρετεί και τις δύο πλευρές», ανέφερε ο υπουργός Εμπορίου των ΗΠΑ Γουίλμπουρ Ρος, προσθέτοντας ότι δεν διαφαίνεται προοπτική διευθέτησης των διαφορών, καθώς υπάρχουν «πέρα πολλά ζητήματα» ανάμεσα στις δύο χώρες.

Ο Τραμπ έχει προειδοποιήσει ότι θα επιβάλει τιμωρητικούς δασμούς στα μισά κινεζικά προϊόντα που εισάγονται στις ΗΠΑ.

Πεκίνου που μίλησαν στο Bloomberg, η κινεζική ηγεσία σχεδιάζει να αυξήσει τις εισαγωγές της από τις ΗΠΑ κατά τουλάχιστον ένα τρις. δολάρια σε χρονοδιάγραμμα έξι ετών.

Κινεζικά εμπόδια

Εξίσου μεγάλες και δυσειπίλυτες παραμένουν, άλλωστε, οι διαφορές ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου σε ό,τι αφορά

την πρόσβαση των ξένων επιχειρήσεων στην κινεζική αγορά. Όπως τόνισε ο Γουίλμπουρ Ρος, «όσες αμερικανικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην Κίνα πρέπει να έχουν πρόσβαση στην αγορά της, να κινούνται σε ένα πεδίο επί ίσοις όροις και να γίνονται σεβαστά τα πνευματικά τους δικαιώματα». Το ζήτημα απασχολεί την Ουάσιγκτον πολύ πριν από την ανάληψη της προεδρίας των ΗΠΑ από τον Ντόναλντ Τραμπ. Οι αμερικανικές επιχειρήσεις διαμαρτύρονται μόνιμως για τη μεροληπτική στάση του Πεκίνου υπέρ των εγχώριων ανταγωνιστών τους και για τα εμπόδια κάθε είδους που αντιμετωπίζουν. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, βρίσκεται σαφώς στο επίκεντρο του ανταγωνισμού των δύο χωρών. Αιτία, η πάγια πολιτική της Κίνας

να αποκλέπτει τεχνολογία από αμερικανικές και ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά της καθώς τις υποχρεώνει να σχηματίζουν κοινοπραξίες με γκωχίες.

Ερωτώμενος κατά πόσον η Ουάσιγκτον σκοπεύει να παρατείνει το χρονικό διάστημα της εκκεχειρίας πέραν της 1ης Μαρτίου, ο κ. Ρος δήλωσε αδυναμία να προδικάσει κάτι τέτοιο. Ο Αμερικανός πρόεδρος έχει προειδοποιήσει το Πεκίνο ότι θα επιβάλει τιμωρητικούς δασμούς στα μισά κινεζικά προϊόντα που εισάγονται στις ΗΠΑ αν δεν επιτευχθεί συμφωνία για τα εμπόδια κάθε είδους 90 ημερών που λήγει τον Μάρτιο. Τον περασμένο μήνα, πάντως, οι πρόεδροι των δύο χωρών συμφώνησαν να αναστείλουν κάθε δασμό μέχρις ότου ολοκληρωθούν οι συνομιλίες.

Αλλαγή σελίδας στη Renault με διορισμό νέας διοίκησης

Παρελθόν και επισήμως ο προφυλακισμένος στην Ιαπωνία Κάρλος Γκοσον

Η παραιτήση του συλληφθέντος Κάρλος Γκοσον από το πηδάλιο της γαλλικής Renault σηματοδοτεί την αλλαγή κεφαλαίου για την ίδια την εταιρεία, αλλά πρωτίστως για τη συμμαχία της με την ιαπωνική Nissan.

Ο νέος πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Renault, ο οποίος αποχωρεί από τη θέση του διευθύνοντος συμβούλου της Michelin, Ζαν-Ντομινίκ Σενάρ, δήλωσε ότι η γαλλική αυτοκινητοβιομηχανία θα επικεντρωθεί στην ενδυνάμωση της συμμαχίας με τη Nissan. Στο πλαίσιο της διοικητικής αλλαγής, ο γενικός διευθυντής Τιερί Μπολορέ προήχθη σε διευθύνοντα σύμβουλο – οι Σενάρ και Μπολορέ κάλυψαν τις δύο θέσεις που κατείχε ο Κάρλος Γκοσον.

Σημειώτεον πως αυτός ήταν ο εμπνευστής, δημιουργός και επικεφαλής της γαλλοιαπωνικής συμμαχίας Renault - Nissan, στην οποία αρκετά χρόνια μετά προστέθηκαν και η Mitsubishi. Την Τετάρτη, όμως, παρατίθηκε. Κι ενώ

πριν από είκοσι χρόνια, οπότε και αυτή συγκροτήθηκε, ο εν λόγω άνδρας ήταν ο κραταιός ηγέτης της αυτοκινητοβιομηχανίας, σή-

Η γαλλική κυβέρνηση, που είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος της Renault, θεωρεί ζωτικής σημασίας τη συνεργασία με τη Nissan.

μερα έχει βρεθεί σε δεινή θέση. Από τον Νοέμβριο του 2018 ο Κάρλος Γκοσον παραμένει υπό κράτηση στην Ιαπωνία και κατηγορείται για οικονομικές ατασθαλίες αναφορικά με τις αμοιβές του από τη Nissan, αλλά και την ενδεχόμενη διασπάση εταιρικών κεφαλαίων. Οι απόπειρές του να αποφυλακιστεί με εγγύηση δεν απέδωσαν. «Όταν ανακλύπουν θέματα οικο-

νομικών διαχειρίσις, σημαίνει πως κάποιος παρέμεινε σε θέση ισχύος για πολύ μεγάλο διάστημα», επισημαίνει ο Μπερνάρ Ζιλιέν, σύμβουλος αυτοκινητοβιομηχανιών.

Σε συνέντευξη του στην τηλεόραση του Bloomberg, ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ διεμήνυσε πως η προτεραιότητα είναι το μέλλον της Renault, της συμμαχίας της με τη Nissan και τη Mitsubishi, καθώς και η εμπέδωση ισχυρής διοίκησης, που να μπορεί να αντιμετωπίσει τις ραγδαίες αλλαγές στον κλάδο. Αρχικά η Renault είχε ταχθεί στο πλευρό του Κάρλος Γκοσον. Αλλά σταδιακά, καθώς η υπόθεση γινόταν ολοένα και πιο σοβαρή, με τις εις βάρος του κατηγορίες, ετοίμαζε τη διαδοχή του. Ας μη λησμονούμε ότι η γαλλοιαπωνική συμμαχία απασχολεί χιλιάδες άτομα διεθνώς και ειδικά στη Γαλλία έχει 47.000 εργαζομένους.

Η γαλλική κυβέρνηση είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος στη Renault

και την ενδιαφέρει η σταθερότητα της συμμαχίας και η βιωσιμότητά της – ο Κάρλος Γκοσον λειτουργούσε ως συγκολλητική ουσία της τριμερούς συμμαχίας, οπότε μετά τη σύλληψή του το οικοδόμημα κλονίστηκε εκ βάθρων. Μετά τη σύλληψη Γκοσον η Renault θεωρούσε πως η Nissan εποφθαλμιούσε να αλλάξει την ισορροπία δυνάμεων και το αντίστροφο. Εν τω μεταξύ, η Nissan ετοιμάζεται για έκτακτη γενική συνέλευση μετόχων στα μέσα Απριλίου με μοναδικό θέμα την επίσημη αποδέσμευση του Κάρλος Γκοσον και του συνεργάτη του, Γκρεγκ Κέλι, και την τοποθέτηση νέου διευθυντή-μέλους στο Δ.Σ., που ορίζει η Renault, όπως προβλέπεται από τη δομή της συμμαχίας. Η μετάθεση της συζήτησης του θέματος τον Απρίλιο έδωσε την εντύπωση στη γαλλική εταιρεία ότι οι Ιάπωνες επιχειρούν σε μια καίρια συγκυρία να την αποκλείσουν από τη λήψη αποφάσεων. Όπως ανέφεραν οι New York

Ο νέος πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Renault, Ζαν-Ντομινίκ Σενάρ (αριστερά), με τον νέο διευθύνοντα σύμβουλο της αυτοκινητοβιομηχανίας, Τιερί Μπολορέ.

Times, την προηγούμενη εβδομάδα υψηλόβαθμοι Γάλλοι αξιωματούχοι μετέβησαν στο Τόκιο για να συζητήσουν το θέμα με Ιάπωνες ομολόγους τους και εκπροσώπους της Nissan. Μετά την ολοκλήρωση της επίσκεψης, ορισμένα ιαπωνικά ΜΜΕ ανέφεραν πως η

Γαλλία επιθυμεί να επιβάλει τη συγχώνευση Renault - Nissan, προκαλώντας την έντονη αντίδραση του Γάλλου υπουργού Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ, ο οποίος πάντως διέψευσε τα δημοσιεύματα.

Ο φόβος σκληρού Brexit διώχνει μεγάλες τράπεζες από το Λονδίνο

Ετοιμάζονται να μεταφέρουν κεφάλαια 750 δις. στη Φρανκφούρτη

Πέντε από τις μεγαλύτερες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη Βρετανία σκοπεύουν να μεταφέρουν 750 δις. ευρώ στη Φρανκφούρτη λόγω της μεγάλης αβεβαιότητας που επικρατεί για το Brexit. Μόνον η Deutsche Bank σχεδιάζει να αποσύρει τουλάχιστον 400 δις. ευρώ και η JPMorgan ακόμη 200 δις. ευρώ μέσα στην επόμενη διετία ή ακόμη και 12μην, αποκαλύπτει το πρακτορείο Bloomberg. Εταιρείες, παράλληλα, που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς κλάδους της βρετανικής οικονομίας, από την ιαπωνική Sony μέχρι την εταιρεία κρουαζιερόπλοιων P&O Cruises, δρομολογούν άμεσα σχέδια για ένα σκληρό Brexit όσο ενισχύονται επικίνδυνα οι πιθανότητες για την άτακτη αποχώρηση της χώρας από την Ε.Ε.

Λιγότερο από δύομισι μήνες πριν από την καταληκτική ημερομηνία για το Brexit, η υπομονή του επιχειρηματικού κόσμου στη Βρετανία εξαντλείται από τις καθυστερήσεις της κυβέρνησης για την επίτευξη μιας συμφωνίας που θα εξασφαλίσει την ομαλή μετάβαση της χώρας μετά την έξοδο της από το κλαμπ των Βρυξελλών. Από αυτό το κλίμα αβεβαιότητας επηρεάζεται ιδιαίτερα η Φρανκφούρτη. Η Ευ-

ρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Bundesbank και η γερμανική αρχή εποπτείας των αγορών (BaFin) ζήτησαν από τις τράπεζες με παρουσία στο Σίτι του Λονδίνου να εξασφαλίσουν επαρκή κεφάλαια για να συνεχίσουν να εξυπηρετούν τους πελάτες τους στη Βρετανία μετά το Brexit, σύμφωνα με το Bloomberg. Μετά τη Φρανκφούρτη, σε πλεονεκτική θέση βρίσκεται επίσης το Άμστερνταμ, προσελκύοντας επενδυτικές εταιρείες από το Σίτι του Λονδίνου.

Σχέδια για την άμεση προσαρμογή τους στη μετά Brexit εποχή εφαρμόζουν οι εταιρείες στη Βρετανία. Η P&O Cruises ανακοίνωσε πως όλα τα κρουαζιερόπλοια που διέρχονται από τη Μάγχη θα καταχωρισθούν στο νηολόγιο της Κύπρου ενόψει του Brexit που έχει δρομολογηθεί για τα τέλη Μαρτίου, σύμφωνα με δημοσίευμα του Guardian. Μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε., τα κρουαζιερόπλοια θα ταξιδεύουν με κυπριακή σημαία. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας παραγωγής πολυτελών αυτοκινήτων Bentley δήλωσε πως η εταιρεία συγκεντρώνει ανταλλακτικά για να μην υπάρξουν ελλείψεις, παρομοιάζοντας το Brexit με «φρονιά» που απειλεί την κερδοφο-

Η Sony, ένας από τους ισχυρότερους ομίλους τεχνολογίας και ψυχαγωγίας στην Ιαπωνία, επιβεβαίωσε πως θα μετακινήσει τα κεντρικά γραφεία της Ευρώπης από το Λονδίνο στο Άμστερνταμ. Η Bentley συγκεντρώνει ανταλλακτικά αυτοκινήτων για να μην υπάρξουν ελλείψεις, ενόψει σκληρού Brexit.

Η P&O Cruises ανακοίνωσε πως όλα τα κρουαζιερόπλοια που διέρχονται από τη Μάγχη θα καταχωρισθούν στο νηολόγιο της Κύπρου.

ρία της. Προμήθειες συγκεντρώνει, επίσης, η Pets at Home, η μεγαλύτερη αλυσίδα καταστημάτων τροφών και αξεσουάρ για κατοικίδια, και η Dixons Carphone, ένας από τους ισχυρότερους ομίλους ηλεκτρονικών ειδών στην Ευρώπη. Η Sony, ένας από τους ισχυρότε-

ρους ομίλους τεχνολογίας και ψυχαγωγίας στην Ιαπωνία, επιβεβαίωσε πως θα μετεγκαταστήσει τα κεντρικά γραφεία της Ευρώπης από το Λονδίνο στο Άμστερνταμ. Η Κάρολιν Φέρμπερν, γενική διευθύντρια της Συνομοσπονδίας Βιομηχανιών της Βρετανίας (CBI), είπε πως οι ανακοινώσεις όλων αυτών των εταιρειών για την προώθηση των έκτακτων σχεδίων για ένα σκληρό Brexit θα πρέπει να πείσουν την κυβέρνηση πως δεν υπάρχει κανένα περιθώριο για ένα σκληρό Brexit. Ακόμη και η Dyson, η οποία παράγει συσκευασίες οικιακής χρήσης, ανακοίνωσε τη μεταφορά έδρας στη Σιγκαπούρη, προκαλώντας μεγάλες αντιδράσεις διότι ο ιδρυτής της σερ Τζέιμς Ντάι-σον ήταν υπέρμαχος του Brexit.

Απαισιοδοξία στη μεταποίηση

Στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούλιο του 2016 υποχώρησαν οι προσδοκίες στον βρετανικό μεταποιητικό κλάδο εξαιτίας της ανασφάλειας που έχει καλλιεργηθεί από τη διχογνωμία του πολιτικού κόσμου για τους όρους αποχώρησης της χώρας από την Ε.Ε. Ο δείκτης προσδοκιών στον μεταποιητικό κλάδο της Βρετανίας υποχώρησε το τρίμηνο μέχρι τον Ιανουάριο στο -23 από το -16 την αντίστοιχη περίοδο μέχρι τον Οκτώβριο, καταδεικνύοντας τις βαριές επιπτώσεις που θα υποστεί η οικονομία εάν δεν υπάρξει συμφωνία για το Brexit.

Χάσμα επικοινωνίας φαίνεται

να υπάρχει ακόμη και μεταξύ των μελών της κυβέρνησης της Τερέζα Μέι. Η ίδια η πρωθυπουργός δήλωσε προχθές σε επιχειρηματικά λόμπι ότι δεν μπορεί να αποκλείσει ένα σκληρό Brexit όσο μέλη του Κοινοβουλίου δεν δέχονται τη συμφωνία που έχει επιτύχει με την Ε.Ε., αντικρούοντας προηγουμένως τοποθέτηση του υπουργού Οικονομικών. Ο Φίλιπ Χάμοντ, απευθυνόμενος σε 330 επιχειρηματικά στελέχη μέσω τηλεδιάσκεψης μία εβδομάδα πριν, άφησε να εννοηθεί πως ένα σκληρό Brexit δεν θα τεθεί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με το βρετανικό Κοινοβούλιο.

REUTERS

Αντίποινα από την Ευρωπαϊκή Ένωση εάν οι ΗΠΑ επιβάλουν νέους δασμούς

Προειδοποίηση του επικεφαλής της Γενικής Διεύθυνσης Εμπορίου της Κομισιόν

Κίνδυνος αιφνίδιας κλιμάκωσης του εμπορικού πολέμου ανάμεσα στις δύο πλευρές του Ατλαντικού διαφαίνεται μετά την προειδοποίηση της Κομισιόν ότι η Ε.Ε. θα προβεί σε αντίποινα αν ο Αμερικανός πρόεδρος επιβάλει δασμούς στα ευρωπαϊκά αυτοκίνητα.

Η προειδοποίηση έγινε διά στόματος του Ζαν Λικ Ντεμαρτί, επικεφαλής της Γενικής Διεύθυνσης Εμπορίου της Κομισιόν, που τόνισε ότι η Ε.Ε. είναι έτοιμη να επιβάλει δασμούς σε αμερικανικά προϊόντα αξίας 20 δις. δολαρίων ως αντίποινα. Μιλώντας σε επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο κ. Ντεμαρτί τόνισε πως η Ε.Ε. «πρέπει να παραμείνει ήρεμη», καθώς θα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει μια «αμερικανική κυβέρνηση που αρέσκει να απειλεί με δασμούς ακόμη και τους στενούς συμμάχους της και να παραβιάζει το υφιστάμενο κα-

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ.

θεστώσ επιδιώκοντας τους στόχους της».

Είχε προηγηθεί πριν από έξι μήνες συμφωνία ανάμεσα στον Τραμπ και τον πρόεδρο της Κομισιόν Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, που απομάκρυνε προσωρινά τον κίνδυνο της επιβολής δασμών στα ευρωπαϊκά αυτοκίνητα. Σε ό,τι αφορά τους δασμούς που επέβαλε πέρσι ο Τραμπ στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου, η Ε.Ε. έχει προβεί σε αντίποινα επιβάλλοντας δασμούς σε εμβληματικά αμερικανικά προϊόντα όπως οι μοτοσυκλέτες Harley-Davidson, τα τζιν Levi Strauss και το ούισκι μπέρμπον. Στην περίπτωση, όμως, που η Ουάσινγκτον επιβάλει δασμούς στις εισαγωγές ευρωπαϊκών αυτοκινήτων, το πρόβλημα θα είναι εξαιρετικά σοβαρό καθώς οι εξαγωγές αυτοκινήτων της Ε.Ε. στις ΗΠΑ είναι περίπου δεκαπλάσιες από τις εξαγωγές της σε χάλυβα και αλουμίνιο.

Η Ελλάδα υποχώρησε στην 35η θέση του δείκτη καινοτομίας του Bloomberg

Στην 35η θέση του ετήσιου δείκτη του Bloomberg με τις 60 πλέον καινοτόμες οικονομίες της υφπλίου υποχώρησε το 2019 η ελληνική οικονομία.

Στην πρώτη θέση της κατάταξης βρέθηκε για έκτη συναπτή χρονιά η Νότια Κορέα, στη δεύτερη η Γερμανία, στην όγδοη οι ΗΠΑ και στην 16η η Κίνα.

Οι οικονομίες βαθμολογούνται με βάση τις επιδόσεις τους σε επτά βασικές κατηγορίες, όπως δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη, μεταποιητική κανονότητα, συγκέντρωση εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, παραγωγικότητα, αποδοτικότητα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δημοσίευση ευρεσιτεχνιών.

Με άριστα το 100, η ελληνική οικονομία βαθμολογήθηκε στον δείκτη καινοτομίας Bloomberg για το 2019 με 62,05, ενώ το 2018 ήταν

στην 31η θέση. Την υψηλότερη βαθμολογία (21η θέση μεταξύ των 60 πλέον καινοτόμων οικονομιών) συγκέντρωσε η ελληνική οικονομία στην κατηγορία της αποτελεσματικότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ακολούθησε η κατηγορία της συγκέντρωσης εταιρειών υψηλής τεχνολογίας (27η θέση).

Σχετικά καλή ήταν η επίδοση της ελληνικής οικονομίας στην κατηγορία της συγκέντρωσης ερευνητών (32η θέση), καθώς και στις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (34η θέση), αλλά πολύ χειρότερη στις κατηγορίες της παραγωγικότητας (44η θέση), της δημοσίευσης ευρεσιτεχνιών (47η θέση) και της προσιθιθέμενης αξίας από τη μεταποίηση (52η θέση).

Στις πρώτες θέσεις του δείκτη εξακολουθούν να κυριαρχούν ευρωπαϊκές χώρες -καταλαμβάνουν

Η Γερμανία βρέθηκε πολύ κοντά στη Νότια Κορέα, χάρη στη βελτίωση που έχει σημειωθεί σε έρευνα και παιδεία, με γίγαντες της βιομηχανίας όπως η Volkswagen να συμβάλλουν σημαντικά στις κατηγορίες της προσιθιθέμενης αξίας από τη μεταποίηση και της έρευνας.

12 από τις 20 πρώτες θέσεις -ωστόσο ανόδικο είναι η πορεία και των ασιατικών οικονομιών, με τη Νότια Κορέα στην 1η θέση, τη Σιγκαπούρη στην 6η, την Ιαπωνία στην 9η θέση και την Κίνα στη 16η θέση. Η Γερμανία βρέθηκε πολύ κοντά στη Νότια Κορέα, χάρη στη βελτίωση που έχει σημειωθεί σε έρευνα και παιδεία, με γίγαντες της βιομηχανίας όπως η Volkswagen να συμβάλλουν σημαντικά στις κατηγορίες της προσιθιθέμενης αξίας από τη μεταποίηση και της έρευνας. Το Ισραήλ, που κατέλαβε την 5η θέση, και η Κίνα ενισχύθηκαν ιδιαίτερα χάρη στη δημοσίευση ευρεσιτεχνιών, με το Ισραήλ να βρίσκεται σε υψηλότερη θέση από Σιγκαπούρη, Σουηδία και Ιαπωνία.

Οι ΗΠΑ επέστρεψαν στην πρώτη δεκάδα το 2019, ενώ η βρετανική

οικονομία υποχώρησε κατά μία θέση και βρέθηκε στην 18η θέση.

Η κατάταξη της Κίνας αποτυπώνει τη διχοτόμηση της κινεζικής οικονομίας, η οποία καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση στη δημοσίευση ευρεσιτεχνιών (χάρη σε μεγάλες εταιρείες όπως η Huawei), ενώ στην κατηγορία της παραγωγικότητας κατατάσσεται στην 47η θέση. «Η μάχη για τον έλεγχο της παγκόσμιας οικονομίας τον 21ο αιώνα θα κερδηθεί και θα χαθεί ανάλογα με το ποιος ελέγχει καινοτόμες τεχνολογίες. Η πρώτη θέση της Κορέας και η άνοδος της Κίνας στην κατάταξη αποτελούν υπενθύμιση πως ο εμπορικός πόλεμος των ΗΠΑ ενδέχεται να ανακόψει, αλλά δεν πρόκειται να σταματήσει την τεχνολογική άνοδο της Ασίας», σχολιάζει ο Τομ Ορλικ της Bloomberg Economics.

Για ασταθές επενδυτικό περιβάλλον το 2019 προειδοποιεί η UBS

Το προσεχές χρονικό διάστημα θα είναι δύσκολο, προειδοποιεί η UBS ύστερα από εκροές 13 δισ. δολαρίων από πελάτες που σημειώθηκαν τους τελευταίους μήνες του 2018, όταν κατέρρεαν οι αγορές σε όλον τον κόσμο. Η υψηλή μεταβλητότητα των αγορών, η αύξηση του προστατευτισμού στο παγκόσμιο εμπόριο και οι γεωπολιτικές εντάσεις εξακολουθούν να επηρεάζουν το επενδυτικό κλίμα, επισήμανε ο ελβετικός τραπεζικός όμιλος. Τόνισε, δε, πως οι χαμηλές προσδοκίες των επενδυτών ενδεχομένως να πλήξουν τα έσοδα της UBS το α' τρίμηνο του 2019 ύστερα από εκροές 5 δισ. δολαρίων από τη μονάδα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και 8 δισ. δολαρίων από τη μονάδα διαχείρισης πλούτου μέσα στο δ' τρίμηνο του 2018.

Μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, η UBS έδωσε βάρος στην επενδυτική τραπεζική και ιδιαίτερα τη διαχείριση πλούτου για τα ανώτερα εισοδηματικά στρώματα. Η στρατηγική αυτή ήταν επιτυχής και τη μίμησαν ανταγωνιστές όπως η Credit Suisse, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως ο όμιλος είναι ακυρωμένος σε μια κλιμάκωση της επενδυτικής αβεβαιότητας. Τα κέρδη από τη μονάδα διαχείρισης πλούτου διαμορφώθηκαν στα 912 εκατ. δολάρια το δ' τρίμηνο του 2018 αντί των 943 εκατ. που προβλέπονταν. Χαμηλά, στα 30 εκατ. δολάρια, ήταν τα κέρδη από την επενδυτική στρατηγική. Μετά την ανακοίνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων, η μετοχή της UBS υποχώρησε κατά 5% στο χρηματιστήριο της Ζυρίχης.

Από το Νταβός της Ελβετίας, όπου λαμβάνει χώρα το Παγκόσμιο Οικο-

νομικό Φόρουμ, ο πρόεδρος της UBS και πρώην επικεφαλής της Bundesbank, Αξελ Βέμπερ, είπε πως οι ευρωπαϊκές τράπεζες πρέπει να προσδιορίσουν εκ νέου τη θέση τους στον παγκόσμιο κλάδο. «Το μόνο πράγμα που παίζει ρόλο σήμερα είναι το μέγεθος μιας τράπεζας», δήλωσε σε συνέντευξη στο Νταβός και αναφέρθηκε στη δυναμική επάνοδο των εταιρειών της Wall Street μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Ο διευθύνων σύμβουλος της Bank of America, Μπράιαν Μόι-

Το δ' τρίμηνο 2018 οι εκροές κεφαλαίων από την ελβετική τράπεζα έφτασαν τα 13 δισ. δολάρια.

νιχαν, που επίσης βρίσκεται στο Νταβός, πρόβλεψε μία ακόμη συγκώνευση μεταξύ αμερικανικών τραπεζών μέσα στο 2019. Σενάρια θέλουν την UBS να συζητά τη συγχώνευσή της με τη γερμανική Deutsche Bank, η οποία προσπαθεί να αποκαταστήσει την κερδοφορία της μετά την πάροδο ετών με απώλειες. Ο κ. Βέμπερ υποβάθμισε τα σενάρια αυτά και δήλωσε πως δεν του έχει ζητηθεί να προσφέρει οικονομική στήριξη στην Deutsche Bank. «Η UBS δεν σχεδιάζει μεγάλες συμφωνίες διότι έχει ήδη χαράξει μια επιτυχημένη πορεία στη διαχείριση πλούτου και είναι σήμερα ο μεγαλύτερος παίκτης σε αυτόν τον τομέα», σχολίασε ο κ. Βέμπερ.

BLOOMBERG

Το ιπτάμενο αυτοκίνητο της αμερικανικής εταιρείας έχει μήκος 9,14 μέτρων και πλάτος 8,53 μέτρων. Την Τρίτη πραγματοποίησε την πρώτη του πτήση, διάρκειας ενός λεπτού. Σύμφωνα με τον επικεφαλής τεχνολογίας της Boeing Γκρεγκ Χίολοπ, τα οχήματα αυτά θα αρχίσουν να πετούν τα επόμενα χρόνια.

Χωρίς... πιλότο το ιπτάμενο αυτοκίνητο που δημιουργεί η Boeing

Θα είναι πλήρως αυτόνομο, ηλεκτροκίνητο και θα μπορεί να διανύσει 80 κλμ

Στην ταινία επιστημονικής φαντασίας «Blade Runner», η οποία δραματιζόταν το μακρινό 1919 (η ταινία είχε γυριστεί το 1982), ο ντετέκτιβ Ρικ Ντέκάρντ, τον οποίον υποδύονταν ο Χάρισον Φορντ, μετακινούνταν στο μελλοντικό Λος Άντζελες με ιπτάμενο αυτοκίνητο. Σήμερα, το μέλλον απέχει πλέον λίγα—αλλά κρίσιμα—βήματα από το να γίνει πραγματικότητα.

Η επιστημονική φαντασία του 1982, δηλαδή ιπτάμενα αυτοκίνητα που ελίσσονται ανάμεσα σε ουρανοξύστες και μεταφέρουν με ασφάλεια τους επιβάτες τους, δεν είναι πια τόσο εξωπραγματική, αφού η αμερικανική Boeing πραγματοποίησε την Τρίτη την πρώτη πτήση του ιπτάμενου αυτοκινήτου της.

Το ιπτάμενο όχημα θα είναι πλήρως αυτόνομο, δηλαδή δεν θα το διευθύνει άνθρωπος, θα κινείται με ηλεκτρικούς κινητήρες και θα έχει αυτονομία περίπου 50 μιλίων (80 χιλιομέτρων), σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε η Boeing. Το πρωτότυπο που έχει αναπτύξει η Boeing, σε συνεργασία με την εταιρεία Aurora Flight Sciences την οποία είχε εξαγοράσει πέρυσι, πραγματοποίησε την Τρίτη πτήση διάρκειας περίπου ενός λεπτού. Σε αυτό το διάστημα το ιπτάμενο αυτοκίνητο απογειώθηκε από τη βάση της εταιρείας στη Βιρτζίνια, αιωρήθηκε και προσγειώθηκε,

επιτρέποντας στους τεχνικούς να ελέγξουν την αυτόνομη λειτουργία του αεροσκάφους και τα συστήματα ελέγχου από το έδαφος. «Στη διάρκεια ενός έτους προχωρήσαμε από το σχέδιο στο ιπτάμενο πρωτότυπο», δήλωσε ο Γκρεγκ Χίολοπ, επικεφαλής τεχνολογίας στην Bo-

Σύμφωνα με τη Morgan Stanley, η βιομηχανία των αυτόνομων ιπτάμενων αυτοκινήτων είναι πιθανό να έχει τζίρο ύψους 2,9 τρισ. δολ. μέχρι το 2040.

eing. Το πρωτότυπο κινείται χάρη σε ηλεκτρικό σύστημα προώθησης, έχει μήκος 9,14 μέτρων και πλάτος 8,53 μέτρων και έχει σχεδιαστεί για πλήρως αυτόνομη πτήση από την απογείωση μέχρι και την προσγείωσή του. «Έτσι μοιάζει η επανάσταση και αυτό οφείλεται στην αυτόνομη (πτήση)... που θα καταστήσει εφικτή την αθόρυβη, καθαρή και ασφαλή εναέρια μετακίνηση στις πόλεις», εξήγησε ο Τζον Λάνγκφορντ, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Aurora Flight Services.

Το επόμενο κρίσιμο βήμα στην εξέλιξη του ιπτάμενου αυτοκινήτου της Boeing είναι η πτήση κατά την οποία θα απογειωθεί κάθετα και στη συνέχεια θα πετάξει οριζόντια. Ακόμη πιο δύσκολη θα είναι η ανάπτυξη λογισμικού που θα επιτρέπει την αυτόνομη και κυρίως ασφαλή προσγείωση του ιπτάμενου αυτοκινήτου. Η αγορά στην οποία θα απευθυνθεί η Boeing και οι ανταγωνιστές της, όπως η Airbus, θα είναι αυτή των επαγγελματιών στελεχών και των πλουσίων, τους οποίους φιλοδοξεί να μεταφέρει στις μεγάλες μητροπόλεις επιτρέποντάς τους να αποφεύγουν τους μποτιλιαρισμένους δρόμους. Σύμφωνα με αναλύσεις της Morgan Stanley, η βιομηχανία των αυτόνομων ιπτάμενων αυτοκινήτων είναι πιθανό να έχει τζίρο ύψους 2,9 τρισ. δολαρίων μέχρι το 2040, ενώ η πλέον απαισιόδοξη πρόβλεψή τους τοποθετεί τον τζίρο στα 615 δισ. δολάρια. Το επόμενο κρίσιμο ερώτημα είναι πότε θα αρχίσουν να αποτελούν καθημερινότητα τα αυτόνομα ιπτάμενα αυτοκίνητα. Το παράδειγμα των αυτόνομων αυτοκινήτων, με την Uber να αναγκάζεται πέρυσι να διακόψει τις δοκιμές τους σε δημόσιους δρόμους μετά τον θάνατο ενός πεζού, έδειξε πως η δημόσια χρήση αυτόνομων οχημάτων δεν είναι τόσο απλή υπόθεση. Πέρα

από τις δοκιμαστικές πτήσεις, οι εταιρείες θα πρέπει να πάρουν την έγκριση των Αρχών για το λειτουργικό που θα ελέγχει τα αυτόνομα ιπτάμενα αυτοκίνητα και κυρίως να εξασφαλίσουν την ασφάλεια των επιβατών, αλλά και των κατοίκων των πόλεων στους ουρανοί των οποίων θα πετούν. Συνήθως αυτή η διαδικασία διαρκεί αρκετά χρόνια. Ωστόσο ο Γκρεγκ Χίολοπ της Boeing είχε δηλώσει τον Ιούλιο του 2018 πως «αυτά τα οχήματα θα αρχίσουν να πετούν τα επόμενα χρόνια. Δεν νομίζω να μιλάμε για δεκαετίες».

Ανταγωνισμός

Φυσικά η Boeing δεν είναι μόνη της, αλλά αντιμετωπίζει ισχυρό ανταγωνισμό από την Airbus και άλλες εταιρείες του κλάδου. Πέρυσι η Airbus είχε πετάξει ένα από τα πρωτότυπα της ονόματι Vahana. «Υπάρχει ανάγκη για μετακινήσεις στις μεγαλουπόλεις», είχε δηλώσει ο Γκιγιόμο Φορτί, τότε επικεφαλής επιβατικών αεροσκαφών της Airbus και από τον Απρίλιο ο επόμενος διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας. Η δε αμερικανική Bell συνεργάζεται με την Uber για την ανάπτυξη αυτόνομου αεροταξί και στις αρχές Ιανουαρίου είχε παρουσιάσει σχέδιο σε φυσικό μέγεθος στην έκθεση CES.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗΣ

Η υψηλή μεταβλητότητα των αγορών, η αύξηση του προστατευτισμού στο παγκόσμιο εμπόριο και οι γεωπολιτικές εντάσεις αποτελούν, κατά την UBS, τις βασικές εστιές κινδύνου.

Λόμπινγκ της Huawei στην Ευρώπη με επενδύσεις, δωρεές και χορηγίες

Μία από τις σημαντικότερες επιτυχίες της Huawei είναι η επέκτασή της στην Ευρώπη, όπως τονίζει η ίδια η εταιρεία στους νέους υπαλλήλους της. Αλλά δεν αναφέρεται στο λόμπινγκ που έχει κάνει στην Ευρώπη την τελευταία 15ετία, αποσκοπώντας να κερδίσει την εύνοια των κυβερνήσεων, υποσχόμενη θέσεις εργασίας και κονδύλια για έρευνες, αναφέρει εκτενώς δημοσίευμα της New York Times. Στη Βρετανία δημιούργησε ένα συμβούλιο εταιρικής ευθύνης με επικεφαλής τον Τζον Μπράουνι, πρώην διευθύνοντα σύμβουλο της πετρελαϊκής BP. Έκανε δωρεές σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένου του Πανεπιστημίου Κέμπριτζ. Διοργάνωσε εκδηλώσεις προς τιμήν ηγετικών στελεχών σε πολιτικά κόμματα. Έκανε χορηγίες σε εξέχοντα φιλανθρωπικά ιδρύματα όπως είναι το Prince's Trust του πρίγκιπα Κα-

ρόλου. Στη Γερμανία, η Huawei χρηματοδότησε εγκαταστάσεις για τη διεξαγωγή ερευνών σε καινοτομίες και εκδηλώσεις όπως το πρόσφατο συνέδριο της γερμανικής Χριστιανοδημοκρατικής Ενωσης (CDU), προσθέτει η αμερικανική εφημερίδα. Ένα χρόνο πριν η Huawei δεσμεύτηκε να επενδύσει 5 δισ. στερλίνες για να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στη Βρετανία, όπου απασχολεί 1.500 άτομα. Λίγο μετά, η Βρετανίδα πρωθυπουργός Τερέζα Μέι συναντήθηκε με την πρόεδρο της Huawei, Σαν Γιαφάινγκ, στο Πεκίνο. Η Γερμανίδα καγκελάριος Άγκελα Μέρκελ πόζαρε στο περίπτερο της Huawei σε έκθεση που πραγματοποιήθηκε πέρυσι. Παρά την επικοινωνιακή στρατηγική που ακολουθείται με πολλά προσοχή όλα αυτά τα χρόνια, η θέση της Huawei στην Ευρώπη διακυβεύεται τελευταία. Οι ΗΠΑ

Τα προβλήματα της Huawei στις ΗΠΑ επηρεάζουν πλέον τη θέση της στην Ευρώπη, που είναι η μεγαλύτερη αγορά του κινεζικού ομίλου στο εξωτερικό.

υποψιάζονται πως κινεζικές εταιρείες τεχνολογίας λειτουργούν ως «αγωγοί» κατασκοπείας για το Πεκίνο και λαμβάνουν μέτρα για να περιορίσουν την παρουσία τους στην αμερικανική οικονομία. Τον

περασμένο μήνα, οι Αρχές των ΗΠΑ ζήτησαν από τον Καναδά να συλλάβουν την οικονομική διευθύντρια της Huawei και κόρη του ιδρυτού της εταιρείας με κατηγορίες για τραπεζική απάτη για τη διεκ-

περαίωση επιχειρηματικών συναλλαγών με το Ιράν. Στο Σιάτλ, παράλληλα, οι δικαστικές αρχές πραγματοποίησαν έρευνες για να εξακριβώσουν εάν η Huawei έχει διαπράξει κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα προβλήματα της Huawei στις ΗΠΑ επηρεάζουν πια τη θέση της στην Ευρώπη, που είναι η μεγαλύτερη αγορά του ομίλου στο εξωτερικό. Υπάλληλος του ομίλου συνελήφθη αυτόν τον μήνα στην Πολωνία και κατηγορείται για κατασκοπεία. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι στη Γερμανία, τη Γαλλία και τη Τσεχία σκέπτονται να θέσουν περιορισμούς στη συμμετοχή της Huawei σε δημοπρασίες για την κατασκευή δικτύων 5ης γενιάς (5G). Ο επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών στη Βρετανία, ΜΙ6, προειδοποίησε για τη χρήση κινεζικής τεχνολογίας στη χώρα. Ευρωπαϊκές εταιρείες τηλεπικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης της Deutsche Telekom, επανεξετάζουν τη χρήση εξοπλισμού της. Την περασμένη Πέμπτη, το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης ανακοίνωσε πως θα ανακαλέσει τις δωρεές και τις υποτροφίες από τη Huawei.

Από την πλευρά του, ο κινεζικός κολοσσός ισχυρίζεται πως δεν έχει διαπράξει κάτι μεμπτό. Σε επίσημη ανακοίνωση της Huawei αναφέρεται πως «έχει κτίσει ισχυρές σχέσεις με τους πελάτες, προμηθευτές και κυβερνήσεις σε όλη την Ευρώπη». Πρόσθεσε πως η ανάπτυξη της στην Ευρώπη είναι το αποτέλεσμα επιτευγμάτων επί σειράν ετών. Δεν θα είναι εύκολο, πάντως, για τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να διακόψουν κάθε συνεργασία με τη Huawei. Ο εξοπλισμός της εταιρείας είναι ένα κρίσιμο κομμάτι της υποδομής ασύρματης τεχνολογίας στην Ευρώπη, υπενθυμίζουν οι New York Times.

MTN Business

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Ρεκόρ επενδύσεων σε επαγγελματικά ακίνητα

Οι ΑΕΕΑΠ διέθεσαν 500 εκατ. ευρώ το 2018 για κτίρια γραφείων, ξενοδοχεία, φοιτητικές κατοικίες, logistics

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΖΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε επενδύσεις για την απόκτηση ακινήτων αξίας περίπου 500 εκατ. ευρώ προχώρησαν κατά τη διάρκεια του 2018 οι εισηγμένες εταιρείες επένδυσης ακινήτων (ΑΕΕΑΠ).

Πρόκειται για ιστορικά υψηλό ποσό για τον κλάδο και σχεδόν διπλάσιο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσό που δαπανήθηκε το 2017, δείγμα της ανάκαμψης του κλάδου του real estate και της ζήτησης των επενδυτών για ποιοτικά ακίνητα εισοδήματος.

Μάλιστα, όπως σημειώνουν στελέχη της αγοράς ακινήτων, το ποσό των 486 εκατ. ευρώ που επένδυσαν οι ΑΕΕΑΠ πέρυσι (από 247,15 εκατ. ευρώ το 2017) θα μπορούσε να ήταν ακόμα υψηλότερο, αν είχαν διατεθεί ακόμα περισσότερα ακίνητα προς πώληση. Εν ολίγοις, αν η προσφορά ήταν μεγαλύτερη, οι επενδύσεις των ΑΕΕΑΠ θα ήταν ακόμα υψηλότερες.

Επενδύσεις άνω των 285 εκατ. ευρώ υλοποίησε κατά το 2018 η μεγαλύτερη εταιρεία του κλάδου, η Εθνική Πανγαία, με το σχετικό μέγεθος να είναι τετραπλάσιο εκείνου που δαπάνησε η εισηγμένη το 2017 (71 εκατ. ευρώ), αλλά και πολύ πιο διευρυμένο, καθώς η εταιρεία προχώρησε σε αγορές ακινήτων εντός και εκτός Ελλάδος, τοποθετούμενη και σε νέους τομείς, όπως οι φοιτητικές κατοικίες και τα logistics. Πάντως, οι μεγαλύτερες κινήσεις της εταιρείας ήταν εκτός Ελλάδος και συγκεκριμένα στην Κύπρο, όπου απέκτησε ένα χαρτοφυλάκιο ακινήτων της Τράπεζας Κύπρου αξίας 150 εκατ. ευρώ (με δύο ακίνητα στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στη Λ. Συγγρού), αλλά και στη Σόφια της Βουλγαρίας, όπου προχώρησε στην αγορά του κτιρίου γραφείων που ανέπτυξε η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, με το τίμημα να ανέρχεται σε 78,6 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, η Εθνική Πανγαία έχει ήδη αρχίσει να «τρέχει» και ένα πρόγραμμα ανακατασκευών, αλλα-

γής χρήσης και ανάπτυξης οικοπεδικών εκτάσεων σε ακίνητα που απέκτησε κατά τη διάρκεια του 2018. Για παράδειγμα, στο τέλος Ιουλίου του 2018, η εταιρεία απέκτησε ένα οικόπεδο στο Μαρούσι, αντί 4,2 εκατ. ευρώ. Στην έκταση των 5,2 στρεμμάτων σχεδιάζεται η ανέγερση ενός σύγχρονου κτιρίου γραφείων. Παράλληλα, σε έτερο διατηρητέο ακίνητο, πλυσίον των Λαδάδικων στη Θεσσαλονίκη, δρομολογούνται εργασίες ανακατασκευής ώστε να διαμορφωθεί ένα σύγχρονο κτίριο κατοικιών που θα απευθύνονται σε φοιτητές. Το συ-

Αν η προσφορά ήταν μεγαλύτερη, οι επενδύσεις θα ήταν ακόμα υψηλότερες.

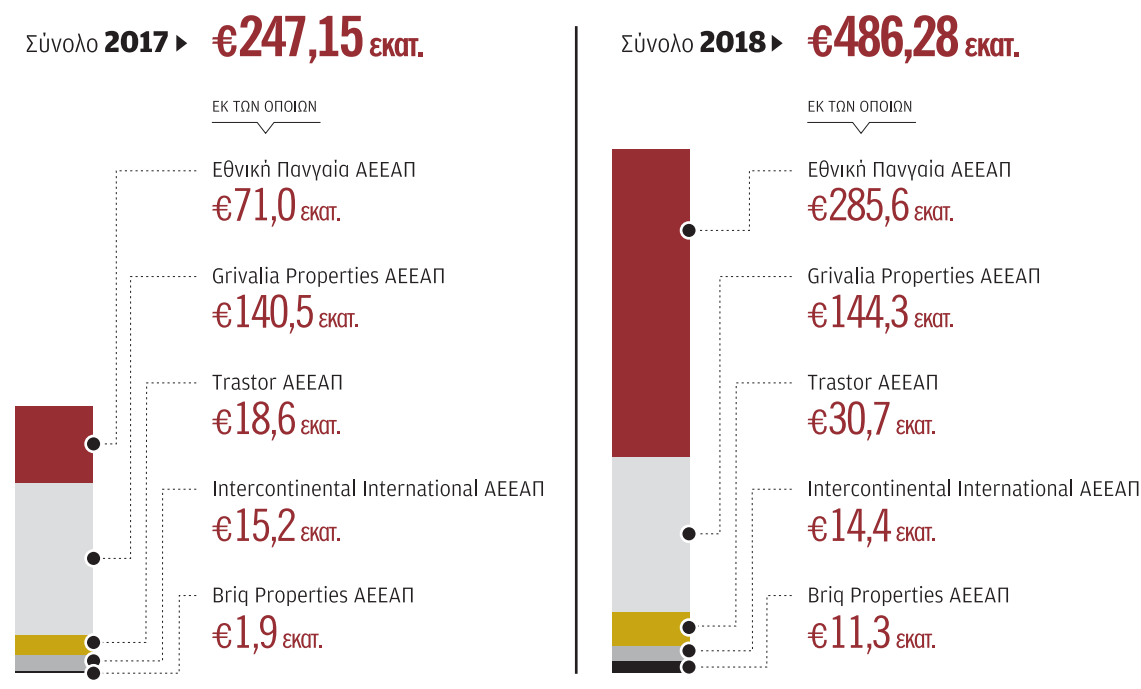
νολικό ύψος της επένδυσης, μαζί με την αγορά του ακινήτου, υπολογίζεται σε περίπου 4 εκατ. ευρώ.

Σημαντικές κινήσεις στην ανάπτυξη ακινήτων, αλλά και στα τουριστικά-ξενοδοχειακά ακίνητα ανέπτυξε κατά το 2018 η Grivalia Properties, την οποία βέβαια το τέλος του έτους βρήκε να οδεύει προς απορρόφηση από την Eurobank, στο πλαίσιο της σχετικής συμφωνίας συγχώνευσης. Πάντως, το επενδυτικό πρόγραμμα της εταιρείας συνεχίζεται αδιάλειπτα, όπως αποδεικνύεται από τις πρόσφατες κινήσεις απόκτησης του πρώην κτιρίου γραφείων της «Ελευθεροτυπίας», σε κοινοπραξία με τη Value Τουριστική, συμπεριρόντων της Dimand Real Estate, αλλά και την επίτευξη συμφωνίας, επίσης με την Dimand και για την τρίτη φάση της επένδυσης ανάπτυξης των πρώην εγκαταστάσεων της «Παπαστράτος» στον Πειραιά. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η Grivalia τοποθετείται στο αρχικό στάδιο της

ανάπτυξης του ακινήτου, έχοντας προσυμφωνήσει την αγορά του με το πέρας των εργασιών ανέγερσης. Σημαντική κρίνεται και η απόκτηση του σύνθετου τουριστικού καταλύματος της Dolphin στο Πόρτο Χέλι, το Amanzoe, κίνηση που πραγματοποιήθηκε μέσω της Grivalia Hospitality. Οι συνολικές επενδύσεις της εταιρείας ξεπέρασαν τα 144 εκατ. ευρώ. Η ανάπτυξη ακινήτων, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες του κλάδου, ή ακόμα και αυτόνομα, προσφέρει πολλαπλά πλεονεκτήματα κυρίως στις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου, που έχουν και τα διαθέσιμα κεφάλαια για να προχωρήσουν σε σχετικές επενδύσεις. Κατ' αρχάς, τους δίνει τη δυνατότητα να διαμορφώσουν οι ίδιες το επενδυτικό προϊόν που επιθυμούν. Παράλληλα, αποφεύγουν τον «πόλεμο» τιμών για τα ελάχιστα προσφερόμενα σύγχρονα ακίνητα εισοδήματος και βέβαια εξασφαλίζουν χαμηλότερο κόστος αγοράς, με αποτέλεσμα να μεγιστοποιούν τις μελλοντικές αποδόσεις τους. Σχεδόν διπλάσιες του 2017 ήταν οι επενδύσεις της Trastor, καθώς ανήλθαν σε 30 εκατ. ευρώ. Κατά το 2018, η εισηγμένη εστίασε κυρίως στην απόκτηση κτιρίων γραφείων, δίνοντας έμφαση στην τοποθεσία των κτιρίων.

Σημαντικές επενδύσεις πραγματοποιήσε η εταιρεία και στα εμπορικά καταστήματα, με το ενδιαφέρον να αφορά κυρίως την ευρύτερη περιοχή της πλατείας Συντάγματος (π.χ. Ερμού) και άλλα κεντρικά σημεία. Η Intercontinental International στράφηκε επίσης στην απόκτηση κτιρίων γραφείων αλλά και επιπλωμένων διαμερισμάτων, κατάλληλων για εκμίσθωση σε ξένους, κυρίως εταιρικά στέλεχη. Κτίρια γραφείων βρέθηκαν στο στόχαστρο και της Briq Properties, η οποία όμως τοποθετήθηκε και στην ξενοδοχειακή αγορά, με την απόκτηση ενός μπουτίκ ξενοδοχείου στην Πάρο.

Τα κεφάλαια που δαπάνησαν οι επενδυτικές εταιρείες ακινήτων (ΑΕΕΑΠ)

«Ετοιμοπόλεμες» με ρευστότητα 500 εκατ.

Σημαντικό ρόλο στην αύξηση των επενδύσεων των εταιρειών του κλάδου διαδραμάτισε και η υψηλή ρευστότητα που έχουν εξασφαλίσει, είτε μέσω ανοικτών πιστωτικών γραμμών από τις τράπεζες είτε μέσω ομολογιακών δανείων.

Σε κάθε περίπτωση, όπως αναφέρουν στελέχη των εισηγμένων, οι τράπεζες είναι πρόθυμες να δανείσουν τις ΑΕΕΑΠ, γνωρίζοντας ότι πρόκειται για μακροπρόθεσμους επενδυτές, με υψηλό δείκτη διαφάνειας στον τρόπο λειτουργίας και με σταθερή ροή εσόδων. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου,

οι εισηγμένες εταιρείες του κλάδου άντλησαν κεφάλαια της τάξεως των 300 εκατ. ευρώ, προκειμένου να αποκτήσουν τα απαιτούμενα «πολιτοδομικά», ενόψει του επόμενου κύματος διαγωνισμών πώλησης ακινήτων από τις τράπεζες, αλλά και πλειστηριασμών. Αν συνυπολογιστούν οι υφιστάμενες πιστωτικές γραμμές και τα ρευστά διαθέσιμα, οι εταιρείες του κλάδου διαθέτουν μια ρευστότητα της τάξεως των 400-500 εκατ. ευρώ.

Ηδη, με την έναρξη του 2019, αναμένεται να διατεθούν προς πώληση ακίνητα αξίας της τάξεως των 100-120 εκατ., χωρίς να αποκλείεται

το μέγεθος αυτό να αυξηθεί σε πάνω από 200 εκατ. ευρώ, εφόσον οι τράπεζες κερδίσουν το δικαστήριο για να θέσουν την Ektasis Development υπό καθεστώς ειδικής διαχείρισης. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας ανάπτυξης ακινήτων, αξίας άνω των 100 εκατ., θα αποτελέσει και αυτό αντικείμενο πώλησης. Μέχρι να υπάρξει όμως δικαστική επίλυση στο εν λόγω ζήτημα, προηγούνται άλλες κινήσεις, όπως π.χ. η εντός του Φεβρουαρίου κατάθεση δεσμευτικών προσφορών για χαρτοφυλάκιο πέντε μισθωμένων κτιρίων γραφείων που ανήκουν πλέον στην Alpha Bank.

Ξεπερνούν τα 10 δισ. οι επενδύσεις στην Αθηναϊκή Ριβιέρα

Τα έργα ανάπτυξης ωθούν ανοδικά τις τιμές των ακινήτων στα νότια προάστια

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΖΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται η ανάπτυξη της Αθηναϊκής Ριβιέρας, δηλαδή του παράκτιου τμήματος της Αττικής από το Μικρολίμανο μέχρι το Σούνιο, με την αγορά κατοικίας στα νότια προάστια να έχει ήδη αρχίσει να «δρέπει» τα οφέλη από τις επενδύσεις συνολικού ύψους 10 δισ. ευρώ που είτε υλοποιούνται ήδη, όπως η ανάπτυξη του Φαληρικού Ορμου, είτε οδεύουν προς την αφετηρία, όπως το έργο της ανάπτυξης της πρώην έκτασης του αεροδρομίου στο Ελληνικό. Σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων Algean Property, τα έργα ανάπτυξης στην Αθηναϊκή Ριβιέρα είχαν ως αποτέλεσμα τη συγκράτηση της πτώσης των τιμών των ακινήτων στα νότια προάστια και κυρίως στα διαμερίσματα που βρίσκονται εγγύτερα στο παραλιακό μέτωπο. Τώρα λοιπόν που η οικονομική κρίση έχει αρχίσει να υποχωρεί και η ζήτηση ανακάμπτει, οι ζητούμενες τιμές πώλησης κινούνται ανοδικά. Σημειωτέον ότι στα νότια προάστια, και κυρίως σε Γλυφάδα, Βούλα και Βουλιαγμένη, καταγράφεται σημαντική ζήτηση και από ξένους επενδυτές που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν άδεια παραμονής μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα». Σύμφωνα με μεσοτικά γραφεία, Κινέζοι και Τούρκοι συνιστούν τη σημαντικότερη αγοραστική ομάδα.

Στη Βουλιαγμένη δεσπόζει το νέο συγκρότημα του Αστέρρα, που αναμένεται να εκκινήσει στα τέλη Μαρτίου εκ νέου τη λειτουργία του, υπό το σήμα της Four Seasons. Στο πλαίσιο των έργων ανάπτυξης, δαπανήθηκαν συνολικά κεφάλαια άνω των 100 εκατ. ευρώ, ενώ η δεύτερη φάση του έργου, που θα ξεκινήσει αργότερα, αφορά την κατασκευή 13 υπερπολυτελών βιλών, κάποιες εκ των οποίων έχουν ήδη προπωληθεί.

Σε Γλυφάδα, Βούλα και Βουλιαγμένη καταγράφεται σημαντική ζήτηση και από ξένους επενδυτές που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν «χρυσή βίζα».

ευρώ/τ.μ., ενώ σε άλλα σημεία, όπως ο Αλιμος, η Σαρωνίδα, το Σούνιο και η Βάρκιζα, το κόστος απόκτησης κατοικίας εκκνεί από περίπου 2.000

ευρώ/τ.μ. και μπορεί να ανέλθει έως και 4.000 ευρώ/τ.μ. Στη Βουλιαγμένη, όπου άλλωστε η προσφορά ήταν ανέκαθεν περιορισμένη, οι μέσες ζητούμενες τιμές κυμαίνονται μεταξύ 4.000 ευρώ/τ.μ. και 6.000 ευρώ/τ.μ., ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις μοναδικών ακινήτων το κόστος εκτινάσσεται σε 8.000 ευρώ/τ.μ. Στις υπόλοιπες περιοχές της Αθηναϊκής Ριβιέρας, το κόστος κυμαίνεται από 1.500 ευρώ/τ.μ. έως 3.500 ευρώ/τ.μ. Μεταξύ των έργων που αναμένεται να προσδώσουν σημαντική υπεραξία στην ευρύτερη περιοχή ξεχωρίζει ασφαλώς η επένδυση-μαμούθ των 8 δισ. ευρώ στο

Ελληνικό, όπου αναμένονται δύο νέα εμπορικά κέντρα, συγκροτήματα κατοικιών, καζίνο με πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα πέντε αστέρων και ασφαλώς το μητροπολιτικό πάρκο των 2.000 στρεμμάτων και τα συνοδευτικά έργα υποδομής. Εφόσον προχωρήσει σύντομα ο διαγωνισμός για το καζίνο, εκτιμάται ότι είναι εφικτή η έναρξη των έργων μέχρι το τέλος του 2019. Στη γειτονική Γλυφάδα, η Grivalia Properties προχωρεί, μέσω της θυγατρικής Grivalia Hospitality, το έργο ανάπτυξης του συγκροτήματος των «Αστεριών», μετά την εξαγορά της εταιρείας Ναυσικά αντί 30 εκατ. ευρώ. Η τελευταία έχει το δικαίωμα εκμετάλλευσης της έκτασης των 285 στρεμμάτων μέχρι το 2081. Στην περιοχή δρομολογείται υπερπολυτελές θέρετρο, από τα λιγοστά εντός του κυρίως αστικού ιστού της Αθήνας, με στόχο τη λειτουργία του σε 12μηνη βάση. Εκτός από ξενοδοχείο πέντε αστέρων, θα προστεθούν επίσης χρήσεις εστίασης και αναψυχών.

Στη Βουλιαγμένη δεσπόζει το νέο συγκρότημα του Αστέρρα, που μάλιστα αναμένεται να εκκινήσει στα τέλη Μαρτίου εκ νέου τη λειτουργία του, υπό το σήμα της Four Seasons. Στο πλαίσιο των έργων ανάπτυξης, δαπανήθηκαν συνολικά κεφάλαια άνω των 100 εκατ. ευρώ, ενώ η δεύτερη φάση του έργου, που θα ξεκινήσει αργότερα, αφορά την κατασκευή 13 υπερπολυτελών βιλών, εκ των οποίων ήδη κάποιες έχουν προπωληθεί.

Ανοδικά και τον Οκτώβριο η οικοδομή λόγω τουρισμού και ανακατασκευών

Διατηρήθηκε και τον Οκτώβριο η ανοδική πορεία της οικοδομικής δραστηριότητας, η οποία στο σύνολο της χώρας διαμορφώθηκε σε 1.595 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 408,5 χιλιάδες τ.μ. επιφάνειας και 1.921,4 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου, παρουσίασε δηλαδή αύξηση κατά 23,4% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 26% στην επιφάνεια και κατά 22% στον όγκο, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017. Αντίστοιχα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα ανήλθε σε 1.575 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 398,8 χιλιάδες τ.μ. επιφάνειας και 1.883,1 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 23,2% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 33,7% στην επιφάνεια και κατά 38,9% στον όγκο, σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2017.

Υπενθυμίζεται πως το 2017 αποτέλεσε το πρώτο πλήρες έτος ανόδου της οικοδομικής δραστηριότητας από το 2005, καθώς η συνολική οικοδομική δραστηριότητα ανήλθε σε 13.847 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 2.856,2 χιλιάδες τ.μ. επιφάνειας και 12.669,8 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου. Σε σύγκριση με το 2016 παρατηρήθηκε αύξηση κατά 8,6% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 17,7% στην επιφάνεια και κατά 20,1% στον όγκο. Την τελευταία φορά που είχε συμβεί κάτι ανάλογο ήταν το 2005, δηλαδή πριν από 12 χρόνια, όταν είχε παρατηρηθεί αύξηση κατά 17,5% στον αριθμό των αδειών, κατά 40,3% στην επιφάνεια και κατά 33,4% στον όγκο. Κατά το δεκάμηνο του 2018, δηλαδή το διάστημα Ιανουαρίου -

Οκτωβρίου, η συνολική οικοδομική δραστηριότητα σημείωσε αύξηση κατά 11% στον αριθμό των αδειών, κατά 20,1% στην επιφάνεια και κατά 17,9% στον όγκο, συγκριτικά με το αντίστοιχο δεκάμηνο του 2017. Αντίστοιχα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει αύξηση κατά 10,6% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 19,9% στην επιφάνεια και κατά 18,8% στον όγκο σε ετήσια βάση. Κατά την περίοδο των τελευταίων δώδεκα μηνών, δηλαδή από τον Νοέμβριο 2017 έως τον Οκτώβριο 2018, η συνολική οικοδομική δραστηριότητα ανήλθε σε 15.118 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 3.334,2 χιλιάδες τ.μ. επιφάνειας και 14.570,1 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου. Σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο Νοεμβρίου 2016 - Οκτωβρίου 2017 παρατηρήθηκε αύξηση κατά 9,8% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 18,2% στην επιφάνεια και κατά 16,1% στον όγκο. Αντίστοιχα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει αύξηση κατά 9,6% στον αριθμό των εκδοθεισών οικοδομικών αδειών, κατά 17,6% στην επιφάνεια και κατά 16,2% στον όγκο.

«Εξοικονομώ» κατ' Οίκον»

Η φετινή εικόνα της οικοδομικής δραστηριότητας απορρέει από τον σημαντικό όγκο ανακατασκευών και ανακαινίσεων τόσο σε οικιστικά όσο και σε τουριστικά ακίνητα, ενώ θετική είναι και η συμβολή του προγράμματος «Εξοικονομώ κατ' Οίκον», το οποίο έχει επανενεργηθεί, με τη ζήτηση να υπερβαίνει τα διαθέσιμα κονδύλια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019

«Στον χορό δεν είσαι ποτέ μόνος»

Ο κορυφαίος χορογράφος Ουίλιαμ Φορσάιθ μιλάει στην «Κ» για το απόσταγμα της μυθικής σταδιοδρομίας του

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Η ώρα στη Νέα Υόρκη ήταν 10.30 το πρωί, για την Ελλάδα νωρίς το απόγευμα. Στο βάθος της συζήτησης, που έγινε μέσω Skype, με τον χορογράφο Ουίλιαμ Φορσάιθ, ακουγόταν ένας επαναλαμβανόμενος ήχος από φερμουάρ που ανοιγόκλειναν. Σκέφτηκα ότι καθώς μιλούσαμε ετοιμάζε εκείνη την τεράστια τσάντα που συνήθως κουβαλούν οι χορευτές όταν πηγαίνουν στις πρόβες – γεμάτη ρούχα, παπούτσια του χορού, ελαστικούς επιδέσμους και πολλά μπουκάλια με νερό. Δεν ήταν αυτό.

Όπως είπε στο τέλος πα της συνέντευξης, είχε μόλις επιστρέψει από την Καλιφόρνια, όπου διδάσκει. Γι' αυτό άνοιγε τις βαλίτσες του. Ήταν λοιπόν ο πανεπιστημιακός δάσκαλος της τέχνης, αυτός που είχε τον πρώτο λόγο στη συγκεκριμένη κουβέντα, ο εβδομηντάχρονος σοφός του χορού που, παρά το τζετ λαγκ και την κούραση, έκανε κιούμφορ. «Πώς είναι η δουλειά σας ως καθηγητής;» τον ρώτησα πριν κλείσουμε. «Υπέροχη», μου απάντησε. «Το πανεπιστήμιο είναι πολύ καλό, κι εγώ απολαμβάνω την σκέψη των δεκαεπτάχρονων».

Χορευτική Ζωή

Η λέξη «απολαμβάνω» μπαίνει συχνά στον λόγο του Φορσάιθ. Όταν ήταν παιδί απολάμβανε τον χορό μιμούμενος φιγούρες από ταινίες του '40 που έβλεπε στη τηλεόραση, και τις χορογραφίες του Φρεντ Αστέρ. Όταν κόρευε στα κλαμπ κατά τη διάρκεια των τρομερών αμερικανικών σιζιτις, απολάμβανε τη μουσική και τη δυνατότητα να κάνει, μέσω του χορού, καινούργιους φίλους. Όταν στα είκοσι του έφυγε για την Ευρώπη και έγινε χορευτής των Μπαλέτων της Στουτγάρδης, απολάμβανε τη μαθητεία σε μια διαφορετική κουλτούρα και μετά τις πρόβες συνέχιζε να χορεύει μόνος του στο σπίτι του.

Το ίδιο έκανε κι όταν έγινε διευθυντής στο Μπαλέτο της Φρανκφούρτης και αργότερα απέκτησε τη δική του λαμπρή χορευτική ομάδα. Εξακολουθεί να χορεύει μόνος του παντού. Διάγει, όπως λέει ο ίδιος, μια χορευτική ζωή, την οποία διαχωρίζει από τη χορευτική σταδιοδρομία, παρότι είναι ένας από τους ζώντες μύθους του σύγχρονου χορού, ένας περιζήτητος καλλιτέχνης που έπειτα από πολλά χρόνια στην Ευρώπη επέστρεψε πλέον στην πατρίδα του. Σε λίγες ημέρες φιλοξενείται στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση η παράσταση «A quiet evening of dance», διεθνής συμπαραγωγή του Ιδρύματος, που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Λονδίνο το περασμένο φθινόπωρο

«Στη σκηνή οι χορευτές νιώθουν πολύ άνετα όταν υπάρχει σουκιά. Συντονίζονται με τη σιωπή και επάνω της "κουρδίζουν" την κίνησή τους», λέει ο εμβληματικός χορογράφος για την παράσταση «A quiet evening of dance», που θα φιλοξενηθεί στη Στέγη.

«Συνήθως έχω μια ιδέα, ξεκινώ τη διαδικασία, αλλά ποτέ δεν την τελειώνω. Οι χορευτές ολοκληρώνουν τη χορογραφία».

και έλαβε διθυραμβικές κριτικές.

Προτού διακόψουμε τη σύνδεση, τον ευχαρίστησα για την επικοινωνία κι εκείνος ευχήθηκε να είχα απολαύσει την κουβέντα μας. Δεν θα χρησιμοποιούσα αυτήν τη λέξη. Παρά την αμεσότητά του, ο Φορσάιθ –που οι φίλοι του φωνάζουν Μπίλι– δεν είναι εύκολος συνομιλητής. Οι απαντήσεις του, όπως οι χορογραφίες του, όπως

Ουίλιαμ Φορσάιθ. Ο εβδομηντάχρονος σοφός του χορού διδάσκει σε πανεπιστήμιο και εξακολουθεί να χορεύει μόνος του παντού.

εντέλει ο τρόπος σκέψης του, είναι μετρημένες και ολιγόλογες. Το απόσταγμα μιας μακράς και πλούσιας μαθητείας στον χορό, που δεν διατυπώνεται για να σε βολεψει. Αν παρ' όλα αυτά η ερώτηση

επιμένει, απαντά: «Δεν μπορώ να σας πω περισσότερα. Για να καταλάβετε τι εννοώ, θα έπρεπε να σας το χορέψω».

Όσον αφορά την παράσταση «A quiet evening of dance», πρόκειται

«Ο χορευτής είναι το προϊόν της ευφυούς σχέσης του με το σώμα του. Σώμα και μυαλό μαζί, δύο αδιαχώριστα πράγματα».

για τέσσερις χορογραφίες, που απο

τελούνται από δύο νέα κομμάτια και δύο καινούργιες εκδοχές παλιότερων έργων του ρεπερτορίου του. Ρωτώντας τον πώς δουλεύει μια νέα χορογραφία, λέει: «Όταν ξεκινώ να δουλεύω κάτι, προσπαθώ πάντα να ανακαλύψω διαφορετικούς τρόπους για να το κάνω. Γιατί δεν υπάρχει μόνον ένας τρόπος να γίνονται τα πράγματα, ακόμη και τα

προ κλασικά. Συνήθως έχω μια ιδέα, ξεκινώ τη διαδικασία, αλλά ποτέ δεν την τελειώνω. Οι χορευτές με τους οποίους συνεργάζομαι, ολοκληρώνουν τη χορογραφία. Στον χορό δεν είσαι ποτέ μόνος».

Δεν αισθάνεται λοιπόν μοναξιά ο χορευτής, που, όπως συμβαίνει στην παράσταση την οποία θα παρακολουθήσουμε, χορεύει χωρίς την υποστήριξη της μουσικής, υπό τον ήχο κελαδισμάτων πουλιών και της αναπνοής του; «Αντιθέτως», διευκρινίζει. «Επάνω στη σκηνή οι χορευτές νιώθουν πολύ άνετα όταν υπάρχει σουκιά. Συντονίζονται με τη σιωπή και επάνω της "κουρδίζουν" την κίνησή τους. Το ίδιο συμβαίνει και με τους θεατές, οι οποίοι σε μια τέτοια παράσταση σέβονται απόλυτα τη συνθήκη, προσπλώνονται και γίνονται ιδιαίτερα προσεκτικοί».

Το μυστήριο

Ωστόσο, και παρά τη λιτότητα του Φορσάιθ, ο σύγχρονος χορός μάς έχει δείξει τα τελευταία χρόνια ότι μπορεί να γίνει εξαιρετικά πολυδιάστατος. Οι παραστάσεις συνδυάζουν στοιχεία άλλων τεχνών, όπως το θέατρο και τα εικαστικά, θυμίζοντας περισσότερο περφόρμανς στις οποίες η κίνηση δεν πρωταγωνιστεί αλλά απλώς συμπράττει. «Κοιτάζοντας το σύγχρονο ρεπερτόριο, νομίζω ότι υπάρχει πολύ δράμα, πολύ θέαμα. Σε αυτή την παράσταση προσπάθησα να μην κάνω το ίδιο. Ήθελα να περιορίσω τον "θόρυβο" στη σκηνή. Άλλωστε, είμαι αρκετά ηλικιωμένος πια και μου αρέσει η σουκιά», σχολιάζει μιλώντας για το «A quiet evening of dance». «Πιστεύετε λοιπόν ότι το μπαλέτο χρειάζεται ένα καινούργιο λεξιλόγιο προκειμένου να επιβιώσει κατά τον 21ο αιώνα;» τον ρωτώ. «Το μπαλέτο βασίζεται σε μια ακαδημαϊκή φόρμα και για μένα δεν τίθεται θέμα ανανέωσης. Είναι ακριβώς όπως το αλφάβητο, κι εμείς είμαστε οι εκδότες. Παρ' όλα αυτά, μόνον ο χρόνος θα δείξει αν θα ξεπεραστεί ως καλλιτεχνική έκφραση».

– Τι είναι αυτό που σας γοντευεί στον χορό;

– Η γεωμετρία του και τα επαναλαμβανόμενα μοτίβα (patterns).

– Τι φτιάχνει κατά τη γνώμη σας έναν καλό χορογράφο;

– Το ίδιο θα πω. Για μένα, η γοντεία των επαναλαμβανόμενων μοτίβων.

– Και τι φτιάχνει ένα σπουδαίο χορευτή;

– Αυτό αποτελεί μυστήριο. Ο χορευτής είναι το προϊόν της ευφυούς σχέσης του με το σώμα του. Σώμα και μυαλό μαζί, δύο αδιαχώριστα πράγματα.

Αιζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

27.1.19-2.2.19

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Παρουσίαση βιβλίου

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των 70 χρόνων από την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (1948-2018) θα γίνει εκδήλωση παρουσίασης του βιβλίου της Χλόης Βερίτη «Φωνές δικαίου, 19ος αιώνας». Το βιβλίο θα παρουσιάσει η φιλόλογος Χρυσόθεμι Χατζηπαναγή. Χαιρετισμό θα απευθύνουν οι Γιάννος Σωκράτους, η Γεωργία Κούμα, η Λήδα Κουρσουμπά, η Νάντια Κορνιλιώτου. Αντιφώνηση από τη συγγραφέα. **Τρίτη 29 Ιανουαρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Αίθουσα Εκδηλώσεων της ΟΕΑΜΕΚ.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Συναυλία ινδικής μουσικής Tarang Ensemble

Το **Ίδρυμα Τεχνών** Φάρος παρουσιάζει συναυλία ινδικής κλασικής μουσικής με το Tarang Ensemble. Το εξαιρετικό Tarang Ensemble είναι αφιερωμένο στην προβολή πολλών διαφορετικών αλλά και συγκλονιστικών πτυχών της ινδικής μουσικής και στη συνάρτησή τους με τα διάφορα ρεύματα της δυτικής μουσικής, με πίστη ωστόσο στην παράδοση και διατηρώντας την ιδιαίτερη εκφραστική τους κομψότητα. Η ποικιλία των μουσικών τεχνοτροπιών που αναφέρονται μέσα από τις ερμηνείες του Tarang Ensemble είναι εντυπωσιακή, και ακόμα πιο εκπληκτικές είναι ο τρόπος που η κάθε τεχνοτροπία διαχέεται μέσα από τα όρια της άλλης ούτως ώστε να επέλθει η αίσθηση της απόλυτης αρμονίας. Από το Rag Jog - τη γνωστή ράγκα της ινδουσανικής κλασικής μουσικής στο Amritavarshini - τη μουσικιστική πεντατονική ράγκα της Καρνατικής μουσικής, από το δημοφιλέ Keeravani, το

οποίο γέννησε η Καρνατική μουσική και υιοθέτησε η Ινδουσανική, μέχρι το αγαπημένο μπάτζαν του Μαχάτμα Γκάντι, Vaishnava Jana To σε ποίηση Ναρόσιμα Μέχτα, το ρεπερτόριο του Tarang Ensemble περιλαμβάνει ένα εντυπωσιακό εύρος ηχοχρωμάτων και φέρνει στο προσκήνιο την ομορφιά της Ινδικής Κλασικής Μουσικής, διανθίζοντας τις πιο ανεπαίσθητες πλευρές της και συ-

νώνοντας την τεχνική πολυπλοκότητα του κάθε οργάνου σε ένα ενιαίο αρμονικό σύνολο. Η συναυλία στηρίζεται από την Υπατη Αρμοστεία της Ινδίας στην Κύπρο και το Ινδικό Συμβούλιο Πολιτιστικών Σχέσεων. Τρίτη 29 Ιανουαρίου, 8:30 μ.μ. Συμβασιμικό χώρο του Ίδρυματος Τεχνών Φάρος, The Shoe Factory, οδός Ερμού 304, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλεφώνω 22663871.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Από την
«Αναπαράσταση»
στον «Κυνόδοστα»

Στις 24 Ιανουαρίου του 2012 ο Θόδωρος Αγγελόπουλος έφυγε εντελώς αναπάντεχα από τη ζωή εν μέσω γυρισματος, από σοβαρό τραυματισμό, στη Δραπετσώνα. Σε έναν μήνα από τώρα, την Κυριακή 24 Φεβρουαρίου, θα ξέρουμε πόσα Οσκαρ θα αποσπάσει τελικά «Η Ευνοούμενη» του Γιώργου Λάνθιμου, στην 91η τελετή απονομής των βραβείων. Το «Favourite» συγκέντρωσε συνολικά 10 υποψηφιότητες, στη μία από τις οποίες διαγωνίζεται ο ίδιος ο Γιώργος Λάνθιμος για το Οσκαρ σκηνοθεσίας.

Ο ένας, πολύβραβευσμένος και διεθνής, απίληθε, ο άλλος, βραβευμένος ήδη, εισήλθε με μεγάλη φόρα στη διεθνή κινηματογραφική κοινότητα, από την εποχή του «Κυνόδοστα» (2009), εγκαίνιαζοντας το «weird wave of Greek cinema» («αλλόκοτο κύμα του ελληνικού κινηματογράφου»). Η «Αναπαράσταση» (1970) του Θόδωρου Αγγελόπουλου αποτέλεσε, σε μια άλλη εποχή, τη ληξιαρχική πράξη γέννησης του νέου ελληνικού κινηματογράφου.

Από το 1970 στο 2009, η Ελλάδα και ο κινηματογράφος της έχουν κάνει πολλές διαδρομές. Δεν είναι η πρώτη φορά που βάζω δίπλα δίπλα τους δύο σκηνοθέτες. Το επικείμενο και σε ένα παλαιότερο σκόλιό μου με τίτλο «Από τον Αγγελόπουλο στον Λάνθιμο και αντίστροφα» (24/5/2015).

Ποια είναι η Ελλάδα της «Αναπαράστασης» και ποια του «Κυνόδοστα»; Πώς καταγράφονται η ελληνική επαρχία, η εξουθενωτική πίεση από το φτωχό βιοτικό επίπεδο στο ρημαγμένο χωριό της Ηπείρου, από τη μια, και η καθημερινότητα σε ένα σπίτι αποκλεισμένο από την πραγματικότητα, από την άλλη; Η πενταμελής οικογένεια του «Κυνόδοστα» έχει μια «εξωριστή» εικόνα του κόσμου. Για την ακρίβεια, τα παιδιά δεν έχουν καμία. Ζουν σε συνθήκες ενός «πειράματος» το οποίο έχουν αποφασίσει οι γονείς τους γι' αυτά.

Η κοσμοθεωρία του Γ. Λάνθιμου έχει ως βάση τη μικροαστική-μεσοαστική Ελλάδα, στην αισθητική και στη συμπεριφορά, την οποία όμως μετασχηματίζει μέσα από τις εικόνες του σε έναν τόπο - αλλού. «Μαμά, βρήκα δύο ζόμπι μικρά. Να στα φέρω;», ρωτάει η κόρη, βλέποντας στον κήπο της έπαυλης δύο κίτρινα λουλούδια. Θαυμάζει μια καρμπούνα (πολύ όμορφο λευκό πουλί) και στο οικογενειακό τραπέζι ζητεί το τηλέφωνο (δηλαδή το αλατοπίπερο). Ο πατέρας μπαίνει με ψαρουτούφεκο στην πισίνα για να πάσει τα ψάρια, τα οποία τοποθέτησε πριν από λίγο. Τα τρία παιδιά (δύο κορίτσια, ένα αγόρι) νομίζουν ότι τα αεροπλάνα είναι παιχνίδια που θα προσγειωθούν στην αυλή τους.

Τρία είναι τα πρόσωπα που απασχολούν τον Θόδωρο Αγγελόπουλο στην «Αναπαράσταση»: ο σύζυγος, η γυναίκα και ο εραστής. Η δική τους αλλοτρίωση αποτυπώνεται και στο περιβάλλον. Το χωριό Τυμφαία της Ηπείρου (όπου επιστρέφει ο μετανάστης από τη Γερμανία, για να δολοφονηθεί λίγες μέρες αργότερα από τη σύζυγο και τον εραστή της - το πτώμα θάβεται στον κήπο) αποτελείται από μια κούφτα πέτρινα σπίτια, με λιγοστούς κατοίκους, γέροντες, γυναίκες και μικρά παιδιά. Μια έρημη και τραχιά περιοχή, αποδεκατισμένη από χρόνια μετανάστευσης. Ο χώρος προσδιορισμένος από τις συντεταγμένες ενός καθορισμένου χρόνου (δικτατορία). Αυστηρός ρεαλισμός και αποστασιοποίηση.

Και οι δύο δημιουργοί, ο καθένας με το ύφος του, απολύτως προσωπικό και ιδιόμορφο, «κουβαλούν» τη δική τους Ελλάδα. Μεγάλωση, καθώς, σε διαφορετική Ελλάδα. Όμως και οι δύο εκφράζονται, με τον τρόπο τους και την εξάρτησή τους, την κρίση ενός μεταβατικού κόσμου.

Η «Αναπαράσταση» και ο «Κυνόδοστα» σε μια νοητή, παράλληλη, προβολή, δολώνουν πολλά για εμάς, για τις παθογένειες και τον εγκλεισμό μας. Μπορεί οι κινηματογραφικές γραφές τους να μην είναι καθόλου συγκρίσιμες, όμως ο τόπος που κλείνουν μέσα τους είναι ο «τόπος» μας. Η ανθρώπινη συνείδηση είναι ένας κλειστός χώρος, όπως και η συμπεριφορά των προσώπων, η βία, η ερμηνεία των πράξεων. Η κοινωνία που περιβάλλει το ζεύγος των εραστών ή την πενταμελή οικογένεια σε συνθήκες πειράματος και απομόνωσης είναι λιγότερο ή περισσότερο απρόσωπη. Είναι όμως «εκεί», έχει διαμορφώσει αντιλήψεις μαζί με ένα βιωμένο που διχάζεται ανάμεσα σε μια ενδημική μιζέρια και το όραμα μιας Ής της Επαγγελίας, όπου κι αν αυτή βρίσκεται για τον καθένα από τους ήρωες των δύο ταινιών, για τον καθένα μας. Τα αδιέξοδα γεννούν φιγούρες τραγικές όσο και γκροτέσκες.

ΘΕΑΤΡΟ

«Οργισμένα Νιάτα» του Τζον Όσμπορν

Από το Θέατρο Versus ανεβάζει το έργο «Οργισμένα Νιάτα» του Τζον Όσμπορν σε σκηνοθεσία Μαρίας Κυριάκου. Το ένα έργο διαδραματίζεται σε τρεις Κυριακές, Ώρες ανίας και αυτοκαταστροφής. Σ' εκείνα τα απογεύματα της υπαρξιακής μελαγχολίας, όπου το φως απ' τις γρίλιες του παραθύρου σε εξουθενώνει. Ο Τζίμ και η Άλison νοσηματοδοτούν ο ένας τη ζωή του άλλου. Ένα σαρκικό πάθος -που το μυαλό αδυνατεί να εξηγήσει- τους φέρνει κοντά. Ο φίλος Κλιφ βρίσκεται στη σκηνή ως ειρηνευτική δύναμη και η φίλη Έλενα εισβάλλει ανάμεσά τους ως καταλύτης που ανατινάχει το νόημα. Προδοσίες, αποκαλύψεις, απομαγεύσεις και τέσσερις ψυχές ξεγυμνωμένες μέσα σ' ένα σαλόνι. Ο έρωτας είναι θύελλα και μαζί καταφύγιο. Ο βασιανιστής βασανίζεται πολύ περισσότερο από εκείνους που προσπαθεί να βασανίσει, πληγώνεται και πληγώνει, αλλά ματώνεται περισσότερο απ' ότι ματώνει. Γιατί όσο περισσότερο αγαπάς κάποιον, τόσο

πιο δύσκολο είναι να του το πεις. Ηθοποιοί: Στέλιος Ανδρονίκου, Μαρίνα Μανδρή, Αντρέας Νικολαΐδης, Μέλανη Στέλιου και Μπ-

νός Τίγκλης. Παραστάσεις 26, 27 και 30 Ιανουαρίου, 1, 2 και 3 Φεβρουαρίου. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99395970.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Φωτογραφική Συνάντηση»

Τα εγκαίνια της ομαδικής έκθεσης καλλιτεχνικής φωτογραφίας με τίτλο «Φωτογραφική Συνάντηση», Φωτογράφοι από Θεσσαλονίκη και Λευκωσία φωτογραφίζουν την πόλη τους, θα πραγματοποιηθούν στον νέο εκθεσιακό χώρο της. Στην έκθεση συμμετέχουν φωτογράφοι από το Φωτογραφικό Κέντρο Θεσσαλονίκης (ΦΚΘ) και από τη Φωτοδο. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 8 Φεβρουαρίου και θα είναι ανοικτή Δευτέρα με Παρασκευή από τις 6:00 μ.μ. μέχρι τις 8:00 μ.μ. Φωτογραφίες της έκθεσης παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα www.fotodos.org. Την Παρασκευή, 25 Ιανουαρίου, 2019 και ώρα 19:30, Φωτοδο, Ξάνθης Ξελεύρου 37, Άγιος Αντώνιος 1015 Λευκωσία. Η έκθεση θα παρουσιαστεί επίσης στην Θεσσαλονίκη το Φεβρουάριο-Μάρτιο.

ΕΚΘΕΣΗ

«Πέτρες, μύθοι και τρέμιθοι»

Ο **Ζωγράφος** Χρίστος Φουκαράς συνεχίζει μια καλλιτεχνική πορεία πέραν των πενήντα χρόνων με τη νέα έκθεσή του στη Γκαλερί Γκλόρια, στη Λευκωσία. Κάτω από τον τίτλο «Πέτρες, μύθοι και τρέμιθοι», ο Χρίστος Φουκαράς παρουσιάζει τρεις νέες ενότητες: Τα τελευταία τέσσερα έργα του από τον κύκλο «Πρόγονοι», ένα νέο πρότζεκτ με ζωγραφικά παρέμβολα πάνω σε εκατοντάδες θαλασσινά βότσαλα και μια σειρά από παστέλ που αποτελούν προέκταση της «πέτρινης» δημιουργίας. Ο Χρίστος Φουκαράς επιστρέφει εκεί που πάντα περιδιάβαζε. Στη μαγική σύζευξη ανθρώπου - φύσης και υμνεί εικαστικά την ομορφιά και τη διαχρονικότητα και των δύο. Την

έκθεση θα προλογήσει ο διευθυντής του Ίδρυματος Αναστάσιος Γ. Λεβέντη δρ Χαράλαμπος Μπακιρτζής, την Παρασκευή 1η Φεβρουαρίου στις 7:30 μ.μ. Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 22 Φεβρουαρίου. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλ. 22762605.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Η Αριάννα Ζάκου στην Alpha C.K. Art Gallery

Η **Alpha C.K. Art Gallery** παρουσιάζει ατομική έκθεση της νεαρής Κύπριας ζωγράφου Αριάννα Ζάκου. Η έκθεση με τίτλο «Scattered Events» είναι η δεύτερη της ατομική έκθεση στην Κύπρο. Η σειρά έργων που παρουσιάζει η ζωγράφος στηρίζεται στην αναπαράσταση της πραγματικότητας μέσω φωτογραφιών. Η καλλιτεχνική ζωγραφίζει με μαρκαδοράκια, μολύβια και ακρυλικά πάνω σε καμβάδες με εκτυπωμένες φωτογραφιών βομβαρδισμένων τοπίων. Οι αφηγήσεις της μνήμης δημιουργούν μνήμες, και οι μνήμες εικόνες που φιλοξενούν φανταστικά χαρακτηριστικά στηριγμένα στα βιώματα του (καθενός ξεχωριστά). Το τελικό αποτέλεσμα του έργου είναι μια πολυδιάστατη αντίληψη

ψη μιας φωτογραφίας που το κάθε κομμάτι, η κάθε γραμμή, η κάθε φόρμα λειτουργεί ως τελετουργία. Διάρκεια έκθεσης έως 9 Φεβρουαρίου. Alpha C.K. Art Gallery, Alpha λεωφόρος Μακαρίου & Παπανικολά 3, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22751325, info@ackgallery.com, www.ackgallery.com**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Να γίνει θέλω ταραχή!

Φανταστείτε τώρα ένα σκάνδαλο, όπως αυτό που επεσυνέβη, ένας ξαφνικός στη Δικαιοσύνη, να είχε ξεσπάσει στον πολιτισμό τι θα είχε γίνει; Όλα τα μέσα, έντυπα, ηλεκτρονικά και προφορικά - αυτά είναι τα καλύτερα - θα έγραφαν: να παραιτηθεί ο τάδε παράγοντας, δεν γίνεται θέατρο με αυτούς τους ήρωες ή θα διαβάσαμε τίτλους όπως: «Ο πολιτισμός δεν είναι φεύδου σας», «Θέατρο και μουσική για όλους». Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας θα αναγκαζόταν να παρέμβει για να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά, οι βουλευτές θα έσπευδαν στις Επιτροπές της Βουλής για να διαβουλεύσουν και όλοι θα κυκλοφορούσαν στο αίθριο με ποιητές και πεζογράφους στο χέρι.

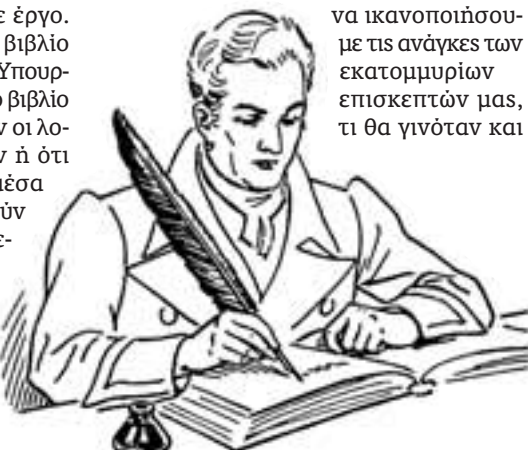
Σκεφτείτε, αγαπητές και αγαπητοί μου, να είχε ο πολιτισμός τη βαρύτητα ενός ΓεΣΥ, και να αρχίζουν αβέρτα τοποθετήσεις οι Σύνδεσμοι Ηθοποιών, οι Συντεχνίες Σκηνογράφων, οι πρόεδροι των Διοικητικών Συμβουλίων θα έπρεπε να βγουν δημοσίως και να μιλήσουν. Θα μάθαινε τότε ο κόσμος για τον ΘΟΚ, τη ΣΟΚ, θα άκουγε για το ελεύθερο θέατρο, την ντόπια μουσική δημιουργία, πέραν από το «Χτενίστου λιον» -το οποίο υπεραγαπώ, όλα κι όλα, θα έπρεπε να κατα-

λάβει γιατί τοποθετούνται με δηλώσεις τους οι εικαστικοί, γιατί φωνάζουν κάποιοι για τον Χριστόφορο Σάββα και τι σημαίνει Biennale. Δεν θα είχε πλάκα να μάθαινε ο κόσμος ότι έχουμε ποιητές δικούς μας, κυπριακότατους, όλων των αποχρώσεων και των τάσεων, ότι έχουμε λογοτέχνες που γράφουν και στα κυπριακά και στην κοινή νεοελληνική και βγάζουν βιβλία, ναι, μα τον Θεό, αλήθεια σας λέω. Δεν ξέρω ποιος τα αγοράζει, υπάρχουν και αυτοί... αλήθεια τους έχω δει. Ένα σκάνδαλο, έτσι μικράκι, να δείξουμε ότι έχουμε Ενώσεις Λογοτεχνών με μέλη, με έργο. Να μιλήσουμε τα κανάλια για το βιβλίο και την πολιτική που ακολουθεί το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για το βιβλίο και τη φιλαναγνωσία και να βγουν οι λογοτέχνες να πουν ότι διαφωνούν ή ότι συμφωνούν και να σπεύσουν τα μέσα όλα, απαξιάπαντα! να διαγκωνιστούν για μία συνέντευξη με τον καλύτερο!

Να γίνει μία μικρή ταραχή για την αρχιτεκτονική κληρονομιά άστεων και χωριών που χάνεται και πίσω δεν γυρίζει. Αρχοντικά και αγροτόπιτα σε πόλεις και χωριά ή που τα τρώει ο χρόνος ή

να ανάπτυξη γης... εμ! τι νομίζετε, μόνο ο άνθρωπος αναπτύσσεται, η γης να δείτε τι κάνει. Ουρανοξύστες και κτήρια μεγαθήρια που δείχνουν το νέο μας πρόσωπο και για το παλιό ούτε που μας νοιάζει. Ακόμα και το σπίτι του Γλαύκου Κληρίδη έπεσε θύμα... μα δεν πειράζει, ιστορία είμαστε εμείς, δεν είναι τα ντουβάρια...

Σκεφτείτε να είχε βγει στην επιφάνεια ένα ζήτημα για την αύξηση των ωρών εργασίας στους αρχαιοφύλακες ή τα μούσεια μας να έπρεπε να μένουν ανοικτά παραπάνω ώρες για να ικανοποιήσουμε τις ανάγκες των εκατομμυρίων επισκεπτών μας, τι θα γινόταν και

Ψηφιακά «ταξίδια» για μεγάλα παιδιά

Ψυχαγωγία ηλικιωμένων μέσω του προγράμματος «Θάλλω»

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Η Αρσινόη με τράβηξε από το χέρι προς το κέντρο της μικρής αίθουσας. Τα τραπέζια ήταν ανάκατα από το πρωινό πρόγραμμα, ο αέρας μύριζε βραστό κρέας από τη διπλανή κουζίνα, εκείνη άφησε το τρίποδο μπαστούνι της και χορέψαμε όσο οι γύρω μας τραγουδούσαν στον ρυθμό του Μιχάλη Σογιούλ, «Τώρα που τα νιάτα σου είν' ολανθισμένα, άσ' τα τα μαλλάκια σου ανακατωμένα».

Στον πρώτο όροφο του φιλανθρωπικού σωματίου «Κοινωνική Μέρμηνα Μοσχάτου - Διονύσιος Θεοφιλάτος» τα νιάτα είναι συχνό θέμα συζήτησης. Η ντάμα μου, η κ. Αρση όπως τη λένε οι φίλες της, διανύει αισίως την έβδομη δεκαετία της ζωής της και πριν αργά στροβιλιζόταν στην αυτοσχέδια πίστα του Φιλανθρωπικού Γηροκομείου, θυμήθηκε τα νιάτα της με τη βοήθεια της τεχνολογίας και του προγράμματος «Θάλλω», μιας ιδιαίτερης ψυχαγωγικής δράσης που υλοποιεί η θεατρική ομάδα «seven eleven».

Με τη βοήθεια της εικονικής πραγματικότητας, η Αρση, μαζί με την Ευαγγελία, την Πόπη και τον Δημήτρη επισκέφθηκαν το Παρίσι και τον Πύργο του Αιφελ. Φορώντας τα ειδικά γυαλιά τεχνολογίας VR με τη βοήθεια του Νότη Παρασκευόπουλου, η Αρση ταξίδεψε για λίγο στη γαλλική πρωτεύουσα, παίρνοντας μια ανάσα, έστω και ψηφιακή, από τη ρουτίνα της καθημερινότητας. «Θέλουμε οι άνθρωποι

“

«Οι άνθρωποι απελευθερώνονται και συζητούν για τα πάντα. Συνήθως οι συζητήσεις θα καταλήξουν στο σεξ...».

να έχουν ενεργητική και όχι παθητική συμμετοχή σε μια ψυχαγωγική δράση, να μη στέκονται θεατές, αλλά να επιλέγουν τον τρόπο με τον οποίο θα ψυχαγωγούνται στην επόμενη επίσκεψή μας», μας λέει ο συνιδρυτής του προγράμματος Νότης Παρασκευόπουλος.

Μαζί με την Κωνσταντίνα Μαλτέζου και ένα εκτεταμένο δίκτυο εθελοντών, οι δύο ηθοποιοί και εμπνευστές επισκέπτονται ήδη δέκα γηροκομεία της Αττικής, αριθμός που αναμένεται να αυξηθεί, και υλοποιούν το «Θάλλω» με δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

«Ξαν μια παρέα»

«Το σύστημά μας βασίζεται στη «συνειρμική σκέψη», πηγαινομαστεύουμε από το ένα θέμα στο άλλο, από ένα αφιέρωμα μπορεί να καταλήξεις στις αγαπημένες σου διακοπές, ώστε όλο αυτό να έχει μια φαν διάθεση. Οπως όταν βρισκόμαστε με

παλιούς φίλους και συζητάμε για τα παλιά, έτσι ανακαλύπτουν και αυτοί τη νεανικότητα που έχουμε και εμείς και αυτό νομίζω τους αρέσει. Είναι δουλειά αλλά το βλέπω πιο πολύ σαν μια παρέα, φέρνω ανθρώπους κοντά μου, ενώ ηλικιακά έχουμε ένα μεγάλο χάσμα», σημειώνει η Κωνσταντίνα Μαλτέζου.

Η κ. Μαλτέζου τοποθετεί ένα ζευγάρι ακουστικά στα αυτιά του κ. Δημήτρη και μαζί επιλέγουν από το τάμπλετ τα τραγούδια που θα ακούσει, όσο η υπόλοιπη ομάδα ασχολείται με κάτι άλλο. Αν και φαίνεται μια απλή και καθημερινή συνήθεια για τους περισσότερους από εμάς, ωστόσο η μέθοδος της «απομονωμένης ακρόασης», όπως την ονομάζει η ομάδα του «Θάλλω» συμβάλλει στη δημιουργία νηπτικών ερεθισμάτων που ενεργοποιούν τη μνήμη σε ανθρώπους που πάσχουν από μορφές άνοιας.

«Η μέθοδος της απομονωμένης ακρόασης ξεκίνησε από την ομάδα των κατάκοιτων φιλοξενουμένων που επισκεπτόμαστε, των ανθρώπων που δεν μπορούν να συμμετέχουν και είναι κρίμα να μην έχουν ψυχαγωγική δράση», λέει ο κ. Παρασκευόπουλος και με αυτόν τον τρόπο οι ασθενείς «τραγουδάνε χωρίς να τους επηρεάζει εάν είναι φάλτσοι ή αν άλλοι είναι φάλτσοι από τον δικό τους τόνο, δεν φοβούνται και δεν εκνευρίζονται όσοι έχουν άνοια και δεν ξέρουν τα λόγια και ξαναζούν τις περασμένες εποχές».

Με την ειδική μάσκα εικονικής πραγματικότητας, οι ηλικιωμένοι βλέπουν ακόμα και πολιτιστικά μνημεία.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ασκήσεις νοητικής ενδυνάμωσης σε μορφή παιχνιδιού, όπως ερωτήσεις με παροιμίες, παιχνίδια με ονόματα ζώων, ηθοποιών και ταινιών του παλιού ελληνικού κινηματογράφου, τόπων και πόλεων, που συνήθως καταλήγουν, όπως είδαμε κατά την επίσκεψή μας, σε κάποιο τραγούδι της εποχής. «Η παροιμία όπως και άλλες ασκήσεις νοητικής ενδυνάμωσης, που εδώ γίνονται μέσα από παιχνίδι, βοηθάει τους ηλικιωμένους να ηρεμήσουν, αφαιρεί τη σύγχυση, βοηθάει στις μεταπτώσεις της διάθεσής τους γιατί παραμένουν συγκεντρωμένοι σε κάτι που νιώθουν ότι τους αφορά», σημειώνει ο κ. Παρασκευόπουλος.

Οι ιστορίες των ηλικιωμένων από το γηροκομείο του Μοσχάτου και από άλλα κέντρα φροντίδας πήραν ζωή στην παράσταση «Μενεξέδες

και ζουμπούλια» που δημιούργησαν οι δύο ηθοποιοί και ιδρυτές του «Θάλλω» («Κ», 14/07/2018 & 25/09/2018). Οι αναμνήσεις από το Κέιπ Τάουν, το κρασί της Κεφαλονιάς, το ταλέντο στο τραγούδι που δεν αξιοποιήθηκε ποτέ, η οικογένεια που αποφεύγει τις επισκέψεις, ένας κόσμος συναισθημάτων που κατά κύριο λόγο μένει στο περιθώριο, όλα έλαμψαν στην παράσταση.

Η τρίτη ηλικία, για όσους δεν έχουν φτάσει ακόμη εκεί, είναι κάτι θολό, απροσδιόριστο και μοναχικό που συνήθως συνδυάζεται με παραίτηση από τη ζωή και τις περιπέτειές της. Και όμως, ο κ. Παρασκευόπουλος μας λέει ότι στα γηροκομεία γνωρίζει ανθρώπους χωρίς αναστολές και έτοιμους να δοκιμάσουν κάτι καινούργιο επιθυμώντας διακαώς να βγουν από τη ρουτίνα του κλειστού χώρου.

«Οι άνθρωποι απελευθερώνονται και συζητούν για τα πάντα. Συνήθως οι συζητήσεις θα καταλήξουν στο σεξ, ακόμα και σε περιόδους όπως η Μεγάλη Εβδομάδα. Τους αρέσει πολύ το κομμάτι της παιδικής ηλικίας αλλά μιλούν και για τον ίδιο τον θάνατο. Όσο πιο κοντά πλησιάζουν σε αυτό που εμείς ως μεσήλικες βλέπουμε ως τέλος, εκείνοι ηρεμούν και έρχονται σε πλήρη ισορροπία με τον εαυτό τους και με αυτό που έρχεται». Το επόμενο βήμα της ομάδας είναι να αναπτύξει περισσότερο τη δράση της εικονικής πραγματικότητας με βίντεο από τους τόπους καταγωγής των ηλικιωμένων. Έτσι, η κ. Αρση ίσως μπορέσει να «δει» και να «περπατήσει» ξανά στο αγαπημένο της Καρπενήσι.

Δείτε το βίντεο της δράσης στο www.kathimerini.gr

February i'm in

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

one world QATAR AIRWAYS القطرية

Ο μεγαλύτερος διαγωνισμός στο κυπριακό ραδιόφωνο!

Το LOVE FM και η QATAR AIRWAYS πραγματοποιούν το ταξίδι των ονείρων σας σε όποιον προορισμό επιλέξετε.

FEEL GOOD
Breakfast

ΜΕ ΤΟΝ ANTHONY 642

Καθημερινά 07:00 - 10:00

DEE JAY
93.5
FEELS GOOD

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

Η ΚΛΗΡΟΣΗ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΣ ΑΡΤΕΜΙΟΥ.

* Ισχύουν όροι και κανονισμοί. Η κρέωση ανά sms είναι 0,34 σεντς συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ ΜΕ ΤΙΣ ΑΓΑΠΗΜΕΝΕΣ ΣΑΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΚΛΙΚΗΤΕ ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ.

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΙΣΧΥΕΙ ΓΙΑ ΔΥΟ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΠΛΗΡΩΜΕΝΑ.

Ο μποξέρ, ο μπον βιβέρ, ο Μουζάκης

Ο γιος του Ζάκος μιλάει για τη διαδρομή του αξέχαστου συνθέτη, από τα φτωχικά παιδικά χρόνια στην κορυφή του θεάματος

Της ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ

Κουστουμαρισμένος όπως επιβάλλει η δεκαετία του '50, ο Γιώργος Μουζάκης υψώνει την τρομπέτα, φουσκώνει τα μάγουλα και δίνει το σύνθημα στην ορχήστρα. Η ζουμερή Σπεράντζα τινάζει με υπόσχεση το κορμί της. «Θα γίνω Βραζιλιάνα / με το σομπρέρο μου / θα 'σαι ο καμπαλέρος μου...» και το Τρίο Κιθάρα σιγοντάρει: «Αυτό το μάμπο το μπραζιλίερο / μου δίνει κέφι, μου δίνει στύλ...».

Ποιος δεν θυμάται τη σκηνή από την ταινία «Η ωραία των Αθηνών» του Νίκου Τσιφόρου (1954). Στο σινεμά και στο θέατρο, ως βασιλιάς της επιθεώρησης, με τις μεγάλες πάντα ορχήστρες του, ο Γ. Μουζάκης ταξίδεψε γενιές σε τόπους εξωτικούς, με σάμπα και με ρούμπα, ρομάντζες και έρωτες, μάμπο και φοξ τροτ, καντάδες και απτάλικά, με μπιρόζες να τραγουδούν «είναι η ζωή μια χίμαιρα, κι όλα στον κόσμο εφήμερα / ως το γλεντήσουμε σήμερα». Κάπως έτσι έσπαγε η λύπη του καιρού.

Στις 5 Μαρτίου στο Μέγαρο Μουσικής, στη σειρά «Έφυρες», η εποχή

Ο Γιώργος Μουζάκης ξεσηκώνει τα πλήθη με την τρομπέτα του τη δεκαετία του '50. Στις 5 Μαρτίου στο Μέγαρο Μουσικής, στο πλαίσιο της σειράς «Έφυρες», η εποχή αναβιώνει μέσα από ένα αφιέρωμα στον συνθέτη που σημάδεψε το ελαφρό τραγούδι.

«Δεν ήταν μορφωμένος, αλλά είχε θράσος. Αν τον ρώταγες ποιος είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Ζουαζιλάνδης, θα απαντούσε. Ήταν τρελή προσωπικότητα».

αναβιώνει μέσα από το αφιέρωμα στον «Διαχρονικό Μουζάκη» με τους Ελένη Τσαλιγοπούλου, Φοίβο Δεληβοριά, Μαρίζα Ρίζου, Δώρο Δημοσθένους, Σταύρο Σαλαμπασόπουλο, Κώστα Χατζηχριστοδούλου να μας θυμίζουν το '50, το '60 και το '70, και γκεστ σταν τον Γιώργο Κατσαρό.

«Το ελαφρό τραγούδι παίρνει το αίμα του πίσω», ρωτώ τον γιο του συνθέτη, Ζάκο Μουζάκη, που έχει αναλάβει τη μουσική επιμέλεια της παράστασης, τις ενορχηστρώσεις και την προσαρμογή του μουσικού υλικού. «Πέρασε η εποχή του, κάκκε και επανέκαμψε όπως συνέβη και με το ρεμπέτικο», λέει στην «Κ». Για τη συνάντησή μας ήρθε από την Κινέτα όπου ζει μόνιμα. Λάτρης της φύσης, σχεδιάζει για το μέλλον μια φάρμα με άλογα και ένα σπίτι στο βουνό. Αλογο έχει και τώρα και μου το δείχνει περήφανος στο κινητό του. Ο Αθως τριγυρνά ελεύθερος, ανταποδίδοντας την αγάπη στον ιδιοκτήτη του. Ομως τώρα, ο λόγος είναι για τον πατέρα του: «Τα πρώτα χρόνια ζούσαμε στου Γκίζη, έπειτα στου Παπάγου και στο τέλος Κινέτα. Εφυγα πρώτος από την Αθήνα και ακολούθησαν δύο χρόνια μετά οι γονείς. Η μητέρα ήταν ο δεύτερος γάμος του πατέρα μου. Από τον πρώτο του, έχω δύο αδελφια».

Ο Γιώργος Μουζάκης γεννήθηκε

Με τους ποδοσφαιριστές του ΠΑΟ Μίμη Δομάζο και Ανδρέα Παπαεμμανουήλ.

Δεκαπενταύγουστο του 1922 στο Μεταξουργείο. «Έλεγε ότι φόρεσε στα οκτώ του παπούτσια πρώτη φορά και ότι έφαγε αυγό στα 12. Ο παππούς μου ήταν από τη Ζάκυνθο και η γιαγιά από το Αίγιο. Μετά το σμιζιμό τους, άνοιξαν ένα καφενε-

δάκι στην πλατεία Καρόλου, κάτω από την Ομόνοια. Επειδή δεν μπορούσε να συντηρηθεί η οικογένεια, έστειλαν τον πατέρα στο Εμπειρίκειο Ίδρυμα. Είχε ακόμη δύο αδελφές κι έναν αδελφό που τον σκότωσαν οι Γερμανοί στην Κατοχή.

Με την ηθοποιό και χορεύτρια Ελένη Προκοπίου.

στη Σύρο, στο Ίδρυμα, έμαθε τις πρώτες του νότες. Δεν ήταν μορφωμένος, τη Β' Δημοτικού τελείωσε, αλλά είχε τέτοιο θράσος που, αν τον ρώταγες ποιος είναι ο μεγαλύτερος ποταμός της Ζουαζιλάνδης, θα απαντούσε. Ήταν τρελή προσω-

πικότητα. Ο ορισμός του large και του αυτοδιδάκτου. Ακουγε έναν άσχετο ήχο και έλεγε σολ μινόρε. Εγώ, παρότι μορφώθηκα μουσικά, δεν το έχω αυτό το χάρισμα».

Του έλεγε ότι μικρός ήταν τσιλιβήθρας. «Σκελετός, τον δέρνανε,

κι έτσι έγινε μποξέρ για να αμύνεται. Ήταν 17 ετών, λίγο πριν από τον πόλεμο του 1940. Ήταν σε μια σκληρή γειτονιά και έπρεπε να επιβιώσει». Αν είχε σπουδάσει, θα ήταν σε άλλο μουσικό επίπεδο. Σουίνγκ, λάτιν ρούμπες, σάμπες, αρχοντορεμπέτικα, τα έβαζε αβίαστα στη στιγμή. «Τον Μουζάκη ή τον λάτρευες, ή τον μισούσες. Μπον βιβέρ, όσο δεν πάει. Αθεράπευτα ανοιχτοχέρης. Κόστιζε ο καφές 50 δραχμές, εκείνος άφηνε πεντακοσάρικο. Αν δεν ήταν η μάνα μου, θα ήμασταν άφραγκοι».

Το ξεκίνημα

Η πρώτη δουλειά του Μουζάκη, όπως αναφέρεται στη βιογραφία του με τίτλο «Βίρα τις άγκυρες» (Ιάσον Τριανταφυλλίδης, εκδ. Αγκυρα) ήταν στον Καραγκιόζη του Μόλλα. Σιγά σιγά καθιερώθηκε ως τρομπετίστας με δική του ορχήστρα και το 1948 υπογράφει το πρώτο του τραγούδι, το «Σου αξίζει». «Είχε ήδη πουλήσει τραγούδια του τα οποία σήμερα είναι πασίγνωστα και δεν φέρουν το όνομά του. Δεν σου λέω ποια, σέβονται τους νεκρούς» λέει ο γιος του. Είναι η εποχή της επι-

«Ήταν αθεράπευτα ανοιχτοχέρης. Κόστιζε ο καφές 50 δραχμές, εκείνος άφηνε πεντακοσάρικο. Αν δεν ήταν η μάνα μου, θα ήμασταν άφραγκοι».

θεώρησης «Βίρα τις άγκυρες» για την οποία ο Μουζάκης γράφει μουσική. «Εκτοτε είχε 2-3 παραστάσεις τον χρόνο στο θέατρο, το βράδυ τα νυχτερινά μαγαζιά και το πρωί πρόβες. Κοιμόταν ελάχιστα».

Στίχους δεν έγραψε πολλούς, λίγοι ήταν όπως το «Κάποιο δειλινό» ή το «Αλα Κάλα Κούμπα» που τραγουδούσε η Ρένα Βλαχοπούλου. «Αυτά που βλέπω στο Διαδίκτυο ότι έγραψε 2.500 μελωδίες είναι μυθεύματα. Σίγουρα είναι 108 θεατρικά, οκτώ ταινίες, πάρα πολλά τραγούδια».

Είναι όμως αλήθεια ότι ήταν αμετανόητος Παναθηναϊκός. Με τον Γιώργο Οικονομίδη, μετά έναν νικηφόρο αγώνα στο γήπεδο της Λ. Αλεξάνδρας το 1958 έγραψαν τον ύμνο «Σύλλογος μεγάλος...». Οι τοίχοι στο σπίτι της οδού Λομβάρδου στου Γκίζη ήταν βαμμένοι πράσινοι, θυμάται ο Ζάκος. «Και σήμερα τα δύο δωμάτια της μητέρας μου είναι βαμμένα στο ίδιο χρώμα. Ο Αντώνης Αντωνιάδης ερχόταν στο σπίτι και έλεγε στον πατέρα: "Πόσα γκολ θέλεις να βάλω για σένα σήμερα;"». Θυμάται και τον Δομάζο: «Στην κινδία του Μουζάκη ο Μίμης ήρθε βουρκαμένος και μου είπε πως, όταν ήταν μικρός, ο πατέρας του έδωσε ένα 500άρικο λέγοντάς του "με αυτό θα γίνεις μεγάλος". Μου είπε ότι το είχε κορνιζάρει».

«Έγραψε το "Βίρα τις άγκυρες" το 1948, όταν οι Έλληνες ακόμη σκοτώνονταν μεταξύ τους»

Ο Τζιμης Μακούλης, η Σαπούντζω, όπως αποκαλεί την αειθαλή Ζωζώ, οι Σώτος Παναγόπουλος, Καίτη Μπελίντα, Γιάννης Βογιατζής, Τζένη Βάνου, Τέρης Χρυσός, Κλειώ Δεναρδού, Γιάννης Πετρόπουλος, Αντζελα Ζήλεια, που ήταν κουμπάροι, ήταν αυτοί που μπαϊνόβγαίνουν στο σπίτι. «Ο πατέρας κάπνιζε πέντε πακέτα την ημέρα και όταν το έκοψε για να βρει την υγεία του, άρχισε το πόυρο. Εκτοτε μισώ το τσιγάρο και το ποτό».

Ισως και τη ζωή του καλλιτέχνη. Ο Ζάκος δοκίμασε μια δουλειά με θερμοκήπια – λατρεύει τη φύση, αλλά δεν πήγε καλά. «Είπαμε να γλιτώσουμε τη νύχτα και τις ψωνάρες τους τραγουδιστές (όχι όλους)

και ακολούθησα την ιδέα της μάνας μου. Από τεσσάρων ετών ήμουν στις κουίντες και στα στούντιο ηχογραφήσεων. Ο πατέρας δεν με ρώτησε αν θέλω να γίνω μουσικός, προέκυψε».

Γράφει όταν του κάνει κέφι. Πέρσι έγραψε και παρουσίασε στην Κύπρο ένα σπονδυλωτό έργο για βιολί και τσέλο. Αλλά και μία σουίτα με συνθέσεις του Μουζάκη. «Δεν απομυθοποίησα τον χώρο, γιατί ποτέ δεν τον μυθοποίησα». Δεν δηλώνει μουσικός. «Τουλάχιστον όχι αυτό τον καιρό. Ενορχηστρωτής ναι, παραγωγός. Μπορώ να στήσω σε ένα κομπιούτερ μια συμφωνική ορχήστρα».

«Ο Γιώργος Μουζάκης δεν ήταν

Με τη Ζωζώ Σαπούντζακη, τη «Σαπούντζω» όπως την αποκαλούσε.

ο παραδοσιακός πατέρας, αλλά ένιωθα σαν να ήμουν ο πρίγκιπας του. Θα μπορούσα να έχω γίνει κωλόπαιδο, αλλά είχε σύστημα». Παίδαρέλι ακόμη, 16 ετών, τον έβαζε να κάνει πρόβες με Chanel No 5... Πώς συνδυαζόταν αυτό με μια Αθήνα με λασπόνερα και πείνα, δεν μπόρεσα ποτέ να το καταλάβω. Έγραψε το «Βίρα τις άγκυρες» το 1948, όταν οι Έλληνες ακόμη σκοτώνονταν μεταξύ τους».

Τα τραγούδια

«Αννα, φέρε μου ένα πακέτο», έλεγε συχνά στη σύζυγό του, ζητώντας τα δικά της τσιγάρα που ήταν κασετίνα. Τραβούσε στο πίσω μέρος πέντε γραμμές και έγραφε μια μελωδία. «Αγαπημένο του ήταν το "Μαρία", που έγραψε για τη μητέρα του. Στα μάτια του, τα περισ-

σότερα τραγούδια ήταν καμένα. Τα έπαιζε κάθε μέρα. Ωστόσο, ο λυρισμός ήταν τρόπος έκφρασης τότε. Λουλούδια, γιασεμιά, η ντάμα με λευκό φουστάνι και γόβα ποτιμένη με Chanel No 5... Πώς συνδυαζόταν αυτό με μια Αθήνα με λασπόνερα και πείνα, δεν μπόρεσα ποτέ να το καταλάβω. Έγραψε το «Βίρα τις άγκυρες» το 1948, όταν οι Έλληνες ακόμη σκοτώνονταν μεταξύ τους».

Κάποιοι κατέκριναν εκείνο το ρεπερτόριο της αμερικανισίας. «Είχαν ανάγκη από εξωτική διάθεση, χορό, χαρά, ανεμελιά και μια ελληνική προσαρμογή του Χόλιγουντ. Είναι σαν να κατηγορείς τον Φρεντ Αστέρ».

Περιδιάβαση στον κόσμο της Λευκωσίας

Η Άννα Μαραγκού με το βιβλίο της «Περπατώντας στις όχθες του Πεδιαιού ποταμού» ξυπνά μνήμες και δείχνει μια κρυφή πόλη

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Πριν από 15 χρόνια, μέρες Ιανουαρίου, σαν και αυτές, κατέβαινα τη Λήδρας, μέσα σε ένα βροχερό τοπίο, σκοτεινιασμένος ο καιρός και απέδιδα την πούχια στην ώρα και την ημέρα, μεσημέρι Κυριακής... Ακόμα δεν είχε υπάρξει η Λήδρας του σήμερα, η Ονασαγόρα του 2019, η τουλάχιστον εγώ δεν την είδα... Την επομένη αργά το απόγευμα, πάλι, βρέθηκα στο Μετόχι του Μαχαίρα, κάτι με τράβηξε, πηγαινοντας σε κάποιο καφέ, λίγο πιο κάτω. Αποφάσισα να παρακολουθήσω τον εσπερινό και στο τέλος του, αντί να πάω στο ραντεβού μου, ήπια καφέ κυπριακό σε ένα κοντινό καφεενεδάκι, όπου την ώρα εκείνη καθόντουσαν ακόμη τρεις ηλικιωμένοι...

Ξεθάρρεψα και αποφάσισα ότι κάθε μεσημέρι θα περπατώ τα στενά της παλιάς πόλης, θα στέκομαι στις ξεχασμένες βιτρίνες και θα κάθομαι στην υπό ανάπλαση Χρυσολιωνίσσια και στην Πύλη Πάφου να χαζεύω τις γάτες και τα σκουριασμένα συρματοπλέγματα, η αντίπερα όχθη αδιάβατη, τα νερά του ποταμού ανύπαρκτα, μα ο φόβος τους ζωντανός. Για ώρες πολλές σχεδόν καθημερινά το έκανα και γέμισα εικόνες και έφτιαξα ατελείωτες ιστορίες με τον νου μου, για τον τσαγκάρη, το ταξιδιωτικό γραφείο, για τους στρατιώτες στα φυλάκια, για το καφεενείο Σπιτφάρ...

Αυτά που έφεραν στο μυαλό οι 31 ιστορίες για τη Λευκωσία, που διάβασα στο βιβλίο της Άννας Μαραγκού «Περπατώντας στις όχθες του Πεδιαιού ποταμού», Το Ροδακίό 2018. Ημερολογιακές καταγραφές,

“

Η Άννα Μαραγκού έχει χωρίσει το βιβλίο της σε δύο μέρη, το ένα Ποδά και το άλλο Ποτζεί, 16 οι ιστορίες για το πρώτο μέρος και 15 για το δεύτερο, με την πρώτη ουσιαστικά να ορίζει, με υπόρρητο τρόπο τον τίτλο του βιβλίου.

με μήνα γεμάτο, πλήρη και αδιαίρετο, 31 ημέρες ο Ιούλιος και άλλες τόσες ο Αύγουστος, και η πόλη της Λευκωσίας, την οποία διέρρεε ο Πεδιαίος σήμερα διαιρεμένη, αυτό το διά, δεν αφήνει την πόλη να φτάσει στην διά ταύτα της και έτσι η Άννα Μαραγκού είναι υποχρεωμένη – δεν ξέρω, βέβαιως, αν είναι υποχρέωση – να χωρίσει το βιβλίο της σε δύο μέρη, το ένα Ποδά και το άλλο Ποτζεί, 16 οι ιστορίες για το πρώτο μέρος και 15 για το δεύτερο, με την πρώτη ουσιαστικά να ορίζει, με υπόρρητο τρόπο τον τίτλο του βιβλίου, η εκτροπή του Πεδιαιού ποταμού, για να γεμίσει η τάφος που έφτιαξαν οι Βενετοί.

Η πόλη έχασε τον φυσικό της διαχωρισμό, που είχε πάρει και κοινωνικά χαρακτηριστικά, αλλά έμελλε να διαχωριστεί αργότερα, επί του φυσικού ορίου, καταναγκαστικώς. Η πρώτη ιστορία δείχνει – κατά τη δική μου ανάγνωση – πώς ο Πεδιαίος

Όλες οι ιστορίες του βιβλίου της Μαραγκού έχουν ιστορική αφετηρία, αγκαλιάζει τα γεγονότα, και με τρόπο τα κάνει να της εκμυστηρευθούν άλλα, ξεχασμένα μυστικά τους.

δοιπόροι της στις προσπάθειές της να δείξει η Λευκωσία το πρόσωπό της ξεκάθαρα, χωρίς κουρούκλα, χωρίς φερετζέ.

Καθεμία από τις ιστορίες της Άννας Μαραγκού συνοδεύεται από τις εξαιρετικές φωτογραφίες του Γιώργου Πανταζή. Φωτογραφίες που «συλλαμβάνουν» τη στιγμή, που αναδεικνύουν τη λεπτομέρεια, στην οποία πολλές φορές κρύβεται η ουσία της ιστορίας ή η μνήμη της συγγραφέως.

Τα λόγια και οι μνήμες γίνονται εικόνες, που μπορεί να κρατήσει τον αναγνώστη με τις ώρες στην ίδια σελίδα, για να γράψει και εκείνος τη δική του ιστορία νοερά. Οπωσδήποτε οι φωτογραφίες του Γιώργου Πανταζή ποδά και ποτζεί δημιουργούν ένα όλον, πετραδάκια του ίδιου ποταμού, του Πεδιαιού.

μπορεί να έχασε τη φυσική του γραμμή, αλλά αργότερα κάποιο τον επανέφεραν με μη φυσικό τρόπο!

Όλες οι ιστορίες του βιβλίου της Μαραγκού έχουν ιστορική αφετηρία, αγκαλιάζει τα γεγονότα, και με τρόπο τα κάνει να της εκμυστηρευθούν

και τη Ζηνοβία και άλλες το δείχνουν ξεκάθαρα. Άλλες είναι περισσότερο βιογραφικές, με την Άννα να συστήνει στο αναγνωστικό κοινό φίλους της, που μοιράζονται την ίδια αγάπη για την πόλη, όπως ο αρχαιολόγος Tuncer Bagiskan, αλλά και συνο-

λά, ξεχασμένα μυστικά τους. Μιλάει για ανθρώπους και γωνίες μιας Λευκωσίας που δεν υπάρχει εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Η ιστορία με την καμπία του Ευκλείδη, εκείνη με τον Μεντεζαντέ Χατζή Ισμαήλ Αγά, με το Βιβλιοπωλείο του Ρώσου

PIK1 | PIKHD ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018 - 2019

TET-A-TET

Ο διαχρονικός πρωταγωνιστής του ελληνικού θεάτρου και τηλεόρασης, Δάνης Κατρανίδης, σε μία εξομολογητική συνέντευξη που δεν πρέπει να χάσετε.

Κυριακή 27 Ιανουαρίου

9.30 μ.μ.

PIK1 - PIKHD

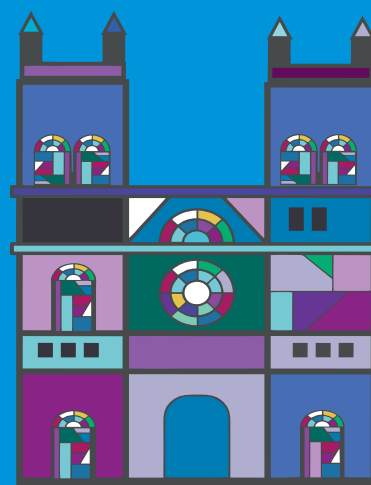
ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ: ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

Ο Ποιητιστικός Λαογραφικός Όμιλος Λευκωσίας παρουσιάζει το

ΜΙΟΥΖΙΚΑΛ Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Βίκτωρος Ουγκό σε ελεύθερη διασκευή της Έλλης Ιωαννίδου

ΜΕΡΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2019 - ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Σάββατο 19 Ιανουαρίου 2019	3μ.μ.
Κυριακή 20 Ιανουαρίου 2019	11π.μ. - 3μ.μ.
Σάββατο 26 Ιανουαρίου 2019	3μ.μ.
Κυριακή 27 Ιανουαρίου 2019	11π.μ. - 3μ.μ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019

Σάββατο 2 Φεβρουαρίου 2019	3μ.μ.
Κυριακή 3 Φεβρουαρίου 2019	11π.μ. - 3μ.μ.
Σάββατο 9 Φεβρουαρίου 2019	3μ.μ.
Κυριακή 10 Φεβρουαρίου 2019	11π.μ. - 3μ.μ.
Σάββατο 16 Φεβρουαρίου 2019	3μ.μ.
Κυριακή 17 Φεβρουαρίου 2019	11π.μ. - 3μ.μ.
Σάββατο 23 Φεβρουαρίου 2019	3μ.μ.
Κυριακή 24 Φεβρουαρίου 2019	11π.μ. - 3μ.μ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
70001947

ΣΕΝΑΡΙΟ / ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΚΗΝΙΚΑ ΚΟΥΣΤΟΥΜΙΑ ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΕΣ ΗΧΟΣ - ΦΩΤΑ ΓΡΑΦΙΚΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΕΛΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ ΜΑΡΙΖΑ ΠΑΡΤΖΙΑΗ ΡΕΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΠΙΤΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΥΛΟΥ (DECORATION) ΠΟΛΙΣΤΙΚΟΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
---	--

ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

ΕΛΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΛΟΥΚΑΣ ΧΑΜΑΤΣΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΝΤΡΕΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΡΑΦΑΕΛΛΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΟΔΟΥΛΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΙΧΑΕΛΛΑ ΛΑΟΥ ΑΔΑΜΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΠΙΤΤΑΣ

ΜΕΓΑ ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Εισιτήρια προπωλούνται: ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ €13
www.SoldOutTickets.com.cy
& σε επιλεγμένα περίπτερα

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο άνθρωπος και οι ρωγμές του

Σκνή πρώτη, ένας άνδρας με ένα παιδί κλέβουν με στρατηγική προϊόντα από ένα μίνι μάρκετ. Γεύονται μαζί την αγαπημένη τους λικουδιά. Είναι χαρούμενοι, σχεδόν ευτυχιμένοι. Μοιράζονται την οικειότητα που μοιράζονται ο πατέρας και ο γιος.

Σκνή δεύτερη, ένα κοριτσάκι βρίσκεται εγκαταλελειμμένο έξω στο κρύο. Είναι χτυπημένο. Το βρίσκουν και το παίρνουν μαζί τους. Το φροντίζουν.

Σε ένα αυτοσχέδιο σπίτι κατοικεί η διευρυμένη οικογένεια της γιαπωνέζικης ταινίας «Κλέφτες Καταστημάτων» του Χιροκάζου Κόρε-Εντα που βραβεύθηκε με τον Χρυσό Φοίνικα στις Κάννες. Η ταινία περιγράφει τη ζωή μιας ιδιαίτερης οικογένειας, μιας οικογένειας όπου οι ρωγμές είναι εμφανείς από την αρχή. Τίποτα δεν είναι τακτοποιημένο. Τα παιδιά δεν πηγαινούν σχολείο. Δεν σιτίζονται καλά. Τα βάζουν να κλέβουν. Ζουν σε συνθήκες δύσκολες, το σπίτι δεν τους χωρά, κανείς δεν ξέρει ποιος είναι ποιος, με τι συνδέονται όλοι αυτοί οι άνθρωποι. Και ενώ η δυτική ηθική θα καταδικάζει τις πρακτικές αυτών των ανθρώπων, στο τέλος η ρωγμή ανοίγει μία ακόμα βαθύτερη ρωγμή να δούμε κάτω και πίσω από τα στερεότυπα.

Στον αντίποδα, στην ταινία «Ρόμα» του Αλφόνσο Κουαρόν εκεί είναι εκ πρώτης όψης όλα τακτοποιημένα. Η πρώτη σκνή της ταινίας ξεκινά με την υπρέτρια που καθαρίζει το σπίτι, τινάζει τα σκεπάσματα, σκουπίζει. Βάζει τάξη. Τα παιδιά μεγαλώνουν όμορφα. Τακτοποιημένα. Με τα ιδιωτικά τους σχολεία, τα όμορφα ρούχα τους, τους ευπόληπτους γονείς.

Όσο προχωρά η ταινία, η τάξη ανατρέπεται. Εγκαθίστανται ρωγμές, η ματιά του σκηνοθέτη και εκεί στέκεται στη συνάντηση με τις ψυχές κάτω από την επιφάνεια. Η οικογένεια αλλάζει, καταρρέει το καλογιαλισμένο πρόσωπο για να επανασυσταθεί με κόπο, αλλιώς. Στο επίκεντρο και αυτής της ταινίας, ο πρωταγωνιστής είναι η ανθρωπιά.

Δύο γυναίκες σκέφτομαι γράφοντας αυτές τις γραμμές. Δύο πρωταγωνίστριες, αφανείς ήρωες της ζωής. Η πρώτη δεν κατόρθωσε να γίνει μητέρα και έζησε τη μητρότητα μέσα από ένα «κλεμμένο» παιδί. Φρόντισε με αγάπη ένα κοριτσάκι που δεν της ανήκε. Η κοινή

Σκνή από τους «Κλέφτες Καταστημάτων» του Κόρε-Εντα, που βραβεύθηκαν με τον Χρυσό Φοίνικα στις Κάννες. Η ταινία περιγράφει τη ζωή μιας ιδιαίτερης οικογένειας, μιας οικογένειας όπου οι ρωγμές είναι εμφανείς από την αρχή.

Ρωγμή είναι να αγαπάς αυτόν που δεν πρέπει να αγαπήσεις. Και να το ομολογείς. Να αφήνεις να βλέπουν λίγο περισσότερο μέσα σου, χαλώντας την ιδανική εικόνα.

γνώμη θα έκανε λόγο για απαγωγή. Εκείνη όμως επιτέλεσε το σπουδαιότερο ηθικό χρέος. Φρόντισε με αγάπη ένα ξένο παιδί. Και έγινε για λίγο μάνα, ενσταλάζοντας στην ψυχή αυτού του παιδιού την έννοια της μητρότητας. Όταν συλλαμβάνεται, η αυθεντική αγάπη που εκφράζει γι' αυτό το παιδί είναι η πιο συγκινητική ρωγμή στον κατά τ' άλλα ατελέσφορο κόσμο της.

Η δεύτερη κωφορεί ένα παιδί. Από έναν άνδρα που δεν τη θέλει. Υποταγμένη στον ρόλο της παθητικότητας κουβαλά το παιδί εν-

νά μηνες μέσα της. Σκοπεύει να το γεννήσει και παθητικά μάλλον θα το μεγαλώσει. Όταν αυτό, όμως, γεννιέται νεκρό, εκείνη απελευθερώνεται μέσα στο πένθος της. Μέσα στη δική της ρωγμή, η φωνή της αποκτά δύναμη, ξεσπά με κλάματα στα μάτια «δεν το ήθελα».

Τι θα ήταν οι άνθρωποι χωρίς τις ρωγμές τους; Τι γίνονται οι άνθρωποι χωρίς αυτές;

Ρωγμή είναι η θέα του κόσμου μέσα από τις γρίλιες. Ρωγμή είναι να κλαίς αλλά και να γελάς. Να αγαπάς αυτόν που δεν πρέπει να αγαπήσεις. Και να το ομολογείς. Να αφήνεις να βλέπουν λίγο περισσότερο μέσα σου, χαλώντας την ιδανική εικόνα. Ρωγμή είναι να σκέφτεσαι το ανεπίτρεπτο, εκείνο που δεν περιμένουν οι άλλοι από σένα. Να σκέφτεσαι έξω από τη νόρμα. Να αναζητείς την αλήθεια. Να πέφτεις. Και να ξανασηκώνεσαι. Ρωγμή είναι να παραδέχεσαι ότι δεν αντέχεις. Να συνθλίβεσαι μέσα στην καθημερινότητα. Να μην αντέχεις την ομοιομορφία. Ρωγμή είναι να ακούς

μέσα σου τον δικό σου Θεό. Να τολμάς να έχεις τον δικό σου Θεό. Εκείνον που γονάτισε στον Κήπο των Ελαιών και με δάκρυα στα μάτια, δέλιασε. Αμφέβαλε για τη φύση Του ως γιου του Θεού και παραπονέθηκε για την εγκατάλειψη που βίωσε από τον πατέρα Του.

Ρωγμή δεν είναι να αποφεύγεις τον σταυρό σου. Για τον καθένα από εμάς, υπάρχει ένας σταυρός που περιμένει, να τον σηκώσουμε. Είτε αφορά τις εξωτερικές συνθήκες της ζωής είτε τις εσωτερικές, πάντα υπάρχει ένα φορτίο. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι τα πράγματα είναι όπως φαίνονται. Η αγάπη και το μίσος είναι δύο αδελφές αγκαλιασμένες. Δεν κινδυνεύουν οι άνθρωποι από αυτές. Πιο πολύ κινδυνεύουν από τη φαντασίωση ότι δεν είναι άνθρωποι. Οτι τίποτα δεν τους κάμπτει, τίποτα δεν τους διαρρηγνύει. Οτι όλα είναι προβλέψιμα από το δυνατό μυαλό τους. Και φυσικά, ο κίνδυνος γίνεται μεγαλύτερος, όταν νομίζουμε ότι τα πάντα βρίσκονται υπό έλεγχο.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Ναυαγοί στη Μεσόγειο

ΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ
Καινούργια μέρα
εκδ. Καστανιώτη, σελ. 688

«**Π**ερισσότερο απ' όλα μου ήταν αβάσταχτο να βλέπω τον ήλιο που συνέχιζε να ανατέλλει κάθε ξημέρωμα», λέει ένας από τους άστεγους που εγκατοικούν το μυθιστόρημα του Νίκου Χρυσού. Στριμωγμένο στο κέντρο του λιμανιού μιας ακατονώμαστης πολιτείας της Μεσογείου, ένα αμαρτωσίον παροπλισμένων λεωφορείων γίνεται το κοιμητήριο των ανέστιων, το καθαρτήριο και η κιβωτός των ιστοριών τους. «Κάθε πληγή κι άλλος πόνος». Κάθε καινούργια μέρα κι ένας άλλος. Η ακόρεστη πείνα και η ανήκεστος πενία, η επιπόνη τεχνασμάτων για να πληρωθεί το αόρητο πλεόνασμα χρόνου, η συνεχής αναμέτρηση με την ταπεινώση, οι ακατάπαυτες αψιμαχίες με τους τρόμους και τα τέρατα του δρόμου, η απόθνηση των σπαργμάτων της παλιάς ζωής, η καταδίωξη των εφιαλτών που βυσσοδομούν στο μυαλό, όλες αυτές οι αδιάκοπες προσπάθειες απομυζούν τις δυνάμεις των μυθιστορηματικών ηρώων.

Η συγκολλητική ουσία που καθιστά τις αδέσποτες αφηγήσεις ένα ερεβώδες όσο και αρραγές παλιψο είναι ο μυθώδης λόγος του

Σεβαστιανού που διαχέεται στις σελίδες σαν ξόρκι της θλίψης. Το παρωνύμιό του παραπέμπει στον Μπαχ και φαίνεται ταιριαστό για έναν παραμυθά, ο οποίος μελωδεί σε φαντασιακές παραλλαγές τις συμφορές της ανεσιτότητας. Τα παραμύθια του Σεβαστιανού ήταν παράξενες, λυπητερές ιστορίες που απηχούσαν την απόγνωση των ακροατών του και την ίδια στιγμή την παρηγορούσαν γιατί μιλούσαν για άλλους πόνους, μακριά τους. Οι εξιστορήσεις του εγκιβώτιζαν υπερχρονικές παραβολές, οράματα και ονειροφαντασίες, πάθη απόκληρων και δράματα του δρόμου, εξωραϊσμένα σε μύθους, ενώ η συναίρεσή τους αντιικούσε σαν «πολυφωνικό τραγούδι». Μετά την πυρφολεγλή αποδημία του οι ιστορίες του μετοίκισαν σε φύλλα χαρτί που περιρίπαντο σαν άσβεστες στάχτες στην πόλη.

Η ρημοτομία του επίνειου τόπου κωφορεί μυθοπλαστικές επινοίες, καθώς οι τομείς του λιμανιού αντιστοιχούν στα είκοσι τέσσερα γράμματα της αλφαβήτου. Στη γετι-

νίαση των πολεοδομικών συγκροτημάτων εκκολάπτονται αναριθμητες αφηγήσεις, ενδω η περιπλάνηση των ηρώων στα γράμματα της πόλης αναρριπίζει λόγια που μαρτυρούν άπειρα ενδεχόμενα ύπαρξης.

Το μυθιστόρημα του Χρυσού δεν κατατείνει απλώς σε ένα αναπεπταμένο σχεδιασμό του αστικού ζώφου, αλλά συνθέτει και μια θερηματική ελεγεία για τα παυσίλυπα φάσματα της γλώσσας. Ακούγοντας τους μύθους του Σεβαστιανού, οι άστεγοι του βιβλίου ανοίγονται ψευδαισθητικά σε μια ζωή πλατύτερη από εκείνη την πεζή, που καθημερινά ικνυλάτουν τα βήματά τους. Στο καταλη-

κτικό μέρος του μυθιστορήματος ένας αλλόφρων γραφιάς, στοιχειωμένος από τη διάπυρη σκιά του Σεβαστιανού, αποζητεί στη γραφή το ιδιόλεκτο της εξιλέωσης. Οι λέξεις του, αποκυήματα πένθους, προσφέρονται ως κτερίσματα στον νεκρό παραμυθά.

Λιμασμένοι και κακορίζικοι, καθημαγμένοι, εγκαταλελειμμένοι σε

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΛΙΤΑ ΧΑΤΖΗΜΠΟΝΤΟΖΗ

Η Μαριλίτα Χατζημποντόζη κατάγεται από την Κέρκυρα, είναι αριστούχος απόφοιτος της Ανωτέρας Σχολής Δραματικής Τέχνης του Κώστα Καζάκου και αριστούχος απόφοιτος της Ελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετεκπαιδεύθηκε στο Piccolo Teatro di Milano. Τελευταία της βιβλία: «Tango στον φάρο» και «Τα μαγικά ταξίδια του Μάγιο» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
«Γράμματα σε έναν νέο ποιητή» του R. M. Rilke, «Προσανατολισμοί» του Ελύτη, «Ηθικά Νικομάχεια» του Αριστοτέλη.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Θα ήθελα να είμαι η Άννα Καρένινα για να αλλάξω την επιλογή του τέλους της...

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζών-

τες και θεωνεύετε;
Θα καλούσα τον Σεφέρη για να τον ακούσω να μιλά για τα ταξίδια του (κυρίως τα εσωτερικά), τον αρχαίο μας τραγικό ποιητή Σοφοκλή να μιλά για την υπέρβαση του μέτρου και τη διάπραξη της ύβρεως και τον Παπαδιαμάντη, διότι δεν πρόλαβε να δει κανένα έργο του τυπωμένο!

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Εγγραψε στην ψυχή και στον νου: «Όποιος αγωνίζεται μπορεί και να χάσει, όποιος παραιτείται έχει ήδη χάσει», Μπέρτολντ Μπρεχτ.

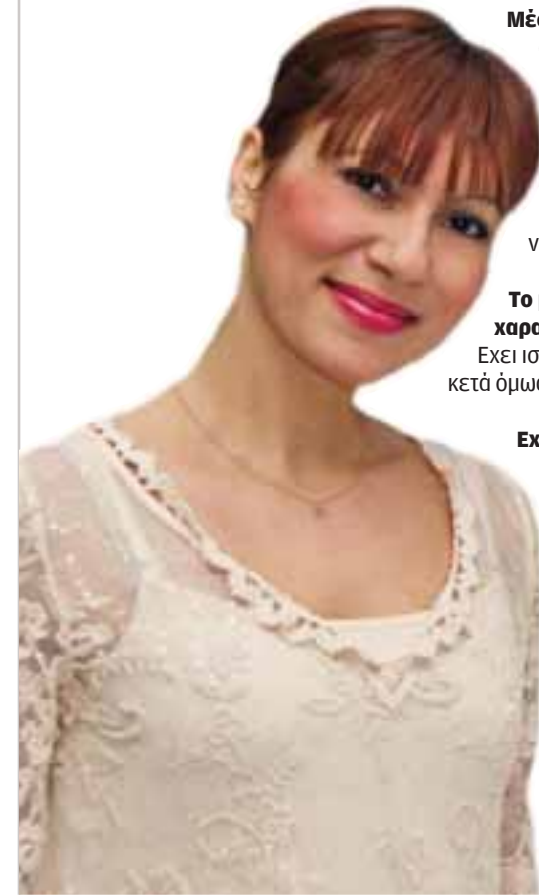
Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Την «Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων»!

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«Νάρκισσος και Χρυσόστομος» του Ερμαν Εοε.

Μέσα σε μια πρόταση, τι ακριβώς ζουν οι ήρωες σας στο «Tango στον Φάρο»;
Παλεύουν για ένα όνειρο, ακόμα κι αν αυτό σημαίνει κάποιες φορές να το αρνηθούν...

Το μυθιστόρημά σας θα το χαρακτηρίσετε ιστορικό;
Έχει ιστορικά στοιχεία με αρκετά όμως μυθοπλαστικά!

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Σας βοηθούν στο γράψιμο;
Δεν έχω Twitter και στο Facebook μπαίνω λίγο, γιατί δεν προλαβαίνω, έχω την τύχη δύο υπέροχα αγόρια να με φωνάζουν μαμά, οπότε όλος ο ελεύθερος χρόνος πάει εκεί. Και όταν δεν τον έχω, φροντίζω για χάρη τους να τον εφευρίσκω, όπως και τις ιστορίες μου...

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1 «Η Συμφωνία των Πρεσπών και το Μακεδονικό»
των Αγγελου Συρίγου, Ευάνθη Χατζηβασιλείου (Πατάκη)

2 «10+1 ερωτήσεις και απαντήσεις για το Μακεδονικό»
των Κωστή Καρπόζηλου, Δημήτρη Χριστόπουλου (Πόλις)

3 «Μαύρες διαθήκες: Δοκίμιο για τα όρια της ημερολογιακής γραφής»
του Νικήτα Σινιόσσηλου (Κίχλη)

4 «Χάρτες και ιδεολογίες: Οι προσανατολισμοί των χαρτών και οι τύχες των λαών»
του Βαγγέλη Δ. Πανταζή (Στερέωμα)

5 «Ηπειρωτικό μοιρολόι: Οδοιπορικό στην αρχαιότερη ζωντανή δημόδη μουσική της Ευρώπης»
του Κρίστοφερ Κινγκ (Δώμα)

Λογοτεχνία

1 «Στο κείλος της αβύσσου»
του Ερική Κέστνερ (Πόλις)

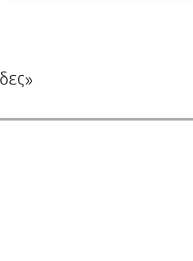
2 «Οι σημειώσεις του Μάλτε Λάουριντ Μπρίγκε»
του Ράινερ Μαρία Ρίλκε (Κίχλη)

3 «Πατριδα»
του Φερνάντο Αραμπούρου (Πατάκη)

4 «Ιστορία αγάπης και σκότους»
του Άμος Οζ (Καστανιώτη)

5 «Να τελειώνουμε με τον Εντύ Μπελγκέλ»
του Εντουάρ Λουί (Αντίποδες)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Πλειάδες» Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι.

ΠΑΝΟΡΑΜΑ

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

THE FRINK COLLECTION

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Οι μορφές της Ελίζε Σίγκελ

Τα γλυπτά της 68χρονης Αμερικανίδας γλύπτριας Ελίζε Σίγκελ ανακαλούν βαθείς συνειρμούς. Αυτήν την περίοδο υπάρχει μια έκθεση στη Νέα Υόρκη, στο Studio 10 (56 Bogart Str, Bushwick, Μπρούκλιν, έως 3/2), όπου η Ελίζε Σίγκελ παρουσιάζει τα πολύ ιδιαίτερα γλυπτά-προτομές. Τα μπουστά της μοιάζουν να έρχονται από τα βάθη του χρόνου. Σαν να τα έχει σμιλέψει με τα χέρια, χωρίς φινιρίσμα. Θυμίζουν πρωτόγονες μάσκες, θρησκευτικές μορφές της Αναγέννησης και πλήινες θεότητες.

EPW/BALLESTROS

ΒΑΣΙΛΕΙΑ

Συλλογή Πικάσο

Σε ένα από τα πιο ενδιαφέροντα μουσεία για τη μοντέρνα τέχνη, στη Fondation Beyeler, κοντά στη Βασιλεία, στην Ελβετία, παρουσιάζεται μία ιδιαίτερη έκθεση με έργα Πάμπλο Πικάσο. Η έκθεση βασίζεται στη σχέση των ιδρυτών του μουσείου και συλλεκτών Ερνστ και Χίλντι Μπέγκελερ με το έργο του Πικάσο, που συνέλεξαν μετά τον Πόλεμο. Παρουσιάζονται έργα σε χαρτί και κεραμικά. Στη διάρκεια των ετών το ζεύγος Μπέγκελερ συνέλεξε πάνω από 1.000 έργα του Πικάσο, πολλά από τα οποία έχουν πωληθεί.

EPW/USTIN LANE

ΚΟΣΙΤΣΕ

Το ΕΜΣΤ στη Σλοβακία

Το «Face Forward... into my home» ταξιδεύει και φιλοξενείται στην Tabacka Kulturfabrik Gallery, του Κόσιτσε στη Σλοβακία. Περιλαμβάνει βιωματικά εργαστήρια αφήγησης στα οποία πρόσφυγες, με ένασμα την παρουσίαση έργων από τη συλλογή του ΕΜΣΤ, αφηγούνται ιστορίες, φωτογραφίζονται και εκθέτουν τα πορτρέτα τους μαζί με ηχητικά κείμενα. Όσοι συμμετέχουν στο πρόγραμμα υποστηρίζονται από το πρόγραμμα ESTIA (Στήριξη Εκτακτης Ανάγκης για τη Στέγαση και την Ενταξη).

AP/LEO CORREA

ΛΟΝΔΙΝΟ

Η τέχνη του Μαρκ Γ' Άνσον

Στα σαράντα του χρόνια, ο Σκωτσέζος καλλιτέχνης Μαρκ Γ' Άνσον έχει αξιοπρόσεκτη πορεία με έργα του ακόμη και στην Εθνική Πινακοθήκη Προσωπογραφιών της Σκωτίας στο Εδιμβούργο. Ζωγράφος παραστατικός, παρουσιάζει αυτήν την περίοδο τη νέα ενότητα των έργων του στο Λονδίνο, στην John Martin Gallery, όπου είχε εκθέσει και πέρυσι (38 Albemarle St, W1S 4JG). Η έκθεση, που θα διαρκέσει έως τις 9 Φεβρουαρίου, έχει αναφορές στα γλυπτά της Ελιζαμπεθ Φρινκ και στο «Ευαγγέλιο» του Παζολίνι.

EPW/SOUL CZEGLID

ΜΑΣΑΧΟΥΣΕΤΗ

Τα ποιήματα του πατέρα

Ο Τσαρλς Σκολντ είναι ο γιος ενός ιδιαίτερου πατέρα. Ήταν ο αξιωματικός Γουόλτερ Σκολντ που είχε ιδρύσει τον Κύκλο των Νεκρών Ποιητών και είχε στόχο να διαβάσει τα ποιήματα 600 αποθανόντων ποιητών πάνω στο μνήμα τους. Μόνη προϋπόθεση, να είχαν εκδώσει τα ποιήματά τους. Μετά τον δικό του θάνατο, τα παιδιά του εξέδωσαν τα ανέκδοτα ποιήματα του πατέρα τους («Ο καθρέφτης δεν ράγισε»), ώστε να μπορεί και εκείνος να είναι ένα αξιοσημείωτο μέλος του Κύκλου των Νεκρών Ποιητών.

REUTERS/JVES HERMAN

Τελ Αβίβ, η παγκόσμια πρωτεύουσα του Μπαουχάους

ΙΣΡΑΗΛ

Μία πολυκατοικία στο Τελ Αβίβ. Αυτό είναι το θέμα της κεντρικής φωτογραφίας, που διοχέτευσε στα διεθνή μέσα το Ασοσιέιτεντ Πρες. Είναι ένας τρόπος για να μιλήσει κανείς για τη «Λευκή Πόλη», όπως αποκαλείται η συγκέντρωση κτιρίων του Μοντέρνου Κινήματος από τον Μεσοπόλεμο στο Τελ Αβίβ, που καυχάται ότι συγκεντρώνει στον ιστό του περίπου 4.000 κτίρια αυτού του πρωτοποριακού για την εποχή του ρεύματος. Το Τελ Αβίβ

έρχεται εκ νέου στην επικαιρότητα λόγω της αρχιτεκτονικής του παρακαταθήκης με αφορμή τα 100 χρόνια από την ίδρυση της Σχολής Μπαουχάους στη Γερμανία το 1919. Η επέτειος αυτή, που έρχεται να μας υπενθυμίσει και τον βίαιο τερματισμό των νεωτερικών κινήματων στη Γερμανία μετά το 1933, γιορτάζεται σε όλον τον κόσμο με πλήθος εκδηλώσεων. Το Τελ Αβίβ θεωρείται η μεσογειακή πρωτεύουσα του Μπαουχάους λόγω της μεγάλης πυκνότητας αυτών των κτιρίων αλλά

και λόγω του σχεδιασμού, πολεοδομικού και αρχιτεκτονικού, που ενθάρρυνε την ανέγερση των μοντερνιστικών κτιρίων της δεκαετίας του 1930, που ήταν το διεθνές στυλ της εποχής. Το Τελ Αβίβ είναι μια καινούργια πόλη. Επισήμως ιδρύθηκε το 1909 και αν και στην αρχή είχε πολλά εκλεκτικιστικά κτίρια, το ύψος της πόλης σφραγίστηκε από την πλημμυρίδα του νεωτερικού στυλ μετά το 1930. Σε αυτό συνετέλεσε η επιθυμία για την ανάπτυξη μιας πόλης που θα ήταν νεωτερική,

μοντέρνα και λαμπερή και που θα συγκέντρωνε όλα τα χαρακτηριστικά ενός ελκυστικού τόπου. Μεγάλο μέρος της εβραϊκής διανοήσης έλαβε μέρος σε αυτό το πολεοδομικό και αρχιτεκτονικό θαύμα του Μεσοπολέμου. Αρχιτέκτονες γεννημένοι στη Μέση Ανατολή και αρχιτέκτονες της εβραϊκής διασποράς, που ήθελαν να συμβάλουν στην αναγέννηση αυτού του τόπου, συνέδραμαν με ριζοσπαστικά σχέδια. Εβραίοι της Γερμανίας και άλλων ευρωπαϊκών χωρών ήρθαν στο

Τελ Αβίβ για να δημιουργήσουν τη «Λευκή Πόλη». Το Μαϊάμι στη Φλόριντα είναι κάτι αντίστοιχο, αλλά το Τελ Αβίβ σχεδιάζονταν ως μια πλήρης πόλη εξ ολοκλήρου παραδομένη στο ύψος του Μπαουχάους. Θα είχε ενδιαφέρον μια διεθνής ημερίδα για τη σύγκριση Αθήνας και Τελ Αβίβ στη δεκαετία του 1930. Τα συμπεράσματα θα είχαν μεγάλο ενδιαφέρον. Από το 2003, η «Λευκή Πόλη» του Τελ Αβίβ είναι στη λίστα των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Όταν κάποτε ο Φίλιπ Γκλας συνάντησε τη Λόρι Αντερσον

«Ένας άνδρας ξυπνά από τον ήχο της βροχής / χάρη σ' ένα όνειρο όπου οι περασμένοι του έρωτες διασχίζουν το δωμάτιό του.// Ο ένας έρωτας περνά ξυστά από τον άλλο. / Περνούν. Δίχως να αγγίζει ποτέ ο ένας τον άλλο. Αυτοί οι διερχόμενοι έρωτες που κινούνται μέσα στο δωμάτιό του.// Ο άνδρας είναι τώρα ξύπνιος. / Δεν μπορεί να κοιμηθεί ξανά. / Οπότε επαναλαμβάνει αυτές τις λέξεις/ ξανά και ξανά: / Γενναιότητα. Καλοσύνη. Σαφήνεια. / Εντιμότητα. / Συμπόνια. Γενναιοδωρία. / Γενναιότητα. Καλοσύνη. Σαφήνεια. / Εντιμότητα. / Συμπόνια. Γενναιοδωρία».

Ο κύριος Γκρι θυμάται. Θυμάται ένα τραγούδι που αγάπησε στα δεκάξι του και που τιτλοφορείται «Ξεχνώντας» (Forgetting). Ποίημα της Λόρι Αντερσον που μελοποίησε ο Φίλιπ Γκλας το 1986 στο έξοχο άλμπουμ του «Songs from Liquid Days», με μια φωτογραφία του στο εξώφυλλο από τον Ρόμπερτ Μέιπλθορπ:

Οι παράξενοι στίχοι της Λόρι Αντερσον για ένα ανδρικό όνειρο μέσα σ' ένα νυχτερινό δωμάτιο όπου συνωστίζονται παλαιοί έρωτες.

καθισμένος ο συνθέτης, χαϊδεύοντας απαλά το πρόσωπό του, η μορφή του χωρίζεται ανάμεσα στο σκοτάδι και στο φως – όπως και τα αξεπέραστα τραγούδια αυτού του δίσκου.

Το «Forgetting» είναι μια ρέουσα ονειρική αφήγηση, ένα ορμητικό μουσικό ποτάμι που κυλάει χάρη στα επαναλαμβανόμενα αρπάζ του Γκλας—σήμα κατατεθέν των αγχωτικών συνθέσεών του—, αίσθηση

Η «φευγάτη» Λόρι Αντερσον ζει τώρα στην Κοπεγχάγη, όπου συνεχίζει να διαβάζει ακατάπαυστα βιβλία.

που στον ακροατή εντείνεται από τα έγχορδα του Κουαρτέτου Κρόνος, την αιθέρια φωνή της Λίντα Ρόνσταντ και τα εξωγήινα δεύτερα (γυναικεία) φωνητικά των Roches. Κι όλο αυτό αγκαλιάζει τους παράξενους στίχους της Λόρι Αντερσον με θέμα ένα, ας πούμε, υγρό ανδρικό όνειρο μέσα σ' ένα νυχτερινό δωμάτιο όπου συνωστίζονται φαντάσματα. Είναι αυτά τα φαντάσματα, όμως, που όχι μόνο τρόπον τον μοιάζει να προκαλούν, αλλά σε μια στιγμή έντονου συναισθηματισμού ο άνδρας που ξύπνησε απ' το ανησυχαστικό όνειρο επαναλαμβάνει ένα μάντρα από πλεκτρισμένες λέξεις, που όμως φορτίζονται από ένα θετικό δυναμό. Η Λόρι Αντερσον, πλάσμα πολυσχιδές και αεικίνητο, έχει συνεργαστεί σε διάφορες φάσεις με τον Φίλιπ Γκλας, αυτά όμως η στιγμή τους, το «Ξεχνώντας», είναι από αυτές τις σπάνιες και ακριβές στιγμές που δεν θέλεις να ξεχάσεις ποτέ. Ο κύριος Γκρι θυμήθηκε το

τραγούδι που αγάπησε νέος, αλλά που δεν έπαψε να τον συγκινεί έκτοτε, διαβάζοντας πρόσφατα μια ωραία συνέντευξη της Αντερσον στο τελευταίο, κομψότατο όπως πάντα, λογοτεχνικό έντυπο The Happy Reader, που κυκλοφορεί από τον εκδοτικό οίκο Penguin.

Όπως πάντα, η Αντερσον είναι «φευγάτη». Ζει τώρα στην Κοπεγχάγη, όπου συνεχίζει να διαβάζει ακατάπαυστα βιβλία. Τελευταία εμμονή της, ο Ρώσος μελλοντολόγος Νικολάι Φιοντόροφ (1829-1903), γνωστός και ως «πατέρας των διαστημικών ταξιδιών»: ονειρευόταν να κάνει τον γύρο του γαλαξία, για να συγκεντρώσει τη σκόρπια στάχτη των νεκρών και να τους αναστήσει. Σαν τον μοναχικό άνδρα που ξηπνεί μέσα στη νύχτα και ανασταίνει όσους αγάπησε και τον αγάπησαν στο παρελθόν. Οι στίχοι της Αντερσον, η μουσική του Γκλας φέρνουν τον γαλαξία μέσα στο δωμάτιο του ύπνου, μια νύχτα με βροχή.

«Οφείλω κατ' αρχάς να αναγνωρίσω ότι η εταιρεία που ανέλαβε το έργο έκανε μια δουλειά που στο ΕΜΠ δεν τολμάμε να ονειρευτούμε, επιστρατεύοντας υψηλής στάθμης γραφεία για τις επιμέρους μελέτες», λέει ο κ. Βασενχόφεν.

Ελληνικό, παράδειγμα ασυνέχειας

Ο καθηγητής Λουδοβίκος Βασενχόφεν ξετυλίγει το κουβάρι των 40 χρόνων στην υπόθεση αξιοποίησης του παλιού αεροδρομίου

Συνέντευξη στον ΓΙΩΡΓΟ ΛΙΑΛΙΟ

Η περιπέτεια του Ελληνικού έχει αποκτήσει πλέον ένα συμβολικό περιεχόμενο. Είναι η ιστορία μιας χώρας που αδυνατεί να αποφασίσει τι θέλει και να προχωρήσει με συνέπεια προς μια κατεύθυνση. Η ιστορία μιας διοίκησης –κεντρικής και τοπικής– που αποδεικνύεται κατώτερη των περιστάσεων, που κάποια στιγμή απλώς παραιτείται και αφήνει τα νήια στην αγορά. Είναι ένα σύμβολο της ασυνέχειας του κράτους, των συνεπειών του λαϊκισμού και της στείρας άρνησης, αλλά και της ήττας του πολεοδομικού σχεδιασμού, ως εργαλείου απάλειψης των αντιθέσεων. Με λίγα λόγια, τα έχει όλα, εκτός από ευτυχία κατάληξη.

Με την έννοια αυτή, το 40ετές ταξίδι του Λουδοβίκου Βασενχόφεν (ομότιμου καθηγητή στο τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ) στο βιβλίο «Ελληνικόν... πάθος: Η ανάπτυξη του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού» (εκδ. Σάκκουλα) παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Είναι μια ιστορία που ο κ. Βασενχόφεν τη γνωρίζει όχι μόνο ως ερευνητής αλλά και εκ των έσω, καθώς από το 1995 αναμείχθηκε με διάφορους τρόπους στην υπόθεση του Ελληνικού: ως μελετητής, ως μέλος της κριτικής επιτροπής ενός από τους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς που έγιναν για την τύχη του, ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου της «Ελληνικό Α.Ε.».

Το εφαλτήριο

«Αφετηρία» του βιβλίου είναι το 1978. «Η ιστορία ξεκινά πριν από 40 χρόνια, όταν αποφασίστηκε για πρώτη φορά με νόμο η δημιουργία του νέου αεροδρομίου στα Σπάτα και η εκποίηση του Ελληνικού προς χρηματοδότηση του εγχειρήματος», εξηγεί ο κ. Βασενχόφεν. «Η επιλογή αυτή ήταν το εφαλτήριο για μία σειρά από μελέτες για την αξιοποίησή του. Η πρώτη έγινε από τη ΔΕΠΟΣ το 1980 και βασιζόταν στην υπόθεση ότι ο χώρος θα «οικοπεδοποιηθεί», με κύριο προορισμό την κατοικία».

Όσο το αεροδρόμιο παρέμενε σε λειτουργία, η συζήτηση παρέμενε θεωρητική. Η πρώτη εκτεταμένη έρευνα ανατίθεται στο ΕΜΠ στα μέσα της δεκαετίας του '90, όταν αποφασίζεται η κατασκευή νέου αεροδρομίου στα Σπάτα με σύμβαση παραχώρησης και συνεπώς αποκτά συγκεκριμένη ημερομηνία η αποδέσμευση του Ελληνικού. «Προβλέφθηκε ότι το παλιό αεροδρόμιο θα γίνει "κυρίως πάρκο", με κάποιες εμπορικές χρήσεις ώστε να αυτοχρηματοδοτηθεί η δημιουργία και συντήρησή του».

Θυμάμαι ότι η προοπτική του χώρου μας είχε ενθουσιάσει. Θεωρούσαμε ότι θα είναι μια υποδομή μητροπολιτικής σημασίας, που θα μπορούσε να γίνει πόλος έλξης και για τον τουρισμό».

Η μελέτη δεν τελείωσε ποτέ. Τον Μάρτιο του 2001 το αεροδρόμιο

Το Δημόσιο έπρεπε να αξιοποιήσει κομμάτι κομμάτι τον χώρο, παράλληλα με τη δημιουργία του πάρκου. Για εμένα ήταν βασικό λάθος η πώληση ολόκληρου του χώρου.

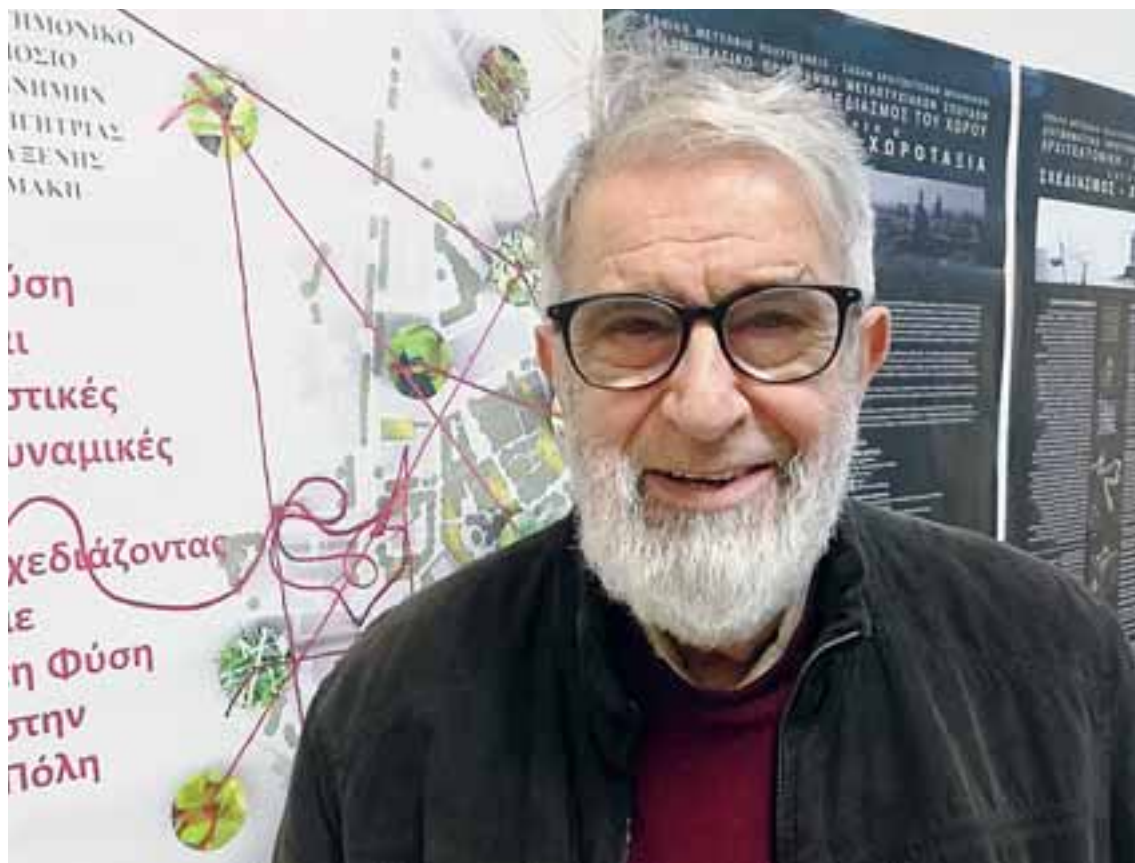
Από πολεοδομικής απόψεως, το Ελληνικό θα είναι ένας κόσμος δικός του. Ξεχωριστός, οριοθετημένος, για υψηλά εισοδήματα.

Το βιβλίο «Ελληνικόν... πάθος: Η ανάπτυξη του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Σάκκουλα.

κλείνει, λίγο μετά ένα κομμάτι του Ελληνικού χρησιμοποιείται για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. «Πλέον αποφασίστηκε να μετατραπεί όλο το Ελληνικό σε πάρκο, κάτι που εξαγγέλθηκε και από τον πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη», εξηγεί ο κ. Βασενχόφεν. Πραγματοποιείται διεθνής αρχιτεκτονικός διαγωνισμός, που καταλήγει σε μια ενδιαφέρουσα πρόταση, η οποία εξειδικεύθηκε αλλά δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Παράλληλα, οι δήμευση αναθέτουν και εκείνοι μια μελέτη στο ΕΜΠ, υποστηρίζοντας τη μετατροπή όλου του χώρου σε πάρκο υψηλού προσιού. Το Δημόσιο αναθέτει νέες μελέτες, όσο το Ελληνικό αρχίζει πλέον να παρακμάζει.

«Αρχισαν οι βανδαλισμοί, οι κλο-

Ο ομότιμος καθηγητής στο τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, Λουδοβίκος Βασενχόφεν, έχει αναμειχθεί στην υπόθεση του Ελληνικού με διάφορους τρόπους: ως μελετητής, ως μέλος κριτικής επιτροπής και ως μέλος Δ.Σ. της «Ελληνικό Α.Ε.».

Με το κλείσιμο του αεροδρομίου το 2001, το Ελληνικό αρχίζει σταδιακά να παρακμάζει. «Αρχισαν οι βανδαλισμοί, οι κλοπές. Αυτός ο τόσο ζωντανός χώρος μετετράπη σε μια αλάνα, στην οποία δεν κυκλοφορούσε κανείς».

πές. Αυτός ο τόσο ζωντανός χώρος μετετράπη σε μια αλάνα, στην οποία δεν κυκλοφορούσε κανείς», λέει ο κ. Βασενχόφεν. «Μετά τις εκλογές, ο σχεδιασμός αλλάζει και πάλι, ιδρύεται η «Ελληνικό Α.Ε.», που λίγα χρόνια αργότερα "πέρασε" στον έλεγχο του ΤΑΙΠΕΔ. Έγινε μια ξεκάθαρη ότι η πολιτεία εγκατέλειπε οριστικά τη μετατροπή του χώρου σε πάρκο και στρεφόταν προς την εκμετάλλευσή του με όρους real estate», λέει ο κ. Βασενχόφεν.

«Χάθηκε μεγάλη ευκαιρία»

Η πορεία ήταν πλέον προδιαγεγραμμένη. «Πιστεύω ότι το 2000-2001, τότε που εξαγγέλθηκε η δημιουργία του πάρκου, χάθηκε μια μεγάλη ευκαιρία. Αν είχαν τότε

γίνει τα πρώτα βήματα για το πάρκο, η κατάσταση θα ήταν πολύ διαφορετική», εκτιμά ο κ. Βασενχόφεν. «Σε αυτό είχαν μεγάλο μερίδιο ευθύνης και οι δήμοι της περιοχής, οι αντιδράσεις των οποίων καθυστέρησαν τη λήψη αποφάσεων. Κινητή τους ήταν να χρησιμοποιήσουν το Ελληνικό για υποδομές που θα εξυπηρετούν μόνο τους δημότες τους, υπερεκτιμώντας τη δυνατότητά τους να αναλάβουν ένα τόσο μεγάλο και σύνθετο έργο. Κατά την άποψή μου, η Τοπική Αυτοδιοίκηση έπαιξε τότε πολύ αρνητικό ρόλο. Είχαν όμως δικίωμα στην συνέχεια, το 2008-2010, όταν άρχισε να φαίνεται ότι το έργο δεν είχε προορισμό το δημόσιο όφελος, αλλά ολισθαινε προς μια ιδιωτική

ανάπτυξη, αποκομμένη πλήρως από την περιοχή, όπου τον πρώτο λόγο θα είχε η αγορά ή... ένα άλλο κράτος, όπως το Κατάρ».

Ούτε η πολιτεία στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων. «Αλλάζει ο υπουργός, αλλάζει πλεύση η κυβέρνηση. Αλλάζει η κυβέρνηση, εγκατέλειπε ό,τι πρόοδο είχε κάνει η προηγούμενη. Και πάλι από την αρχή. Το Ελληνικό έγινε ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα της ασυνέχειας του ελληνικού κράτους. Ποιο ήταν το αποτέλεσμα; Ο χώρος έμεινε για δεκαετίες αναξιοποίητος. Δυστυχώς, η αδράνεια αυτή έχει ένα κοινωνικό κόστος που δεν το μετράμε ποτέ. Αν ο χώρος είχε αναπτυχθεί γρήγορα, λίγο μετά το κλείσιμο του αεροδρομίου,

θα μπορούσε να προσφέρει σημαντικές κοινωνικές υπηρεσίες, συμβάλλοντας παράλληλα στα δημόσια ταμεία».

Ήταν, όμως, η πώληση του Ελληνικού η καλύτερη επιλογή; «Συμφωνώ απόλυτα με την άποψη του Σπύρου Πολλάλη (σ.σ. καθηγητή του Harvard και πρόεδρου για ένα διάστημα της «Ελληνικό Α.Ε.»), ότι έπρεπε το Δημόσιο να αξιοποιήσει κομμάτι κομμάτι τον χώρο, παράλληλα με τη δημιουργία του πάρκου. Έτσι θα μπορούσε σύντομα να εκμεταλλευθεί την υπεραξία που θα δημιουργούσε η επένδυση. Για εμένα ήταν βασικό λάθος η πώληση ολόκληρου του χώρου», εκτιμά ο κ. Βασενχόφεν.

Πάμε στο σήμερα. Σαραντά χρόνια μετά τον πρώτο νόμο για το Ελληνικό, η εικόνα του δεν έχει ακόμα αλλάξει: το παλιό αεροδρόμιο παραμένει μια αναξιοποίητη αλάνα. Η δε υπόσχεση της εκκίνησης των έργων μετατίθεται συνεχώς, σε μια διαρκή, σχεδόν... θεατρική διαμάχη του Δημοσίου με τον ανάδοχο για κάθε ζήτημα που αφορά την αδειοδότηση της επένδυσης. Ζητώ από τον κ. Βασενχόφεν την άποψή του για τα σχέδια που έχουν παρουσιαστεί από τη Lamda Development.

Οι φόβοι

«Οφείλω κατ' αρχάς να αναγνωρίσω ότι η εταιρεία που ανέλαβε το έργο έκανε μια δουλειά που στο ΕΜΠ δεν τολμάμε να ονειρευτούμε, επιστρατεύοντας υψηλής στάθμης γραφεία για τις επιμέρους μελέτες. Προσωπικά, όμως, δεν ενθουσιάζομαι με τη λύση που προτείνεται. Από πολεοδομικής απόψεως, το Ελληνικό θα είναι ένας κόσμος δικός του. Ξεχωριστός, οριοθετημένος, για υψηλά εισοδήματα. Φοβάμαι ότι έχουν δίκιο αυτοί που υποστηρίζουν ότι το πάρκο είναι απλά η εσωτερική αυλή μιας περιοχής πολυτελών κατοικιών».

Από αρχιτεκτονική άποψη, δεν νομίζω ότι ταιριάζει στη μορφή και στην αισθητική της ελληνικής πόλης όλο αυτό το ρεύμα του new urbanism, των περιστατικών δορυφόρων με τα ψηλά κτίρια, τα εμπορικά κέντρα και την εντυπωσιακή αρχιτεκτονική που απευθύνεται σε υψηλά εισοδήματα. Δεν μπορώ να φανταστώ το θαλάσσιο μέτωπο του Σαρωνικού με ορανοξύστες, είναι εντελώς εκτός κλίμακας.

Δυστυχώς, τα προβλήματα δεν τελειώνουν εδώ. Λυπάμαι που το λέω, αλλά δεν έχει εξεταστεί πώς η διάθεση χιλιάδων κατοικιών και εκατοντάδων καταστημάτων θα επηρεάσει την Αθήνα. Ούτε ποιος θα είναι οι συνέπειες στην αγορά των γύρω δήμων, του Ελληνικού, της Γλυφάδας, της Αργυρούπολης, του Αλίμου. Μπορεί να είναι καταστροφικές, ή μπορεί οι φόβοι μου να είναι υπερβολικοί. Από την άλλη πλευρά, όταν σε ρωτά κάποιος "και τι ήθελες, να μείνει έτσι παρατημένο το Ελληνικό για άλλα δέκα χρόνια;", τι μπορείς να απαντήσεις».

Ένα κρυμμένο αριστούργημα αποκαλύπτεται

Εξήντα δύο χρόνια μετά την 1η έκδοση ο «Σάμα» μεταφράζεται στα ελληνικά

ΑΝΤΟΝΙΟ ΝΤΙ ΜΠΕΝΕΝΤΕΤΟ

«Σάμα»

μτφρ. Άννα Βερροιοπούλου
εκδ. Καστανιώτη, σελ. 304

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Τώρα που μια μερίδα της κριτικής βρίσκεται κάτω από ένα βαρύ φύλλωμα λέξεων, ενώ μια άλλη αρκείται σε λίγες πρόχειρες αράδες και μια φωτογραφία του εκάστοτε βιβλίου δίπλα σε μια κόυπα με ακνιστό καπουτσίνο, αναρωτιέμαι πώς θ' αντιδράσει στην ελληνική κυκλοφορία του «Σάμα», 62 χρόνια μετά την πρώτη του έκδοση. «Αριστούργημα», θ' αποφανθεί και ύστερα θα ρουφήξει μια γερή γουλιά καφέ, ακόμη κι αν ο Σάμα πίνει μάτε.

Αριστούργημα, ομολογώ με τη σειρά μου, αφού εκμεταλλεύομαι την αίγλη ενός κρυμμένου κειμένου που μόλις κατάφερε ν' αποδράσει από τον τόπο καταγωγής του – καθώς μεταφράστηκε πρόσφατα από τα ισπανικά στ' αγγλικά – και είναι εξίσου σπουδαίο με την «Εφεύρεση του Μορέλ» του Μπιότι Κασάρες ή τον «Πέδρο Πάραμο» του Ρούλφο, για ν' αναφέρω δύο βιβλία που έχουν ίδιο αίμα με το μυθιστόρημα του Αντόνιο ντι Μπενεντέτο.

Ο Σάμα, ο νομικός σύμβουλος

της ισπανικής αντιβασιλείας του Ρίο ντε λα Πλάτα, θυμίζει τους μνηστήρες της ελληνικής λογοτεχνίας, εμάς: χαμένος κάπου στην ενδοχώρα της Νότιας Αμερικής, νοσταλγεί τη σύζυγο και το σπιτικό του, με μια παιδιάστικη απλυσία για ανεκπλήρωτους έρωτες, παράγωγο της αναγκαστικής του εγκράτειας, που ενώνεται με τον μόνιμο κυνισμό του.

Στην πραγματικότητα, στεκόμαστε πλάι στον Σάμα, πάνω σε μια σχεδία που γλιστράει στην έρημο και δεν πηγαίνει πουθενά. Αν κι εμείς, λίγο σαν φαντάσματα, λίγο σαν σκιές, λίγο σαν υποβόατες, επιχειρούμε ν' ακολουθήσουμε την αντίθετη πορεία, αφού προσπαθούμε να ξεφύγουμε από τη μικρή φόρμα (το σπίτι μας), αναζητώντας το μεγάλο ελληνικό μυθιστόρημα (την απέραντη χώρα), επειδή πνιγώμαστε στη μικρή φόρμα και η μεγάλη φόρμα φαντάζει ικανή να συστεγάσει την ασταμάτητη φλυαρία μας με την ελευθερία που νιώθουμε όταν ξεστομίζουμε μια φράση, ακαριαία.

Πιθανώς, ξεκινάμε πως η απλωτή κίνηση που αντιδρά σε μια δειλή μικροσκοπική χειρονομία, πολλές

Μπουένος Αϊρες, Αργεντινή. Στο «Σάμα», ο νομικός σύμβουλος της ισπανικής αντιβασιλείας του Ρίο ντε λα Πλάτα, χαμένος κάπου στην ενδοχώρα της Νότιας Αμερικής, νοσταλγεί τη σύζυγο και το σπιτικό του, με μια παιδιάστικη απλυσία.

“

Η γλώσσα του Ντι Μπενεντέτο έχει εκείνο το ύφος που είναι κοφτερό και μαζί μαλακό, όπως το γρασίδι που δείχνει τρυφερό, αλλά ο μίσχος του είναι αιχμηρός.

φορές δημιουργεί έναν κυματισμό που στρέφεται εναντίον μας: αναπάντητα, η μεγάλη κίνηση μικραίνει και γίνεται το κουκούτσι ενός εξωτικού φρούτου, ενώ η μικρή γίνεται μεγάλη, απέραντη, μια έρημος μέσα στο σπίτι μας.

Τι είναι ο «Σάμα» λοιπόν; Η πνοή

ενός μονολόγου που διαρκώς κονταίνει, καθώς διανύει την απόσταση 50 ολιγοσέλιδων κεφαλαίων που σχηματίζουν μια ήπειρο 270 σελίδων, η οποία καταλήγει να έχει το «μέγεθος ενός φέρετρου», όπως γράφει ο Μπολάνιο στον «Σενσίνι» – το διήγημα που σύστησε πλαγίως τον Ντι Μπενεντέτο στο ελληνικό κοινό – ή μήπως μια λιτανεία λέξεων, καταδικασμένη σε θάνατο;

Ο Σάμα λέει: «Θέλω να επιστρέψω στην πηγή, στη δική μου πηγή, μα δεν έχω δυνάμεις πια. Τη νύχτα στάθηκα κάτω από τον ουρανό κι άξαφνα ο ουρανός άστραψε από έναν κεραυνό. Τότε είδα μια λέξη εκεί ψηλά, μια λέξη που υπήρχε ακόμη και τη μέρα, μα εγώ αρνιόμουν να δω. Τώρα όμως φωτιζόταν, λες και είχε μαζευτεί πράσινο χορτάρι γύρω από ένα τάφο. Ήταν η λέξη Προσμονή. Κατάλαβα πως δεν θα έβλεπα ξανά τη γυναίκα μου, τη Μάρτα». Η γλώσσα του Ντι Μπενεντέτο έχει εκείνο το ακριβές ύφος που είναι κοφτερό και μαζί μαλακό, όπως το γρασίδι που δείχνει τρυφερό, αλλά ο μίσχος του είναι αιχμηρός.

Το τρίπτυχο

Καθώς περιγράφει το κατακλισημα του Σάμα, τη σταδιακή του πτώση – από τις παρενέργειες που προκαλεί η περιορισμένη του εξουσία το 1790, στην ηθική εξαθλίωση το 1794, μέχρι την περιπλάνηση στο δάσος το 1799, εκεί όπου το πρόσωπο του Διαβόλου σβήνει μέσα στο πρόσωπο του Θεού –, το βιβλίο χιτίζεται όπως ένα όνειρο σε τρία μέρη, όπως ένας εφιάλτης, φυλακισμένος σε τρία όνειρα: κομμάτια μέρας, κομμάτια νύχτας, παράγραφοι μιας ανάσας, αράδες σαν λαχάνιασμα, λέξεις φόβου, όλα εγκαταλελειμμένα σε κεφάλαια που μοιάζουν με χαλίκια, τα οποία κάποιος αφήνει στο χώμα καθυστε-

Το βιβλίο είναι η πνοή ενός μονολόγου που διαρκώς κονταίνει, καθώς διανύει την απόσταση 50 ολιγοσέλιδων κεφαλαίων.

ρημένα, όταν ξέρει πως έχει χάσει τον δρόμο του. Συγκαιρινός με τον «Πάραμο», μεταγενέστερος του «Μορέλ», άραγε τι άμεση επιρροή θα μπορούσε ν' ασκήσει ο «Σάμα», αν είχε αποκαλυφθεί στην ώρα του; Ίσως τούτη η κοφτερή «σταθερότητα νευροχειρουργού» – για ν' αναφέρω ξανά τον Μπολάνιο – θα είχε την ικανότητα να μπολιάσει την ντόπια λογοτεχνία μ' ένα στοιχείο που διαρκώς κάνει το δικαίωμα να βρίσκεται ταυτόχρονα σε διαφορετικές ζώνες της αντίφασης, που είναι το πιο λαμπερό χαρακτηριστικό της λογοτεχνίας, το αστέρι της: σκληρότητα, πειθαρχία, απέλεια, απελπισία.

Ποια είναι, λοιπόν, η σημασία ενός κριτικού σημειώματος με καυτηρίαση δεκαετιών; Καμιά, όσο κι αν κάποιος παλεύει να δώσει στη μικρή του ιδέα την όψη ενός φρούτου, όσο κι αν προσπαθεί να φτιάξει την ψίχα για να κρύψει το κουκούτσι που βρίσκεται στο κέντρο του. Σύμφωνα με τον Μπενγιαμιν, δεν είναι καν κριτική: «Οι επερχόμενες γενεές λησμονούν ή δοξάζουν. Μόνο ο κριτικός δικάζει με τον συγγραφέα παρόντα». Μα ρουφηξιά ίσως να ήταν πιο αποτελεσματική.

OMEGA
2018-2019

MASTERCHEF 3

Ο μεγαλύτερος τηλεοπτικός διαγωνισμός μαγειρικής, έρχεται στο OMEGA!

Οι τρεις κορυφαιοί σεφ Σωτήρης Κοντιζάς, Πάνος Ιωαννίδης, Λεωνίδας Κουτσόπουλος, δεν ζητούν την τελειότητα, την απαιτούν!

ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΣΤΙΣ 21:05

OMEGA
2018-2019

ΤΟ ΝΗΣΙ

Ένα όμορφο χωριό...

Μία φιλήσυχη κοινωνία, λίγο πριν την τραγωδία...

Υπάρχει ένα νησί... χρόνια σβησμένο από το χάρτη.

Στο νησί αυτό, ο αποκλεισμός έθρεψε τον έρωτα και η απομόνωση γέννησε την ελπίδα.

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΙΣ 21:05

Χοντρός και Λιγνός, η ιστορία

Η άγνωστη σχέση των Ολιβερ Χάρντι και Σταν Λόρελ πίσω από τα φώτα

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Η κινηματογραφική νοσταλγία και η συγκίνηση πλημμυρίζουν αυτή την εβδομάδα την οθόνη, καθώς το πιο διάσημο κωμικό δίδυμο στην ιστορία του σινεμά έρχεται για να μας ταξιδέψει πίσω στη χρυσή εποχή και λίγο... παραπέρα. Το σενάριο του Τζεφ Πόουπ («Phenomena») δεν ασχολείται τόσο με τη βιογραφία του Χοντρού και του Λιγνού κατά τη διάρκεια της μεγάλης δόξας τους· αντιθέτως, επικεντρώνει τη δράση του στα τέλη της δεκαετίας του '40, όταν οι δυο τους ξεκινούν περιοδεία στα θέατρα της Βρετανίας, σε μια προσπάθεια να δώσουν νέα πνοή στη μάλλον παρνησιασμένη κριτική τους.

«Χοντρός και Λιγνός» ★★★ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2018)

Σκηνοθεσία: Τζον Σ. Μπέιντ
Ερμηνείες: Στιβ Κούγκαν, Τζον Σ. Ράιλι, Σίρλεϊ Χέντερσον, Νίνα Αριάντα

Ο Στιβ Κούγκαν και ο Τζον Σ. Ράιλι υποδύονται τον Σταν και τον Ολι, αντίστοιχα, σε μια γλυκιά, αν και συμβατική αφήγηση που σκοπό έχει να αναδείξει την εν πολλοίς άγνωστη προσωπική σχέση μεταξύ των δύο ανδρών. Υστερα από ένα απολαυστικό άνοιγμα, όπου οι δυο τους συζητούν για τα προβλήματα που ανακύπτουν από τους συνεχείς γάμους-διαζύγια («πρέπει να σταματήσεις να παντρεύεσαι, φίλε!»), μεταφερόμαστε μία δεκαετία μετά και στην περιοδεία της Βρετανίας. Έχοντας χάσει πια την επαφή του με τις νεότερες γενιές, το δίδυμο ξεκινά εμφανίσεις σε μισοάδεια θέατρα και το μέλλον μοιάζει δυσόιο, ωστόσο γρήγορα το πηγάδι ταλέντο και η χημεία τους επί σκηνής ξεχωρίζουν ξανά. Παράλληλα, όμως, προηγούμενες διαφορές μεταξύ τους έρχονται στο προσκήνιο, απειλώντας να καταστρέψουν τα πάντα.

Η κόπωση

Η αληθινή ιστορία των δύο θρύλων της κωμωδίας εξυπηρετεί την, σε δεύτερο πλάνο, προσέγγιση του καλλιτεχνικού λυκόφωτος. Ο Σταν και ο Ολι βιώνουν ταυτόχρονα το φυσικό γήρας, που δεν τους επιτρέπει π.χ. να κάνουν κάποια νούμερα του παρελθόντος, μαζί με το γεγονός πως πρέπει οι ίδιοι πλέον να κυνηγούν δουλειές που άλλοτε θα τους προσφέρονταν απλόχερα. Παρόλο που τα νούμερά τους δεν είναι ξεπερασμένα, ειδικά η αμειλικτη βιομηχανία του κινηματογράφου τους έχει αφήσει πίσω.

Ο Τζον Σ. Ράιλι και ο Στιβ Κούγκαν υποδύονται τους Ολι και Σταν, αντίστοιχα, αναπτύσσοντας πολύ καλή χημεία μεταξύ τους.

Από την άλλη, είναι μοναδικός ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να μετατρέψουν κάθε καθημερινή κατάσταση σε κωμική, αυτοσεδιάζοντας επιτόπου.

Φυσικά, το μεγάλο ατού για την όποια επιτυχία της βιογραφίας είναι οι ερμηνείες των δύο πρωταγωνιστών. Ο Στιβ Κούγκαν είναι ως συνήθως απολαυστικός ενώ και ο Ράιλι τα καταφέρνει καλά, κλεισμένος στο πλήθος των προσθετικών του «Χοντρού». Το πιο σημαντικό, ως δίδυμο αναπτύσσουν πολύ καλή χημεία, καταφέροντας να μεταφέρουν σε μεγάλο βαθμό τη μαγεία του Σταν και του Ολι. «Όπως συμβαίνει με πολλούς κωμικούς, δεν υπάρχει σαφής διάκριση ανάμεσα στον κωμικό χαρακτήρα που υποδύονται και στο ποιοι είναι στα αλήθεια, ειδικά αν είναι πολύ αναμειγμένοι στη δημιουργική διαδικασία. Υπάρχει μια αλληλεπικάλυψη και προσπαθούμε να επιτρέψουμε στο κοινό να το δει αυτό. Είμαστε πιστοί σε αυτό που είναι οι δύο χαρακτήρες», παρατηρεί σχετικά ο Κούγκαν.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Νησί της απολά- νησης», ο Στίβεν Νάιτ («Σε λάθος χρόνο») συ- ναντιείται με τον Μάθιου

Μακόννα για ένα μυστηριώδες θρίλερ που εκτυλίσσεται κάτω από τον ήλιο της Καραϊβικής. Εκεί βρίσκεται ο Μπέικερ Ντιλ, καπε- τάνιος αλιευτικού, ο οποίος έχει πάθει ψύχωση με το κυνήγι ενός πελώριου τόνου. Το ψυχολογικό του φορτίο, ωστόσο, θα μεγαλώ- σει ακόμη περισσότερο όταν στο νησί φτάνει η πρώην σύζυγός του (Αν Χάθαγουεϊ) μαζί με τον κτη- νώδη πατρίο του γιου του. Ο Νάιτ δημιουργεί δεξιοτεχνικά την κα- τάλληλη ατμόσφαιρα για να μας οδηγήσει στις αποκαλύψεις του δευτέρου μέρους, ακόμη κι αν αυ- ποτέ μοιάζουν λίγο τραβηγμένες.

Στο «Πιστό αντίγρα- φο», ο Κιάου Ριβς ερ- μινεύει έναν νευροπι- στήμονα ο οποίος είναι

αποφασισμένος να κάνει τα πάν- τα προκειμένου να φέρει πίσω την οικογένειά του, που έχασε σε αυτοκινητικό δυστύχημα. Κάπως έτσι θα φτάσει να παραβιάσει ένα κυβερνητικό εργαστήριο, αλ- λά και να πειραματιστεί επικίνδυ- να με τους νόμους της φύσης.

Στο «Η Ντιλί στο Παρί- σι» παρακολουθούμε

ένα γαλλικό animation με μπόλικη νοσταλγική διάθεση αλλά και σύγχρονα φεμι- νιστικά μηνύματα, διά χειρός του Μισέλ Οσελό («Ο Κιρκού και η μάγισσα»). Το Παρίσι της μελε- επόκ συγκλονίζεται από τις εξα- φανίσεις νεαρών κοριτσιών και η μικρή Ντιλί, μαζί με έναν καλό της φίλο, αποφασίζει να εξηγήσει την υπόθεση. Η έρευνα θα φέρει στον δρόμο τους εμβλημα- τικές φιγούρες των τεχνών και των επιστημών, όπως ο Πικάσο, ο Μονέ, ο Προυστ, ο Παστέρ, η Μα- ρί Κιουρί και πολλοί άλλοι, ενώ τελικά θα τους οδηγήσει και στα ίχνη μιας μυστικής αδελφότητας με νοστρούς σκοπούς.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

- 22.45** Non - Stop
07.00 Θεία λειτουργία
10.10 Καμώματα τζι αρμάματα Κυπριακή κωμική σειρά.
11.10 Road Trip - (Ε) Μουσική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου.
11.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, II - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.00 ΕΥ4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
16.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.30 Σπίτι στη φύση, II - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Η ωραία Ελενού - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ευρυδίκη.
19.20 Πεταλούδα Κυπριακή σειρά εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Τετ - Α - Τετ Talk show.
22.45 Non - Stop Θρίλερ δράσης, με τους Λίια Νίσσον, Τζούλιαν Μουρ, κ.ά.
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.35 Συνέχεια της ταινίας
00.30 The Graham Norton Show Chat show.
01.15 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
01.45 Επανάλ. προγραμμάτων

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

- 21.05** The Graham Norton Show
07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Η Μπέμα και οι κάρτες δ. Οι αγκαλιές ε. Πιμ και Πίμπα στ. Μπλι Μπαμ Μπαμ ζ. Μπαμ και ο μάστορας η. Οι Σούπερ Γουίνγκς θ. Τα παπούτσια της Φράνι ι. Η Μάρθα μιλά κ. Σούπερ Γουάι λ. Ο Ροζ Πάνθηρας
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη α. Παιχνιδούπολη β. Η Μπέμα και οι κάρτες γ. Οι αγκαλιές δ. Πιμ και Πίμπα
12.50 Παιδική ζώνη
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Little House on the Prairie Οικογενειακή σειρά.
16.50 Power of sports Σειρά ντοκιμαντέρ.
17.30 LEN Swimming Cup - First Event: Euro Meet Luxembourg.
19.15 Road Trip - (Ε) Μουσική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου.
19.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.05 The Human Miracle - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.30 I.Q. - (Ε)
20.30 I.Q. - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.05 The Graham Norton Show Chat show.
22.00 Mr Selfridge, II - (Ε) Κοινωνική σειρά εποχής.
23.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.00 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

- 21.05** Το νησί
05.30 Τώρα ό, τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
13.50 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
14.30 Ποιος ρωτάει; - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
15.25 Shopping Star - (Ε) Παιχνίδι μόδας, με τη Βίκι Καγιά.
17.30 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Αλέξ. Ταραμουτά.
18.00 OMEGA NEWS
18.05 Project Runway Τελικός.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Το νησί Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια, κ.ά.
22.05 Στην καρδιά της θάλασσας In The Heart Of The Sea Περιπέτεια δράσης, με τους Κρις Χέμγουορθ, Μπέντζαμιν Γουόκερ.
00.10 Ου φωνεύσεις - (Ε) Αστυνομική σειρά αυτοτελών επεισοδίων.
01.00 Hemlock Grove - (Ε) Μυστηριώδης σειρά τρόμου, με τους Φάικε Γιάνσον, Ντάγκρεϊ Σκοτ.
02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε) Κωμική σειρά.
03.00 DanSing Junior - (Ε) Talent show.
05.00 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

- 21.20** Your Face Sounds Familiar
06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.40 Άκρως οικογενειακών (Ε) Ελληνική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
09.00 Mamma mia - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
10.00 Το πιο γλυκό μου ψέμα Κωμική σειρά.
11.10 Ονειροπαγίδα - (Ε) Ελληνική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.10 Τύχη βουνό - (Ε) Ελληνική σειρά.
14.20 Daddy cool - (Ε) Ελληνική σειρά.
15.50 Celebrity Game Night (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Θεόδωρο Αθερίδη.
16.50 Beat Buzzzer - (Ε) Μουσικό τηλεπαιχνίδι.
17.40 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 Τα νέα του ANTI σε 10'
18.10 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
19.30 La Pasta Pomiliori, 2 (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANTI
21.20 Your Face Sounds Familiar Πρεμιέρα. Ψυχαγωγικό show, με τη Μαρία Μπεκατώρου.
00.10 Τίτλοι ειδήσεων
00.20 Πάνω από τον νόμο - (Ε)
01.10 Χωρίς όρια - (Ε)
02.00 Ιατρικό απόρρητο - (Ε)
02.50 Ο Ισάκιος της φωτιάς - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

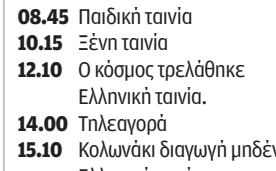
- 21.15** My Style Rocks Gala
05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
06.50 Βασιλική - (Ε) Δραματική σειρά.
07.30 Θέκλα μιλώ ανοικτά (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
09.00 Βουράτε γεπόνιοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
10.00 Όσο έχω εσένα - (Ε) Κωμική σειρά.
11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αντρέα Καραντώνη.
12.00 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
12.30 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Σπύρο Παπαδόπουλο.
13.30 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά, με τη Γιώτα Δαμιανού.
18.10 Γεγονότα σε συντομία
18.20 Όσο έχω εσένα Κωμική σειρά, με τους Δημήτρη Κουρούμπιλη, Ευγενία Σαμαρά, κ.ά.
20.20 Τοιμές στα γεγονότα
21.15 My Style Rocks Gala
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 My Style Rocks Gala (Συνέχεια)
01.20 Κυπριακό πρόγραμμα Όρκος σιωπής - (Ε) Δραματική σειρά.
03.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κοινωνική σειρά.
04.40 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

- 21.15** Παράδοση κατ' οίκον
06.00 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
07.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου.
14.00 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά αυτοτελών επεισοδίων.
14.45 Η φιλία - (Ε) Κωμική σειρά.
16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά.
19.15 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Παράδοση κατ' οίκον (Πρεμιέρα) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Βασιλική Χατζηδάμου.
22.10 Κάρμα Κοινωνική σειρά αυτοτελών επεισοδίων.
23.15 Bake Off Greece Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με την Ιωάννα Τριανταφυλλίδου
00.30 Μετά τα μεσάνυχτα Κοινωνική εκπομπή με την Ελεονώρα Μελέτη.
02.00 Το Τατουάζ - (Ε)
02.45 Σαν οικογένεια - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

- 08.45** Παιδική ταινία
10.15 Ξένη ταινία
12.10 Ο κόσμος τρελάθηκε Ελληνική ταινία.
14.00 Τηλεαγορά
15.10 Κολωνάκι διαγωνιά μπέν Ελληνική ταινία.
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Matilda Κωμωδία φαντασίας.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 G.I. Jane Δράμα.
01.00 Before and after Αστυνομική ταινία.
TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000
05.00 Παιδική ζώνη
08.45 Τηλεαγορά
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.50 Τηλεαγορά
13.15 Αποκαλυπτικά
16.20 Τηλεαγορά
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.30 Το ταξίδι της ζωής
23.35 Celebrity travel
00.40 Ξένη σειρά
SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126
12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
16.00 Heidi
17.00 Rabbids, II
18.00 Oggy & The Cockroaches
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
20.30 Rabbids, II
21.00 Pacman
21.30 Dragonball
22.00 Super Mario
22.30 Dinafrooz
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

- 21.00** Backstabbing For Beginners
08.30 Final Recourse
10.15 Victor
12.15 La Dame Dans L'Auto Avec Des Lunettes Et Un Fusil
14.00 Leo Da Vinci: Mission Mona Lisa
15.30 Hollywood's Best Film Directors
16.15 Hellion
18.15 Project Blue Book
19.15 Chasing The Star
21.00 Backstabbing For Beginners
23.00 Hell Or High Water
00.45 3 Bodas De mas
02.30 Anime Nere aka Black Souls
04.20 Big Driver
GREEK CINEMA
22.00 Μια κυρία στα μουζούκια
06.10 Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά
07.50 Φωνάζει ο κλέφτης
09.15 Το ανθρώπινο
10.40 Μια τρελή σαραντάρη
12.10 Όλα αγάπη μου
13.45 Της τύχης τα γραμμένα
15.25 Το τυχερό παντελόνι
16.50 Η σιδηρά κυρία
18.40 Εν ονόματι του Νόμου
20.35 Ο,τι θέλει ο Λαός
22.00 Μια κυρία στα μουζούκια
23.45 Οι εκθροί
01.35 Πλούσιοι χωρίς λεφτά

Πολτοποίηση, η απαγορευμένη λέξη

Στην οικονομία του βιβλίου είναι ένα αναγκαίο, κακό που προκαλεί πολλές τύψεις και μεγάλο πόνο σε συγγραφείς και εκδότες

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

«Από θεματοφύλακα πολιτισμού, υποβιβάζω στον κάλαθο των αχρήστων. Πάρα πολλά άσχετα κομμάτια. Θέλει μάζεμα. Ο Επιμελητής μ' έκοψε κομματάκια και τώρα ό,τι απέμεινε από τα ορνιθοσκαλισμάτα μου κατέληξε στον σκουπίδοστεκέ. [...] Το ονομάζουν επιλεκτικό ξεσκαρτάρισμα. Πολύ επιλεκτικό. Η ιεραρχία. Υπουργία αποκλεισμένων από τις Μεγάλες Εκπτώτικες Αλυσίδες. [...] Ξόδεψα τα δύο χρόνια της επιτρεπόμενης παραμονής μου, πέραν της οποίας εκδιώκεσαι αυτόματα από το δανειστικό τμήμα, όπως όλα τα βιβλία που δεν έχουν συγκεντρώσει ένα μίνιμουμ δέκα αναγνώστων. Είναι εν μέρει δικό μου σφάλμα. Δεν έκανα τίποτα για να δελιάσω τους καλλιεργημένους αναγνώστες».

Τα λόγια ανήκουν στη «Σωματογραφία», ένα βιβλίο που οδεύει προς την πολτοποίησή του, στο μικρό διήγημα του Αλγερινού συγγραφέα Μουσταφά Μπενφοντίλ, «Βιβλιοκαύτωμα», που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό South is A State of Mind κατά τη διάρκεια της documenta14. Το άτυχο βιβλίο πλάνει κουβέντα με τα γειτονικά του αναγνώσματα που προσπαθούν να το παρηγορήσουν, αλλά η ΠΙΚΤΒ, στην πραγματικότητα η «Παγκόσμια Ιστορία της Καταστροφής Βιβλίων» του Φερνάντο Μπάεζ αναλαμβάνει να τους πει την πικρή αλήθεια, ότι «η καταστροφή βιβλίων είναι παλιά όσο ο ανθρώπινος πολιτισμός».

Στην οικονομία του ελληνικού βιβλίου η «πολτοποίηση» είναι σχεδόν απαγορευμένη λέξη. Με δυσκολία εκδότες παραδέχονται ότι καταφεύγουν σε αυτήν ως έσχατη λύση για βιβλία που δεν πουλάνε όπως είχαν προβλέψει ή για άλλα που βρίσκονται στην αποθήκη τους για μεγάλο χρονικό διάστημα και πρέπει να πολτοποιηθούν για φορολογικούς λόγους. Οι φωτογραφίες του 2010 με τα βιβλία των εκδόσεων Ελληνικά Γράμματα να είναι βαμμένα με κόκκινη μπογιά και να οδεύουν προς πολτοποίηση μετά το κλείσιμο του εκδοτικού οίκου είχαν τσαλακώσει τη βιομηχανία του βιβλίου.

Η διαδρομή

Η γραμμή ζωής έχει ως εξής: τα βιβλία που βγαίνουν από το τυπογραφείο πηγαίνουν στην αποθήκη του εκδότη και από εκεί στα βιβλιοπωλεία. Όσα μένουν πίσω στην αποθήκη προσμετρούνται –για την εφορία– στα κέρδη του εκδότη. Αν όμως το βιβλίο δεν πουλάει και τα αποθηκωμένα δεν «φεύγουν», τότε γίνεται μια δυσάρεστη αλλαγή σελίδας. Η πολτοποίηση θεωρείται έσχατη λύση και γίνεται κοινό κλάμα για τρεις λόγους: όταν είναι μέρος του συμβολαίου με ξένους εκδότες και εκπνέουν τα δικαιώματα χωρίς να έχουν πωληθεί όλα τα βιβλία, όταν γερμίζει η αποθήκη του εκδότη ή εντοπιστούν φθαρμένα κατεστραμμένα αντίτυπα και για φο-

Τα βιβλία που βγαίνουν από το τυπογραφείο πηγαίνουν στην αποθήκη του εκδότη και από εκεί στα βιβλιοπωλεία. Όσα μένουν πίσω στην αποθήκη προσμετρούνται –για την εφορία– στα κέρδη του εκδότη. Αν όμως το βιβλίο δεν πουλάει και τα αποθηκωμένα δεν «φεύγουν», τότε γίνεται μια δυσάρεστη αλλαγή σελίδας.

ρολογικούς λόγους. Μια μικρή παράταση ζωής μπορούν να πάρουν τα βιβλία με τη λεγόμενη «απαξίωση». Ένα βιβλίο απαξιώνεται για να μην επιβαρυνθεί φορολογικά ο εκδοτικός οίκος και απογράφεται με 0,01 ευρώ το τεμάχιο, ώστε να εμφανίζεται το πραγματικό κέρδος (των βιβλίων δηλαδή που έχουν πωληθεί σε αναγνώστες). Έτσι, η αποθήκη φαίνεται να μην έχει εμπορική αξία και ο εκδότης δεν επιβαρύνεται φορολογικά για βιβλία που είναι απαξιωμένα και παραμένουν.

Ο εκδότης μπορεί να επιλέξει να στείλει τα βιβλία σε παζάρια, όπως αυτό στην πλατεία Κοτζιά, σε πολύ χαμηλή τιμή ή να περιμένει μήπως το βιβλίο αποκτήσει ξανά ζήτηση. Αν γίνει ένα «θαύμα» στην αγορά και σημειωθεί ζήτηση, η απαξίωση «αίρεται» και τα βιβλία πηγαίνουν κανονικά στα βιβλιοπωλεία και πωλούνται στην τιμή του εκδότη. Αν τίποτα από αυτά δεν πετύχει, τότε το βιβλίο είναι καταδικασμένο να πολτοποιηθεί σε ένα «καθάρισμα» της αποθήκης.

«Αποφεύγουμε να πολτοποιούμε ελληνικά λογοτεχνικά βιβλία», μας λέει ο Στέφανος Πατάκης και προτιμάει, όπως λέει, να κρατάει στην αποθήκη του ένα μεγάλο στοκ παρόλο που μπορεί να μην τον συμφέρει λογιστικά, αλλά κρατάει ζωντανό

“

«Προτιμάμε να κάνουμε ανατυπώσεις, ακόμα και δύο φορές τον χρόνο, παρά να μένουμε με πολύ μεγάλο στοκ», λέει η Άννα Πατάκη.

“

«Θα καταφύγουμε στην πολτοποίηση ως έσχατη λύση, προτιμάμε να πουλάμε τα βιβλία σε προσφορά ή στα παζάρια», σημειώνει ο Νώντας Παπαγεωργίου.

τον κατάλογο του. Τα τελευταία χρόνια ο εκδοτικός οίκος προτιμά να συγκαταεί το τιράζ των βιβλίων του, παρά να μένει με απούλητα αντίτυπα στις αποθήκες του. «Προτιμάμε να κάνουμε ανατυπώσεις, ακόμα και δύο φορές τον χρόνο παρά να μένουμε με πολύ μεγάλο στοκ. Είναι δυσάρεστο να πολτοποιείς βιβλία, δείχνει ότι κάπου έχεις μια αστοχία», συμπληρώνει η Άννα Πατάκη.

Μέσα στο 2018 το Μεταίχμιο δεν έκανε καμία πολτοποίηση, μας λέει ο εκδότης Νώντας Παπαγεωργίου, σημειώνοντας ότι προσπαθεί να διατηρεί έναν σταθερό αριθμό βιβλίων στην αποθήκη του, ενώ παράλληλα προσέχει τα αντίτυπα των ανατυπώσεων, επιλέγοντας σε ορισμένες περιπτώσεις και την ψηφιακή εκτύπωση. «Εμείς έχουμε περίπου 3.000 τίτλους βιβλίων διαθέσιμους. Η δύναμη κάθε εκδοτικού οίκου είναι ο κατάλογός του. Θα καταφύγουμε στην πολτοποίηση ως έσχατη λύση, προτιμάμε να πουλάμε τα βιβλία σε προσφορά ή στα παζάρια», σημειώνει.

Οι εκδόσεις Ψυχογιός πολτοποιούν μόνο τα ελαττωματικά βιβλία ή όσων τα δικαιώματα έχουν λήξει. Όσα δεν βρίσκουν τον δρόμο τους στους αναγνώστες δωρίζονται, επισημαίνουν, σε βιβλιοθήκες και ιδρύματα. Η ζωή του βιβλίου, κάτι που

είναι συνυφασμένο με την οικονομία του, έχει μειωθεί σε σχέση με παλαιότερα και για τον εκδοτικό οίκο με τους ευπώλητους τίτλους, «ένα βιβλίο μπορεί να θεωρηθεί παλιό σε λιγότερο από έξι μήνες, ιδίως αν δεν κινείται».

Οι φορολογικοί νόμοι

Η πολτοποίηση θεωρείται μια «φυσιολογική διαδικασία» για τις εκδόσεις Παπαδόπουλος και για τους λόγους που αναφέραμε παραπάνω οι εκδόσεις πολτοποιούν βιβλία που ακόμα και σήμερα παραμένουν ελκυστικά ως τίτλοι, όπως η βιογραφία του Γουοσέν Μπόλτ «Ταχύτερος από την Αστραπή» (2014) ή το «Η πτώση της Lehman Brothers» (2011) της δημοσιογράφου Βίκι Γουάρντ.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι οι φορολογικοί νόμοι που μπορεί να οδηγήσουν στην πολτοποίηση αφορούν εκδόσεις με τιμή άνω του 1,5 εκατ. ευρώ που διατηρούν διπλογραφικά βιβλία. Έτσι, οι εκδόσεις Αλεξάνδρα που φέτος άλλαξαν κατηγορία και έγιναν Α.Ε. θα αντιμετωπίσουν για πρώτη φορά τον φορολογικό βραχνά της μεγάλης αποθήκης με περίπου 500.000 βιβλία στο στοκ τους. «Εμείς εκδίδουμε βιβλία μακράς πνοής που ολοκληρώνουν τον κύκλο τους σε βάθος δεκαετίας. Αν πολτοποιήσουμε όσα μένουν απούλητα στο τέλος της

χρονιάς θα καταστρέψουμε κάτι που ξέρουμε ότι θα αποδώσει αργότερα», σημειώνει ο κ. Τάκης Φραγκούλης.

«Η λογική όμως της φορολογικής νομοθεσίας πλάνη», μας λέει, «κυρίως τους εκδοτικούς οίκους που βγάζουν λίγους τίτλους κάθε χρόνο. Εμείς έχουμε περίπου 40 τίτλους τον χρόνο, άλλοι εκδότες μπορούν να αποσύρουν βιβλία πιο εύκολα γιατί βγάζουν εκατοντάδες. Αν εξαπληθεί ένα βιβλίο μου προτιμώ να μην κάνω επανέκδοση».

Υπονομευτική πρακτική

Τα παζάρια, όπως είπαμε, είναι μια λύση για όσους θέλουν να αδειάσουν τις αποθήκες τους πουλώντας βιβλία σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές, αν και εκδότες με τους οποίους μίλησε η «Κ» αποφεύγουν αυτή την πρακτική που «υπονομεύει», όπως λένε, τις νέες εκδόσεις και «εκπαιδεύουν» το συρρικνωμένο αναγνωστικό κοινό να περιμένει το παζάρι για τις αγορές του. Ανθρωποι του χώρου τονίζουν επίσης την ανάγκη να αγοράζεται ένας σταθερός αριθμός ποιστικών βιβλίων από τις βιβλιοθήκες κάθε χρόνο ώστε οι εκδότες –ακόμη και οι πιο έμπειροι– να μη χρειαστεί να «μαντεύουν» κάθε φορά τις διαθέσεις του κοινού προτού βγάλουν ένα βιβλίο.

Παρά την αναγκαιότητα της πολτοποίησης είναι πάντα δύσκολο να βλέπεις κάτι που έφτιαξες με κόπο να γίνεται χαρτοπολιός, να γεννιέται στα χέρια σου και να πεθαίνει κάπου μακριά. Δεν θα μπορούσε να το περιγράψει καλύτερα ο Αργύρης Χιόννης για το βιβλίο του «Ο αφάνης θρίαμβος της ομορφιάς» που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πατάκη το 1997. Η αναφορά είναι από το βιβλίο του «Ορίζοντι ύψος και άλλες αφύσικες ιστορίες» (εκδ. Κίχλη): «Παρά την εξαιρετική επιμέλεια του φίλου μου Κ. Σταμάτη, την ωραία εικονογράφηση, το ακριβό χαρτί, τα υπέροχα τυπογραφικά στοιχεία, το σκληρό εξώφυλλο και τις ευνοϊκές κρίσεις του συναφούς, το βιβλίο αυτό πάτωσε. Τότε, δεν μπορούσα να καταλάβω την αιτία, που ήταν ωστόσο πολύ απλή. Εδώ η πρόθεσή μου ήταν να γράψω παραμύθια για μικρά παιδιά, έγραψα τελικά ιστορίες για μικρομέγαρα παιδιά και μεγαλόμικρος ενήλικες. Στο λάθος μου αυτό συμπάρεσρα επιμελέστη, εκδότη και κοινό, με αποτέλεσμα να λάβω, κάποια στιγμή, μιαν επιστολή με την οποία η υπεύθυνη για την αποθήκη των εκδόσεων Πατάκη μου γνωστοποίησε την επικείμενη πολτοποίηση των τελευταίων εξακοσίων αδιάθετων αντιτύπων. Όπως ήταν φυσικό, αδιαθέτησα και εγώ, αμέσως, και, για να μην αρρωστήσω σοβαρότερα, έσπευσα, με τη βοήθεια των φίλων μου Τ. Παπανικολάου και Αθ. Πάνου, να περισώσω τριακόσια από αυτά, που, διανεμήθηκαν σε μαθητές σχολείων».

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Ελάσσονα έργα του Σκαλκώτα και συνθέσεις του Τσοντάκη

Η παρουσίαση έργων του Σκαλκώτα με αφορμή τη συμπλήρωση 70 χρόνων από τον θάνατό του, συνεκίστηκε στις 14 Ιανουαρίου στην αίθουσα «Δημήτρης Μητρόπουλος» με μια ακόμη ιδιόμορφη βραδιά, στο πλαίσιο αφιερώματος στον πολύ νεότερό του συνθέτη Γιώργο Τσοντάκη. Το δημιουργικό έργο του Τσοντάκη, γεννημένου και σπουδαγμένου στον ΗΠΑ, φανερώνει πλήρη εποπτεία του ευρωπαϊκού μουσικού πολιτισμού του 20ού αιώνα και, εύλογα, εντάσσεται ομαλά σε αυτόν των Αμερικανών συνθετών της σύγχρονης εποχής. Το Κοντσέρτο του για δύο βιολιά με τον κάπως ειρωνικό τίτλο «Αλσμόνιτο», υπήρξε παραγγελία του Τζορτζ Σόρος. Είναι λυρικό, μελωδικό, «νεορομαντικό» και κυρίως ατμοσφαιρικό, χάρη στη γεμάτη φαντασία ενορχήστρωσή του, η οποία προβλέπει διακριτό ρόλο για

χαρακτηριστικά όργανα όπως το πιάνο, η άρπα και οι καμπάνες. Αποδόθηκε υποδειγματικά από τη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών υπό τον Νίκο Τσοούκλο και τους Απόλλωνα Γραμματικόπουλο και Παναγιώτη Τζιώτη, βιολονίστες με καθαρό ήχο και ένταση στον μεταξύ τους διάλογο.

Δεύτερο έργο του Τσοντάκη στο πρόγραμμα ήταν το «Clair de lune», τίτλος διάσημος κυρίως από τη σουίτα «Μπεργκαμάσκ» του Ντεμπισί. Ο Τσοντάκης θύλησε να του δώσει το δικό του περιεχόμενο και κατέληξε σε ένα μάλλον θορυβώδες φεγγαρόφωνο κάτω από το φως του οποίου συνέβαιναν πολλά, πάντα στο «νεορομαντικό» και πολύ καλά ενορχηστρωμένο πλαίσιο του προηγούμενου έργου.

Τα τρία έργα του Σκαλκώτα που επιλέχθηκαν για την ίδια συναυλία είχαν περιορισμένο ενδιαφέρον.

Γραμματικόπουλος και Τζιώτης απέδωσαν με επιτυχία το διπλό Κοντσέρτο.

Δύο από αυτά αποτελούσαν απλώς ενορχηστρώσεις, οι οποίες παρουσιάστηκαν σε κριτική επιμέλεια του μουσικολόγου Γιάννη Σαμπροβαλάκη. Ακουστήκαν τα «Παγανά»,

σουίτα που παράγγειλε στον Σκαλκώτα η χορογράφος Κούλα Πράτσικα, για να την απορρίψει στη συνέχεια ως «τολμηρή». Αντ' αυτής ζήτησε από τον συνθέτη να ενορχ-

“

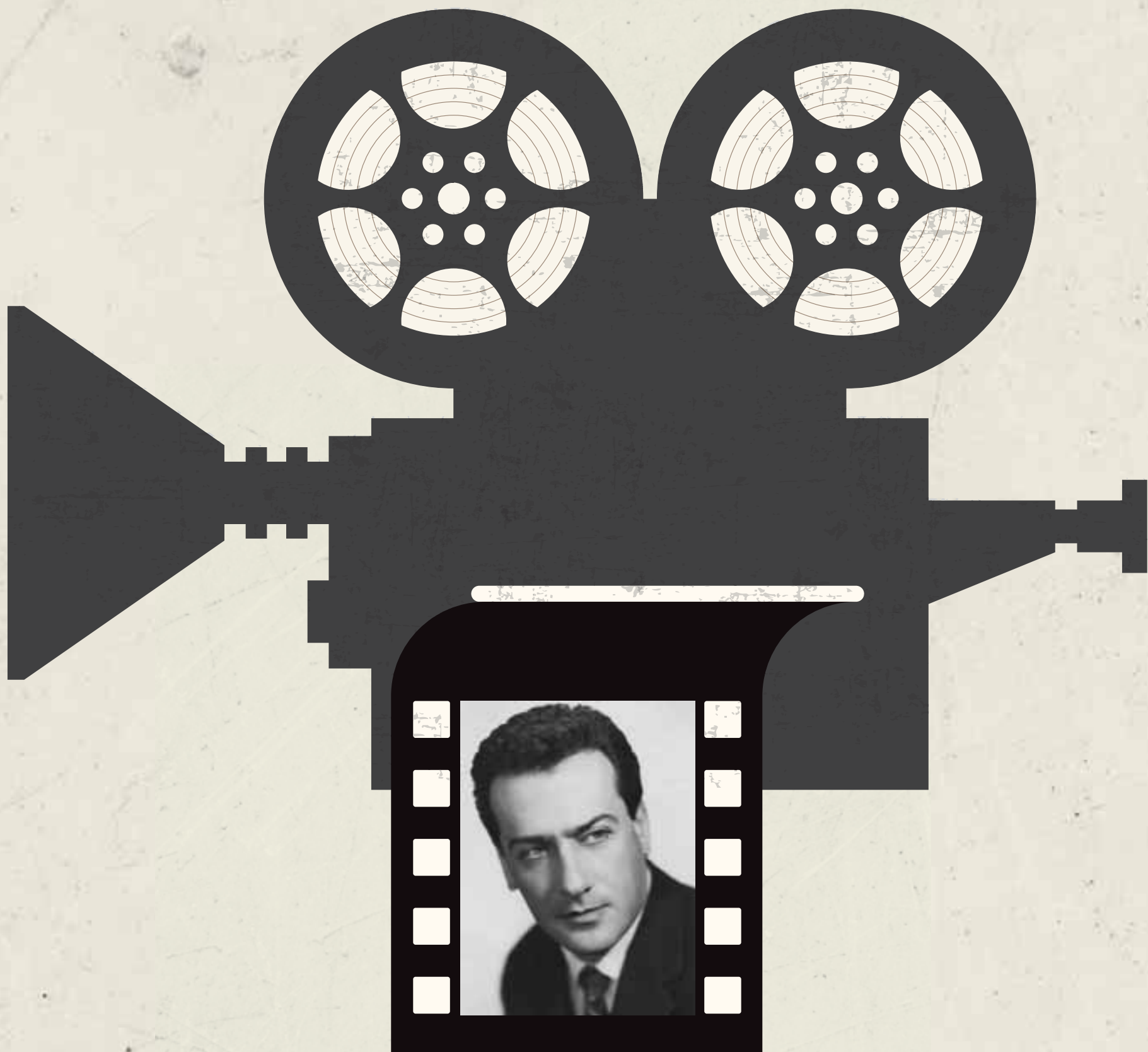
Επιτυχημένη υπήρξε η πρώτη φετινή συναυλία της Φιλαρμόνιας υπό τον Νίκο Τσοούκλο.

χρηστώσει παιδαγωγικά πανιστικά έργα του Μπάρτοκ, του Στραβίνσκι και άλλων, που του υπέδειξε η ίδια. Επιπλέον, δεδομένου ότι η σουίτα προριζόταν για χριστουγεννιάτικη γιορτή του επαγγελματικού τμήματος της σχολής της, η Παράστικα προσέθεσε σε αυτήν παραδοσιακά ελληνικά κάλαντα. Έτσι, χάθηκε ένα έργο του Σκαλκώτα και στη θέση του έχουμε την ενορχήστρω-

ση ενός ετερόκλητου συμπλήματος. Νορίτερα, η βραδιά είχε ξεκινήσει με δύο συνάτες του Ντομένικο Σκαρλάτι κατά το ήμισυ μόνον μεταγραμμένες από τον Σκαλκώτα, για λόγους θεατρικής οικονομίας, καθώς προορίζονταν για παράσταση του Εθνικού Θεάτρου, στο αρχείο του οποίου και βρέθηκαν.

Η περίπτωση αυτή βραδιά, μοιρασμένη ανάμεσα σε ελάσσονες δημιουργίες του Σκαλκώτα και σύγχρονα έργα του Τσοντάκη, ολοκληρώθηκε με τρία αποσπάσματα από τη «Θάλασσα», μια ακόμα μουσική για μπαλέτο που ο Σκαλκώτας συνέθεσε για τη χορογράφο Πολυξένη Μαντέου. Ακουστήκαν τρία από τα έντεκα μέρη, που ο ίδιος ο συνθέτης είχε ενορχηστρώσει για μικρή ορχήστρα. Τσοούκλος και Φιλαρμόνια τα προσέφεραν σε μία ακόμα πολύ καλή ερμηνεία.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

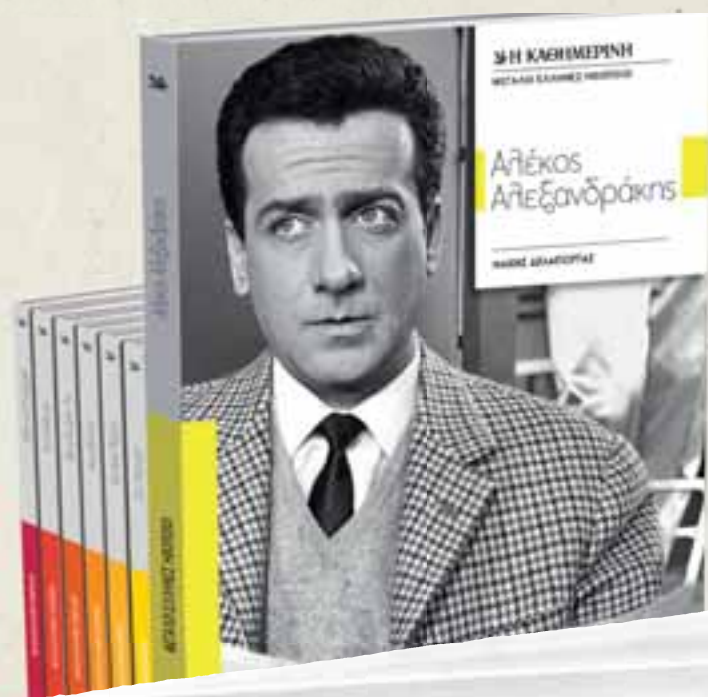

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η Καθημερινή μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, μέσα από τις βιογραφίες μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών.

Ο **ένατος τόμος** είναι αφιερωμένος στον **Αλέκο Αλεξανδράκη**, τον «ζεν πρεμιέ» που κέρδισε με τη γοητεία και το ταλέντο του μια θέση στο πάνθεον του ελληνικού κινηματογράφου.

Δημιούργησε ένα αντρικό πρότυπο, του γόη, του ευγενικού, του συνεσταλμένου, αλλά ταυτόχρονα άκρως ερωτικού και ποθητού. Ατίθασος, ανυπότακτος, ανεξάρτητος και κατεξοχήν ελεύθερος χαρακτήρας, δεν έμπαινε εύκολα στα «πρέπει». Δεν είχε «μανιέρα», δεν τυποποιήθηκε ποτέ. Η πορεία του είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού σταδιακά μεταμορφωνόταν από sex symbol της νιότης του σε έναν ηθοποιό απαιτητικών ρόλων και μεγάλων ερμηνειών.

Την Κυριακή 3 Φεβρουαρίου μαζί με την Καθημερινή μη χάσετε τον 9ο τόμο!